This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

+ *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
+ *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
+ *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
+ *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at `http://books.google.com/`

HD WIDENER
HW DWKY G

Digitized by Google

498
.25
15-16

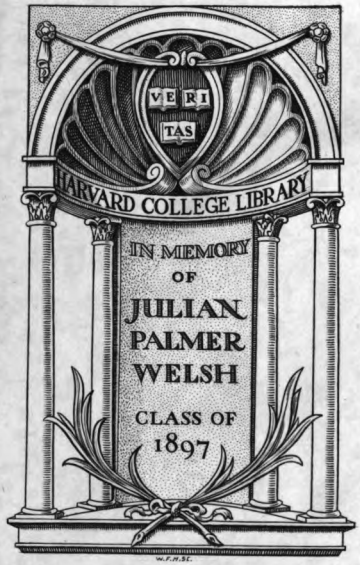
VERI
TAS
HARVARD COLLEGE LIBRARY
IN MEMORY
OF
JULIAN
PALMER
WELSH
CLASS OF
1897

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

William Shakspeare's

Dramatiske Værker,

oversatte

af

P. Foersom og Edv. Lembcke.

Femtende Del.

Kjøbenhavn.
Forlagt af J. H. Schubothes Boghandel.
Trykt i Græbes Bogtrykkeri.
1871.

Digitized by Google

William Shakspeare's

Dramatiske Værker,

oversatte

af

Edv. Lembcke.

Tiende Del.

Kjøbenhavn.
Forlagt af J. H. Schubothes Boghandel.
Trykt i Græbes Bogtrykkeri.
1871.

Digitized by Google

13498.6.25

HARVARD COLLEGE
MAY 2 1936
LIBRARY
Welsh fund

Digitized by Google

Indhold af femtende Del.

Side

Antonius og Cleopatra . . . . . 1.

De to Herrer fra Verona. . . . . 181.

Digitized by Google

Digitized by Google

Antonius og Cleopatra.

Digitized by Google

Digitized by Google

Personer.

Marcus Antonius,
Octavius Cæsar,
Marcus Æmilius Lepidus, } Triumvirer.
Sextus Pompejus.

Domitius Enobarbus,
Ventidius,
Eros,
Scarus,
Dercetas,
Demetrius,
Philo, } Antonius' Venner.

Mæcenas,
Agrippa,
Dolabella,
Proculejus,
Thyreus,
Gallus, } Cæsars Venner.

Menas,
Menecrates,
Varrius, } Pompejus' Venner.

Taurus, Befalingsmand over Cæsars Hær.
Canidius, Befalingsmand over Antonius' Hær.
Silius, Høvedsmand under Ventidius.
Euphronius, Sendebud fra Antonius til Cæsar.

Alexas,
Mardian,
Seleucus,
Diomedes, } Cleopatras Hofmænd.

Digitized by Google

En Spaamand.
En Bonde.
Cleopatra, Ægyptens Dronning.
Octavia, Cæsars Søster, Antonius' Hustru.
Charmiana, **Iras**, } Cleopatras Terner.
Høvedsmænd, Krigsfolk, Sendebud, Følge.

Handlingen foregaaer paa forskjellige Steder i det romerske Rige.

Digitized by Google

Første Act.

Første Scene.

Alexandria. En Sal i Cleopatras Palads.

(Demetrius og Philo komme ind.)

Philo.

Nei denne vor Feltherres Elskovsrus
gaaer over Bredden. Disse stolte Øine,
der fordum flammed over Krigens Rækker
som den staalklædte Mars, de vende nu
al deres Blikkes andagtsfulde Hylding
hen til en gulbrun Pande. Høvdinghjertet,
som i de svare Kampes Dyster sprængte
Brystspænderne, fornægter Heltemodet
og er nu bleven Blæsebælg og Vifte
til Kjøling for en Taterkvindes Lyst.
Der kommer de.

(Trompetklang. Antonius og Cleopatra komme ind med Følge. Eunucher vifte hende.)

Giv Agt, saa skal du see
ham, Verdens tredie Pille omskabt til
en Skjøges Nar; betragt ham og giv Agt.

Cleopatra.

Hvis det er Elskov, sig mig da, hvor stor.

Digitized by Google

Antonius.

Det er en Stodderelskov, der kan maales.

Cleopatra.

Jeg sætter Maal, hvor høit man mig tør elske.

Antonius.

Find først en anden Jord, en anden Himmel.

(En Tjener kommer ind.)

Tjeneren.

Et Bud fra Rom, min Herre.

Antonius.

Ærgrelser! —

vær kort da!

Cleopatra.

Hør det dog, Antonius!

Maaskee er Fulvia vred; — ja, hvem kan vide,
om ikke Cæsar Flødeskjæg har sendt dig
sit Magtens Bud: „Gjør dette eller hint!
betving det Rige, og befri det andet;
gjør det, hvis ikke, fælde vi din Dom.“

Antonius.

Hvad, Elskede?

Cleopatra.

Maaskee, ja høist sandsynligt
faaer du ei længer Lov at blive; Cæsar
har kaldt dig hjem; — hør det, Antonius; —
hvor er da Fulvias Stævning? — eller Cæsars? —
begges? — Kald Sendebudene herind! —
Saasandt jeg er Ægyptens Herskerinde,
du bliver rød, Antonius; dit Blod
maa hylde Cæsar, eller Bluselsrødmen
paa dine Kinder er en Skat, du yder

Digitized by Google

til Fulvia, naar skingrende hun skjælder. —
Frem med de Sendebud!

Antonius.

Lad Roma smelte
i Tiberstrømmen; lad det stolte Riges
vidtstrakte Hvælving styrte! Her har jeg
min Verden. Kongeriger er kun Støv;
i Jordens Dynd ernæres baade Dyret
og Mennesket; det Ædle her i Livet
er dette; (han omfavner hende.)
naar et saadant Par som vi,
naar slige To kan det, — og derpaa stævner
jeg nu Alverden under Straf til Vidne, —
saa staae vi mageløse.

Cleopatra.

Herlig Falskhed!
Han ægted Fulvia, elsker hende ikke! —
lad mig da gjælde for den Nar, jeg er ei,
Antonius vil være den, han er.

Antonius.

Opflammet af Cleopatra. — Men nu,
for Elskovs og dens søde Timers Skyld,
lad os ei spilde Tiden med at skjændes!
nu burde intet Øieblik af Livet
gaae uden Glæde hen. Hvad Morskab har vi
iaften?

Cleopatra.

Hør paa disse Sendebud.

Antonius.

Fy, trættekjære Dronning! du, som Alt
maa klæde godt, at skjænde, lee og græde;
hvis Lidenskaber kappes om hos dig

Digitized by Google

at blive skjønne og beundrede!
Nei, ingen Sendebud! jeg er kun din;
alene vil vi strøife om iaften
i Byen og betragte Folkets Færd.
Kom da, min Dronning; det var jo dit Ønske
iaftes. — Ingen tale til os.

(Antonius og Cleopatra gaae med Følge.)

Demetrius.

Gjælder
da Cæsar hos Antonius saa lidet?

Philo.

Stundom, naar ei han er Antonius,
forglemmer han det høie Sind, som burde
bestandig følge med Antonius.

Diomedes.

Det gjør mig ondt, han støtter Pøbelløgnen,
der taler sligt om ham i Rom; imorgen
jeg haaber noget bedre dog. God Nat!

(de gaae.)

Anden Scene.

Sammesteds. Et andet Værelse.

(Charmiana, Iras, Alexas og en Spaamand komme ind.)

Charmiana.

Høiædle Herr Alexas, søde Alexas, Alverdens Alexas, aller som mest ubegrændsede Alexas, hvor er den Spaamand, du roste saameget for Dronningen? O, gid jeg dog kjendte den Ægtemand, som du siger skal smykke sine Horn med Krandse!

Alexas.

Spaamand!

Spaamanden.

Hvad vil du mig?

Digitized by Google

Charmiana.

Er dette Manden? —
Er du den Mand, der veed Besked?

Spaamanden.

Naturens
uendelige Lønboms Bog forstaaer jeg
at læse lidet i.

Alexas.

Vis ham din Haand.

(Enobarbus kommer ind.)

Enobarbus.

Bring hurtig Gildebordet ind og Vin
fuldtop til Skaalen for Cleopatra.

Charmiana.

Min gode Herre, giv mig nu god Lykke.

Spaamanden.

Jeg giver ikke, men jeg forudseer.

Charmiana.

Jeg beder dig, saa forudse mig den.

Spaamanden.

Langt skjønnere du vorder, end du er.

Charmiana.

Han mener i Huden.

Iras.

Nei, du vil sminke dig, naar du bliver gammel.

Charmiana.

Rynkerne forbyde det!

Alexas.

Forstyr ikke hans Fremsyn; vær opmærksom.

Charmiana.

Tys!

Digitized by Google

Spaamanden.

Forelsket skal du blive meer end elsket.

Charmiana.

Jeg vilde heller varme min Lever ved Drik.

Alexas.

Saa hør dog paa ham.

Charmiana.

Kjæreste, Bedste, en rigtig udmærket Lykke! Lad mig blive gift med tre Konger paa een Formiddag og blive Enke efter dem alle; lad mig faae et Barn i mit halvtredsindstyvende Aar, som Herodes af Jødeland maa vise Ærbødighed; skaf mig gift med Octavius Cæsar og gjør mig til Kammerat med min Frue.

Spaamanden.

Din Herskerinde skal du overleve.

Chatmiana.

O, det var prægtigt! jeg holder mere af et langt Liv end af Figener.

Spaamanden.

En bedre Lykke har du seet og prøvet
i fordums Tid end den, der forestaaer.

Charmiana.

Saa skal maaskee mine Børn intet Navn have; sig mig dog, hvor mange Drenge og Tøse faaer jeg?

Spaamanden.

Hvis hvert dit Ønske havde Moderliv,
og hvert af dem var frugtbart, — en Million.

Charmiana.

Pak dig, Nar! jeg frikjender dig for at være Hexemester.

Alexas.

Du troer nok, at Ingen uden dine Puder er fortrolig med dine Ønsker.

Digitized by Google

Charmiana.

Naa kom nu, fortæl Iras hendes Ønsker.

Alexas.

Vi vil Alle høre vor Skjæbne.

Enobarbus.

Den Skjæbne, der venter mig og de fleste af os iaften, er — at gaae tilsengs med en Rus.

Iras.

Denne Haandflade spaaer Kyskhed om ikke andet.

Charmiana.

Ligesom den overstrømmende Nil spaaer Hungersnød.

Iras.

Væk, du vilde Sengekammerat! du forstaaer ikke at spaae.

Charmiana.

Ja, hvis en fugtig Haandflade ikke er et Varsel om Frugtbarhed, saa forstaaer jeg ikke at kløe mig bag Øret. — O, spaa hende endelig ikke andet end en Hverdagsskjæbne!

Spaamanden.

Eders Skjæbne er ganske ens.

Iras.

Men hvorledes? men hvorledes? sig mig rigtig Besked.

Spaamanden.

Jeg har talt.

Iras.

Bliver min Lykke ikke en Tomme længer end hendes?

Charmiana.

Og hvis din Lykke blev en Tomme længer end min, hvor vilde du saa vælge den?

Iras.

Ikke paa min Mands Næse.

Digitized by Google

Charmiana.

Himlen bevare os for onde Tanker! men nu Alexas; hans Skjæbne, hans Skjæbne! — O, lad ham faae en Kone, der ikke kan gaae! kjære Isis, jeg anraaber dig! og lad hende ogsaa døe og giv ham en værre! og lad værre følge paa værre, til den værste af dem alle følger ham med Latter til hans Grav, som halvhundred Gange Hanrei! Gode Isis, hør denne min Bøn, om du saa vil nægte mig en vigtigere Ting! gode Isis, jeg anraaber dig!

Iras.

Amen! Store Gudinde, hør denne Folkets Bøn! for ligesaa hjertebrækkende, som det er at see en smuk Mand med en Kone, der er løs paa Traaden, ligesaa dødelig en Sorg er det at see en styg Slyngel, der ikke er Hanrei; derfor, store Isis, bevar decorum og skjænk ham Lykke derefter!

Charmiana.

Amen!

Alexas.

Seer man det! hvis det stod i deres Magt at gjøre mig til Hanrei, saa vilde de gjøre sig selv til Skjøger for at faae det bestilt.

Enobarbus.

Tys, der kommer Antonius.

Charmiana.

Nei, det er Dronningen.

(Cleopatra kommer ind.)

Cleopatra.

Har I ei seet hans Naade?

Enobarbus.

Nei, min Dronning.

Cleopatra.

Har han ei været her?

Digitized by Google

Charmiana.

Nei, ædle Frue.

Cleopatra.

Han var i oprømt Stemning; men med eet
greb ham en romersk Tanke. -- Enobarbus! —

Enobarbus.

Min Dronning.

Cleopatra.

Søg ham op og bring ham hid. —
Hvor er Alexas?

Alexas.

Her, til Tjeneste,
min Dronning. — Men hans Naade nærmer sig.

(Antonius kommer ind med et Sendebud og Følge.)

Cleopatra.

Nu vil vi ikke see paa ham; kom med.

(Cleopatra, Enobarbus, Alexas, Iras, Charmiana, Spaamanden og Følget gaae.)

Sendebudet.

Din Hustru Fulvia drog først i Marken.

Antonius.

Imod min Broder Lucius?

Sendebudet.

Ja, Herre;
men snart var Krigen endt, og Tidens Stilling
forvandled dem til Venner og forened
mod Cæsar deres Vaaben; men hans Krigsheld
drev dem ved første Møde fra Italien.

Antonius.

Godt! sig det Værste.

Digitized by Google

Sendebudet.

Onde Tidender
vil smitte deres Bærer.

Antonius.

Naar de træffer
en Daare eller Kryster. — Bliv kun ved;
skeet Gjerning er for mig forbi. — Saa er det;
hvo Sandhed siger mig, om Døden end
er i hans Ord, jeg hører dem som Smiger.

Sendebudet.

Labienus, — det er strænge Tidender, —
har med sin Partherhær fra Euphrates
erobret Asien; hans Banner vaied
med Seir fra Syrien til Lydien
og Jonien, imens —

Antonius.

Du mente: mens
Antonius, —

Sendebudet.

O, Herre! —

Antonius.

Tal rent ud;
stik Intet under Stol af Folkesnakken;
nævn kun Cleopatra, som hun benævnes
i Rom; skjæld mig med Fulvias Ord, og døm
min Feil saa frit, som Sandhed og som Ondskab
formaaer at tale. Naar de friske Vinde
ei luste, bringe vi kun Ukrud frem;
at høre vore Feil er som, naar Jorden
af Ploven brydes op. Farvel saalænge.

Sendebudet.

Som du befaler. (gaaer.)

Digitized by Google

Antonius.

Hvilket Budskab var der
fra Sikyon? sig frem.

Første Tjener.

Hvor er den Mand
fra Sikyon? — Har Nogen seet ham?

Anden Tjener.

Her,
dit Vink han venter.

Antonius.

Kald ham ind. — De stærke
Ægypterlænker maa jeg sprænge; ellers
gaaer jeg tilgrunde i min Elskovsrus. —

(Et andet Sendebud kommer ind.)

Hvad bringer du?

Andet Sendebud.

Din Hustru, Fulvia,
er død.

Antonius.

Hvor døde hun?

Andet Sendebud.

I Sikyon.
Hvorlænge hun var syg, samt andet vigtigt,
som du bør vide, meldes her.

(giver et Brev.)

Antonius.

Forlad mig.

(Sendebudet gaaer.)

En mægtig Aand gik bort! — det var mit Ønske;
hvad vor Foragt forskyder, ønske vi
os tidt tilbage; hvad os glæder nu,
det synker ved Omskiftning ned og bliver

Digitized by Google

Modsætning til sig selv; nu er hun god,
da hun er borte, og den Haand, som hende
skjød bort, drog hende gjerne nu tilbage.
Ud maa jeg af den Dronnings Tryllekreds!
min Ladhed klækker ud titusind Vanheld
foruden disse Kvaler. — Enobarbus!

(Enobarbus kommer ind.)

Enobarbus.

Hvad er din Villie, Herre?

Antonius.

Jeg maa herfra i største Hast.

Enobarbus.

Naa, saa tage vi Livet af alle vore Kvinder; vi seer, hvor dræbende blot en Uvenlighed er for dem; skal de udholde vor Afreise, saa bliver det Døden.

Antonius.

Jeg maa afsted.

Enobarbus.

Naar Omstændighederne ere tvingende, saa lad Kvinderne døe; det var Synd at kaste dem bort for Ingenting; omendskjønt, naar man har Valget imellem dem og en stor Sag, skulde de regnes for Ingenting. Faaer Cleopatra blot det mindste Nys om dette, saa døer hun strax; jeg har seet hende døe tyve Gange for meget Mindre; jeg tænker næsten, der maa være et Slags Tryllemiddel i Døden, der vækker hendes Elskov, siden hun er saa rask til at døe.

Antonius.

Hun er listigere, end nogen Mand kan tænke sig.

Enobarbus.

Ak, nei, Herre; hendes Følelser bestaae ikke af Andet end de fineste Dele af den rene Kjærlighed; hendes Storme og Regnskyl kan ikke kaldes Suk og Taarer; det er større

Digitized by Google

Uveirsbyger og Orkaner, end Almanakkerne veed at melde om; det kan ikke være List af hende; er det det, saa frembringer hun en Regnbyge ligesaa godt som Jupiter.

Antonius.

Gid jeg aldrig havde seet hende!

Enobarbus.

O, Herre, saa havde du forsømt at see et vidunderligt Mesterværk; og havde du ikke været saa lykkelig at see det, saa havde du kun havt Skam af din Reise.

Antonius.

Fulvia er død.

Enobarbus.

Herre?

Antonius.

Fulvia er død.

Enobarbus.

Fulvia?

Antonius.

Død.

Enobarbus.

Naa, Herre, saa bring Guderne et Takoffer. Naar det behager deres Guddommeligheder at tage en Mands Kone fra ham, saa minder det Mennesket om Skrædderne paa Jorden; idet det trøster os med, at naar gamle Kjoler er opslidte, saa er der Hænder til at gjøre nye. Hvis der ingen flere Kvinder var til end Fulvia, saa var det virkeligt et haardt Stød for dig og en beklagelig Skjæbne; men denne Sorg er kronet med Trøst; af en gammel Særk bliver der et nyt Skjørt, — og sandelig, de Taarer, der skulde vande den Sorg, boer i et Løg.

Antonius.

Den Bevægelse, hun har fremkaldt i Riget, tillader mig ikke at være fraværende.

Digitized by Google

Enobarbus.

Og den Bevægelse, du har fremkaldt her, kan ikke undvære dig; iſærdeleshed Cleopatras, der ganſke beroer paa din Nærværelſe.

Antonius.

Skjemt ikke meer. Lad vore Høvedsmænd
erfare vor Beſlutning. Dronningen
vil jeg forklare Grunden til vort Haſtværk
og vinde hendes Orlov. Det er ikke
blot Fulvias Død med flere stærke Grunde,
der mægtigt drage mig; men ogſaa Breve
fra mange Venner af vor Sag i Rom
kræve vor Hjemkomſt nu. Sextus Pompejus
har budet Cæſar Trods, og Havet lyder
hans Herrebud; vort Folk, ſom vægelſindet
vil aldrig ſkjænke den fortjente Mand
ſin Hyldeſt, før Fortjeneſten er ſvunden,
begynder nu, at lade al Pompejus
den Stores Glands og Hæder falde paa
hans Søn, og denne, høi i Navn og Magt,
end høiere i Blod og Liv, staaer frem
ſom førſte Helt, og har hans Idræt Fremgang,
ſaa kan den ſprænge Verden. Meget ruges
der ud, ſom ligt et Heſtehaar endnu kun
har Liv, men ikke Slangegift. Sig dem,
der tjener under os, det er vor Villie
at reiſe bort herfra ihaſt.

Enobarbus.

Det ſkal jeg.

(de gaae.)

Digitized by Google

Tredie Scene.

(Cleopatra, Charmiana, Iras og Alexas komme ind.)

Cleopatra.

Hvor er han?

Charmiana.

Jeg har ikke seet ham siden.

Cleopatra. (til Alexas.)

Gaa du; se, hvor han er, hvem der er hos ham,
hvad han bestiller; — jeg har ikke sendt dig. —
Er han tungsindig, sig ham, at jeg dandser;
men er han glad, sig, at jeg pludselig
er bleven syg; skynd dig og kom igjen.

(Alexas gaaer.)

Charmiana.

Min Dronning, hvis du elsker ham af Hjertet,
saa troer jeg knap, det er den rette Maade,
du bruger for at nøde ham til Gjengjæld.

Cleopatra.

Hvad skal jeg gjøre, som jeg ikke gjør?

Charmiana.

Føi ham i Alt; vær ham imod i Intet.

Cleopatra.

Du Nar; just Veien til at miste ham!

Charmiana.

Frist ham ei altfor haardt; tro mig forvist:
hvad tidt vi frygte, have vi tilsidst.

(Antonius kommer ind.)

Der er Antonius.

Cleopatra.

Jeg er syg, forstemt.

Antonius.

Det gjør mig ondt, at sige dig mit Ærind, —

Digitized by Google

Cleopatra.

Min Charmiana, hjælp mig bort; jeg segner; —
det kan ei vare længe ved; Naturen
kan ikke bære det.

Antonius.

Min bedste Dronning, —

Cleopatra.

Jeg beder, kom mig ikke nær.

Antonius.

Hvad nu?

Cleopatra.

Jeg seer i dette Blik et heldigt Budskab.
Hvad siger Ægtemagen? — Gaa du kun!
gid blot hun aldrig havde tilladt dig
at komme! men det skal hun ikke sige,
at det er mig, som holder paa dig her;
det har jeg ikke Magt til; du er hendes.

Antonius.

Ved Himlens Guder, —

Cleopatra.

Aldrig blev en Dronning
saa svart forraadt! Og dog fra første Færd
saae jeg jo Snaren lagt.

Antonius.

Cleopatra, —

Cleopatra.

Hvor kunde jeg vel troe, du kunde høre
mig til og være tro, om end du svor
saa Guders Throner skjalv, du, som var troløs
mod Fulvia? O sværmeriske Vanvid,
at gaae i Snaren ved de Mundveirseder,
der brydes, mens de sværges!

Digitized by Google

Antonius.

Søde Dronning, —

Cleopatra.

Nei, sæt blot ingen Farve paa din Reise,
men sig Farvel og gaa; dengang du bad om
at blive her, da var det Tid til Ord;
da nævntes ingen Bortgang; Evighed
paa vore Læber og i vore Øine,
Lyksalighed i Øiebrynets Buer;
slet Intet var hos os saa lavt, det var jo
af himmelsk Byrd; saa er det end, hvis ikke
du, Verdens største Helt, er bleven til
den største Løgner.

Antonius.

Ha, Fyrstinde!

Cleopatra.

Havde
jeg kun dit Maal, du skulde vel fornemme,
Ægyptens Dronning havde Hjerte.

Antonius.

Hør mig:
med stræng Nødvendighed udkræver Tiden
en Stund min Tjeneste; mit hele Hjerte
forbliver i din Vold. Italien blinker
af Borgerkrigens Sværd. Sextus Pompejus
er alt paa Vei til Romas Havn. To Magter
i Landet, lige stærke, kan kun føde
mistænksom Tvedragt. De Forhadte, stegne
til Magt, er stegne nys til Kjærlighed.
Pompejus den domfældte, mægtig ved
sin Faders Hæder, sniger sig i Hast
i deres Hjerter ind, der Intet vandt

Digitized by Google

ved denne nye Orden; deres Tal
er frygteligt, og Freden, syg af Hvile,
vil lettes ved ethvert fortvivlet Omslag.
En særlig Grund, som skulde ved min Reise
især betrygge dig, er Fulvias Død.

Cleopatra.

Skjønt ei min Alder mig befrier fra Daarskab,
saa gjør den dog, at jeg er intet Barn. —
Kan Fulvia døe?

Antonius.

Min Dronning, hun er død.
Se her, og læs, naar det er dig beleiligt,
den Larm hun vakte, — bedst var hun tilsidst; —
se, naar og hvor hun døde.

Cleopatra.

Falske Elskov!
hvor er de hellige Kar, du skulde fylde
med Sorgens Graad? Jeg seer det, jeg kan lære
af Fulvias Død, hvordan du min vil bære.

Antonius.

Kiv ikke meer; men lad mig sige dig,
hvad min Beslutning er; den staaer og falder,
som du mig raader til. — Se, ved den Flamme,
der bringer Liv i Nilens Dynd: jeg gaaer,
din Stridsmand og din Tjener, slutter Fred
og fører Krig, alt efter dit Behag!

Cleopatra.

O, Charmiana, — skjær mit Belte op! —
dog, lad det være, — jeg er hurtig syg
og atter sund, — ret som Antonius' Elskov.

Antonius.

Min dyrebare Dronning, hold dog op

Digitized by Google

og giv den Elskov sanddru Vidnesbyrd,
der vil bestaae hver Hædersprøve.

Cleopatra.

Ja,
det siger Fulvia mig. O, vend dig bort
og græd for hende; byd saa mig Farvel
og sig, din Graad var for Ægyptens Dronning;
giv smukt blot en ret udsøgt Hyklerscene,
og giv den Skin af ægte Sanddruhed.

Antonius.

Du tirrer mig; hold op.

Cleopatra.

Du kunde gjøre
det bedre; men det er dog ganske godt.

Antonius.

Ha, ved mit Sværd, —

Cleopatra.

„Og Skjold!" — han bliver bedre;
men dette er dog ei endnu det bedste;
o, se dog, Charmiana, hvor det klæder
den Romer, denne Søn af Hercules,
at spille harmfuld.

Antonius.

Jeg vil gaae, min Frue.

Cleopatra.

Min ædelige Herre, kun et Ord!
Vi To maa skilles; — men det er det ikke; —
vi To har elsket; — det var ikke det;
det veed du godt; — jeg vilde sige Noget; —
min Glemsomhed er en Antonius,
og jeg har glemt Alting.

Digitized by Google

Antonius.

Hvis ei, min Dronning,
du havde Daarskab til din Slave, maatte
jeg troe, at du var Daarskab selv.

Cleopatra.

Det er
et møisomt Værk, at bære slig en Daarskab
saa nær ved Hjertet som Cleopatra
maa bære denne. Men, tilgiv mig, Herre;
det, som mig klædte godt, vil dræbe mig,
hvis ei det tækkes dig. Din Ære kalder
dig bort; vær døv og uden Medynk mod
min Daarskab. Alle Guder være med dig!
Seir sidde paa dit Glavind laurbærkrandset,
og Medgang brede blødt sig for din Fod!

Antonius.

Kom nu. Vor Afsked tøver, mens den flyer,
saa du, der bliver her, gaaer dog med mig,
og jeg, der flygter, bliver her hos dig.
Kom.

(de gaae.)

Fjerde Scene.

Rom. En Sal i Cæsars Hus.

(Octavius Cæsar, Lepidus og Følge komme ind.)

Cæsar.

Du seer vel Lepidus og mærker nu,
at det er ikke Cæsars Feil at hade
en stor Medbeiler. Dette meldes os
fra Alexandria: han fisker, drikker
og svirer Nattens Lamper ud; han er
ei mere mandig end Cleopatra,

Digitized by Google

ei Ptolemæus' Dronning mere Kvinde
end han; han hørte knap vort Sendebud,
betænkte knap, han havde Embedsfæller.
Du seer i ham en Mand, der sammenfatter
i sig alene Alles Feil.

Lepidus.

Dog neppe
Feil nok til at fordunkle alt det Gode;
hans Feil som Himlens Stjerner vise sig
mod Nattens Mørke mere klart; de er
nedarvede meer end tilegnede,
meer uvilkaarlige end eget Valg.

Cæsar.

Du er for mild. Betragt det som uskyldigt
at vælte sig paa Ptolemæus' Leie,
at give Kroner for en Skjemt, at drikke
tilpæls med Slaver, rave drukken om
ved høilys Dag paa Gaden, og at baxes
med svedig Pøbel, — lad det klæde ham, —
og den maa være sjeldent skabt, hvem sligt
ei skjæmmer, — aldrig har Antonius
Undskyldning for sin Skjændsel, naar hans Letsind
saa svart betynger os. Hvis kun han fyldte
sin Fritid ud med Vellyst, vel, saa være
kun Overmættelsen og Marvløsheden
hans Straf; — men ødsle bort den Tid, der trommer
ham fra hans Leg og taler høit som hans
og som vor Velfærd, — det maa dadles høit,
som Drengen dadles, der i Kundskab moden
for Øieblikkets Lyst sin Indsigt offrer
og trodser selv sit bedre Vidende.

(Et Sendebud kommer ind.)

Digitized by Google

Lepidus.

End mere Nyt.

Sendebudet.

Dit Bud er efterkommet;
du skal faae Bud hver Time, høie Cæsar,
om hvad der hændes udenlands. Pompejus
er stærk tilsøs og finder Medhold, seer man,
hos alle dem, der blot har frygtet Cæsar;
de Utilfredse tye til Havnene,
og Folket siger, han har lidt stor Uret.

Cæsar.

Det kunde jeg jo vidst; det har vi lært
fra Arilds Tid, at den, som er, blev ønsket,
indtil han kom; og, den, der er i Nedgang,
som aldrig elskedes, før han ei længer
var værd at elske, stiger høit i Pris,
naar først han savnes. Denne Folkehob
er som en Seiler, der paa Strømmen driver
snart hid snart did, en Træl for Flod og Ebbe,
og raadner op i Farten.

Sendebudet.

Høie Cæsar,
end skal jeg melde, at Menecrates
og Menas, de navnkundige Pirater,
beherske Havet, pløie, saare det
med tusind Kjøle; paa Italien
gjør de mangt voldsomt Strandhug. Kystens Folk
blegne ved Tanken blot; den raske Ungdom
oprøres; ingen Skude løber ud,
den er jo tagen strax, naar den er seet;
Pompejus' Navn gjør større Skade, end
hans Orlog kunde, hvis vi mødte ham.

Digitized by Google

Cæsar.

Antonius, forlad nu Svirelaget!
Dengang du slagen veg fra Modena,
hvor du slog Hirtius og Pansa, fulgte
dig Sult i Hælene; den stred du mod
skjønt kjælent fostret op, med mere Taalmod,
end nogen Vild; hvor Heste havde staldet,
der drak du dengang, af den gule Pøl,
som Kvæget snøs ad; dengang tog din Gane
tiltakke med de useligste Bær
paa vilde Buske. Ja som Skovens Hjort,
naar Sneen breder Lagen over Græsset,
du gnaved Træets Bark; paa Alperne,
gaaer Rygtet, aad du Kjød af sælsom Art,
som mange døde ved at see. — Alt dette, —
nu saarer det din Ære, at det nævnes, —
bar du saa heltemodigt, at end ei
din Kind derved blev mager.

Lepidus.

Skade for ham!

Cæsar.

Lad snart hans Blusel drive ham til Rom!
Det er paa Tiden, at vi To os viser
i Marken; derfor lad os samle Raadet
i Hast. Pompejus vinder ved vor Ladhed.

Lepidus.

Imorgen, Cæsar, kan jeg sige dig
bestemt, med hvilken Styrke jeg formaaer
til Lands og Vands at møde Tidens Krav.

Cæsar.

Det samme er min Syssel, til vi mødes. —
Farvel!

Digitized by Google

Lepidus.

Farvel! Hvad du imens erfarer
om, hvad der er paafærde udenlands
det beder jeg, maa blive meddelt mig.

Cæsar.

Tvivl ei derpaa; det er min Skyldighed.

(de gaae.)

Femte Scene.

Alexandria. I Slottet.

(Cleopatra, Charmiana, Iras og Mardian komme ind.)

Cleopatra.

Hør, Charmiana!

Charmiana.

Her, min høie Dronning.

Cleopatra.

Ha, ha! — giv mig Mandragora at drikke.

Charmiana.

Hvorfor, min Frue?

Cleopatra.

For at jeg kan sove
den Kløft i Tiden bort, imens Antonius
er borte fra mig.

Charmiana.

Altfor meget har
du ham i Tanker.

Cleopatra.

Ha, Forræderi!

Charmiana.

Det troer jeg ikke, Frue.

Cleopatra.

Du Kastrat,
Mardian!

Digitized by Google

Mardian.

Hvad er min Dronning til Behag?

Cleopatra.

Ei nu at høre paa din Sang; slet Intet
behager mig, der findes hos Kastrater.
Det er din Lykke, at da du er kjønsløs,
kan ei din frie Tanke flygte fra
Ægypten. — Har du Drifter?

Mardian.

Ja, min Frue.

Cleopatra.

Men virkelig?

Mardian.

Nei, ikke virkelige;
thi virke kan jeg Intet, uden det,
der virkelig kan skee i Tugt og Ære;
dog har jeg stærke Drifter og kan tænke,
hvad Mars og Venus øved.

Cleopatra.

Charmiana,
hvor mon han er nu? staaer han eller sidder?
troer du, han gaaer? montro han er tilhest?
O, Held dig, Hest, der bær Antonius' Vægt!
vær modig, Hest! thi veed du, hvem du bærer?
Jordklodens halve Atlas, Folkets Værn
og Hjelm. — Nu taler eller hvisker han:
„Hvor er min Slange fra den gamle Nil?"
det kalder han mig jo. Nu nyder jeg
den altfor søde Gift. — Paa mig han tænker,
mig, der er sort af Phoebus' Elskovsnap,
og rynket dybt af Tiden. — Dengang, Cæsar,
du med din høie Pande stod iblandt os,

Digitized by Google

ja, da var jeg en Konges Lyst; Pompejus
den Store stod og lod sit Blik slaae Rod
paa dette Aasyn; der lod han sit Øie
tilankers gaae, og vilde døe, mens han
sit Liv betragted.

(Alexas kommer ind.)

Alexas.

Hil Ægyptens Dronning!

Cleopatra.

Hvor lidt Marcus Antonius du ligner!
dog kommer du fra ham; det Tryllemiddel
gjør dig med lønlig Magt til Guld. — Hvor gaaer det
min Herre, Marcus Antonius?

Alexas.

Det sidste,
han gjorde, ædle Dronning, var, han kyssed,
sidst efter mange, mange Kys, den Perle
fra Østerland. Hans Ord staaer i mit Hjerte.

(han rækker hende en Perle.)

Cleopatra.

Der vil mit Øre hente dem.

Alexas.

Han sagde:
„Min Ven, sig, den trofaste Romer sender
Ægyptens Dronning denne Muslings Skat;
for at forhøie denne ringe Gave
vil jeg for hendes Fod med Kongeriger
forøge hendes rige Throne; — sig,
alt Østerland skal kalde hende Dronning." —
Saa nikked han og svang sig sindigt op
paa en ubændig Hingst, der vrinskede
saa høit, at, hvad jeg vilde talt, blev døvet
af Dyrets Larm.

Digitized by Google

Cleopatra.

Sig, var han munter eller
tungsindig?

Alexas.

Som den Aarstid midt imellem
den største Kuld og Hede, ei tungsindig,
ei heller munter.

Cleopatra.

O, velblandet Stemning! —
mærk det, min Charmiana, mærk det vel; —
det er en Mand! — o mærk det; ei tungsindig; —
han skulde være deres Lys, som see
kun gjennem ham; — ei heller glad; det var
som for at sige dem, at hans Erindring
var bleven i Ægypten med hans Glæde; —
men mellem begge, o hvor himmelsk blandet!
Tungsindig eller glad: selv Overmaalet
af begge klæder dig som ingen Anden! —
Traf du paa Veien mine Bud?

Alexas.

Ja, Frue,
vel tyve Sendebud; men hvorfor sendte
du dem saa tæt?

Cleopatra.

Den, der er født den Dag,
jeg glemmer til Antonius at sende,
skal døe som Tigger. — Charmiana, Blæk,
Papir! — Alexas, vær velkommen! — Mon jeg
saa høit har elsket Cæsar, Charmiana?

Charmiana.

Den gjæve Cæsar!

Digitized by Google

Cleopatra.

Gid du maatte kvæles
ved sligt et Udraab atter! — sig, „den gjæve
Antonius!“

Charmiana.

Den tappre Cæsar!

Cleopatra.

Ha!
ved Isis, jeg vil slaae din Mund tilblods,
hvis atter du med Cæsar sammenligner
min Mand for alle Mænd!

Charmiana.

Tilgiv mig naadigst,
jeg synger efter dig.

Cleopatra.

Min Ungdoms Dage,
da min Forstand var grøn. — Du kolde Blod,
at sige, som jeg sagde dengang! — Skynd dig,
Papir og Blæk! hver Dag skal han faae Bud,
eller jeg gjør Ægypten folketom!

(de gaae.)

Digitized by Google

Anden Act.

Første Scene.

Messina. Et Værelse i Pompejus' Hus.

(Pompejus, Menecrates og Menas komme ind.)

Pompejus.

Hvis der er Retfærd hos de store Guder,
saa hjælpe de Retfærdighedens Sag.

Menecrates.

De nægter ikke, værdige Pompejus,
hvad de opsætter.

Pompejus.

Mens for deres Throner
vi bede, gaaer det tabt, vi beder om.

Menecrates.

Tidt bede vi ukyndige om det,
som er os til Fordærv; det nægter os
de vise Magter til vort eget Bedste;
saa vinde vi ved Tabet af vor Bøn.

Pompejus.

Det skal vel lykkes; Folket elsker mig;
mig hører Havet til; min Magt er i
sit Ry, og Haabet varsler mig, at snart
den bliver fuld. Marcus Antonius sidder
ved Gildet i Ægypten, tænker ikke
paa Feider uden Døre. Cæsar samler
paa Guld og mister Hjerter. Lepidus
dem begge smigrer, smigres af dem begge;
men elsker Ingen af dem; Ingen af dem
er ham fuldtro.

Digitized by Google

Menas.

Cæsar og Lepidus
er rykket ud; de har en vældig Styrke.

Pompejus.

Hvem har du det fra? det er Løgn!

Menas.

Fra Silvius.

Pompejus.

Han drømmer; begge, veed jeg, er i Rom
og vente paa Antonius. Gid Elskov
nu krydre med sin hele Tryllemagt,
lystne Cleopatra, din visne Læbe!
lad Trolddomskunst forene sig med Skjønhed
og Lyst med begge! lad en Hær af Fester
omringe den Vellystning; hold hans Hjerne
i Damp; Epikuræerkokke skjærpe
hans Spiselyst med lækkre Saucers Pirring,
at Søvn og Mad maa dysse ind hans Ære
i Lethes Dvaskhed! —

(Varrius kommer ind.)

Varrius! hvad Nyt?

Varrius.

Fuldkommen sikkert er, hvad jeg skal melde:
Marcus Antonius venter man i Rom
hver Time; siden han forlod Ægypten,
var Tiden lang nok til en større Reise.

Pompejus.

Jeg hørte heller mindre Tidender;
jeg troede ei, den Elskovsfraadser vilde
spændt Hjelmen paa for slig en ringe Feide;
hans Krigernavn er dobbelt mod de Andres;
desmere føle vi, hvad vi er værd,

Digitized by Google

naar vor begyndte Orlogsfærd kan rive
bort fra Ægypterkongens Enkes Skjød
Antonius, den aldrig mættede.

Menas.

Jeg kan ei troe, Antonius kan møde
Cæsar som Ven; hans Hustru, som er død,
har budet Cæsar Trods; hans Broder feided'
imod ham, ihvorvel jeg troer, han ikke
var ægget af Antonius.

Pompejus.

Maaskee
det mindre Had kan vige for det større;
hvis vi ei havde reist os mod dem alle,
saa er det klart, de vilde kives selv;
thi de har Grunde nok indbyrdes til
at drage Sværd. Hvorvidt nu Frygt for os
kan sammenkitte deres Splid og hele
den usle Kiv, det veed vi ei endnu.
Det gaa, som vore Guder vil! derpaa
beroer vort Liv, hvor kraftigt nu vi slaae.
Kom, Menas.

(de gaae.)

Anden Scene.

Rom. En Sal i Lepidus' Hus.

(Enobarbus og Lepidus komme ind.)

Lepidus.

Det var en værdig Gjerning, Enobarbus,
og dig til Ære at formaae din Høvding
til mild og venlig Tale.

Enobarbus.

Jeg skal vel
formaae ham til et Svar, som er ham værdigt.

Digitized by Google

Hvis Cæsar ægger ham, saa lad Antonius
see Cæsar over Hovedet og tale
saa høit som Mars. Ved Jupiter, bar jeg
Antonius' Skjæg, jeg ragede det ikke
dag.

Lepidus.

Det er ei Tid til særskilt Kiv.

Enobarbus.

Hver Tid er tjenlig til, hvad selv den føder.

Lepidus.

Det Mindre maa dog vige for det Større.

Enobarbus.

Ei, hvis det Mindre kommer først.

Lepidus.

Din Tale
er Lidenskab; jeg beder, pust ei op
de slukte Gløder, — se, der er den ædle
Antonius.

(Antonius og Ventidius komme ind.)

Enobarbus.

Og se, der kommer Cæsar.

(Cæsar, Mæcenas og Agrippa komme ind.)

Antonius. (til Ventidius.)

Hvis vi forliges her, til Parthien!
hør det, Ventidius.

Cæsar. (til Mæcenas.)

Jeg veed det ikke,
Mæcenas; spørg Agrippa.

Lepidus.

Ædle Venner,
hvad os forenede, var stort, lad ikke
en ringe Sag os skille. Hør velvilligt

Digitized by Google

paa, hvad der klages over. Føre vi
vor Hverdagstvist høirøstet, saa begaae vi
jo Mord, mens vi skal læge Saar. Derfor, —
jeg beder Jer alvorligt, ædle Venner, —
berør det bittreste med mildest Tale
og lad ei hvasse Ord forøge Striden.

Antonius.

Vel talt! hvis vi stod foran vore Hære
til Slag, jeg vilde gjøre det.

Cæsar.

Velkommen
til Rom!

Antonius.

Jeg takker dig.

Cæsar.

Sid ned.

Antonius.

Sid ned.

Cæsar.

Nu saa, —

Antonius.

Jeg hører, du mistyder Ting,
som Intet er, og var de Noget, vedkom
de ikke dig.

Cæsar.

Til Latter var jeg jo,
hvis jeg for Intet eller Lidet mente
mig forurettet, og især af dig,
end meer til Latter, hvis jeg nogensinde
med Dadel nævnede dit Navn, naar ikke
det vedkom mig at nævne det.

Digitized by Google

Antonius.

Hvad angik
mit Ophold i Ægypten, Cæsar, dig?

Cæsar.

Saa lidet som mit Ophold her i Rom
dig i Ægypten; men hvis du derovre
spandt Rænker mod min Magt, saa maatte jeg
vel tale om dit Ophold i Ægypten.

Antonius.

Hvad mener du med Rænker?

Cæsar.

Hav den Godhed
at gjætte, hvad jeg mener, af hvad her
er hændet mig. Din Hustru og din Broder
har ført mig Feide paa; men du var Ophav
til deres Anfald; du var Krigens Løsen.

Antonius.

Du er paa Vildspor; aldrig har min Broder
beraabt sig paa mit Navn; jeg har forhørt mig
og har fra gode Hjemmelsmænd min Kundskab,
fra Mænd, der drage Sværd for dig; mon ikke
han snarere har budt os begge Trods,
og har ført Krig aldeles mod min Villie,
imens min Sag var din? det har mit Brev
alt før tilfulde klaret dig; hvis du
vil sammenflikke Paaskud til en Trætte,
mens skjellig Grund dig fattes, — dette duer
slet ikke.

Cæsar.

Du retfærdiggjør dig selv,
idet du sætter ned min Dømmekraft;
selv flikkede du kun Udflugter sammen.

Digitized by Google

Antonius.

Nei, nei! jeg veed forvist, du kan ei slippe
for den Nødvendighed at tænke paa,
at jeg, din Fælle i den Sag, han kjæmped
imod, ei kunde see med milde Blik
den Krig, der truede min egen Ro.
Og nu min Hustru, — gid du havde en
med hendes Sind; — den tredie Del af Verden
er din; den kan du holde let med Tøilen
i stadig Gang, men ikke slig en Hustru.

Enobarbus.

Gid vi Alle havde saadanne Hustruer! saa kunde Mændene gaae i Krig med Kvinderne!

Antonius.

Ustyrlig, som hun var, har hendes Oprør,
fremkaldt af voldsomt Sind, som ikke heller
var uden Rænker, — dette tilstaaer jeg
med Sorg, — voldt dig formeget Bryderi;
indrøm dog dette, det var ikke min Skyld.

Cæsar.

Jeg skrev dig til, imens du svirede
i Alexandrien; du lagde hen
mit Brev, og gjækked bort mit Bud med Spot
uhørt.

Antonius.

Han trængte sig umeldt ind til mig;
tre Konger havde jeg da just beværted
og var ei den, jeg var i Morgenstunden;
men næste Dag forklared jeg ham det;
det var jo som at gjøre ham Undskyldning;
lad den Karl gaae for Intet i vor Tvist;
hvis vi skal stride, slet ham ud af Sagen.

Digitized by Google

Cæsar.

Du brød din Ed; det kan din snilde Tunge
ei forekaste mig.

Lepidus.

Vær rolig, Cæsar.

Antonius.

Nei, lad ham tale, Lepidus; ukrænket
er end det Æresord, han taler om,
som om jeg svigted det; — Cæsar, bliv ved:
min Ed, —

Cæsar.

At staae mig bi med Hjælp og Vaaben,
naar jeg forlangte det; det har du nægtet.

Antonius.

Sig hellere forsømt; dengang jeg, bunden
i giftberuste Timer, ikke kjendte
mig selv; saavidt jeg kan, vil jeg for dig
nu spille den Bodfærdige; dog skal
min Ærlighed ei gjøre til en Stodder
min Høihed, og min Magt skal ikke virke
foruden den. Sandt er, at Fulvia
har, for at faae mig fra Ægypten, vakt
den Feide her; jeg, mod mit Vidende
dens Aarsag, beder om Tilgivelse
derfor, saavidt det sømmer sig min Ære,
at bøie sig i slig en Sag.

Lepidus.

Det var
et ædelt Ord.

Mæcenas.

Hvis det behager Jer,
driv ikke videre det Kæremaal

Digitized by Google

imellem Jer; at glemme det aldeles,
det er at mindes Tidens Trang, der byder
Jer at forsones.

Lepidus.

Værdigt talt, Mæcenas!

Enobarbus.

Eller om I vilde laane hinanden Eders Venskab for denne Gang, saa kunde I give det tilbage igjen, naar I ikke længer høre tale om Pompejus. I kan altid faae Stunder til at kjævles, naar I ikke har Andet at gjøre.

Antonius.

Du er kun Krigsmand; tal du ikke mere.

Enobarbus.

Ja, Sandheden bør tie; det havde jeg nær glemt.

Antonius.

Du krænker dette Selskab; derfor ti.

Enobarbus.

Bliv kun ved; jeg er stridig som en Sten.

Cæsar.

Jeg dadler ikke just hans Tales Indhold,
men Maaden kun; thi det er ikke muligt,
vi kan forblive Venner, naar vi gaaer
ad helt forskjellig Vei. Dog, om jeg vidste
et Baand af Jern, der holdt os fast tilsammen,
jeg søgte det igjennem Verdensrummet.

Agrippa.

Vil du tillade, Cæsar?

Cæsar.

Tal, Agrippa.

Agrippa.

Du har en Søster paa din Moders Side,

Digitized by Google

den herlige Octavia; — Antonius
er Enkemand.

Cæsar.

Sig ikke det, Agrippa;
hvis nu Cleopatra dig hørte, kunde
hun jo med Ret bebreide dig dit Ilsind.

Antonius.

Gift er jeg ikke, Cæsar; lad mig høre
Agrippa tale mere.

Agrippa.

For at holde
Jer i bestandigt Venskab, gjøre Jer
til Brødre og om Eders Hjerter knytte
et Baand, der aldrig løses, tage nu
Antonius Octavia til Hustru,
hvis Skjønhed kræver ingen Ringere
til Husbond end den bedste Mand, hvis Dyd
og Gaver tale meget bedre for sig,
end nogen Anden kan. Den Pagt vil gjøre
al smaalig Avind, som nu synes stor,
og al den store Frygt, der nu spaaer Fare,
til Intet; Sandhed bliver da kun Snak,
mens nu, hvad halvt er Snak, maa gaae for Sandhed,
og hendes Kjærlighed til begge binder
da begge til hinanden og hendrager
paa begge Alles Kjærlighed med hendes.
Tilgiv min Tale; det er en begrundet,
ei blot en flygtig Tanke; den er drøftet
af Pligten.

Antonius.

Vil ei Cæsar tale?

Digitized by Google

Cæsar.

Ikke
før han har hørt, hvordan Antonius
er stemt ved det, som alt er talt.

Antonius.

Hvad Magt
har vel Agrippa til at staae ved Ordet,
hvis jeg nu sagde: „som du vil, Agrippa."

Cæsar.

Al Cæsars Magt, og den, som Cæsar har
over Octavia.

Antonius.

Gid jeg aldrig drømme
ved dette Tilbud med saa skjønt et Aasyn
om nogen Hindring! — Giv mig da din Haand;
frem det Forsoningsværk; fra denne Stund
lad Broderhjerte herske i vort Venskab
og styre vore Raad!

Cæsar.

Der er min Haand.
Tag da min Søster; ingen Broder har
saa høit en Søster elsket. — Gid hun leve
og ene vore Riger, vore Hjerter,
og aldrig mere sly vort Venskab bort!

Lepidus.

Amen! til Lykke!

Antonius.

Ikke troede jeg,
jeg skulde draget Sværd imod Pompejus;
thi stor og usædvanlig Høflighed
har han for nylig vist mig; takke ham
det maa jeg først, at min Hukommelse

Digitized by Google

ei altfor haardt skal dadles; siden vil
jeg byde Feide.

Lepidus.

Tiden kalder os;
Pompejus maa vi søge strax; thi ellers
vil han opsøge os.

Antonius.

Hvor ligger han?

Cæsar.

Ud for Misenums Odde.

Antonius.

Og hans Styrke
tillands?

Cæsar.

Er stor og tager til; tilsøs
er han alene Herre.

Antonius.

Saa gaaer Rygtet.
Gid blot jeg havde talt med ham! Nu hurtigt!
dog, før vi gribe Sværdet, lad os sætte
iværk, hvad vi har aftalt.

Cæsar.

Hjertensgjerne!
jeg beder dig, følg med og se min Søster;
jeg fører dig til hende.

Antonius.

Lepidus,
bersø os ei dit Selskab.

Lepidus.

Sygdom selv
ei skulde hindre mig, Antonius.

(Trompetklang. Cæsar, Antonius og Lepidus gaae.)

Digitized by Google

Mæcenas.

Velkommen fra Ægypten, kjære Ven.

Enobarbus.

Værdige Mæcenas, Cæsars halve Hjerte! — min ærede Ven, Agrippa! —

Agrippa.

Min kjære Enobarbus.

Mæcenas.

Vi har Grund til at være glade ved, at Sagerne er bragte saa godt i Orden. I har havt det godt i Ægypten.

Enobarbus.

Ja, vi sov, saa Dagen maatte skamme sig, og vi drak, saa Natten blev til den lyse Dag.

Mæcenas.

Otte Vildsvin helstegte til en Frokost, og ikke mere end tolv Personer, er det sandt?

Enobarbus.

Det var kun som en Flue mod en Ørn; vi havde meget mere vidunderlige Anretninger, som det var værd at lægge Mærke til.

Mæcenas.

Hun er jo en ganske uimodstaaelig Kvinde, hvis Rygtet svarer til hende.

Enobarbus.

Da hun første Gang mødte Marcus Antonius, stak hun hans Hjerte i Lommen. Det var paa Floden Cydnus.

Agrippa.

Ja, der var det, hun viste sig, hvis min Hjemmelsmand ikke har opdigtet Historier om hende.

Enobarbus.

Det skal jeg fortælle Jer.

Digitized by Google

Snekken, hun sad paa, funklede paa Vandet
en guldblank Throne lig; af drevet Guld
var Stavnen, Purpur Seilene, der dufted
saa sødt, at Vindene blev elskovssvimle;
Sølvaarerne holdt Takt med Fløiters Klang
og lokked Bølgen, mens de slog den, til
at følge rastere, som elskovsgreben
ved deres Slag. Hun selv, — til Tigger gjorde
hun hver en Skildring, — i sit Telt hun laa
af guldindvævet Dug og overstraaled
det Maleri af Venus, hvor vi seer
Indbildningskraften overgaae Naturen;
paa begge Sider stod to smukke Drenge
med Smilehul i Kind som Amoriner,
med broget Vifte hver, hvis Luftning syntes
at bringe kun i Glød de fine Kinder,
de skulde kjøle, saa den gjorde just,
hvad de tilintetgjorde.

Agrippa.

O, det var
et herligt Syn for vor Antonius!

Enobarbus.

Og hendes Jomfruer lig Nereider,
en Havfruflok, gav Agt paa hendes Blik
og deres Bøining var et Skjønhedssyn.
Ved Roret sad en Havfruskikkelse,
og Silketouge svulmede ved Trykket
af blomsterbløde Hænder, som saa flink
udøved deres Dont. Fra Snekken spredtes
en underfuld, usynlig Duft, der kvæged
de nære Bredder. Staden øste hende
sin Folkestrøm imøde; og paa Torvet,

Digitized by Google

paa Thronen sad Antonius alene
og fløited hen i Luften; ja selv den,
hvis blot den turde ladet tom sin Plads,
var gaaet med at see Cleopatra
og havde gjort et Hul i Verdensrummet.

Agrippa.

Ægyptens Underværk!

Enobarbus.

Da hun var landet,
lod strax Antonius hende byde til sig
til Nadver; men hun svared, det var bedre,
at han blev hendes Gjæst; det bad hun om.
Vor høflige Antonius, hvem aldrig
en Kvinde hørte sige Ordet Nei,
gik da med tifold pudset Skjæg til Festen,
og han betalte Gildet med sit Hjerte,
skjønt kun hans Øie nød.

Agrippa.

Vellystens Dronning!
den store Cæsars Sværd fik hun tilsengs;
han pløied hende og hun høstede.

Enobarbus.

Jeg saae engang, hun hopped henad Gaden
halvhundred Skridt; da hun blev aandeløs,
saa talte hun og stønnede saaledes,
at Manglen syntes en Fuldkommenhed,
og aandeløs fremaandede hun Kraft.

Mæcenas.

Antonius maa nu helt forlade hende.

Enobarbus.

Aldrig! det gjør han ikke! ingen Alder
kan visne hende, ingen Vane sløve

Digitized by Google

det evigt skiftende Behag. Den Lyst,
som andre Kvinder vække, mætte de;
hun vækker Hunger, naar hun mætter mest;
hos hende faaer det laveste sin Ynde;
hellige Præster maa velsigne hende,
naar kaad hun lefler.

Mæcenas.

Dersom Dyd, Forstand
og Skjønhed kan Antonius' Hjerte fængsle,
saa er Octavia ham et Lykkens Lod.

Agrippa.

Kom nu da! — Enobarbus, vær min Gjæst,
imens du bliver her.

Enobarbus.

Jeg takker, Herre.

(de gaae.)

Tredie Scene.

Sammesteds. En Sal i Cæsars Hus.

(Cæsar, Antonius, Octavia imellem dem, Spaamanden og Følge komme ind.)

Antonius.

Mit store Hverv og Verden vil jo skille
mig stundom fra din Favn.

Octavia.

I al den Tid
mit Knæ skal bøie sig for Guderne
til Bøn for dig.

Antonius.

Cæsar, god Nat. — Octavia,
læs ei min vrange Dom i Verdens Rygte;
jeg har vel skeiet udaf Sporet; men

Digitized by Google

herefter skal Alting gaae efter Reglen.
God Nat, min Elskede!

Octavia.

God Nat!

Cæsar.

God Nat!

(Cæsar og Octavia gaae.)

Antonius.

Naa, Ven! du ønsker dig vel i Ægypten?

Spaamanden.

Gid jeg var aldrig reist derfra, ei heller
du reist dertil!

Antonius.

Har du en Grund?

Spaamanden.

Jeg seer den
i mine Syner, har den ei paa Tungen.
Dog, skynd dig atter til Ægypten!

Antonius.

Sig mig,
hvis Held skal blive størst, mit eller Cæsars?

Spaamanden.

Cæsars. — Antonius, dvæl ei ved hans Side;
din Fylgie, Aanden, som beskytter dig,
er ædel, modig, høi og uden Lige,
hvor Cæsars ikke er; men i hans Nærhed
din Skytsaand kues ned og bliver Frygten. —
Derfor gjør Rum nok mellem Jer.

Antonius.

Sig dette
ei meer.

Digitized by Google

Spaamanden.

Til Ingen uden dig; ei mere
undtagen til dig selv. Hvert Spil, du spiller
med ham, du taber vist; ved medfødt Held
han slaaer dig selv mod Overmagt; din Glands
formørkes, hvor han skinner; ja, din Aand
tør ikke styre dig, hvor han er nær;
naar han er borte, er den ædel.

Antonius.

Gaa;
sig til Ventidius, jeg vil tale med ham. —

(Spaamanden gaaer.)

Han skal til Parthien. — Kunst eller Træf, —
sandt har han talt; selv Tærningen ham lyder;
hvergang vi spilled, kom min større Kunst
tilkort imod hans Held; han vinder, hvergang
vi trække Lod; hans Haner vinde Seir
mod mine, om der end staaer Alt mod Intet;
hans Vagtler slaae i Kredsen altid mine,
om de er større. Til Ægypten vil jeg;
skjønt for min Fred det Ægteskab jeg slutted,
min Glæde boer i Østen. —

(Ventidius kommer ind.)

Kom, Ventidius,
du skal til Parthien; din Fuldmagt ligger
alt færdig; følg med mig og tag imod den.

(de gaae.)

Digitized by Google

Fjerde Scene.

Sammesteds. Gade.

(Lepidus, Mæcenas og Agrippa komme ind.)

Lepidus.

Umag Jer ikke længer; skynd Jer blot;
følg Eders Høvdinger.

Agrippa.

Antonius
skal kysse sin Octavia; saa gaae vi.

Lepidus.

Indtil jeg møder Jer igjen i Krigsdragt,
der klæder godt Jer begge to, Farvel!

Mæcenas.

Hvis ret jeg kjender Veien, Lepidus,
er vi før du ved Næsset.

Lepidus.

Eders Vei
er kortere; min Fart gaaer ad en Omvei;
I faaer to Dages Forspring.

Mæcenas og Agrippa.

Held paa Reisen!

Lepidus.

Farvel!

(de gaae.)

Femte Scene.

Alexandria. En Sal i Paladset.

(Cleopatra, Charmiana, Iras og Alexas komme ind.)

Cleopatra.

Giv mig Musik! Musik! tungsindig Føde
for os, hvis Haandværk Elskov er!

Digitized by Google

Alexas.

Musik!

(Mardianus kommer ind.)

Cleopatra.

Nei, lad det være! kom til Kuglespillet;
kom, Charmiana.

Charmiana.

Jeg har ondt i Armen;
med Mardianus kan du spille bedst.

Cleopatra.

En Kvinde spiller jo med en Kastrat
saa godt som med en Kvinde. — Vil du spille?

Mardianus.

Saagodt jeg kan, min Dronning.

Cleopatra.

Ærlig Villie,
om end den kom tilkort, kan til Undskyldning
dog tjene Spilleren. — Nu vil jeg ikke. —
Giv mig min Medestang; jeg vil til Floden!
der vil jeg, medens fjernt Musiken klinger,
besnære Fisken med de brune Finner;
min krumme Krog skal bore sig i dens
slimdætte Gab, og hver, jeg trækker op,
indbilder jeg mig, er Antonius,
og siger: „Ha! jeg fik dig!"

Charmiana.

Det var lystigt,
dengang I vædded om Jert Fiskeri,
og da din Dykker hængte paa hans Krog
en saltet Fisk, som han drog ivrigt op.

Cleopatra.

Den Tid! — o, Tider! — da jeg lo ham vred

Digitized by Google

og lo ham mild igjen den samme Nat
og drak ham næste Formiddag tilsengs
og gav ham paa mit Hovedtøi og Kaabe,
imens jeg bar hans Glavind fra Philippi.

(Et Bud kommer ind.)

O, fra Italien! — Fyld mit Øre med
et frugtbart Budskab; det var længe goldt.

Budet.

O, Dronning, Dronning, —

Cleopatra.

Er Antonius død? —
Skurk, hvis du siger det, saa dræber du
din Dronning; er han frisk og fri, er det
dit Bud, — se, der er Guld, og der min Haand
til Kys med Aarer blaa, som Kongers Læber
har rørt og skjælvet, mens de kyssed.

Budet.

Frue,
han har det godt.

Cleopatra.

Se, der er mere Guld;
men hi, man siger ogsaa om de Døde:
„de har det godt"; — hvis det kom ud deraf,
saa smelter jeg det Guld, du fik, og helder
det i din Strube for dens onde Ord.

Budet.

Min Dronning, hør mig!

Cleopatra.

Vel, bliv ved; jeg hører;
men i dit Blik er intet Godt; hvis han
er frisk og fri, hvad skal den trevne Mine
til at basune ud saa glad et Budskab?

Digitized by Google

hvis ikke, burde du jo som Furie komme,
med Slanger krandset, ikke skabt som Mand.

Budet.

Behager du at høre?

Cleopatra.

Jeg har Lyst til
at slaae dig, før du taler; men hvis du
kan sige mig, Antonius er ilive,
er frisk og Cæsars Ven og ei hans Fange,
saa vil jeg øse over dig en Guldregn,
en Hagl af rige Perler.

Budet.

Ædle Frue,
han har det godt.

Cleopatra.

Godt sagt!

Budet.

Og han er Ven
med Cæsar.

Cleopatra.

O, du er en Hædersmand!

Budet.

Cæsar og han var aldrig bedre Venner.

Cleopatra.

Kræv Rigdom af mig!

Budet.

Men, min høie Dronning, —

Cleopatra.

Jeg lider ei det men; det river ned
det Gode, der kom først; Skam faa det men!
det men er Fangevogteren, der slæber
en ful Misdæder frem. Jeg beder, Ven,

Digitized by Google

øs ud din Pakkes Indhold i mit Øre,
det Gode med det Onde: Cæsars Ven, —
ved Helbred, siger du, — fri, siger du.

Budet.

Fri, Frue! nei, det har jeg ikke sagt;
nei, han er bunden til Octavia.

Cleopatra.

Med hvilket Baand?

Budet.

Med Ægtesengens.

Cleopatra.

O,
jeg blegner, Charmiana!

Budet.

Han har ægtet
Octavia, min Dronning.

Cleopatra.

Ha, saa gid
den værste Smitsot ramme dig! (slaaer ham.)

Budet.

Taalmodig,
min Dronning!

Cleopatra.

Hvad? du gruelige Riding!
bort, eller jeg vil sparke dine Øine
som Bolte for min Fod! jeg river ud
(hun trækker ham i Haaret.)
dit Hovedhaar; med Staaltraad skal du pidskes,
i Lage sydes, langsomt svidende!

Budet.

Ak, Frue, jeg, som melder det, har ikke
Skyld i det Giftermaal.

Digitized by Google

Cleopatra.

Sig, det er falsk,
saa skjænker jeg dig en Provinds; jeg gjør
din Rigdom glimrende; det Slag, du fik,
forsoner, at du ægged mig til Vanvid;
og jeg vil skjænke dig dertil hver Gave,
du med Bestæd kan kræve.

Budet.

Ædle Frue,
gift er han.

Cleopatra.

Skurk! for længe har du levet!

(drager en Dolk.)

Budet.

Saa maa jeg flye! — hvad vil du dog, min Dronning?
jeg har jo ingen Skyld.

(han løber ud.)

Charmiana.

Min bedste Frue,
styr dog din Vrede; Manden er uskyldig.

Cleopatra.

Lynstraalen rammer stundom en Uskyldig. —
Ægypten, smelt i Nilen! bliv til Slanger,
I fredelige Dyr! — Kald Trællen atter;
skjønt jeg er gal, jeg bider ham dog ikke;
kald ham tilbage!

Charmiana.

Han tør ikke komme.

Cleopatra.

Jeg vil ei gjøre ham Fortræd; min Haand
har Skam af, at den slaaer en Ringere,
da jeg jo selv gav ham Anledning. — Kom!

Digitized by Google

(Budet kommer tilbage.)

Skjønt det er ærligt, er det aldrig godt
at bringe onde Tidender; en Hær
af Tunger burde skjænkes Glædens Budskab;
lad onde Tidender sig selv forkynde,
naar de fornemmes.

Budet.

Jeg har gjort min Pligt.

Cleopatra.

Er han da gift? jeg kan ei hade dig
meer end jeg gjør, hvis du gjentager Ja.

Budet.

Min Frue, han er gift.

Cleopatra.

Gid Guderne
fordærve dig! du bliver ved med det?

Budet.

Skal jeg da lyve, Frue?

Cleopatra.

Gid du gjorde,
om end Ægypten halvt var under Vand,
en Sump for skjælbedækte Øgler! — Bort!
og havde du et Ansigt som Narcissus,
for mig var du dog hæslig. — Han er gift?

Budet.

Tilgiv mig, høie Dronning!

Cleopatra.

Han er gift?

Budet.

Bliv ikke vred, fordi jeg ikke vilde
fornærme dig. At straffe mig for det,

Digitized by Google

du bød mig gjøre, synes uretfærdigt.
Octavia er hans Hustru.

Cleopatra.

At hans Brøde
skal gjøre dig til Skurk, som ikke er det! —
Hvad? er du vis derpaa? — Gaa bort! — den Vare
som du har bragt fra Rom, er mig for dyr;
sid inde med den og gaa selv tilgrunde!

(Budet gaaer.)

Charmiana.

Vær dog taalmodig, bedste Dronning!

Cleopatra.

Jeg
har prist Antonius og nedsat Cæsar!

Charmiana.

Ja, Frue, tidt.

Cleopatra.

Nu har jeg da min Løn.
Før mig herfra; jeg daaner; — Charmiana, —
Iras, — dog det er Intet. — Gaa, Alexas,
gaa efter ham; lad ham beskrive dig
Octavias Ansigtstræk, Sindsstemning, Alder,
og lad ham ikke glemme Haarets Farve; —
bring hurtig Svar. —

(Alexas gaaer.)

Lad ham for evigt fare!
Nei, lad ham ikke! — Charmiana, ligner
han paa den ene Side Gorgos Billed,
saa er han paa den anden lig en Mars!

(til Mardianus.)

Sig til Alexas, han skal melde mig,

Digitized by Google

hvor høi hun er. — Beklag mig, Charmiana,
men tal ei til mig. — Før mig til mit Kammer.

(de gaae.)

Sjette Scene.

I Nærheden af Misenum.

(Trommer og Trompeter; fra den ene Side komme Pompejus og Menas med Krigsfolk, fra den anden Cæsar, Lepidus, Antonius, Enobarbus og Mæcenas ligeledes.)

Pompejus.

Nu har jeg Eders Gidsler, I har mine;
saa vil vi tale, før vi slaaes.

Cæsar.

Det sømmer
sig bedst, at først vi tales ved; derfor
har vi sendt skriftligt Forslag forud for os;
har du betænkt det vel, saa lad os vide,
om det skal holde Vredens Sværd i Balgen
og bringe til Sicilien hjem hel mangen
høivoxen Svend, som ellers her maa døe.

Pompejus.

I Tre, den store Verdens Eneherrer,
og Gudernes Statholdere, — jeg veed ei,
hvorfor min Fader, der har Søn og Venner,
skal savne Hævnere, mens Julius Cæsar,
hvis Gjenfærd ved Philippi mødte Brutus,
har seet Jer kjæmpe for sig der. Hvad var det,
der drev den blege Cassius til Oprør?
hvad drev den ædle, store Romer Brutus
med samt den hele vaabenklædte Flok,
den skjønne Friheds Stridsmænd, til at væde
med Blod Roms Kapitol, om ikke dette:

Digitized by Google

de vilde, at en Mand kun skulde være
en Mand? og derfor er det, jeg har rustet
min Flaade, ved hvis Byrde Havet skummer
i Harm; med den var det min Agt at revse
den Utaknemlighed, Roms Overmod
har vist min ædle Fader.

Cæsar.

Tag kun Tiden
iagt.

Antonius.

Du kan ei skræmme os, Pompejus,
med dine Seil. Tilsøs vi tales ved;
tillands, det veed du, har vi Overmagten.

Pompejus.

Ja vist! tillands har du jo Magten over
min Faders Hus; men Gjøgen bygger ikke
sig selv en Rede; derfor bliv kun der,
imens du kan.

Lepidus.

Behag at sige os, —
thi dette hører ei til denne Sag, —
hvordan det Tilbud tykkes dig, vi sendte.

Cæsar.

Ja, det er Sagen.

Antonius.

Du skal ikke lade
dig overtale; vei, hvad det er værd,
hvis du modtager det.

Cæsar.

Og Følgen, hvis
du frister Lykken længer.

Digitized by Google

Pompejus.

I har tilbudt
Sicilien, Sardinien, og jeg
skal holde Havet ryddet for Korsarer;
fremdeles sende Kornforraad til Rom;
hvis jeg gaaer ind paa dette, skilles vi
med Klinger uden Skaar og drage hjem
med hele Skjolde.

Cæsar, Antonius, Lepidus.

Dette var vort Tilbud.

Pompejus.

Saa vid, jeg kom herhid før I, bestemt paa
at tage mod Jert Tilbud; men Antonius
har fristet mig til Ilsind. — Skjønt jeg spilder
min Ros ved selv at melde det, saa vid,
mens Cæsar og din Broder skifted Hug,
da kom din Moder til Sicilien
og fik en venlig Velkomst.

Antonius.

Jeg har hørt det
og er betænkt paa ærlig Tak, Pompejus,
som jeg jo skylder dig.

Pompejus.

Giv mig din Haand.
Jeg vented ikke her at møde dig.

Antonius.

I Østerland er Leiet blødt; hav Tak,
at du har kaldt mig hid, før selv jeg vilde;
jeg vandt derved.

Cæsar.

Du har forandret dig,
fra sidst jeg saae dig.

Digitized by Google

Pompejus.

Hvad den barske Skjæbne
har ristet paa mit Ansigt, veed jeg ikke;
men i mit Bryst skal den ei trænge ind
og gjøre Hjertet til sin Træl.

Lepidus.

Vel mødt!

Pompejus.

Det vil jeg haabe, Lepidus. Saaledes
er vi da enige. Nu beder jeg,
at vort Forlig maa sættes skriftligt op
med vore Segl.

Cæsar.

Det er vor første Gjerning.

Pompejus.

Nu vil vi gjøre Gilde, før vi skilles,
og trække Lod om, hvem der skal begynde.

Antonius.

Jeg først, Pompejus.

Pompejus.

Nei, Antonius,
vi trække Lod; først eller sidst vil dog
Ægyptens fine Kogekunst faae Prisen.
Der, har jeg hørt, blev Julius Cæsar fed
af Gjæstebud.

Antonius.

Hel meget har du hørt.

Pompejus.

Jeg mener Alting godt.

Antonius.

Og taler godt.

Digitized by Google

Pompejus.

Det har jeg altsaa hørt, — og jeg har hørt,
Apollodorus bar —

Enobarbus.

Tal ikke meer
om det; — det gjorde han.

Pompejus.

O, sig: hvad bar han?

Enobarbus.

En Dronning hjem til Cæsar i en Dyne.

Pompejus.

Jeg kjender dig; hvor gaaer det, Krigsmand?

Enobarbus.

Godt, —
og vil gaae godt fremdeles; thi jeg mærker,
at fire Gilder forestaaer.

Pompejus.

Ræk mig
din Haand; jeg var dig aldrig gram; jeg saae dig
i Kamp, hvor jeg misundte dig din Djærvhed.

Enobarbus.

Høit har jeg aldrig elsket dig, min Herre;
men jeg har rost dig, naar du vel fortjente
ti Gange meer end det, jeg sagde om dig.

Pompejus.

Bær du kun ligefrem; det klæder dig
slet ikke ilde. — Jeg indbyder Jer
ombord paa min Gallei. Vil I gaae foran,
I gode Herrer?

Cæsar, Antonius, Lepidus.

Vis os Veien.

Digitized by Google

Pompejus.

Kom.

(Pompejus, Cæsar, Antonius, Lepidus, Krigsfolk og Følge gaae.)

Menas. (afsides.)

Din Fader, Pompejus, vilde aldrig have sluttet den Overenskomst. — (høit.) Vi To har kjendt hinanden.

Enobarbus.

Tilsøs, troer jeg.

Menas.

Ganske rigtigt.

Enobarbus.

Du har gjort dine Sager godt tilsøs.

Menas.

Og du tillands.

Enobarbus.

Jeg vil rose Enhver, der roser mig; ihvorvel det kan ikke benægtes, hvad jeg har gjort tillands.

Menas.

Ikke heller, hvad jeg har gjort tilsøs.

Enobarbus.

Jo, Noget kan du benægte for din egen Sikkerheds Skyld; du har været en stor Røver tilsøs.

Menas.

Og du tillands.

Enobarbus.

Nei, der benægter jeg min Landtjeneste. Men giv mig din Haand, Menas; hvis vore Dine havde lovlig Fuldmagt, kunde de her gribe to Røvere, der kysfedes.

Menas.

Alle Menneskers Ansigter ere ærlige, ihvor det saa gaaer med deres Hænder.

Digitized by Google

Enobarbus.

Men der er aldrig en smuk Kvinde, der har et ærligt Ansigt.

Menas.

Det er ingen Bagtalelse; de stjæler Hjerter.

Enobarbus.

Vi kom hertil for at slaaes med Jer.

Menas.

Jeg for min Del beklager, at det blev til et Drikkelag. Idag leer Pompejus sin Lykke bort.

Enobarbus.

Gjør han det, saa kan han sandelig ikke græde den tilbage.

Menas.

Det har du Ret i. Vi ventede ikke Marcus Antonius her; sig mig dog, er han gift med Cleopatra?

Enobarbus.

Cæsars Søster hedder Octavia.

Menas.

Ja, det forstaaer sig; hun var Cajus Marcellus' Hustru.

Enobarbus.

Men nu er hun Marcus Antonius' Hustru.

Menas.

Hvad behager?

Enobarbus.

Det er vist og sandt.

Menas.

Saa er Cæsar og han for evigt knyttede til hinanden.

Enobarbus.

Hvis det var min Sag at spaae om den Enighed, saa vilde jeg ikke stille Varslerne saaledes.

Digitized by Google

Menas.

Jeg tænker, Politiken har havt større Del i det Ægteskab end begges Kjærlighed.

Enobarbus.

Det troer jeg med. Men du skal faae at see, at det Baand, der synes at binde deres Venskab sammen, vil netop blive det, der kvæler deres Samdrægtighed. Octavia har et fromt, koldt og stille Væsen.

Menas.

Hvem vilde ikke gjerne have sin Hustru saadan?

Enobarbus.

Ikke den, der ikke selv er saadan, og den, der ikke er saadan, det er Marcus Antonius. Han vil tilbage til sin ægyptiske Lokkemad; da vil Octavias Sukke puste Ilden op i Cæsar, og som jeg nylig sagde, det, der er Styrken i deres Venskab, vil blive den umiddelbare Kilde til deres Uenighed. Antonius vil nyde sin Kjærlighed der, hvor den er; her har han kun giftet sig med sin Fordel.

Menas.

Saadan er det vel sagtens. — Kom nu; vil du ombord med? jeg vilde drikke din Skaal.

Enobarbus.

Jeg skal gjøre dig Besked! Vi have øvet vore Struber i Ægypten.

Menas.

Kom, lad os gaae.

(de gaae.)

Digitized by Google

Syvende Scene.

Ombord paa Pompejus' Gallei, nærved Misenum.

(Musik. Nogle Tjenere komme ind med Desserten.)

Første Tjener.

Her kommer de hen, siger jeg dig. Nogle af dem staaer allerede kun daarligt paa Benene; den allermindste Vind kan blæse dem omkuld.

Anden Tjener.

Lepidus er høirød i Ansigtet.

Første Tjener.

Han har ogsaa maattet drikke ud for de Andre.

Anden Tjener.

Saasnart En rører ved den Andens ømme Sted, raaber Lepidus: „Stop nu!" og forsoner dem med hverandre og sig selv med Drikken.

Første Tjener.

Men det vækker desto større Splid mellem ham og hans Forstand.

Anden Tjener.

Ja, saadan er det at være med i store Mænds Lag; jeg vilde lige saa gjerne have et Halmstraa, der ikke nyttede mig til Noget, som en Hellebard, jeg ikke kunde løfte.

Første Tjener.

At være kaldet til en ophøiet Bane og ikke kunne bevæge sig deri, det er ligesom Dienhuler, hvor der skulde være Dine; det skjæmmer Ansigtet ynkeligt.

(Fanfare. Cæsar, Antonius, Pompejus, Lepidus, Agrippa, Mæcenas, Enobarbus, Menas og flere Høvedsmænd komme ind.

Antonius. (til Cæsar.)

Saaledes gaaer det til: ved Trappetrin
i Pyramiden maales Nilens Stigning;

Digitized by Google

af høi og lav og middel Vandstand seer man,
om Misvæxt eller frugtbart Aar skal følge.
Jo høiere Nilfloden staaer, desmere
den lover; naar den synker, kaster Bonden
sit Korn i Dynd og Mudder, og det varer
kun kort, saa høster han.

Lepidus.

Det er nogle underlige Slanger, I har derovre.

Antonius.

Ja vist, Lepidus.

Lepidus.

Denneherfens ægyptiske Slange, den fødes jo af det Mudder ved Paavirkningen af den Sol; og det gjør jo ogsaa denneherfens Krokodil.

Antonius.

Ja, det er rigtigt nok.

Pompejus.

Sid ned; — lad os faae Vin. — En Skaal for Lepidus!

Lepidus.

Jeg er ikke saadan rigtig, som jeg skulde være; men jeg gaaer ikke fra det.

Enobarbus. (afsides.)

Ikke førend du har sovet; indtil den Tid, er jeg bange for, at du bliver i det.

Lepidus.

Men, det har jeg virkelig hørt, at Ptolemæernes Pyramider er nogle meget vakkre Indretninger; det har jeg tilforladelig hørt.

Menas. (afsides.)

Et Ord, Pompejus!

Digitized by Google

Pompejus. (afsides.)

Hvisk mig det; hvad er det?

Menas. (afsides.)

Feltherre, reis dig dog, jeg beder dig
og hør mig.

Pompejus.

Vent dog lidt. — Skaal, Lepidus!

Lepidus.

Hvad er denneherfens Krokodil for en Tingest?

Antonius.

I Skabning ligner den sig selv; den er saa bred, som dens Bredde er, og den er netop saa høi, som den er, og den bevæger sig ved Hjælp af sine egne Lemmer; den lever af det, der er dens Næringsmidler, og naar Livsaanderne er ude af den, saa gaaer den over i andre Skabninger.

Lepidus.

Hvad Farve har den?

Antonius.

Den har ogsaa sin egen Farve.

Lepidus.

Det var da en underlig Slange.

Antonius.

Ja vist, og dens Taarer er vaade.

Cæsar.

Kan den Beskrivelse tilfredsstille ham?

Antonius.

Ja, i Forening med de Skaaler, Pompejus har drukket med ham; ellers er han jo en ren Epikur.

Pompejus. (afsides til Menas.)

Gid du var hængt! det siger du til mig?
gjør som jeg bød! — (høit.) Hvor blev Pokalen af?

Digitized by Google

Menas. (afsides.)
Vil du mig høre for min Troskabs Skyld,
saa reis dig fra din Stol.
Pompejus. (afsides.)
Jeg troer, du raser.
Hvad er der?
(staaer op og gaaer tilside med Menas.)
Menas.
Jeg har taget Hatten af
bestandig for din Lykke.
Pompejus.
Du har tjent mig
med megen Troskab; hvad har du at sige? —
Nu lystig, mine Herrer!
Antonius.
Dette Kviksand,
hold af fra det; du synker, Lepidus.
Menas.
Sig, vil du være hele Verdens Herre?
Pompejus.
Hvad siger du?
Menas.
Jeg spørger anden Gang:
om du vil være hele Verdens Herre?
Pompejus.
Hvor skulde det gaae til?
Menas.
Modtag mit Forslag,
og skjønt du troer mig fattig, er jeg den,
der giver dig Alverden.
Pompejus.
Drak du godt?

Digitized by Google

Menas.

Pompejus, nei; jeg har ei rørt ved Bægret.
Tør du, saa er du Jordens Jupiter;
hvad Havet hegner ind, hvad Himlen favner,
er dit, hvis du vil eie det.

Pompejus.

Men sig,
hvorledes?

Menas.

Disse tre Medbeilere,
de tre Lodtagere i Verden, har du
ombord; lad mig blot kappe Ankertouget,
og naar vi driver ud, tag dem i Struben:
Alt er da dit.

Pompejus.

Ha, dette skulde du
kun gjort og ikke talt om! Nidingsværk
var det af mig; af dig det havde været
en trofast Tjeneste. Det skal du vide,
min Fordel leder ei min Ære; men
min Ære leder den. Fortryd, at saa
din Tunge har forraadt din Daad; var uden
mit Vidende det skeet, saa havde siden
jeg fundet det vel gjort; nu maa jeg jo
fordømme det. — Afstaa derfra og drik.

Menas. (afsides.)

For den Sags Skyld vil jeg nu aldrig følge
din visne Lykke mere. — Den, som søger
og ikke tager, naar det bydes ham,
han finder aldrig meer.

Pompejus.

Skaal, Lepidus!

Digitized by Google

Antonius.

Bring ham iland. — Jeg gjør dig paa hans Vegne
Bestet, Pompejus.

Enobarbus.

Paa din Sundhed, Menas!

Menas.

Velkommen, Enobarbus!

Pompejus.

Fyld Pokalen
til Randen.

Enobarbus.

Se, den Karl har Kræfter, Menas.
(peger paa en Tjener, der bærer Lepidus bort.)

Menas.

Hvorfor?

Enobarbus.

Han bærer jo den tredie Del
af Verden; seer du ikke?

Menas.

Trediedelen
er altsaa drukken; gid den hele var det!
saa snurrede den rundt.

Enobarbus.

Hjælp du paa Farten;
drik!

Menas.

Kom da!

Pompejus.

Denne Fest er dog end ikke
alexandrinsk.

Digitized by Google

Antonius.

Den modnes til det. — Klink!
en Skaal for Cæsar.

Cæsar.

Jeg var heller fri.
Et hæsligt Arbeid! mens jeg vadsker Hjernen,
den bliver kun bestandig mere smudsig.

Antonius.

Bær du en Søn af Tiden.

Cæsar.

Som du vil;
jeg svarer dig; men heller fire Dage
jeg fasted strængt end drak saa svart i een.

Enobarbus. (til Antonius.)

Ha, gjæve Imperator! skal vi dandse
Ægyptens Bacchusdands til Ære for
vort Drikkelag?

Pompejus.

Ja, lad os, brave Krigsmand.

Antonius.

Kom Alle Haand i Haand, til Vinens Seir
har dykket vore Sandser i den milde,
den kjælne Lethe!

Enobarbus.

Alle Haand i Haand! —
Lad høit Musiken dundre os i Øret,
imens jeg stiller Jer; saa synger Drengen;
Omkvædet stemmer Hvermand i saa høit,
som han kan tordne det af stærken Bryst.

(Musik. Enobarbus stiller dem op i Kreds Haand i Haand.)

Digitized by Google

Sang.

Bacchus, Vinens Drot, kom ned!
kom, smaasiet, rød og fed!
Af din Skaal husval vort Saar,
smyk med Druers Krands vort Haar!
Skjænk, til rundt Alverden gaaer! —
Skjænk, til rundt Alverden gaaer!

Cæsar.

Hvad vil I meer? — Pompejus, nu god Nat!
Min Broder, kom nu med, jeg beder dig;
vort Alvorshverv fortørnes ved den Kaadhed. —
I Herrer, lad os stilles nu; I seer,
at vi har faaet Kinderne i Brand;
den stærke Enobarbus er dog svag
mod Vinen, og min egen Tunge splitter
hvert Ord; det vilde Mummespil har gjort os
til Narre fast. Hvad er der meer at sige?
God Nat. — Antonius, giv mig din Haand.

Pompejus.

Jeg vil dog prøve Jer iland.

Antonius.

Gjør det;
kom, giv mig Haanden.

Pompejus.

Ha, Antonius,
du har min Faders Huus; — naa! vi er Venner.
Kom ned i Baaden.

Enobarbus.

Vogt Jer; fald kun ikke.

(Pompejus, Cæsar, Antonius og Følge gaae.)

Hør, Menas, jeg vil ikke med iland.

Digitized by Google

Menas.

Nei, ned i min Kahyt. — De Trommer! — Fløiter! —
Trompeter! hvad? lad nu Neptunus høre,
vi byde disse Stormænd høit Farvel.
Blæs nu, gid I faa en Ulykke, blæs!

(Fanfare af Trompeter og Trommer.)

Enobarbus.

Hurra! — Op med min Hue!

Menas.

Hei, Hurra!
min gjæve Høvedsmand! Kom du med mig.

(de gaae.)

Tredie Act.

Første Scene.

En Slette i Syrien.

(Ventidius kommer ind i Seierstog, med Silius og andre Romere, Høvedsmænd og Krigsfolk; Pacorus' Lig bæres foran ham.)

Ventidius.

Nu, Partherskytte, er du skudt, og nu
gjør Lykkens blide Lune mig til Hævner
af Crassus' Død. — Bær Kongesønnens Lig
foran vor Hær. — Orodes, din Pacorus
er Bod for Crassus.

Silius.

Ædle Høvedsmand,
mens end dit Sværd er varmt af Partherblod,

Digitized by Google

forfølg de Flygtende, far gjennem Medien,
Mesopotamien, alle Tilflugtssteder,
hvorhen de Slagne flye; da vil Antonius,
din store Høvding, paa Triumfens Vogn
opløfte dig med Krandsen om dit Hoved.

Ventidius.

O, Silius, jeg har gjort nok; mærk dette:
den Ringere kan gjøre altfor meget.
Vid, Silius, bedre er at lade Noget
ugjort end at erhverve ved vor Daad
for stort et Ry, naar den, vi tjener under,
er borte. Cæsar og Antonius
har vundet meer ved deres Høvedsmænd
end ved sig selv. Hans Høvding, Sossius,
min Formand her i Syrien, forspildte
hans Gunst ved rask at dynge Hæder op,
ihast erhvervet; den, som gjør i Krigen
meer, end hans Overhøvding kan, han bliver
sin Høvdings Høvding, og Ærgjerrigheden,
en Krigsmands Dyd, vil foretrække Tab
for Vinding, der fordunkler ham. Jeg kunde
vel gjøre mere til Antonius' Fordel;
men da blev han fortørnet, og min Gjerning
var spildt ved hans Fortørnelse.

Silius.

Du har,
Ventidius, det, ved hvis Savn en Krigsmand
kan neppe skjelnes fra sit Sværd. Du skriver
vel til Antonius?

Ventidius.

Jeg melder ham
ærbødigst, hvad vi her har i hans Navn,

Digitized by Google

det Krigens stærke Trolddomsord, udøvet,
hvordan vi jaged med hans Bannere,
hans velbetalte Krigshær, Parthiens
det aldrig slagne Rytteri af Marken.

Silius.

Hvor er han nu?

Ventidius.

Paa Veien til Athen;
der skal vi møde ham med al den Hast,
vort svære Tros tilsteder. — Fremad nu!

(de gaae.)

Anden Scene.

Rom. En Forhal i Cæsars Hus.

(Agrippa og Enobarbus mødes.)

Agrippa.

Har Brødrene nu skilt sig ad?

Enobarbus.

Forliget
er afgjort med Pompejus; han er reist;
de andre Tre besegle Dokumenter.
Octavia græder ved at gaae fra Rom;
Cæsar er ilde stemt, og Lepidus
har lidt af Blegsot fra Pompejus' Gilde,
som Menas siger.

Agrippa.

Ædle Lepidus!

Enobarbus.

En vakker Mand! O, hvor han elsker Cæsar!

Agrippa.

Ja, men Antonius tilbeder han.

Digitized by Google

Enobarbus.

Cæsar? O, det er Jupiter blandt Mænd!

Agrippa.

Antonius? Gud over Jupiter!

Enobarbus.

Hvem nævner Cæsar? O, den Mageløs!

Agrippa.

Antonius! O, du Arabiens Phoenix!

Enobarbus.

Til Cæsars Pris sig: Cæsar! — ikke meer!

Agrippa.

Ja, begge har han dænget til med Ros.

Enobarbus.

Mest elsker han dog Cæsar; — men han elsker
Antonius dog saa høit. — O, intet Hjerte,
ei Tunge, Billed, Skriver, Sanger, Digter
kan tænke, sige, male, skrive, synge
og rime, — o, hans Venskab for Antonius!
Men Cæsar, — o, knæl ned, knæl ned og undres!

Agrippa.

Han elsker begge to.

Enobarbus.

De er hans Vinger,
og han Skarnbassen. —

(Trompetklang.)

Saa; det er Signalet
til Hest. — Farvel, min ædle Ven, Agrippa.

Agrippa.

God Lykke, brave Krigsmand, og Farvel! —

(Cæsar, Antonius, Lepidus og Octavia komme ind.)

Antonius.

Gaa ikke længer nu.

Digitized by Google

Cæsar.

Du tager fra mig
en stor Del af mig selv; gjør vel mod mig
i hende. — Søster, bliv en saadan Hustru,
som mine Tanker gjør dig til, og som
jeg tør for hver en Pris staae inde for. —
Min ædle Ven Antonius, lad ikke
det Dydens Mønster, der imellem os
er sat som Kalken til at holde sammen
vort Venskabs Bygning, blive den Murbrækker,
der styrter ned dets Borg; thi heller maatte
vi været Venner uden dette Middel,
hvis ei vi begge holde det i Pris.

Antonius.

Fornærm mig ikke med din Mistillid.

Cæsar.

Jeg har talt ud.

Antonius.

Hvor nøieseende
du er, du skal ei finde mindste Grund
til, hvad du synes nu at frygte for.
Nu, Guderne bevare dig og styre
efter din Villie Romerfolkets Hjerter!
Nu stilles vi.

Cæsar.

Farvel, min kjære Søster!
Levvel! Gid Elementerne dig staane
og fylde mildt med Lyst din Sjæl. Levvel!

Octavia.

Min ædle Broder, —

Antonius.

Se, der er Aprilsveir

Digitized by Google

i hendes Øine; det er Elskovs Vaar,
og denne Regn fremlokker den. — Vær glad.

Octavia.

Sørg, Herre, for min Husbonds Hus og —

Cæsar.

Hvad,
Octavia?

Octavia.

Det vil jeg hviske dig.

Antonius.

Nu vil ei hendes Tunge lyde Hjertet,
og Hjertet kan ei give Tungen Raad,
som Svanens Dun paa Høivandsstrømmen hviler
og helder ei til nogen Side.

Enobarbus. (afsides til Agrippa.)

Hvad?
vil Cæsar græde?

Agrippa. (afsides.)

Paa hans Pande staaer
en Sky.

Enobarbus. (afsides.)

Var han en Hest, var det jo ilde;
og nu er han en Mand.

Agrippa. (afsides.)

Hvad, Enobarbus?
Antonius skreg jo fast i vilden Sky,
da han fandt Julius Cæsar død; han græd,
da han fandt Brutus fældet ved Philippi.

Enobarbus. (afsides.)

Javist, han led af Øienflod det Aar;
hvad gjerne han forstyrred, det begræd han;
tro det, indtil jeg græder selv.

Digitized by Google

Cæsar.

Nei, stadigt
skal du faae Budskab fra mig, min Octavia;
Tanken om dig skal Tiden ei udslette.

Antonius.

Kom, Broder, jeg vil prøve Styrke med dig
i Venskab; se, her har jeg dig, og nu
jeg slipper dig og overgiver dig
til Guderne.

Cæsar.

Farvel! vær lykkelig!

Lepidus.

Gid hele Stjerneskaren lyse over
din skjønne Vei!

Cæsar. (kysser Octavia.)

Farvel, Farvel!

Antonius.

Farvel!

(Trompetklang. De gaae.)

Tredie Scene.

Alexandria. En Sal i Slottet.

(Cleopatra, Charmiana, Iras og Alexas komme ind.)

Cleopatra.

Hvor er da Manden?

Alexas.

Han tør neppe komme.

Cleopatra.

Kom kun! kom hid, min Ven!

(Et Bud kommer ind.)

Alexas.

Min høie Dronning,

Digitized by Google

Herodes, Jødekongen, vover ikke
at see paa dig, naar du er umild stemt.

Cleopatra.

Ha, skaf mig den Herodes' Hoved! dog,
hvorledes? naar Antonius er borte,
som kunde hente mig det. — Kom herhid.

Budet.

Naadige Dronning, —

Cleopatra.

Har du seet Octavia?

Budet.

Ja, høie Dronning.

Cleopatra.

Hvor?

Budet.

I Rom, min Frue.
Ansigt til Ansigt saae jeg hende, ført
imellem hendes Broder og Antonius.

Cleopatra.

Er hun saa høi som jeg?

Budet.

Nei, Frue.

Cleopatra.

Hørte
du hende tale? sig, er hendes Mæle
høit eller lavt?

Budet.

Jeg hørte hende, Frue;
hun er lavmælet.

Cleopatra.

Det er ikke godt; —
han kan ei elske hende længe.

Digitized by Google

Charmiana.

Hende?

Isis! det er umuligt.

Cleopatra.

Charmiana,

det troer jeg med; tungmælet, dværgevoxen! —
sig, har hun Høihed i sin Gang? Husk vel,
hvis nogentid du Høihed saae.

Budet.

Hun kryber;

om hun staaer stille eller gaaer, er eet;
det synes meer et Legem end et Liv;
en Billedstøtte meer end En, der aander.

Cleopatra.

Er dette vist?

Budet.

Hvis ei jeg mangler Syn.

Charmiana.

Der gives i Ægypten ikke Tre
med bedre Blik end han.

Cleopatra.

Han er forstandig,

det mærker jeg; — end er hun ikke farlig; —
den Mand har Smag.

Charmiana.

Fortræffelig!

Cleopatra.

Sig dog,

hvor gammel kan hun være?

Budet.

Hun var Enke,

min Dronning.

Digitized by Google

Cleopatra.

Enke? — Charmiana, hør!

Budet.

Hun er vel ved de tredive.

Cleopatra.

Sig, husker
du hendes Ansigtsform? lang eller rund?

Budet.

Langt mere rund, end smukt er.

Cleopatra.

Det er gjerne
et Tegn paa Dumhed. — Hendes Haar? hvad Farve?

Budet.

Brunt, Frue; hendes Pande er saa lav,
som hun kan ønske sig.

Cleopatra.

Der har du Guld.
Tag ikke ilde op, jeg før var bister; —
du skal igjen tilbage; jeg kan see,
du er en brugbar Mand; gaa, gjør dig rede;
mit Brev er alt istand. (Budet gaaer.)

Charmiana.

En vakker Mand.

Cleopatra.

Det er han virkelig; jeg angrer meget,
jeg var saa haard imod ham; kan jeg stole
paa ham, er der nok ikke Stort ved hende.

Charmiana.

Slet Intet, Frue.

Cleopatra.

Den Mand har jo seet
en Dronning før og maa vel kunne dømme.

Digitized by Google

Charmiana.

Om han har seet en Dronning? Store Isis!
og tjent hos dig saalænge!

Cleopatra.

Eet endnu
jeg vilde spurgt ham om, min Charmiana, —
dog det er Intet; — bring ham til mig siden,
imens jeg skriver; — Alt kan blive godt.

Charmiana.

Det staaer jeg inde for, min høie Frue.

(de gaae.)

Fjerde Scene.

Athen. Et Værelse i Antonius' Hus.

Antonius.

Nei, nei, Octavia, ikke det alene;
det var undskyldeligt; ja tusind Ting
af samme Slags; — men mod Pompejus har han
paany ført Krig, har gjort sit Testament
og læst det op for Folket; han har talt
om mig med Ringeagt; naar han var nødt til
at yde mig min Ros, saa kom den frem
hel koldt og mat i knapt tilskaaret Maal;
om end det bedste Vink blev givet ham,
han greb det ikke, eller svared kun
imellem Tænderne.

Octavia.

O, kjære Husbond,
tro dog ei Alt, og dersom du maa troe,
saa vredes ei for Alt. End aldrig stod
en meer usalig Kvinde mellem begge, —
hvis denne Sondring skeer, — og bedende

Digitized by Google

for begge Parter; men de gode Guder
vil spotte mig, saasnart jeg gjør den Bøn:
„Velsign min Mand og Husbond", naar jeg beder
straz tvertimod med samme høie Raab:
„Velsign min Broder", — „giv min Husbond Seir, —
min Broder Seir", — Bøn dræber Bøn; der er
slet ingen Middelvei imellem disse
Modsætninger.

Antonius.

Vend, min Octavia,
din bedste Kjærlighed didhen, hvor bedst
den bliver værget; mister jeg min Ære,
saa mister jeg mig selv; langt bedre var det,
at jeg var ikke din, end være din
saa helt afkappet. Men, som du begjæred,
du selv skal gaae imellem os. Imens
udruster jeg en Orlogsfærd, som skal
til Skam din Broder vorde. Skynd dig da;
dit Ønske har du selv i Haand.

Octavia.

Tak, Herre!
Gid Jupiter, den Stærke, gjøre mig, —
saa svag, saa svag, — til Eders Mæglerske!
Krig mellem Jer, det var jo, som om Verden
nu skulde kløves brat, og slagne Mænd
opfylde Kløften.

Antonius.

Naar du seer, hvor dette
har sin Oprindelse, saa vend din Brede
derhen; vor Brøde kan jo ikke være
saa lige, at din Kjærlighed kan helde
til begge ligeligt. Bered din Reise;

Digitized by Google

vælg selv dit Følge, og befal, hvad ellers
din Hu staaer til.

(de gaae.)

Femte Scene.

Sammesteds. Et andet Værelse.

(Enobarbus og Eros mødes.)

Enobarbus.

Naa, min Ven Eros, hvad Nyt?

Eros.

Der er kommet mærkelige Nyheder, Herre.

Enobarbus.

Hvad da?

Eros.

Cæsar og Lepidus har ført Krig imod Pompejus.

Enobarbus.

Det er gammelt. Hvad Udfald har den faaet?

Eros.

Saasnart Cæsar havde benyttet Lepidus i Krigen mod Pompejus, nægtede han ham strax Ligeberettigelse og vilde ikke dele Æren for Seiren med ham, og ikke nok med det; han anklager ham for de Breve, som han tidligere havde skrevet til Pompejus, og fængsler ham paa sin egen Anklage. Saaledes sidder den stakkels Trediemand fast, indtil Døden aabner hans Fængsel.

Enobarbus.

Saa har du altsaa kun to Kjæver, Verden;
kast alt det Foer, du har, imellem dem:
de knuser dog hinanden. Hvor er nu
Antonius?

Eros.

Han gaaer omkring i Haven, —

Digitized by Google

saadan, — og sparker til hvert Straa, der ligger;
og raaber: „Lepidus, du Nar!" og truer
den Krigsmands Hals, der myrdede Pompejus.

Enobarbus.

Vor store Flaade ligger klar.

Eros.

Mod Cæsar
og mod Italien. Men hør, Domitius,
min Herre vilde tale med dig strax.
Min Nyhed kunde jeg fortalt dig siden.

Enobarbus.

Der bliver Intet af; men lad saa være. —
Nu før mig til Antonius.

Eros.

Kom, min Herre.

(de gaae.)

Sjette Scene.

Rom. Et Værelse i Cæsars Hus.

(Cæsar, Agrippa og Mæcenas komme ind.)

Cæsar.

Alt dette har han gjort til Trods for Rom;
ja, meer; i Alexandrien, — her staaer,
hvorledes det gik til, — paa Torvepladsen,
paa Sølvertillie, høit blandt Folket throned
han og Cleopatra paa gyldne Stole;
ved deres Fødder sad Cæsarion, —
de kalder ham min Faders Søn, — og hele
det Slegfredkuld, som deres Utugt siden
har bragt til Verden; hende skjænked han
Ægyptens Rige, gjorde hende til

Digitized by Google

selvstændig Dronning over Nedre Syrien,
Cypern og Lydien.

Mæcenas.

For Folkets Øine?

Cæsar.

Paa aaben Plads, hvor Væddekampen holdes,
der lod han raabe sine Sønner ud
som Kongers Konger; Parthien, Armenien,
Stor-Medien gav han til Alexander;
til Ptolemæus gav han Syrien,
Cilicien og Phoenicien. Hun bar
paa denne Dag Gudinden Isis' Dragt;
hvori hun tidt skal have vist sig før.

Mæcenas.

Lad Rom erfare det.

Agrippa.

Det væmmes jo
alt ved hans Overmod, og det vil vende
sit Hjerte fra ham.

Cæsar.

Folket veed det alt,
og det har taget mod hans Klagemaal.

Agrippa.

Hvem fører han da Klage mod?

Cæsar.

Mod Cæsar,
fordi, dengang Sextus Pompejus misted
Sicilien, fik han ei sin Del af Øen;
saa siger han, at han har laant mig Skibe
og ikke faaet dem igjen; han anker
desuden paa, at Lepidus er affat

Digitized by Google

fra Tremandsvælden, og at al hans Indtægt
tilbageholdes.

Agrippa.

Derpaa bør der svares.

Cæsar.

Det er alt skeet, og Budet er paa Vei;
jeg skrev ham til, at Lepidus var bleven
for grusom, at han har fortjent sit Fald
ved Misbrug af sin Magt. I min Erobring
tilstaaer jeg ham sin Del, men kræver da
min lige Ret i hans Armenien
og i de andre Riger, han har vundet.

Mæcenas.

Paa denne Fordring gaaer han aldrig ind.

Cæsar.

Saa gaaer man heller aldrig ind paa hans.

(Octavia kommer ind.)

Octavia.

Hil, Cæsar, hil min Herre! kjære Cæsar!

Cæsar.

At dog jeg skulde kalde dig forskudt!

Octavia.

Det har du ikke kaldt mig, har ei Grund.

Cæsar.

Hvi kommer du i Smug? du kommer ikke
som Cæsars Søster; for Antonius' Hustru
som Forbud burde jo en Krigshær drage,
og Hestevrinsken melde hendes Komme,
alt længe før hun saaes; ved Veien burde
hvert Træ jo bære Mennesker, Forventning
af Længsel smægte efter det, den savned,
ja Støvet hæve sig mod Himlens Tag

Digitized by Google

af Folketrængslen vakt. Men du er kommen
til Rom, som Bondekvinden gaaer tiltorvs,
og mig har du forhindret i at vise
min Kjærlighed, der, naar den ikke vises,
tidt agtes lidet kun; jeg vilde mødt dig
til Lands og Vands og fyldt hvert Hvilested
med ny og større Velkomst.

Octavia.

Kjære Herre,
saaledes har jeg ikke reist af Tvang;
det var mit eget Valg. Marcus Antonius,
min Husbond, som erfoer din Krigsudrustning,
betroede det til mine bange Øren;
saa bad jeg ham om Orlov til at reise.

Cæsar.

Den tilstod han dig let, du som kun stiller
ham fra hans Lyst.

Octavia.

Tal ikke saa, min Herre.

Cæsar.

Mit Øie vogter paa ham. Vinden bringer
hans Gjerninger til mig. Hvor er han nu?

Octavia.

Nu? i Athen.

Cæsar.

Nei, min bedragne Søster;
Cleopatra har vinket ham til sig.
Sit Rige har han givet til en Skjøge;
nu kalde de til Leding Jordens Konger.
Han har forsamlet Bochus, Libyens Konge,
og Kappadociens Konge Archelaus,
samt Philadelphus, Paphlagoniens Konge,

Digitized by Google

Adallas Thracerkongen, Malchus af
Arabien; Pontus' Konge, Herskeren
af Jødeland, Herodes; Mithridates
af Comagene; Polemon, Amintas,
Konger af Medien og Lycaonien,
og end en større Række Kongespir.

Octavia.

Ve mig Ulykkelige, at mit Hjerte
er mellem tvende Venner delt, som kjæmpe
imod hinanden!

Cæsar.

Vær velkommen hid.
Ved dine Breve standsedes mit Opbrud,
indtil jeg saae, du var ledt vild, og jeg
i Fare ved min Nølen. Fat kun Mod;
bliv ei forsagt, fordi nu Tiden driver
over dit Hjertes Fred den stærke Modgang;
lad det, der er bestemt, gaae ubegrædt
sin Gang til Skjæbnens Maal. Velkommen hid!
saa kjært som du er Intet mig. Du er
bedragen over alle Tankens Grændser,
og for at hævne dig gjør Himlens Guder
til deres Redskab mig og alle dem,
der elske dig. Dig trøste Guderne,
og vær velkommen hid!

Agrippa.

Velkommen, Frue!

Mæcenas.

Velkommen, kjære Frue. Alle Hjerter
i Rom beklage dig og elske dig;
kun den løsagtige Antonius,
stor i Forvorpenhed, forstøder dig

Digitized by Google

og skjænker Magt og Rige til en Tøite,
der reiser dem mod os.

Octavia.

Er dette sandt?

Cæsar.

Ja sikkert. Søster, vær velkommen; hør mig,
væn dig til Taalmod, dyrebare Søster!

(de gaae.)

Syvende Scene.

Antonius' Leir, i Nærheden af Forbjerget Actium.

(Cleopatra og Enobarbus komme ind.)

Cleopatra.

Det skal du faae betalt; stol kun paa det.

Enobarbus.

Hvorfor? hvorfor da?

Cleopatra.

Du har talt imod,
at jeg gik med i Krigen; du har sagt,
det sømmede sig ikke.

Enobarbus.

Gjør det? gjør det?

Cleopatra.

Hvis ei man har bagtalt os, hvorfor skulde
det ikke sømme sig, at vi var med?

Enobarbus. (afsides.)

Jeg kunde svare, hvis vi drog i Krig
med Hingst og Hoppe sammen, var det ude
med Rytteriet; Hoppen maatte bære
en Rytter og hans Hest.

Cleopatra.

Hvad siger du?

Digitized by Google

Enobarbus.

At din Nærværelse maa helt forvirre
Antonius; den røver fra hans Hjerte,
hans Hjerne og hans Tid, hvad ei tør savnes.
Han er alt nu i Orde for sin Letsind;
i Rom gaaer Rygtet, Photinus, Kastraten,
og dine Terner styre denne Krig.

Cleopatra.

Gid Rom maa synke! hver en Tunge raadne,
der haaner os! vi har et Hverv i Krigen,
og som vort Riges Hoved vil vi møde
der som en Mand. Tal ikke derimod;
jeg bliver ei derfra.

Enobarbus.

Godt; jeg er færdig;
Feltherren kommer der.

(Antonius og Canidius komme ind.)

Antonius.

Canidius,
er det dog ikke sært, at fra Tarent
og fra Brundisium, i saadan Hast
han kunde gjennemskjære Jonerhavet
og faae Toryne i sin Vold. — Har du,
min Søde, hørt det?

Cleopatra.

Hurtighed beundres
af Ingen meer end af den Nølevurne.

Antonius.

En dygtig Snært, der kunde sømmet sig
den bedste Mand at vende imod Dvaasthed. —
Canidius, vi slaaes med ham tilsøs.

Digitized by Google

Cleopatra.

Tilsøs! hvad andet?

Canidius.

Men hvorfor, min Herre?

Antonius.

Fordi han har udæsket os dertil.

Enobarbus.

Du har jo æsket ham til Tvekamp, Herre.

Canidius.

Ja, og til Slag ved Pharsalus, hvor Cæsar
imod Pompejus stred; men disse Tilbud,
som ei er ham til Fordel, afslaaer han;
det samme burde du.

Enobarbus.

Paa dine Skibe
er der kun daarligt Mandskab; dine Sømænd
er Æseldrivere, Høstkarle, Folk
i Hastværk pressede; paa Cæsars Flaade
er Mænd, der tidt har fægtet mod Pompejus;
hans Fartøier er lette, dine tunge;
det er dig ingen Skam at afslaae Kampen
tilsøs, naar du er redebon tillands.

Antonius.

Tilsøs, tilsøs.

Enobarbus.

Min ædle Høvedsmand,
derved forspilder du det store Krigerfortrin,
du har tillands, forvirrer kun din Hær,
der mest bestaaer af feldeprøvet Fodfolk,
benytter ikke din berømte Krigskunst,
forfeiler helt den Vei, der lover Trygghed,

Digitized by Google

og giver dig Tilfældet blindt i Vold
istedenfor den faste Sikkerhed.

Antonius.

Jeg slaaes tilføs.

Cleopatra.

Og tresindstyve Skibe
har jeg! selv Cæsar eier ingen bedre.

Antonius.

Vor Overflod af Skibe vil vi brænde;
med Resten fuldt bemandet slaae vi Cæsar
fra Actiums Odde, naar han nærmer sig;
mislykkes det, saa gjør vi det tillands. —

(Et Bud kommer ind.)

Hvad bringer du?

Budet.

Det har bekræftet sig;
nu har man seet ham; Cæsar har erobret
Toryne.

Antonius.

Kan han være selv tilstede?
umuligt! sært nok, om hans Tropper er der. —
Canidius, bliv med nitten Legioner
og med tolvtusind Ryttere tillands; —
vi vil til vore Skibe. — Kom, min Thetis! —

(En Krigsmand kommer ind.)

Hvad vil du, brave Krigsmand?

Krigsmanden.

Ædle Høvding,
slaas ei tilføs; stol ei paa braadne Planker!
Mistroer du dette Sværd og disse Saar?
lad kun Ægypter og Phoenicer dykke;

Digitized by Google

vor Skik er paa den faste Grund at seire
og fægte Fod ved Fod.

Antonius.

Godt, godt; gaa kun.

(Antonius, Cleopatra og Enobarbus gaae.)

Krigsmanden.

Ved Hercules, jeg troer, at jeg har Ret.

Canidius.

Ja, Krigsmand; men hans hele Gjerning er
ei, hvor dens Styrke er; vor Leder ledes,
og vi er Kvinders Trælle.

Krigsmanden.

Du beholder
jo Legionerne og Rytteriet
tillands?

Canidius.

Marcus Octavius, Justeius,
Publicola og Cælius gaae tilsøs;
vi blive her tillands. — Men Cæsars Hastværk
er helt utroligt.

Krigsmanden.

Mens han var i Rom,
drog Hæren ud, fordelt i spredte Skarer,
saa alle Speiderne blev stuffede.

Canidius.

Veed du, hvem er hans Næstbefalingsmand?

Krigsmanden.

En Taurus, siger man.

Canidius.

Jeg kjender Manden.

(Et Bud kommer ind.)

Digitized by Google

Budet.

Feltherren venter paa Canidius.

Canidius.

Med mærkelige Ting er Tiden svanger
og føder nogle af dem hvert Minut.

(de gaae.)

Otende Scene.

En Slette nærved Actium.

(Cæsar, Taurus, Høvedsmænd og Flere komme ind.)

Cæsar.

Taurus, —

Taurus.

Min Herre!

Cæsar.

Ingen Kamp tillands;
hold Hæren sluttet; byd ei Fjenden Slag,
før det tilsøs er afgjort; overstrid
paa ingen Maade dette strevne Bud;
paa dette Tærningkast beroer vort Held.

(de gaae.)

(Antonius og Enobarbus komme ind.)

Antonius.

Stil vore Rytterskarer hist bag Høien,
ret midt for Cæsars Linie; derfra kan
vi overskue hele Flaadens Styrke;
derefter kan vi stile vore Raad.

(de gaae.)

(Fra den ene Side kommer Canidius med sin Hær og drager over Scenen, fra den anden Side Taurus ligeledes. Efter at de ere dragne forbi, hører man Larmen af et Søslag.)

(Baabengny. Enobarbus kommer ind.)

Digitized by Google

Enobarbus.

Skam, Skam! jeg kan ei længer see derpaa!
Antonias, Ægyptens Dronningskib,
har vendt og flyer med alle tresindstyve;
det Syn er som en Gift for mine Øine.

(Scarus kommer ind.)

Scarus.

Guder, Gudinder! hele Himlens Raad!

Enobarbus.

Hvorfor saa heftig?

Scarus.

Verdens største Hjørne
er tabt af lutter Uforstand; Provindser
og Kongeriger har vi kysset bort.

Enobarbus.

Hvorledes seer nu Slaget ud?

Scarus.

For os
som Pesten mærket med de visse Dødstegn.
Den liderlige Skjøge fra Ægypten, —
Spedalskhed ramme hende! — midt i Slaget,
da Seiren ligned et Par Tvillinger,
begge som een, dog snarest vor den ældste, —
af Bremsen stukken som en Ko i Juni
hun heiser Seil og flyer.

Enobarbus.

Det har jeg seet;
mit Øie sygned ved det Syn og kunde
ei længer see derpaa.

Scarus.

Knap havde hun
bragt Skibet op i Vinden, før Antonius,

Digitized by Google

det ædle Vrag for hendes Trolddomskunst,
med spredte Vinger som en kjælen Andrik
fløi efter, bort fra Slagets største Hede;
saa skammelig en Gjerning saae jeg aldrig;
Erfaring, Manddom, Ære har end aldrig
saa dybt fornedret sig.

Enobarbus.

O Ve, o Ve!

(Canidius kommer ind.)

Canidius.

Vort Held tilsøs er aandeløst og synker
hel uselt. Havde kun vor Høvding været,
hvad selv han veed, han er, stod Alting vel;
o, han har givet Tegnet til vor Flugt
forsmædeligt ved sin!

Enobarbus. (afsides.)

Ha, slap det derud?
Ja, saa God Nat!

Canidius.

De er paa Flugten til
Peloponnes.

Scarus.

Derhen er let at naae;
der vil jeg bie paa, hvad Tiden bringer.

Canidius.

Jeg overgiver mine Legioner
og Ryttere til Cæsar nu; sex Konger
har vist mig Veien til at strække Vaaben.

Enobarbus.

Antonius' saarmatte Lykke vil jeg
dog følge end en Stund, skjønt min Fornuft
er stik imod mig.

(de gaae.)

Digitized by Google

Niende Scene.

Alexandria. En Sal i Slottet.

(Antonius og Følge kommer ind.)

Antonius.

Hør! — Jorden nægter mig at træde paa den;
den blues ved at bære mig. — Kom, Venner!
jeg er saa sent paafærde her i Verden,
at jeg kan aldrig finde Veien meer. —
Jeg har et Fartøi fyldt med Guld; tag det,
del det og fly og slut Forlig med Cæsar.

Alle.

Vi flygte! nei!

Antonius.

Jeg er jo flygtet selv
og har lært feige Nidinger at løbe
og vise deres Ryg. — Gaa, mine Venner;
jeg selv har valgt en Vei, som ikke trænger
til Jer; gaa nu; i Havnen er min Skat;
tag den. — O, jeg har fulgt, hvad jeg maa blues
nu ved at see paa; selv mit Haar gjør Oprør;
det graa fremfører Klage mod det brune
for Ilsind, og det brune mod det graa
for Frygt og kjælen Daarskab. — Venner, gaa;
I skal faae Brev fra mig til Venner, som
skal jevne Veien for Jer. Staa nu ikke
med mørke Blik; svar ei mismodigt; lyd
det Vink, som min Fortvivlelse Jer givet;
giv tabt, hvad der har selv sig givet tabt.
Til Havnen nu! jeg skjænker Jer det Skib
med Skatten. Lad mig være lidt alene,
jeg beder Jer; ja, gjør det! thi befale,

Digitized by Google

det har jeg mistet Magten til, og derfor
jeg beder Jer; — jeg kommer til Jer snart.
(sætter sig.)

(Eros og Cleopatra støttet paa Charmiana og Iras kommer ind.)

Eros.

O, gaa dog til ham, ædle Frue; — trøst ham!

Iras.

Ja, gjør det, gode Dronning!

Charmiana.

Ja, for Alting!
gjør det.

Cleopatra.

Lad mig dog sidde ned. O, Juno!

Antonius.

Nei, nei, nei, nei, nei!

Eros.

Herre, seer du ikke, —

Antonius.

O, fy, fy, fy!

Charmiana.

Min Dronning, —

Iras.

Ædle Frue, —
min gode Herskerinde! —

Eros.

Herre, Herre, —

Antonius.

Min Herre, ja! — Han førte ved Philippi
sin Klinge som en Dandser, mens jeg slog
den magre, runkne Cassius; mig var det,
der fældede den gale Brutus; han

Digitized by Google

lod Andre fægte for sig, selv usvet
i Krigens kjække Tvist. — Og nu! — dog nok!

Cleopatra.

O, hjælp dog!

Eros.

Dronningen, min Herre, se! —

Iras.

Gaa til ham, ædle Frue, tal til ham!
han er af Skam helt ude af sig selv.

Cleopatra.

Saa støt mig da; — O!

Eros.

Reis dig, ædle Herre;
Dronningen kommer; hendes Hoved synker,
og Døden griber hende; kun din Trøst
kan hjælpe hende.

Antonius.

Jeg har krænket Æren;
en skjændig Feighed!

Eros.

Herre, Dronningen!

Antonius.

Hvor har du ført mig hen, Ægypterdronning?
se, hvor jeg dølger for dit Blik min Skam
og seer tilbage paa, hvad jeg forlod,
med Skjændsel ødelagt!

Cleopatra.

O, Herre Herre!
tilgiv de feige Seil! jeg troede ikke,
du vilde følge mig.

Antonius.

Ægypterdronning,

Digitized by Google

du vidste jo kun altfor godt, mit Hjerte
var bundet til dit Ror med alle Strænge,
og at du tog mig med paa Slæb; du kjendte
den Herskermagt, hvormed min Sjæl du tvinger,
og at dit Vink mig kunde drage bort
fra Guders Bud.

Cleopatra.

Tilgiv!

Antonius.

Nu maa jeg sende
den unge Mand ydmyge Forslag, snoe mig
og dreie mig i Lavheds Kunster, jeg,
der leged med den halve Del af Verden,
alt som jeg lysted, skabte og forstyrred
Menneskers Held! — Du vidste vel, hvor ganske
du havde mig i Vold, og at mit Sværd,
afkræftet af min Kjærlighed, i Alt
kun vilde lyde den.

Cleopatra.

O, Naade, Naade!

Antonius.

Nei fæld kun ingen Taarer; een af dem
opveier Alt, hvad der er tabt og vundet.
Giv mig et Kys; selv det betaler mig. —
Vi sendte vore Børns Hovmester bort;
mon han er kommen? — O, min Elskede,
jeg er saa tung som Bly. — Hei, bring os Vin,
bered vort Maaltid! — Lykken veed, jeg staaer
den mest med Trods imod, naar værst den slaaer.

(de gaae.)

Digitized by Google

Tiende Scene.

Cæsars Leir i Ægypten.

(Cæsar, Dolabella, Thyreus og Flere komme ind.)

Cæsar.

Lad ham kun komme, som Antonius sendte. —
Du kjender ham?

Dolabella.

Det er hans Børns Hovmester.
Det viser, han er plukket, at han sender
os af sin Vinge slig en fattig Fjer,
han, som for nogle Maaneder tilbage
jo havde Konger meer end nok at sende.

(Euphronius kommer ind.)

Cæsar.

Kom nærmere og tal.

Euphronius.

Som jeg nu er,
jeg kommer fra Antonius; for nylig
var jeg saa ringe mod hans Diemed
som Morgenduggen paa et Myrteblad
imod det store Hav.

Cæsar.

Lad nu saa være;
sig frem dit Ærind.

Euphronius.

Som sin Skjæbnes Herre
han hilser dig, og det er hans Begjæring
at leve i Ægypten; hvis ei dette
kan tilstaaes, slaaer han af og beder om
Lov til at aande mellem Jord og Himmel
som Borger i Athen. Det var fra ham.
Dernæst: Cleopatra erkjender ganske

Digitized by Google

din Høihed, underkaster sig din Magt
og beder dig for sine Arvinger
om Ptolemæuskronen, som beroer
nu paa din Naade.

Cæsar.

For Antonius' Fordring
er mine Øren lukte. Dronningen
skal finde villig Adgang for sin Bøn,
hvis hun fordriver fra Ægyptens Land
sin æreløse Elsker eller tager
hans Liv der, hvor han er; hvis hun gjør det,
skal hun ei uhørt bede. Det er Svar
til begge.

Euphronius.

Held ledsage dig!

Cæsar.

Ledsag ham
igjennem Vagterne.

(Euphronius gaaer.)

(til Thyreus.)

Nu er det Tid
at prøve din Veltalenhed; gaa flux;
vind fra Antonius Cleopatra;
lov Alt, hvad hun begjærer, i mit Navn;
gjør flere Tilbud, som dig tykkes. Kvinden
er selv paa Lykkens Høide ikke stærk;
Nød lokker selv den rene Vestalinde
til Mened. Prøv din Snildhed, Thyreus; selv
kan du bestemme Prisen for din Umag;
det er en Lov for mig.

Thyreus.

Cæsar, jeg gaaer.

Digitized by Google

Cæsar.

Giv Agt, hvordan Antonius bærer Slaget,
og hvad hans Adfærd synes dig at tale
i hver Bevægelse.

Thyreus.

Det skal jeg, Cæsar.

(de gaae.)

Ellevte Scene.

Alexandria. Et Værelse i Slottet.

(Cleopatra, Enobarbus, Charmiana og Iras komme ind.)

Cleopatra.

Hvad skal vi gjøre, Enobarbus?

Enobarbus.

Tænke
og døe.

Cleopatra.

Hvem har da Skyld, Antonius eller
jeg selv?

Enobarbus.

Antonius ene, der har givet
sin Villie Magten over sin Fornuft.
Om du end flyede Krigens Rædselsaasyn,
hvis skilte Rækker stræmmede hverandre,
hvi skulde han da følge? dengang burde
hans Elskovs Kildren ikke gjort til Gjæk
hans Høvdingshverv; i sligt et Øieblik
da Verdens Halvdel stod imod den anden,
og kun om ham det gjaldt? det var en Skam
ei mindre, end hans Skade var, at følge
paa Flugten dine Flag, imens hans Flaade
laa der og stirred efter ham.

Digitized by Google

Cleopatra.

O, tie dog!

(Antonius kommer ind med Euphronius.)

Antonius.

Er det hans Svar?

Euphronius.

Ja, Herre.

Antonius.

Dronningen
vil blive vel behandlet, hvis hun kun
vil udlevere mig?

Euphronius.

Det siger han.

Antonius.

Sig hende det. — (til Cleopatra)
Send Drengen Cæsar dette
graasprængte Hoved, og han vil dit Ønske
i bredfuldt Maal med Fyrstendømmer fylde.

Cleopatra.

Min Herre, dette Hoved?

Antonius. (til Euphronius.)

Gaa igjen;
sig ham, han staaer i Ungdoms Rosenskjær;
deraf tør Verden vente noget Stort;
hans Penge, Skibe, Hære kunde høre
en Kryster til, hvis Tjenere jo kunde,
selv om et Barn de tjente, vinde Seire
saa godt som under Cæsar. Derfor æsker
jeg ham til at tilstidesætte denne
sin Overlegenhed og svare mig
den dybt Nedbøiede, Sværd imod Sværd,
Mand imod Mand; kom; jeg vil skrive det.

(Antonius og Euphronius gaae.)

Digitized by Google

Enobarbus.

Ja det er troligt; den slagstolte Cæsar
han sætter vist sit Held paa Spil og prøver
en Skuekamp imod en Fægtemester. —
Jeg ser, en Mands Forstand er af hans Lykke
en Del, og ydre Ting vil drage med sig
det indre Væsen; begge lide sammen.
At han, der nøie kjender alle Forhold,
kan drømme om, at Cæsar i sin Fylde
vil svare paa hans Tomhed! — Cæsar, du
har seiret ogsaa over hans Forstand!

(En Tjener kommer ind.)

Tjeneren.

Et Bud fra Cæsar.

Cleopatra.

Ikke meer ærbødigt?
Se, mine Piger, de, der bøied Knæ
for Knoppen, rynke Næsen nu ad Rosen,
der er afblomstret. — Lad ham komme ind.

Enobarbus. (afsides.)

Min Ærlighed og jeg begynder Kiv.
At holde trofast Huldskab imod Daarer
gjør Troskab selv til lutter Daarskab. — Dog,
den, der med tro Hengivenhed kan følge
en falden Herre, overvinder den,
der overvandt hans Herre, og erhverver
en Plads i Krøniken.

(Thyreus kommer ind.)

Cleopatra.

Hvad vil da Cæsar?

Thyreus.

Hør det i Enrum.

Digitized by Google

Cleopatra.

Her er ikkun Venner;
tal uden Frygt.

Thyreus.

Maaskee det ogsaa er
Antonius' Venner.

Enobarbus.

Han behøver Venner
saa fuldt som Cæsar, eller ogsaa trænger
han ei til os. Hvis det behager Cæsar,
saa farer flux vor Herre ham i Favnen,
og vi, det veed du nok, tilhøre den,
som han tilhører; det er Cæsar.

Thyreus.

Godt!
Altsaa, berømte Dronning, Cæsar beder,
at af din Stilling du kun mindes dette,
at han er Cæsar.

Cleopatra.

Kongeligt! — bliv ved.

Thyreus.

Han veed, at det, der bandt dig til Antonius,
var ikke Kjærlighed, men Frygten.

Cleopatra.

O!

Thyreus.

Derfor beklager han din Æres Saar
som en tilføiet Haan, ei selvforskyldt.

Cleopatra.

Han er en Gud og veed, hvad sandest er;
min Ære blev ei overgiven; tagen
blev den med Magt.

Digitized by Google

Enobarbus. (afsides.)

Derom vil jeg dog spørge
Antonius for at være vis derpaa. —
Herre, du er saa læk, at vi maa lade
dig synke, siden dine Kjæreste
forlade dig. (gaaer.)

Thyreus.

Skal jeg da melde Cæsar,
hvad du begjærer? thi han trygler næsten
om en Begjæring fra dig. Meget vilde
det glæde ham, ifald du vilde bruge
hans Lykke som en Stav at støttes ved;
men varme vilde det hans Sjæl at høre
af mig, at du forlod Antonius
og søgte Ly hos ham, Alverdens Herre.

Cleopatra.

Hvad er dit Navn?

Thyreus.

Mit Navn er Thyreus.

Cleopatra.

Meld, gode Sendebud, den store Cæsar,
i denne Strid hans Seiershaand jeg kysser;
sig, jeg er rede til at lægge ned
min Krone for hans Fod og bøie Knæ;
sig ham, jeg hører af hans Magtensord
Ægyptens Dom.

Thyreus.

Den Vei, du vælger, er
den ædleste; naar Kløgt og Lykke strides,
og naar den første vover, hvad den kan,
kan Slumpetræf ei rokke den. Forund mig
at vise paa din Haand min Ærefrygt.

Digitized by Google

Cleopatra.

Din Cæsars Fader trykked tidt sin Læbe,
imens han grunded paa at vinde Riger,
paa denne ringe Plads; der regned Kys.

(Antonius og Enobarbus komme ind.)

Antonius.

Fortrolighed! — ved Jupiter, der tordner! —
hvem er du, Karl?

Thyreus.

En, som udfører blot
den største Mands Befaling, hans, der mest
er værd at lydes.

Enobarbus.

Du vil blive pidsket.

Antonius.

Herhid derude! — Ha, du Grib! — Naa da!
Guder og Djævle! Magten smelter fra mig;
fornylig, naar jeg raabte: Hei! sprang Konger
som Drenge til en Gramseleg og raabte:
„Hvad er din Villie?“ —

(Tjenere komme ind.)

Har I ingen Øren?
endnu er jeg Antonius! Tag den Gjæk
og pidsk ham!

Enobarbus.

Løvens Unge var det bedre
at drille end den gamle i sin Død.

Antonius.

Maane og Stjerner! pidsk ham! — om det saa
var type af de største Skattekonger,
der hylde Cæsar, — traf jeg dem saa frække
ved hendes Haand! — hvad hedder hun? thi før

Digitized by Google

hed hun Cleopatra; — nu pidsk ham, Karle,
til som en Dreng I seer ham vrænge Ansigt
og klynke høit om Naade! tag ham bort.

Thyreus.

Marcus Antonius, —

Antonius.

Afsted med ham!
naar han er pidsket, bring ham hid igjen; —
den Cæsars Nar skal bringe ham vort Budskab. —
(til Cleopatra) (Thyreus føres ud.)
Halv visnet var du, før jeg saae dig; Ha! —
lod derfor jeg i Rom urørt min Pude,
opgav mit Haab om Afkom avlet med
en Ædelsten blandt Kvinder, for at haanes
af En, der kaster Blik til Snyltegjæster?

Cleopatra.

Min bedste Herre, —

Antonius.

Troløs var du altid.
Men, naar vi har forhærdet os i Slethed,
o Ve, — da lukke Guderne vort Øie,
nedsænke i vort eget Skarn vort Vid
saa vi tilbede vor Vildfarelse,
og lee os ud, mens kry vi spanke frem
til vort Fordærv.

Cleopatra.

Saa vidt er det da kommet!

Antonius.

Jeg fandt dig som en lunken Levning fra
den døde Cæsars Fad, en Krumme fra
Cnejus Pompejus' Bord, for ei at nævne
de søde Timer, som umeldt af Rygtet

Digitized by Google

du har vellystig sjaalet; thi tilvisse,
aner du end, hvad Kydskhed skulde være,
du veed ei, hvad den er.

Cleopatra.

Hvad skal det sige?

Antonius.

En Karl, som tager mod en Drikkestilling
og siger: „Gud velsigne Jer", ham gjør du
fortrolig med min Legekammerat,
din Haand, det kongelige Segl og Pant
paa høie Hjerter! — O, gid nu jeg stod
paa Basans Høie for at overbrøle
Hornkvæget; jeg har grusom Grund dertil;
og at forkynde det paa høflig Vis
var, som om Synderen med Strikken om sig
vil takke Bødlen, for han var saa flink. —

(Tjenerne komme tilbage med Thyreus.)

Er han nu pidsket?

En Tjener.

Dygtigt, Herre.

Antonius.

Skreg han?
bad han om Naade?

Tjeneren.

Ja, han bad om Skaansel.

Antonius.

Ifald din Fader lever, lad ham angre,
at du blev ei hans Datter; bæv du ved
at følge Cæsars Festtog, siden du
blev pidsket for at følge ham. Herefter
en Kvindes hvide Haand dig volde Feber!
skjælv ved at see den. — Gaa nu hjem til Cæsar,

Digitized by Google

fortæl ham din Beværtning. Sig ham kun,
han gjør mig harmfuld; thi han viser Stolthed
og Overmod, idet han dvæler kun
ved, hvad jeg er, og ikke, hvad han veed,
at jeg har været. Harmfuld gjør han mig,
og det er let at gjøre nu for Tiden,
da mine fordum gode Ledestjerner
har ladet deres Bane tom og sendt
til Helveds Afgrund deres Glands. — Hvis ikke
mit Ord og hvad som skeet er, huer ham,
saa sig, han har jo min frigivne Træl,
Hipparch; ham kan han pidske, hænge, pine,
alt som han lyster: det gaaer lige op.
Meld det; nu gaa med dine Strimer! bort!

(Thyreus gaaer.)

Cleopatra.

Er du nu færdig?

Antonius.

Ak! formørket er
min Maane her paa Jorden, og det varsler
Antonius' Undergang.

Cleopatra.

Saa maa jeg vente.

Antonius.

Og for at smigre Cæsar, smidsted du
til En, der binder Bæltet for ham?

Cleopatra.

Kjender
du mig saalidt?

Antonius.

Dit Hjerte koldt mod mig?

Digitized by Google

Cleopatra.

Hvis det er sandt, min Elskede, gid Himlen
udklække Hagl af dette kolde Hjerte,
forgiftet i sin Kilde; paa mit Hoved
det første Haglkorn falde! som det smelter
saa svinde bort mit Liv! det næste ramme
Cæsarion, til hvert et Minde om
mit Moderskjød og alle mine gjæve
Ægyptere, naar denne Haglstorm smelter,
gravløse ligge, indtil Nilens Myg
og Fluer har begravet dem som Bytte.

Antonius.

Jeg er tilfreds. Cæsar har slaaet Leir
for Alexandria; der vil jeg møde
hans Lykke. Tappert har vor Landmagt holdt sig;
vor spredte Flaade har igjen sig samlet
og svømmer truende som vældig Sømagt.
Hvor var du henne, kjække Mod? — Hør, Dronning,
hvis end engang jeg kommer hjem fra Slaget
og kysser disse Læber, kommer jeg
i Blod; jeg og mit Sværd skal høste nu
vor Krønike; end er der Haab.

Cleopatra.

Nu taler
min tappre Herre!

Antonius.

Trefold vil jeg øge
Mod, Hjerte, Sener; grumt vil jeg nu kjæmpe;
thi mens min Tid var let og lykkelig,
jeg skjænked tidt Mænd Livet for en Skjemt;
nu vil jeg bide mine Tænder sammen
og sende, hvem der standser mig, til Mørket. —

Digitized by Google

Kom, end engang en lystig Nat! Send Bud
til mine sorgbetagne Høvedsmænd;
fyld vore Bægre; lad os end engang
med Midnatsklokken drive Gjæk.

Cleopatra.

Det er
min Fødselsdag; jeg vilde feiret den
i Stilhed; men da nu du er igjen
Antonius, er jeg Cleopatra.

Antonius.

Endnu skal Alting blive godt.

Cleopatra. (til Eros.)

Byd alle
de ædle Høvedsmænd hid til min Herre.

Antonius.

Ja, jeg vil tale til dem, og iaften
skal Vinen titte frem af deres Ar. —
Kom, Dronning; der er Liv endnu i Tingen.
Naar næste Gang jeg kjæmper, gjør jeg Døden
forelsket i mig; thi da vil jeg kappes
med den og dens fordærvelige Le.

(Antonius, Cleopatra og Følget gaaer.)

Enobarbus.

Hans Blik vil trodse Lynet nu. At rase
er kun at stræmmes bort fra Frygten; Duen
i denne Stemning hakker løs paa Strudsen;
jeg seer, at som vor Høvdings Hjerne mindskes,
saa bliver Hjertet stort; naar Modet tærer
Forstanden bort, saa æder den det Sværd,
den skulde sægte med; jeg vil see til,
hvorledes jeg kan bedst forlade ham.

(gaaer.)

Digitized by Google

Fjerde Act.

Første Scene.

Cæsars Leir ved Alexandria.

(Cæsar kommer ind, læsende et Brev, Agrippa, Mæcenas og Flere.)

Cæsar.

Han kalder mig en Dreng og skjælder ud,
som om han havde Magten til at jage
mig af Ægypten; han har ladet pidske
mit Sendebud med Ris og æsker mig
til Tvekamp, — Cæsar mod Antonius!
Det skal den gamle Røver vide, Døden
har jeg jo Veie nok til; hans Udæskning,
den leer jeg ad.

Mæcenas.

Du maa betænke, Cæsar,
begynder først den Vældige at rase,
saa er han jaget lige til at styrte.
Giv ham ei Pusterum, men drag nu Fordel
af hans Forvirring. Vreden kunde aldrig
sig værge godt.

Cæsar.

Sig vore Høvedsmænd,
imorgen agte vi at slaae det sidste
af mange Slag; — der er i vore Rækker
af dem, der nys har tjent Antonius,
nok til at fange ham; sørg vel for dette;
bevært vor Hær; vi har jo Forraad nok,
og den fortjener det. — Stakkels Antonius!

(de gaae.)

Digitized by Google

Anden Scene.

Alexandria. En Sal i Slottet.

(Antonius, Cleopatra, Enobarbus, Charmiana, Iras, Alexas og Flere komme ind.)

Antonius.

Han vil ei slaaes med mig, Domitius?

Enobarbus.

Nei.

Antonius.

Hvorfor vil han ikke?

Enobarbus.

For han mener,
da han har tyve Gange større Lykke,
er han som Tyve imod En.

Antonius.

Imorgen
slaaes jeg tillands og Vands, og enten skal
jeg leve eller end i Døden bade
min Ære i det Blod, der bringer den
paany tillive. Vil du fægte kjækt?

Enobarbus.

Slaae til og raabe: „Intet eller Alt!"

Antonius.

Godt sagt; saa kald nu mine Husfolk ind.

(Tjenerne komme ind.)

Lad os iaften holde lystigt Gilde. —
Giv mig din Haand; du var mig altid tro, —
og du, — og du, — og du; — vel har I tjent mig,
og Konger har I havt til Kammerater.

Cleopatra.

Hvad skal det sige?

Digitized by Google

Enobarbus.

Et af disse Indfald,
som Sorgen skyder frem af Sjælens Dyb.

Antonius.

Og du er ogsaa tro. Gid jeg dog kunde
forvandles til de mange, og I Alle
slaaes sammen til en eneste Antonius,
for at jeg kunde tjene Jer saa godt,
som I har tjent mig.

Tjenerne.

Guderne forbyde!

Antonius.

Godt, gjæve Svende; tjen mig nu iaften;
fyld ei for knapt mit Bæger; vis mig Hyldest,
som om mit Rige tjente med Jer end
og lød mit Bud.

Cleopatra.

Hvad tænker han dog paa?

Enobarbus.

At bringe sine Venner til at græde.

Antonius.

Iaften blot! maaskee det bliver Enden
paa Eders Tjeneste; maaskee I seer
mig ikke mere, eller ogsaa kun
som blodigt Skyggebilled. Det kan hænde,
imorgen tjener I en anden Herre.
Jeg seer paa Jer som En, der tager Afsked.
Jeg støder Jer ei bort, I brave Venner,
men bliver end til Døden Eders Husbond
til Eders Troskab viet. Kun to Timer
tjen mig inat; jeg kræver ikke meer;
og Guderne gjengjælde Jer!

Digitized by Google

Enobarbus.

Hvorfor
mistrøster du dem, Herre? se, de græder;
jeg selv har Løg i Øinene, jeg Asen!
Fy, gjør os ei til Kvinder.

Antonius.

Naa, naa, naa!
Gid Trolden hente mig, hvis det var ment!
gid Naadens Urt gro, hvor de Draaber falde!
I tager det altfor bedrøveligt
I Hjertensvenner; hvad jeg talte, var
kun for at trøste Jer; jeg bad Jer om
at sætte denne Nat i Brand med Fakler;
vid, kjære Børn, jeg haaber meget af
den Dag imorgen; jeg vil føre Jer,
hvor snarere jeg venter Liv med Seir
end Død med Ære. Lad os gaae tilbords;
kom, lad os drukne vore mørke Tanker.

(de gaae.)

Tredie Scene.

Sammesteds. Udenfor Slottet.

(To Krigsmænd paa Post.)

Første Krigsmand.

Broder, god Nat! imorgen kommer Dagen.

Anden Krigsmand.

Den giver vel et Udslag. — Nu Farvel.
Har du ei hørt paa Gaden noget Sælsomt?

Første Krigsmand.

Nei; hvad er skeet?

Digitized by Google

Anden Krigsmand.

Maaskee det kun er Snak.

God Nat!

Første Krigsmand.

God Nat!

(To andre Krigsmænd komme ind.)

Anden Krigsmand.

Pas vel paa Eders Vagt!

Tredie Krigsmand.

I med; god Nat, god Nat!

(De to Første stille sig paa deres Poster.)

Fjerde Krigsmand.

Her skal vi staae.

(Tredie og fjerde Krigsmand stille sig paa deres Poster.)

Hvis kun vor Flaade havde Held imorgen,
er det mit visse Haab, vor Magt tillands
skal staae sig godt.

Tredie Krigsmand.

Det er en tapper Hær
og fuld af Mod.

(Musik af Oboer under Skuepladsen.)

Fjerde Krigsmand.

Tys! hvilken Klang!

Første Krigsmand.

Hør, hør!

Anden Krigsmand.

Tys! hør!

Første Krigsmand.

Musik i Luften!

Tredie Krigsmand.

Under Jorden!

Digitized by Google

Fjerde Krigsmand.

Det er et heldigt Varsel, ikke sandt?

Tredie Krigsmand.

Nei.

Første Krigsmand.

Vær dog stille! hvad kan det betyde?

Anden Krigsmand.

At Hercules, den Gud, Antonius
har æret, nu forlader ham.

Første Krigsmand.

Kom med
og lad os see, om andre Vagter hørte,
hvad vi har hørt.

(de gaae hen til en anden Post.)

Hør, Kammerater!

(Flere Krigsmænd paa eengang.)

Hør!

Hører I det?

Første Krigsmand.

Ja! er det ikke sælsomt?

Tredie Krigsmand.

Hører I, Kammerater? hører I?

Første Krigsmand.

Følg Lyden indtil Grændsen af vor Post,
at see, hvad Enden bliver.

Flere Krigsmænd.

Kom! hvor sælsomt!

(de gaae.)

Digitized by Google

Fjerde Scene.

Sammesteds. En Sal i Slottet.

(Antonius og Cleopatra, Charmiana og Følge komme ind.)

Antonius.

Eros! Mit Harnisk, Eros!

Cleopatra.

Tag et Blund.

Antonius.

Nei, lille Ven! Kom, Eros, kom, mit Harnisk!

(Eros kommer med Harnisket.)

Kom, gode Knøs, giv mig min Brynie paa; —
er Lykken ei med os idag, saa er det,
fordi vi trodse den.

Cleopatra.

Nei, jeg vil hjælpe; —
hvortil er dette?

Antonius.

O, lad være! nei,
du er mit Hjertes Vaabensmed. — Galt, galt;
det her, det her.

Cleopatra.

Nei, bi kun; jeg vil hjælpe;
saaledes skal det være.

Antonius.

Godt gjort, godt!
nu skal vi nok faae Held. — Seer du, min Gut?
gaa nu og tag din Rustning paa.

Eros.

Strax, Herre.

Cleopatra.

Er det ei rigtigt spændt?

Digitized by Google

Antonius.

O, prægtigt, prægtigt!
Den, der afspænder det, før selv jeg lyster
at lægge det i Hvilens Stund, skal mærke
en Storm. — Du kludrer Eros; se, min Dronning
er mere flink end du til Vaabensvend.
Skynd dig. — Min Elskede, o, kunde blot
idag du see mig kjæmpe og forstod
den kongelige Færd, du skulde see
en Mester der.

(En Høvedsmand i Rustning kommer ind.)

Godmorgen og Velkommen!
Du ligner En, der kjender Krigens Hverv;
til kjær Bestilling staaer man tidligt op
og gaaer dertil med Lyst.

Høvedsmanden.

Vel Tusind, Herre,
hvor tidligt end det er, har fæstet Brynjen
og vente dig ved Havnen.

(Raab. Trompetklang. Flere Høvedsmænd og Krigsfolk komme ind.)

Anden Høvedsmand.

Morgenstunden
er smuk. Godmorgen, Høvedsmand!

Alle.

Godmorgen,
Godmorgen, Høvedsmand!

Antonius.

En liflig Klang! —
Se, denne Morgen, som en modig Gut,
der vinde vil et Navn, begynder tidligt. —
Saa! — giv mig dette; — kom, — saadan; — godt sagt!
Farvel, min Frue! hvordan det saa gaaer mig,

Digitized by Google

tag her en Krigsmands Kys!

(kysser hende.)

Det var en Skam
og værd at blues for, om jeg blev ved
med Hverdagsartigheder; jeg gaaer fra dig
nu som en Mand af Staal. — I, som vil slaaes,
følg mig; jeg fører Jer dertil. — Farvel.

(Antonius, Eros, Høvedsmænd og Krigsfolk gaae.)

Charmiana.

Vil du til Hvile i dit Kammer?

Cleopatra.

Før mig. —
Der gaaer han som en Helt. — Hvis han og Cæsar
i Tvekamp skulde fægte Krigen ud,
ja, da, Antonius! — men nu, — godt! kom.

(de gaae.)

Femte Scene.

Antonius' Leir nærved Alexandria.

(Trompetklang. Antonius og Eros komme ind. En Krigsmand møder dem.)

Krigsmanden.

En Lykkens Dag forunde Guderne
Antonius!

Antonius.

Gid du og dine Skrammer
dog havde overtalt mig til at slaaes
tillands.

Krigsmanden.

Ja, hvis du havde gjort det, fulgte
de Konger, der har svigtet, og den Krigsmand,
der rømte bort imorges, end dit Spor.

Digitized by Google

Antonius.

Hvem rømte bort imorges?

Krigsmanden.

En, som altid
var i din Nærhed. Kald paa Enobarbus;
han hører ikke, eller han vil svare
fra Cæsars Leir: „Jeg hører ikke dig til".

Antonius.

Hvad siger du?

Krigsmanden.

Han er hos Cæsar, Herre.

Eros.

Men sine Kister og sin Skat, dem tog han
dog ikke med sig.

Antonius.

Er han rømt?

Krigsmanden.

Tilvisse.

Antonius.

Gaa Eros, send hans Skat bagefter, gjør det;
hold ei en Trevl tilbage, siger jeg;
skriv ham, — jeg underskriver det, — et venligt
Farvel og Hilsen; sig, jeg ønsker ham,
at aldrig mere han maa finde Grund til
at skifte Herre. — Ak, min Skjæbne har
forført de Gjæve. — Skynd dig! — Enobarbus!

(de gaae.)

Digitized by Google

Sjette Scene.

Cæsars Leir udenfor Alexandria.

(Trompetklang. Cæsar kommer ind med Agrippa, Enobarbus og Flere.)

Cæsar.

Ryk ud, Agrippa, frem til Slag! Antonius
skal fanges levende; det er vor Villie;
gjør det bekjendt.

Agrippa.

Det skal jeg, Cæsar. (gaaer.)

Cæsar.

Tiden
er nær til almen Fred; hvis denne Dag
er heldig, skal i Verdens trende Hjørner
frit Olietræet groe.

(Et Bud kommer ind.)

Budet.

Antonius
er rykket ud.

Cæsar.

Gaa, byd Agrippa stille
i første Dræbning Overløberne;
saa seer det ud, som om Antonius
udtømte paa sig selv sit Raseri.

(gaaer med Følget.)

Enobarbus.

Alexas blev Forræder; til Judæa
gik han Antonius' Ærind og forlokked
Herodes til at vende sig til Cæsar
og falde fra Antonius, sin Herre;
for denne Tjeneste har Cæsar hængt ham.
Canidius og de Andre, som faldt fra,

Digitized by Google

har Plads og Sold, men hædres ei med Tillid.
Jeg har gjort ilde; det bebreider jeg mig
saa bittert, at herefter Intet meer
kan være mig til Glæde.

(En af Cæsars Krigsfolk kommer ind.)

Krigsmanden.

Enobarbus,
Antonius har sendt dig al din Skat
dertil en venlig Hilsen. Sendebudet
kom til min Post; nu er han ved dit Telt
og læsser sine Muldyr af.

Enobarbus.

Det vil
jeg skjænke dig.

Krigsmanden.

Spot ikke, Enobarbus;
jeg taler Sandhed. Skaf du Budet sikkert
igjennem Leiren; jeg maa til min Post;
jeg havde ellers gjort det selv; tro mig,
din Imperator er en Jupiter. (gaaer.)

Enobarbus.

Jeg er alene Jordens største Niding,
og føler bedst, jeg er det. O, Antonius,
du Godheds Grube, hvor du vilde lønnet
min Troskab, da du kroner saa med Guld
min Lumpenhed! det sprænger jo mit Hjerte;
hvis ikke Tanken snart det knuser, skal
et mere hurtigt Middel ramme bedre
end Tanken; dog, jeg føler, Tanken vil det.
Jeg kjæmpe imod dig! — Nei, jeg vil søge
en Grøft, hvor jeg kan døe; den styggeste
bedst passer for mit Livs den sidste Del. (gaaer.)

Digitized by Google

Syvende Scene.

Valpladsen imellem Leirene.

(Vaabenlarm. Trommer og Trompeter; Agrippa og Flere komme ind.)

Agrippa.

Tilbage; vi har vovet os for langt;
Cæsar har nok at gjøre selv; vi finder
en større Modstand, end vi havde ventet.

(de gaae.)

(Vaabenlarm, Antonius kommer ind tilligemed Scarus, som er saaret.)

Scarus.

O, tappre Høvding, det er dog at slaaes!
hvis saa vi havde gjort den første Gang,
vi havde med indbundet Hoved jaget
dem hjem.

Antonius.

Du bløder stærkt.

Scarus.

Jeg havde her
en Skramme som et T; nu blev den til
et H.

Antonius.

De trækker sig tilbage.

Scarus.

Vi
skal prygle dem ind i et Musehul;
sex Skrammer har jeg Plads nok til endnu.

(Eros kommer ind.)

Eros.

De flygte; og vor Fordel er saa god som
den bedste Seir.

Digitized by Google

Scarus.

Saa lad os mærke dem
paa Ryggen; lad os bagfra nappe dem,
som naar man fanger Harer; det er lystigt
at tærske Krystere.

Antonius.

Jeg vil belønne
din muntre Tale og ti Gange mere
dit kjække Mod. Kom med.

Scarus.

Jeg humper efter.

(de gaae.)

Ottende Scene.

Under Alexandrias Mure.

(Trompetklang. Antonius drager frem, med ham Scarus og Krigsfolk.)

Antonius.

Saa slog vi ham tilbage til hans Leir;
løb En foran at melde Dronningen,
vi bringer hende Gjæster. Førend Solen
imorgen seer os, spilde vi det Blod,
der undgik os idag. Tak, Venner, Alle;
dygtige Hænder har I, og I slog
ei blot, som om I tjente Sagen, men
som det var Hvermands Sag saa godt som min;
hver af Jer var en Hektor. Drag nu ind
i Staden, tag i Favn Hustruer, Venner;
fortæl dem Eders Daad, imens de tvætte
Blodet af Eders Saar med Glædestaarer
og kysse hele Eders Hædersstrammer. —
(til Scarus.)

Digitized by Google

Giv mig din Haand; —

(Cleopatra kommer ind med Følge.)

for denne Fee vil jeg
din Daad lovprise; hendes Tak skal lønne
dig med Lyksalighed. Du Verdens Dag,
læg du min pandserklædte Hals i Lænke;
spring, som du er, i al din Pragt igjennem
det faste Harnisk i mit Hjerte ind,
og lad dets Pulsslag i Triumf dig bære!

Cleopatra.

Du Herrers Herre! — grændseløse Manddom!
du kommer atter smilende og fri
fra Verdens store Net?

Antonius.

Min Nattergal!
Ja, vi har pidsket dem tilsengs; — Barnlille!
vel blander Graat sig i vort Brune; dog
end kan vor Hjerne føde vore Nerver
og vinde Leg for Leg mod Ungdomskraften.
Se denne Mand; — byd naadefuldt hans Læber
din Haand. — Kys den, min Krigsmand! — Han har kjæmpet
idag, som om en Gud i denne Dragt
fjendsk vilde øde Menneskenes Slægt.

Cleopatra.

Kom hid, min Ven, en Rustning helt af Guld
jeg skjænker dig; en Konge bar den før.

Antonius.

Han er den værd, om end karfunkelsmykket
den var som Phoebus' Vogn. — Giv mig din Haand; —
vi drage gjennem Alexandrien
i Glædestog og vore hugne Skjolde

Digitized by Google

vi bære som det sømmer sig de Mænd,
der eie dem. Hvis i vort store Slot
vi havde Rum til denne Hær, saa vilde
vi alle holde Gilde der og drikke
paa Held imorgen, der os lover Fare
som er en Konge værd. — Trompeter, døv
med Eders Malmklang Stadens Øren; bland Jer
med vore Trommers Skrald, saa Jord og Himmel
gjenlyde sammen til en Velkomsthilsen!

(de gaae.)

Niende Scene.

Cæsars Leir.

(Skildvagter paa Post. Enobarbus kommer ind.)

Første Skildvagt.

Afløser man os ei i denne Time,
saa maa vi gaa tilbage til vor Vagt.
Natten er maanelys; man siger, vi
skal slaaes imorgen ved den anden Time.

Anden Skildvagt.

Igaar var det en daarlig Dag for os.

Enobarbus.

O, vær mit Vidne, Nat, —

Tredie Skildvagt.

Hvem er den Mand?

Anden Skildvagt.

Staa stille, lad os lytte.

Enobarbus.

Vær mit Vidne,
du hulde Maane, naar Forrædere
engang af Rygtet hadefuldt skal mindes,

Digitized by Google

at stakkels Enobarbus for dit Aasyn
har angret.

Første Skildvagt.

Enobarbus?

Tredie Skildvagt.

Tys! hør mere.

Enobarbus.

Mægtige Dronning for den sande Tungsind,
gyd Nattens Giftdunst over mig, at Livet,
der trodser nu min Villie, ikke længer
maa hænge paa mig! kast mit Hjerte mod
min Brødes haarde Sten; det er fortørret
af Sorg, og det vil knuses brat til Støv
og gjøre Ende paa de onde Tanker.
Antonius, du som er meer høimodig,
end mit Forræderi er skjændselsfuldt,
tilgiv mig hos dig selv kun; men lad Verden
indskrive mig i Lag med Rømningsmænd
og Overløbere. — Antonius! —
Antonius! (døer.)

Anden Skildvagt.

Kom, lad os tale til ham.

Første Skildvagt.

Nei, lad os høre paa ham; hvad han siger,
kan angaae Cæsar.

Tredie Skildvagt.

Lad os det. — Han sover.

Første Skildvagt.

Han er vel daanet snarere; den Bøn,
han bad, er ikke god at sove paa.

Anden Skildvagt.

Kom hid, tal til ham.

Digitized by Google

Tredie Skildvagt.

Herre, op! vaagn op!

tal til os!

Anden Skildvagt.

Herre, hør os!

Første Skildvagt.

Dødens Haand

er over ham.

(Trommer i Afstand.)

Hør Trommens Alvorsklang
vækker de Sovende; bær ham til Vagten;
han er en Høvding; nu er Timen ude.

Tredie Skildvagt.

Kom da; maaskee han kommer sig igjen.

(de bære Liget ud.)

Tiende Scene.

Imellem begge Leire.

(Antonius og Scarus komme ind med Krigsfolk.)

Antonius.

De ruster sig tilsøs idag; tillands
behager vi dem ikke.

Scarus.

Ingensteds.

Antonius.

Gid kun de vilde slaaes i Luft, i Ild;
vi vilde kjæmpe med dem ogsaa der.
Men det er nu vor Agt: vort Fodfolk bliver
hos os paa Høiene der tæt ved Staden;
tilsøs er Alting forberedt; de har
lagt ud fra Havnen; kom her længer frem,

Digitized by Google

hvor bedst vi overskue deres Stilling
og give Agt paa, hvad de har isinde.

(de gaae.)

(Cæsar kommer ind med sin Hær.)

Cæsar.

Vi holder os i Ro tillands, hvis Ingen
angriber os; det troer jeg knap, han vil;
hans bedste Folk bemander hans Galeier;
hold Jer til Dalene; grib hver en Fordel.

(de gaae.)

(Antonius og Scarus komme tilbage.)

Antonius.

End har de ikke samlet sig; derhenne
ved Pinien kan jeg oversee det Hele,
snart skal jeg melde dig, hvordan det tegner.

(gaaer.)

Scarus.

I Seilet paa Cleopatras Galei
har Svaler bygget Rede; vore Spaamænd
veed Intet, siger de, kan Intet tyde;
de staae med mørke Blik og tør ei sige
det, som de veed. Antonius er kjæk
og dog modfalden; stødvis giver ham
hans sønderbrudte Lykke Haab og Frygt
for, hvad han har og hvad han ikke har.

(Fjern Vaabenlarm som af et Søslag.)

(Antonius kommer tilbage.)

Antonius.

Alting er ude; hun har sveget mig,
den skjændige Ægypterkvind; min Flaade
har givet sig i Fiendens Vold; derude
gaae Huerne tilveirs; de drikke sammen,
som Venner, der har længe været skilte.

Digitized by Google

O du tregange Skjøge! du har solgt mig
til denne Dreng! mit Hjerte fører Krig
mod dig alene! — Byd dem alle flye;
naar jeg er hævnet paa mit Trolddomsblændværk,
saa er jeg færdig. — Gaa, lad Alle flye!

(Scarus gaaer.)

O, Sol, din Opgang seer jeg aldrig meer;
Antonius og Lykken skilles her;
her række vi hinanden Haand til Afsked.
Saavidt er det da kommet, og de Hjerter,
der fulgte mig som Hunde, hvem jeg skjænked
Alt, hvad de ønskede, de smelte nu
og gyde paa den blomstersmykte Cæsar
al deres Sødme, mens den Gran, der raged
høit over alle, staaer afbarket nu.
Jeg er forraadt. O, denne falske Sjæl,
Ægypterkvinden! denne svare Trolddom,
hvis Øie vinked frem min Magt og atter
tilbage; hun, hvis Barm min Krone var,
min Idræts Maal, har med sit falske Spil
ret som en Taterkvind bedraget mig
for al min Indsats, lige indtil Hjertet! —
Kom, Eros, Eros!

(Cleopatra kommer ind.)

Ha, du Trold! vig bort!

Cleopatra.

Raser min Herre mod sin Elskede?

Antonius.

Bort! eller jeg skal give dig din Løn
og skjæmme Cæsars Seirstog. Lad ham løfte
dig høit op for de jublende Plebeier!
hans Vogn du følge, som den største Skamplet

Digitized by Google

for alt dit Kjøn! lad som et sælsomt Dyr
dig vise frem for Pøblen for en Stykker!
lad den taalmodige Octavia pløie
dit Ansigt med de Regle, hun lod voxe!

(Cleopatra gaaer.)

Godt, at du gik, hvis det er godt at leve;
men bedre var, om du var falden for
min Harm; een Død da havde sparet mange. —
Eros! — Ha, Nessus' Skjorte klæber ved mig!
lær mig, Alcide, du min Stammefader,
som du at rase! lad mig slynge Lichas
paa Maanens Horn; lad mig med denne Haand,
som greb den svare Kølle, selv forstyrre
mit ædle Jeg! — Den Hex skal døe; hun folgte
mig til den Romerdreng; i denne Snare
jeg falder nu; det skal hun døe for! — Eros!

(gaaer.)

Ellevte Scene.

Alexandria. Et Værelse i Slottet.

(Cleopatra, Charmiana, Iras og Mardianus komme ind.)

Cleopatra.

O, red mig, Piger! O, han raser værre
end Ajax for sit Skjold; Thessaliens Vildsvin
ei fraadet har saa vildt.

Charmiana.

Til Kongegraven!
bliv der i Skjul og meld ham, du er død;
Skilsmissen mellem Sjæl og Legem er ei
saa smertelig en Rift som Storheds Tab.

Cleopatra.

Til Kongegraven! — Mardianus, gaa;

Digitized by Google

sig ham, at jeg har dræbt mig selv, sig ham,
Antonius var det sidste Ord, jeg talte;
og før din Tale ret bedrøveligt;
gaa, Mardian; meld mig, hvordan han bliver
tilmode ved min Død. — Til Kongegraven! —

(de gaae.)

Femte Scene.

Sammesteds. Et andet Værelse.

(Antonius og Eros komme ind.)

Antonius.

Eros, seer du mig end?

Eros.

Ja, ædle Herre.

Antonius.

Tidt seer man jo en Sky, skabt som en Drage;
et Taagebilled som en Bjørn, en Løve,
en taarnomgjærdet Borg, en Klippestrænt,
et takket Fjeld, et Næs fjernt blaanende
med Træer paa, der nikke ud i Verden,
og gjække Øiet blot med Luft; du har
jo seet de Billeder, der høre til
den dunkle Aftens Festtog.

Eros.

Ja, min Herre.

Antonius.

Hvad nu er Hest, det sletter snar som Tanken
Styflugten ud og gjør ukjendeligt
som Vand i Vand.

Eros.

Det gjør den, Herre.

Digitized by Google

Antonius.

Eros,
min gjæve Svend, nu er din Høvidsmand
et saadant Billed. Her er jeg Antonius;
men denne Skikkelse, min Gut, den kan
jeg ikke holde fast. Det var Ægypten,
jeg førte Krigen for, og Dronningen,
hvis Hjerte, som jeg troede, hørte mig til,
fordi hun eied mit; mens det var mit
bandt det til mig en Million af andre,
som nu er tabte; hun har blandet Kort
med Cæsar, Eros; hun har troløs spillet
min Ære bort til Fjendens Seir. — Græd ikke,
du gode Eros; end har jeg mig selv
tilbage til at ende Livet. —

(Mardianus kommer ind.)

Ha!
din falske Frue! hun har stjaalet fra mig
mit Sværd!

Mardianus.

O nei, Antonius, min Frue
har elsket dig og blandet helt sin Skjæbne
med din.

Antonius.

Bort, frække Gilding, ti! hun foer
med Svig imod mig; Døden skal hun døe!

Mardianus.

Een Død kun kan eet Menneske jo skylde;
den har hun afgjort. Hvad du vilde gjøre,
seer du fuldbyrdet. Hendes sidste Ord
var: „Min Antonius, ædleste Antonius!"
saa brød en Graad og Hulken midt igjennem

Digitized by Google

Antonius' Navn; imellem hendes Læbe
og Hjerte blev det delt; hun opgav Livet
saaledes med dit Navn i sig begravet.

Antonius.

Død altsaa?

Mardianus.

Død.

Antonius.

Spænd Brynjen af mig, Eros!
endt er det lange Dagværk; vi maa sove. —
At du med Livet gaaer herfra, betaler
din Møie rigeligt. — Gaa! —

(Mardianus gaaer.)

Tag den af! —
Selv Ajax' syvfoldstærke Skjold kan ikke
mit Hjerte værne imod dette Stød.
O, brist, min Barm! vær stærkere, mit Hjerte,
end din Indfatning; spræng dit svage Bur!
Rask, Eros, rask! jeg er ei længer Krigsmand.
I brustne Pandserplader, bort! Jeg har
med Ære baaret Jer. — Gaa bort en Stund.

(Eros gaaer.)

Jeg vil indhente dig, Cleopatra,
og vinde med min Graad Tilgivelse.
Saa maa det være; al Udsættelse
er nu kun Marter. — Faklen er brændt ud;
saa læg dig ned og løb ei længer om;
al Møie nu fordærver blot sit Værk;
ja Kraften selv besnæres af sin Styrke;
sæt Seglet paa, saa er det gjort. — Eros! —
Jeg kommer snart, min Dronning. — Eros! — Vent mig;
hvor Sjælene paa Blomsterleier hvile,

Digitized by Google

der vil vi Haand i Haand med freidig Gang
forbavse Skyggerne; de skal ei flokkes
om Dido og Aeneas meer; om os
skal hele Skaren stimle. — Eros, Eros!

(Eros kommer tilbage.)

Eros.

Min Herre?

Antonius.

Fra Cleopatra er død,
har saadan Skjændsel tynget paa mit Liv,
at Guderne afskye min Uselhed.
Jeg, som har med mit Sværd udstykket Verden,
og Stæder bygt af Skibe paa den grønne
Neptunus' Ryg, fordømmer nu mig selv,
fordi jeg ikke har en Kvindes Mod,
ei hendes høie Sjæl, der ved sin Død
forkynder Cæsar: „Seiren over mig,
har selv jeg vundet". — Du har svoret, Eros,
naar Nødens Time kom, — nu er den jo
tilvisse kommen, — naar jeg saae bagved mig
kun uundgaaelig Forfølgelse
af Skam og Gru, da vilde paa mit Bud
du dræbe mig. Gjør det; nu er det Tid.
du rammer ikke mig; det er jo Cæsar
du volder Tab. Bring Blodet op i Kinden.

Eros.

O Guderne forbyde det! skal jeg
da gjøre det, som alle Partherpile,
skjønt fjendske, mægted ei, men tabte Sigtet?

Antonius.

Eros, vil du i Rom fra Vindvet see
din Herre saa med sammensnørte Arme,

Digitized by Google

med Halsen bøiet under Aaget, Panden
dybt sænket, gjennemtrængt af Blu, imens
den lykkelige Cæsars Vogn, der kjører
foran ham, brændemærker ham som Usling,
der følger den?

Eros.

Det vil jeg ikke see.

Antonius.

Kom da; thi med et Saar maa jeg helbredes;
drag ud dit tappre Sværd, som du har baaret
dit Land til Baade.

Eros.

O, tilgiv mig, Herre!

Antonius.

Dengang jeg gav dig fri, svor du da ikke
at gjøre dette, naar jeg bød? saa gjør det;
hvis ikke var din hele fordums Troskab
kun blind Tilfældighed. Træk nu, stød til.

Eros.

Saa vend da bort fra mig det ædle Aasyn,
hvori Alverdens Høihed staaer.

Antonius. (vender sig bort.)

Nu da!

Eros.

Mit Sværd er draget.

Antonius.

Lad det da fuldbringe
den Daad, hvortil du drog det.

Eros.

Kjære Herre,
min Høvding, min Beherster, lad mig sige,
førend jeg fører Dødsens Stød, Farvel!

Digitized by Google

Antonius.

Nu er det sagt, min Ven, Farvel!

Eros.

Farvel,
min store Høvding! Skal jeg støde til?

Antonius.

Stød, Eros!

Eros.

Vel! nu er det gjort! —

(han falder paa sit Sværd.)

saaledes
undgaaer jeg Sorgen ved Antonius Død.

(døer.)

Antonius.

Du, trefold ædlere end jeg! du lærer
mig, o, du kjække Eros, hvad jeg burde,
og du ei kunde. Eros og min Dronning
har vundet fremfor mig et ædelt Minde
ved deres kjække Lære. Men jeg vil
en Brudgom være i min Død og ile
til den som til en Brudeseng. Velan!
din Lærer, Eros, døer nu som din Lærling.
Saaledes har jeg lært af dig at gjøre.

(falder paa sit Sværd.)

Hvordan? endnu ei død? ei død? — Ha, Vagt! —
gjør Ende paa mig!

(Dercetas kommer ind med Vagt.)

Første Vagt.

Hvilken Larm er her?

Antonius.

Slet har jeg gjort mit Værk; fuldbring nu, Venner,
hvad jeg begyndte.

Digitized by Google

Anden Vagt.

Nu er Stjernen falden.

Første Vagt.

Og Tidens Kredsløb er nu endt.

Alle.

Ve! Ve!

Antonius.

Den som er nu min Ven, han dræbe mig.

Første Vagt.

Jeg ikke!

Anden Vagt.

Heller ikke jeg!

Tredie Vagt.

Nei, Ingen!

(Vagten gaaer.)

Dercetas.

Din Død og Skjæbne byder Dine flye;
kun dette Sværd og dette Bud til Cæsar
vil skaffe mig hans Gunst.

(tager Antonius' Sværd op.)

(Diomedes kommer ind.)

Diomedes.

Hvor er Antonius?

Dercetas.

Der, Diomedes, der!

Diomedes.

Er han ilive? —
Du svarer ikke?

(Dercetas gaaer.)

Antonius.

Er det Diomedes?
saa drag dit Sværd og giv mig Naadestødet.

Digitized by Google

Diomedes.

Min Herfter, jeg har Budftab fra min Frue
Cleopatra.

Antonius.

Naar har hun fendt dig?

Diomedes.

Nu.

Antonius.

Hvor er hun?

Diomedes.

Indelukket i fin Gravborg.
Hun fik en Frygt, der varsled hende det,
fom nu er fkeet. Thi da hun faae, at du
mistænkte hende for, — hvad du dog aldrig
ftal finde, — at hun havde pleiet Raad
med Cæfar, og at Intet kunde ftille
din Harme, lod hun melde, hun var død;
men fiden har hun, angft for Følgerne,
fendt mig for at fortælle dig, hvad fandt er;
jeg frygter for, jeg kom for fent.

Antonius.

For fent.
Jeg beder dig, min gode Diomedes,
kald paa min Vagt.

Diomedes.

Kom hid! Feltherrens Vagt!
Vagt! her! faa kom dog! Eders Herre kalder.
(Nogle af Vagten komme ind.)

Antonius.

Bær mig nu, Venner, til Cleopatra;
det er den fidfte Tjeneste, jeg kræver.

Digitized by Google

En af Vagten.

O, Ve os, at du ikke overlever
os Alle, dine fuldtroe Tjenere!

Alle.

O tunge Dag!

Antonius.

Nei, mine kjære Venner,
gjør ei den grumme Skjæbne denne Glæde,
at see paa Eders Sorg; byd Alt velkommen,
der kommer for at straffe os; saa straffer
vi den, idet vi tage os det let.
Nu løft mig op; jeg førte Jer saa tidt;
bær mig da, Venner, nu, og Tak for Alt!

(de bære Antonius ud.)

Trettende Scene.

Sammesteds. Kongegraven.

(Cleopatra, Charmiana og Iras ovenfor i det Indre af Gravborgen.)

Cleopatra.

O, jeg vil aldrig mere bort herfra!

Charmiana.

Min Dronning, lad dig trøste!

Cleopatra.

Nei, jeg vil ei!
velkommen er mig hver en Skræk og Rædsel;
men Trøst foragter jeg. Min Smertes Storhed
maa staae i Forhold til dens Aarsag, stor
som det, der voldte den. —

(Diomedes kommer ind.)

Sig, er han død?

Diomedes.

Af Døden greben, men end ikke død.

Digitized by Google

Se til den anden Side af din Gravborg;
der har hans Vagt nu bragt ham hen.
(Antonius bæres ind af Vagten.)

Cleopatra.

O, Sol,
brænd op den store Kreds, du vandrer i!
lad Jordens den omskiftelige Kyst
staae mørk! — Antonius! Antonius!
Antonius! — o Charmiana, hjælp!
hjælp, Iras! hjælp, I Venner nedenfor,
og lad os drage ham herop.

Antonius.

Vær stille!
ei Cæsars Tapperhed betvang Antonius;
Antonius' Tapperhed betvang sig selv.

Cleopatra.

Saa maa det være; kun Antonius
beseire tør Antonius; — dog Ve!

Antonius.

Jeg døer, Ægypterdronning, ja, jeg døer;
her standser jeg kun Døden for en Stund,
til jeg faaer trykt det sidste svage Kys
af mange tusinde paa dine Læber.

Cleopatra.

Jeg tør ei, Elskede, — tilgiv mig, Herre, —
jeg tør ei; thi de kunde fange mig.
Den lykkestolte Cæsar skal ei smykke
med mig sit Herskertog; hvis Kniv, Gift, Slanger
har Ød, Braad, Kraft, saa er jeg tryg; din Hustru
Octavia med sine kydske Øine
og stille Lader, skal ei vinde Ros
ved strænge Blik paa mig. — Men kom, Antonius,

Digitized by Google

kom! hjælp mig, Piger! — vi maa trække dig
herop; hjælp, Venner.

Antonius.

Hurtig, ellers døer jeg.

Cleopatra.

Det er en Leg! — Hvor tung du er, min Herre!
vor hele Kraft er bleven nu til Tungsind;
derfor er det saa svært. Ja, havde jeg
den store Junos Magt, jeg lod Mercur,
den vingestærke, hente dig og sætte
dig op hos Jupiter. — Saa, lidt endnu, —
at ønske er kun Daarskab; kom, kom, kom!

(de trække Antonius op.)

O, vær velkommen! ds, hvor du har levet!
lev op, ved Kys! o, havde mine Læber
den Magt, jeg sled dem op saadan, — saadan.

(kysser ham.)

Alle.

O, Sorgens Syn!

Antonius.

Jeg døer, Ægypterdronning;
jeg døer; giv mig lidt Vin og lad mig tale.

Cleopatra.

Nei, lad mig tale, lad saa høit mig skjælde
Lykken, den falske Kvinde, at hun bryder
sit Hjul opirret af min Haan.

Antonius.

Et Ord,
min Dronning; søg din Ære og din Frelse
hos Cæsar. — O!

Cleopatra.

De kan ei følges ad.

Digitized by Google

Antonius.

Hør mig, du Elskede, sæt Lid til Ingen
af Cæsars Mænd undtagen Proculejus.

Cleopatra.

Mit Mod og mine Hænder vil jeg sætte
min Lid til, ei til nogen Mand af Cæsars.

Antonius.

Klag ei og sørg ei ved det svare Vanheld,
hvormed jeg ender nu; men vederkvæg
og nær din Tanke med den fordums Lykke,
hvori jeg leved, Verdens største Hersker,
den herligste, og døer ei nu med Skjændsel,
ei heller feigt; jeg tager for en Landsmand
min Hjelm kun af, en Romer af en Romer
i tapper Færd beseiret. — Nu bortflyver
min Sjæl; nu kan jeg ikke mere!

(døer.)

Cleopatra.

Døer du,
du ædleste blandt Mænd? du tænker ikke
paa mig? og skal i denne dorske Verden
jeg tøve her? den er, naar du er borte,
ei andet end en Kvægstald. — Se dog, Piger,
nu smelter Jordens Krone! — O, min Herre! —
visnet er Krigens Hæderskrands; nedstyrtet
er Krigsmænds Bannerstage; Drenge, Piger
staae lige nu med Mænd; hver Forskjel borte!
og der er intet mærkeligt tilbage
her under Maanens Vandring!

(falder i Afmagt.)

Charmiana.

Fat dig, Frue!

Digitized by Google

Iras.

Vor Dronning ogsaa død!

Charmiana.

Fyrstinde! —

Iras.

Frue! —

Charmiana.

O, Frue, Frue, Frue!

Iras.

Hersterinde!

Ægyptens Dronning!

Charmiana.

Stille, stille, Iras!

Cleopatra.

Nei, kun en Kvinde er jeg, underkastet
de samme stakkels Følelser, som Pigen,
der malker og gjør ringe Trællegjerning. —
Mit Kongespir jeg kunde slynge mod
de fjendske Guder for at sige dem,
at denne Verden var saa god som deres,
indtil de stjal vor Ædelsten. Alting
er uselt nu. Taalmodighed er Daarskab,
og Utaalmodigheden sømmer sig
for galne Hunde kun. Er det da Synd
at storme ind i Dødens skjulte Hus,
før Døden vover sig til os? — Naa, Piger,
hvor gaaer det? fat kun Mod! — hvad, Charmiana? —
I ædle Piger! — Ak! se, Kvinder, se,
vor Lampe er brændt ud og slukket!
(til Vagten)
Venner,
fat Mod! vi vil begrave ham, og saa

Digitized by Google

lad paa høisindet romersk Vis os gjøre,
hvad kjækt og ædelt er, at Døden selv
med Stolthed os modtage maa. Kom nu;
den Helteſjælens Bolig er nu kold.
O, Piger, kom! vi har i denne Nød
ei anden Ven end Mod og hurtig Død.

(De gaae; Antonius Lig bæres ind.)

Femte Act.

Første Scene.

Cæsars Leir udenfor Alexandria.

(Cæsar, Agrippa, Dolabella, Mæcenas, Gallus, Proculejus og Flere komme ind.)

Cæsar.

Gaa, Dolabella, byd ham strække Vaaben;
sig ham, at haabløs som han er, hans Nølen
er ikkun Gjækkeri.

Dolabella.

Det skal jeg, Cæsar. (gaaer.)

(Dercetas kommer ind med Antonius' Sværd.)

Cæsar.

Hvad har du der? og hvem er du, som vover
at nærme dig til os paa denne Vis?

Dercetas.

Dercetas er mit Navn, og jeg har tjent
Marcus Antonius, som bedst var værd
at tjenes bedst; mens end han stod og talte,
var han min Herre, og mit Liv bestemt til

Digitized by Google

at offres mod hans Fjender. Vil du nu
modtage mig, saa vil jeg være dig,
hvad jeg var ham; hvis ikke, giver jeg
mit Liv her i din Haand.

Cæsar.

Hvad siger du?

Dercetas.

Jeg siger Cæsar, at Antonius
er død.

Cæsar.

En saadan Storhed burde briste
med større Brag. Jordkuglen burde ryste,
og kaste Løver ind i Byens Gader,
og Borgere igjen i Løvers Huler.
Antonius' Død er ei en Enkeltmands;
den halve Verden laa i dette Navn.

Dercetas.

Ja, han er død, ei ved den offentlige
Retfærdighedens Tjener, ikke ved
en leiet Dolk; men den selvsamme Haand,
der skrev hans Hædersnavn paa sin Bedrift,
har med det Mod, som Hjertet laante det,
sprængt Hjertet sønder. — Dette er hans Sværd;
jeg tog det fra hans Saar; se, det er plettet
af Heltens ædle Blod.

Cæsar.

I sørger, Venner?
Guderne straffe mig, om ei det er
et Budskab, der kan væde Kongers Øine.

Agrippa.

Sært er det, at Naturen nøder os
til at begræde, hvad vi mest har stridt for.

Digitized by Google

Mæcenas.

Hans Skam og Ære stod i Ligevægt.

Agrippa.

En mere sjelden Aand har aldrig styret
et jordisk Væsen; men I Guder giver
os Feil, at vi skal være Mennesker. —
Cæsar er greben.

Mæcenas.

Naar der stilles for ham
saa stort et Speil, maa han jo see sig selv.

Cæsar.

Antonius! — saa vidt har jeg da bragt dig! —
Men i vort eget Legems Sygdom bruge
vi Kniven; jeg var tvungen til at see paa
din Undergang, hvis ei du skulde see
paa min; vi kunde ikke begge rummes
i hele Verden. Dog maa jeg begræde
med Taarer dyre som mit Hjerteblod,
at du, min Broder, du som kappedes
med mig i hver en Stordaad, du min Fælle
i Magten, Ven og Sidemand i Slaget,
mit Legems Arm, det Hjerte, ved hvis Ild
mit Hjertes Tanker tændtes, — skulde da
saa uforsonligt vore Stjerner skille
vor Enighed saa vidt? — Hør mig, I Venner, —
dog jeg vil sige det ved bedre Tid;

(Et Bud kommer ind.)

thi den Mands Erind taler af hans Blik;
lad os da høre, hvad han har at sige. —
Hvorfra og hvem er du?

Budet.

Endnu en ringe

Digitized by Google

Ægypter. — Dronningen, min Herskerinde,
indsluttet i sin Gravborg, — Alt, hvad end
hun eier, — ønsker at erfare, hvad
din Hensigt er, for at berede sig
med Fatning til den Vei, hun nødes til.

Cæsar.

Byd hende fatte Mod; snart skal hun høre
ved en af vore Mænd, hvor hæderlig
og venlig vor Beslutning er om hende.
Cæsar kan aldrig nogen Tid sig vise
haardhjertet.

Budet.

Guderne beskytte dig!

(gaaer.)

Cæsar.

Kom, Proculejus, gaa du hen og sig,
vi vil ei gjøre hende Skam; giv hende
den Trøst, som hendes Smertes Storhed kræver,
for at hun ikke i sit høie Sind
skal ved et Dødsensstød besejre os;
thi hendes Liv i Rom, det vilde gjøre
vort Seierstog udødeligt. Gaa, meld os
som snarest, hvad hun siger, og hvordan
du finder hende.

Proculejus.

Cæsar, det skal skee.

(gaaer.)

Cæsar.

Gallus, gaa med, og kald paa Dolabella
til Proculejus' Medhjælp.

Agrippa og Mæcenas.

Dolabella!

Digitized by Google

Cæsar.

Nei, lad kun være; thi jeg huster nu
hans Erinde; han kommer nok, naar Tid er.
Kom med mig i mit Telt; der skal I see,
hvor nødigt jeg har ladet mig bevæge,
til denne Krig, hvor mildt og roligt altid
jeg stiled alle mine Breve. Kom
og se, hvad jeg kan vise Jer derom.

(de gaae.)

Anden Scene.

Alexandria. Et Værelse i Kongegraven.

(Cleopatra, Charmiana og Iras komme ind.)

Cleopatra.

Elendigheden selv gjør Livet bedre;
at være Cæsar, det er smaat og fattigt;
han er ei Lykken, men kun Lykkens Træl,
dens Villies Tjener; det er stort, at gjøre
det, som gjør Ende paa al anden Gjerning;
som lægger Baand paa Hændelsen, slaaer Bom for
Omskiftelsen, som sover og forsmaaer
Skarndyngen, Tiggerens og Cæsars Amme.

(Proculejus, Gallus og Krigsfolk komme til Indgangen af Gravmælet.)

Proculejus.

Ægyptens Dronning, Cæsar hilser dig,
og beder dig betænke, hvilket Ønske
du billigvis vil kræve opfyldt af ham.

Cleopatra. (indenfor.)

Hvad er dit Navn?

Proculejus.

Mit Navn er Proculejus.

Digitized by Google

Cleopatra. (indenfor.)

Antonius har nævnet dig; han bød mig
at troe dig; men jeg frygter ikke Svig
og har ei Brug for Tillid. Hvis din Herre
vil see en Dronning tigge, sig ham da,
Høihed kan ei med Anstand tigge mindre
end om et Kongerige; vil han skjænke
mig for min Søn Ægypten, som han tog,
saa har han givet mig af mit saameget,
at jeg paa Knæ vil takke ham.

Proculejus.

Vær trøstig;
du faldt i Fyrstehaand; vær uden Frygt;
vend tillidsfuld og frit dig til min Herre,
der er saa fuld af Naade, at den strømmer
ud over dem, der trænge; lad mig melde
til ham, hvor blidt du underkaster dig;
saa finder du i ham en Seierherre,
der beder den om Venlighed, som knæler
for ham med Bøn om Naade.

Cleopatra. (indenfor.)

Sig ham, jeg,
hans Lykkes Tjenerinde, sender ham
den Høihed, som han vandt. Hver Time lærer
jeg Lydighed, og det vil glæde mig
at see hans Ansigt.

Proculejus.

Det skal han erfare;
vær rolig, ædle Frue; thi jeg veed,
dit Vanheld smerter ham, der voldte det.

Gallus.

Du seer, hvor let hun her kan overraskes.

Digitized by Google

(Proculejus og to af Vagten bestige Gravmælet paa en Stige, der sættes til et Vindue og komme bag paa Cleopatra. Nogle af Vagten bryde Porten op.)

Vogt hende her, til Cæsar kommer. (gaaer.)

Iras.

Dronning!

Charmiana.

Cleopatra! min Dronning! du er fangen!

Cleopatra.

Rask, rask, min Haand!

(drager en Dolk.)

Proculejus. (griber og afvæbner hende.)

Stands, ædle Frue, stands!
gjør ei dig selv den Uret; du er reddet,
men ei forraadt.

Cleopatra.

Hvad? heller ikke Døden,
der dog forløser selv en Hund af Pinen?

Proculejus.

Cleopatra, gjør ei min Herres Godhed
tilskamme ved at ende selv dit Liv;
lad Verden see hans Høimods hele Virkning,
som du forstyrrer med din Død.

Cleopatra.

Hvor er du,
o Død? kom hid! kom, kom og tag en Dronning,
meer værd end mange Børn og Tiggere!

Proculejus.

Hold Maade, Frue!

Cleopatra.

Jeg vil ikke spise,

Digitized by Google

ei drikke, Herre; jeg vil ikke sove,
selv om jeg maatte tye til daarlig Sladder;
lad Cæsar gjøre, hvad han kan; jeg vil
forstyrre dette dødelige Hus.
Vid, jeg vil ikke tjene lænket ved
din Herres Hof, ei tugtes af den dorske
Octavias ædruelige Blik. —
Jeg skulde løftes op og vises frem
til Pøblens Jubel i det strænge Rom?
Saa være heller en ægyptisk Grøft
en venlig Grav for mig! saa læg mig heller
nøgen paa Nilens Dynd, til Gru opsvulmet
af Vandmygs Stik; gjør hellere mit Lands
de høie Pyramider til min Galge
og hæng mig op i Lænker!

Proculejus.

Du forfølger
de Rædselstanker længer, end du skal
hos Cæsar finde Grund til.

(Dolabella kommer ind.)

Dolabella.

Proculejus,
din Herre, Cæsar, veed, hvad du har gjort;
nu lader han dig kalde. — Dronningen
er nu i min Bevogtning.

Proculejus.

Dolabella,
det seer jeg helst; vær hende ikke haard. —

(til Cleopatra.)

Til Cæsar vil jeg sige, hvad du ønsker,
hvis du vil nævne det.

Digitized by Google

Cleopatra.

Sig, jeg vil døe.

(Proculejus og Vagten gaaer.)

Dolabella.

Min høie Dronning, du har hørt mig nævne?

Cleopatra.

Jeg veed det ikke.

Dolabella.

Sikkert kjender du mig?

Cleopatra.

Nu, ligegodt, hvad jeg har hørt og kjender. —
Du leer, naar Børn og Kvinder melde Drømme;
ei sandt, det er din Skik?

Dolabella.

Jeg fatter ikke, —

Cleopatra.

Jeg drømte, at der var en Verdensherster,
Antonius; — o, end en saadan Søvn,
at jeg endnu engang dog maatte see
en saadan Mand!

Dolabella.

Hvis det behager dig, —

Cleopatra.

Hans Aasyn var som Himlen; Sol og Maane
stod der og lyste op i deres Kredsløb
Jorden, det lille Nul.

Dolabella.

O, høie Væsen, —

Cleopatra.

Hans Ben stred over Havet; han opløfted
sin Arm som Jordens Hjelmpryd; i hans Røst
var Harmoni som alle Sfærers Klang

Digitized by Google

imod hans Venner; naar han vilde kue
og ryste Verden, var den Tordenskrald.
Hans Gavmildhed, — den kjendte ingen Vinter;
det var en Høst, der voxed ved at høstes.
Hans Lystighed, den var Delfinens Lige,
hans Ryg den løfted over Elementet,
hvori den leved. — Kroner, Fyrstehatte
gik med hans Mærke; Kongeriger, Øer
faldt ud som ringe Sølvmønt af hans Lomme.

Dolabella.

Cleopatra, —

Cleopatra.

Troer du, at der har været,
at der kan være slig en Mand, som han,
jeg drømte om?

Dolabella.

Min ædle Frue, nei.

Cleopatra.

Du lyver lige op til Guders Øren.
Men er der, var der nogenlid en saadan,
saa gaaer det over Drømmens Maal. Naturen
har ikke Fylde til at kappes med
Indbildningskraftens underfulde Former;
men at udtænke en Antonius
det var Naturens Mesterværk, som slaaer
Indbildningskraftens Skygger helt til Jorden.

Dolabella.

Hør mig, min Dronning, stort, som du er selv,
er og dit Tab, og som dets Vægt udkræver,
saa bærer du det. Gid jeg aldrig naae
det Held, jeg attraaer, hvis jeg ikke føler

Digitized by Google

Tilbageslaget af din Sorg, der rammer
mit Hjerte i sin Rod.

Cleopatra.

Jeg takker dig.
Veed Du, hvad Cæsar har isinde med mig?

Dolabella.

Jeg siger nødigt, hvad du dog bør vide.

Cleopatra.

O, sig det dog!

Dolabella.

Skjønt han er ædel, —

Cleopatra.

Vil han
dog føre mig i sit Triumftog?

Dolabella.

Frue,
det veed jeg, at han vil.

Raab (udenfor.)

Plads, Plads for Cæsar!

(Cæsar, Gallus, Proculejus, Mæcenas, Seleukus o. Fl. komme ind.)

Cæsar.

Hvem er Ægyptens Dronning?

Dolabella.

Der, min Frue,
er Imperatoren.

(Cleopatra knæler.)

Cæsar.

Staa op; knæl ikke;
staa op, jeg beder, op, Ægyptens Dronning!

Cleopatra.

Saaledes vil de høie Guder det;
min Overmand og Herre maa jeg lyde.

Digitized by Google

Cæsar.

Fat ingen mørke Tanker; Mindet om
det Onde, du har gjort os, skjønt indskrevet
dybt i vort Kjød og Blod, skal være os
som Skjæbnens Gjerning.

Cleopatra.

Verdens Eneherster,
jeg kan ei sætte frem min Sag saa godt,
at den er ren; jeg tilstaaer, jeg har været
betynget med de Lydér, som saa tidt
har skjæmmet før vort Kjøn.

Cæsar.

Cleopatra,
jeg vil formilde heller end forstærke;
hvis du vil føie dig i min Beslutning, —
som er mod dig helt venlig, — skal du vinde
ved den Omskiftelse; men vil du kaste
paa mig et Skin af Grumhed, ved at følge
Antonius' Spor, berøver du dig selv
min gode Hensigts Frugt, og dine Børn
forvolder du den Undergang, jeg vil
betrygge dem imod, hvis du har Tillid.
Jeg gaaer.

Cleopatra.

Det kan du, gjennem hele Verden;
den er jo din, og os kan du jo fæste
som dine Seierstegn og Skjoldemærker,
paa hvilket Sted dig lyster. Her, min Herre, —
(hun rækker ham et Papir.)

Cæsar.

Raad du mig selv, hvad jeg skal gjøre for
Cleopatra.

Digitized by Google

Cleopatra.

Det er Fortegnelsen
paa Penge, Sølvtøi, Smykker, alt mit Eie;
nøiagtigt tegnet op paa Smaating nær. —
Hvor er Seleukus?

Seleukus.

Her, min Dronning.

Cleopatra.

Dette
er min Skatmester. Lad ham sige dig,
saasandt hans Liv ham kjært er, at jeg Intet
har holdt tilbage. Tal nu sandt, Seleukus.

Seleukus.

Forsegl min Mund, før jeg skal sværge paa,
hvad der er ikke sandt.

Cleopatra.

Hvad har jeg dulgt?

Seleukus.

Nok til at kjøbe, hvad du har optegnet.

Cæsar.

Nei, bliv ei rød, Cleopatra; jeg priser
din Klogskab.

Cleopatra.

Se, o Cæsar, se, hvor Alt
med Seiren følger. Mine blive Dine,
og hvis vi skifted Kaar, blev Dine Mine.
Seleukus' Utaknemlighed kan giøre
mig rasende. — Du Træl, ei mere tro
end leiet Elskov! lister du dig bort?
Ja, liste bort, det skal du, tro du mig!
men dine Dine skal jeg naae, om end

Digitized by Google

de havde Vinger! Træl! sjælløse Niding!
Hund! nedrig uden Lige!

Cæsar.

Bedste Dronning,
jeg beder dig, —

Cleopatra.

O, Cæsar, hvor den Skam
dog saarer dybt! imens du her forunder
mig dit Besøg, mens den Ydmygede
du hædrer med din Høiheds Glands, forøger
min egen Tjener med sit Avindstillæg
mit Vanhelds Sum. Sæt, Cæsar, at jeg havde
tilbageholdt lidt Kvindeflitterstads,
værdiløst Legetøi, af saadant Værd,
som hvad man skjænker Hverdagsvenner; — sæt,
jeg havde gjemt et Smykke af Værdi
til Livia og Octavia for at vinde
mig deres Mægling, — skal da den, der spiste
mit Brød, mig blotte? Guder! dette trykker
mig dybere end selv mit Fald. —

(til Seleukus.)

Saa gaa dog!
hvis ei, skal du see Gnister af min Harme
gjennem min Skjæbnes Aske. Hvis du var
en Mand, saa havde du jo Medynk med mig!

Cæsar.

Seleukus, gaa.

(Seleukus gaaer.)

Cleopatra.

Betænk, at os, de Største,
mistænker man for det, som Andre gjør;
og falde vi, saa maa vi svare for,

Digitized by Google

hvad Andre i vort Navn forskyldte. Derfor
maa man vel ynke os.

Cæsar.

Cleopatra,
hvad du har gjemt, og hvad du har lagt frem,
det vil vi ikke regne til vort Bytte;
det være dit; gjør med det, hvad dig tykkes;
Cæsar er ingen Kræmmer, der vil tinge
med dig om Kjøbmandsvarer; sat kun Mod;
gjør ikke dine Tanker til dit Fængsel.
Nei, kjære Dronning; vi vil handle med dig,
som selv du vil os raade; spis og sov:
vi har saamegen Ynk og Godhed for dig,
at vi bestandig er din Ven. — Farvel!

Cleopatra.

Min Herskér, Herre!

Cæsar.

Ikke saa! Levvel.
(gaaer med sit Følge.)

Cleopatra.

Ord, Piger, Ord, for at jeg ei skal handle
høisindet mod mig selv. — Hør, Charmiana.
(hvisker til Charmiana.)

Iras.

Nok, Frue, nok; den lyse Dag er endt,
og Mørket venter os.

Cleopatra.

Kom snart tilbage;
jeg har alt sagt det, og det er besørget;
gaa nu og skynd derpaa.

Charmiana.

Det skal jeg, Frue.
(Dolabella kommer ind.)

Digitized by Google

Dolabella.

Sig, hvor er Dronningen?

Charmiana.

Her. (gaaer.)

Cleopatra.

Dolabella?

Dolabella.

Som jeg tilsvor dig paa dit Bud, — mit Venskab
gjør mig til hellig Pligt at lyde det, —
maa jeg nu melde: Cæsar lægger Veien
igjennem Syrien; du og dine Børn
skal sendes forud inden trende Dage.
Brug denne Frist nu, som du kan. Jeg har
opfyldt mit Løfte og dit Bud.

Cleopatra.

Jeg er
din Skyldner, Dolabella.

Dolabella.

Jeg din Tjener.
Lev vel, min Dronning; jeg maa følge Cæsar.

Cleopatra.

Farvel og Tak! (Dolabella gaaer.)
Iras, hvad tykkes dig?
som en ægyptisk Dukke skal du vises
i Rom, saavelsom jeg. Haandværkerlømler
med fedtet Skjødskind, Tommestok og Hammer
skal løfte os til Skue mellem Skyer
af deres kvalme Aande, væmmelig
af deres grove Kost, og deres Dunst
maa vi indaande.

Iras.

Guderne forbyde!

Digitized by Google

Cleopatra.

Ja sikkert, Iras; raa Lictorer gribe
os fat som Skjøger; Gadesangere
vil skraale deres hæse Viser om os;
lystige Gjøglere vil bringe os
paa staaende Fod paa Brædderne og spille
Alexandrinske Fester, hvor Antonius
fremstilles drukken, og hvor jeg skal see
en Dreng, der med sin Fistelstemme spiller
Cleopatra og med en Skjøges Lader
min Høihed haaner.

Iras.

O, I gode Guder!

Cleopatra.

Men det er sikkert.

Iras.

Jeg skal aldrig see det;
thi mine Regle er jo stærkere
end mine Øine.

Cleopatra.

Det er Veien til
at gjække deres Forsæt og at gjøre
til Intet deres taabelige Hensigt.

(Charmiana kommer tilbage.)

Naa, Charmiana? — Smyk mig nu som Dronning.
I Terner; gaa, hent mig min bedste Klædning; —
jeg skal igjen til Cydnus; jeg skal møde
Antonius. — Nu skynd dig, Iras, gaa. —

(Iras gaaer.)

Nu, ædle Charmiana, vil vi haste;
naar du har gjort mig denne Tjeneste,
saa giver jeg dig Frihed til at lege

Digitized by Google

til Dommedag. — Bring Kronen og det Hele. —

(Iras kommer ind. Larm udenfor.)

Hvad er det for en Støi?

(En af Vagten kommer ind.)

Vagten.

Derude staaer
en Bondekarl, som endelig vil tale
med Dronningen; han bringer Figen med.

Cleopatra.

Lad ham kun komme ind.

(Vagten gaaer.)

Hvor slet et Redskab
der dog kan bruges til en ædel Daad!
han bringer mig min Frihed. Min Beslutning
staaer fast; der er ei meer af Kvinden i mig;
nu er jeg fast fra Hoved og til Fod
som Marmor; den omskiftelige Maane
er ikke længer min Planet.

(Vagten kommer tilbage med en Bonde, der bærer en Kurv.)

Vagten.

Her er han.

Cleopatra.

Gaa, lad ham blive. — (Vagten gaaer.)
Bringer du mig Nilens
den smukke Orm, der dræber uden Smerte?

Bonden.

Ja, min Tro, har jeg ham her; men jeg vilde ikke være den, der skulde bede Jer om at røre ved ham, for hans Bid er ganske udødeligt; hvem, der døer af det, kommer sig sjelden eller aldrig.

Cleopatra.

Kan du mindes Nogen, der er død deraf?

Digitized by Google

Bonden.

Ja, grumme mange, baade Mænd og Kvinder med. Jeg hørte af En af dem, — det er ikke længer siden end igaar, — en meget brav Kone, som bare gjerne vil lyve lidt, og det skulde en Kone ikke gjøre, undtagen paa en skikkelig Maade, — hvordan hun døde af dens Bid, og hvad for en Pine hun led; ja, hun giver min sandten en meget god Rekommandation af Ormen; men hvem der vil troe Alt, hvad Folk siger, han bliver aldrig salig ved det Halve af, hvad de gjør; men saameget er disputerligt, at Ormen er en sær Orm.

Cleopatra.

Gaa nu kun; farvel.

Bonden.

Jeg ønsker Jer megen Fornøielse af den Orm.

(han sætter Kurven ned.)

Cleopatra.

Farvel.

Bonden.

Det maa I betænke, seer I, at Ormen vil bære sig ad paa sin Maner.

Cleopatra.

Ja, ja; farvel.

Bonden.

Seer I, Ormen er ikke til at lide paa, undtagen det er kloge Folk, der har ham; for det er vist, at der ikke er noget Godt i den Orm ikke.

Cleopatra.

Vær du kun rolig; vi skal passe paa den.

Bonden.

Det var godt! giv ham Ingenting, det beder jeg Jer om; for han er ikke sit Foer værd.

Digitized by Google

Cleopatra.

Vil den æde mig?

Bonden.

I maa ikke troe, jeg er saa enfoldig, at jeg ikke veed, at Djævlen selv vilde ikke æde et Kvindfolk; jeg veed, at et Kvindfolk er en Ret for Guder, hvis Djævlen ikke laver hende til. Men tro mig, disse hersens Kanailler af Djævle, de gjør Guderne megen Fortræd med deres Kvindfolk; for af hver ti, de skaber, fordærver Djævlene de fem.

Cleopatra.

Godt, gaa nu, farvel.

Bonden.

Ja, det er vist; jeg ønsker Jer megen Fornøielse af Ormen.

(gaaer.)

(Iras kommer ind med Kaabe, Krone o. s. v.)

Cleopatra.

Giv mig min Kaabe; sæt min Krone paa;
jeg har i mig udødelige Længsler.
Ei meer skal Saften af Ægyptens Drue
nu væde disse Læber. Skynd dig, skynd dig,
min Iras! rask! — Mig tykkes, at jeg hører
Antonius kalde; se, han reiser sig
min stolte Daad at prise; jeg kan høre
ham spotte Cæsars Held, som Guderne
forunde Mennesker, som Paaskud for
at vredes siden. Ja, jeg kommer, Husbond;
det Navn har nu mit Mod mig givet Ret til.
Jeg er kun Ild og Luft, jeg giver til
den lave Jord de andre Elementer. —
Saa, — er I færdige? saa kom og tag
min Læbes sidste Varme. Nu Farvel,

Digitized by Google

min Charmiana, — Iras, — langt Farvel!

(kysser dem; Iras falder ned og døer.)

Du falder? har jeg Øglen paa min Læbe?
hvis du og Livet kan saa venligt stilles,
er Dødens Slag jo som en Elskers Nap,
gjør ondt, men ønskes dog. Du ligger stille?
hvis du saaledes døer, fortæller du
jo Verden, den er ei en Afsked værd.

Charmiana.

Brist, tykke Sky, og regn, at jeg kan sige,
at Himlens Guder græde!

Cleopatra.

Det gjør mig
tilskamme; hvis hun møder den haarfagre
Antonius først, saa vil han spørge hende
og ødsle bort det Kys, som er min Himmel. —

(hun sætter Ormen til sit Bryst.)

Kom, Dødsenskryb, løs med din skarpe Tand
brat Livets Knude, den forviklede.
Du stakkels Giftkræ, bliv nu vred og skynd dig.
O, gid du kunde tale! jeg gad hørt dig
kalde den store Cæsar for en Tosse,
der Ingenting forstaaer!

Charmiana.

O, Østens Stjerne!

Cleopatra.

Tys, tys! seer du ei Barnet ved mit Bryst?
sin Amme dier det isøvn.

Charmiana.

Brist, brist!

Digitized by Google

Cleopatra.

Saa mildt som Balsam, blødt som Luft, saa sagte, —
Antonius! —

(hun sætter en anden Hugorm paa sin Arm.)

Dig vil jeg tage med; —
hvi tøver jeg —

(falder ned paa et Leie og døer.)

Charmiana.

I denne Verdens Ork? —
Farvel da! vær nu stolt, o Død! der ligger
en Kvinde uden Lige i dit Eie. —
Luk Jer, I bløde Vindver; aldrig skal
den gyldne Phoebus skues af et Øie
saa kongeligt! — din Krone sidder skjævt;
det retter jeg; saa vil jeg lege.

(Vagten kommer hurtigt ind.)

Første Vagt.

Hvor
er Dronningen?

Charmiana.

Tys, tys! væk hende ikke!

Første Vagt.

Cæsar har sendt —

Charmiana.

Et Bud, der kom for sent.

(sætter Hugormen paa sig.)

Kom, skynd dig, rask! jeg føler dig jo neppe.

Første Vagt.

Kom hid! her er det galt; Cæsar er skuffet.

Anden Vagt.

Der kommer Dolabella, sendt fra Cæsar;
kald paa ham.

Digitized by Google

Første Vagt.

Hvad er dette? — Charmiana,
er det vel gjort?

Charmiana.

Vel gjort og sømmeligt
for en Fyrstinde, der er Ætling af
saa mange høie Konger. — Krigsmand, — Ak!
(døer.)

(Dolabella kommer ind.)

Dolabella.

Hvad er her hændet?

Anden Vagt.

Alle døde.

Dolabella.

Cæsar,
din Anelse slog til; du kommer selv
at see fuldbragt den frygtelige Gjerning,
du vilde hindret.

Raab (udenfor.)

Plads der, Plads for Cæsar!

(Cæsar kommer ind med Følge.)

Dolabella.

Du spaaer for sandt, min Herre; det er skeet,
just, som du frygted.

Cæsar.

Kjækkest paa det Sidste! —
vor Hensigt øined hun, og kongelig
gik hun sin egen Vei. — Blod seer jeg ikke;
hvorledes døde de?

Dolabella.

Hvem var her sidst?

Digitized by Google

Første Vagt.

En Bondekarl, som bragte hende Figen;
der er hans Kurv.

Cæsar.

Forgiftet altsaa?

Første Vagt.

Cæsar,
fornylig leved Charmiana her;
hun stod og talte; paa sin døde Frue
hun ordned Diademet; skjælvende
hun stod, og segned brat.

Cæsar.

O, ædle Svaghed! —
Hvis det var Gift, saa var de svulmet op;
men hun seer ud som Søvnen, — som hun tænkte
at fange i sit Skjønheds stærke Net
en ny Antonius.

Dolabella.

Her paa hendes Bryst
er der en blodig Prik og noget Svullent;
paa Armen ligesaa.

Første Vagt.

En Hugorms Spor; —
og her er Slim paa disse Figenblade,
just saadan som en Hugorm efterlader
i Nilens Huler.

Cæsar.

Det er ganske troligt,
at hun er død saaledes; hendes Læge
fortæller, at hun forsted uophørligt
om smerteløse Maader til at døe paa. —

Digitized by Google

Løft hendes Leie op; bring hendes Terner
fra Kongegraven bort. — Hun skal begraves
hos sin Antonius; saa berømt et Par
skal ingen Grav paa Jorden indeslutte.
Saa store Hændelser som disse gribe
selv den, der voldte dem, og deres Minde
er ved Medlidenheden ikke mindre
end dens Berømmelse, der skaffed dem
Medlidenhed. — Lad nu vor hele Hær
i Festtog hædre denne Jordefærd.
Og saa til Rom. — Agt, Dolabella, paa,
at Sørgefesten sømmeligt kan gaae.

Digitized by Google

Anmærkninger.

S. 5. „En Taterkvindes Lyst". — I England kaldes Taterne „gipsies", efter den almindelige Tro, at de nedstammede fra Ægypten.

— — „Verdens tredie Pille". — ɔ: en af de Tre (Triumvirerne), der havde delt Herredømmet over den romerske Verden imellem sig.

— 6. „Fulvia". — Antonius' Hustru.

— 10. „Intet Navn have". — ɔ: være uægte.

— — „Jeg frikjender dig for at være Hexemester". — Du er for enfoldig til at være en virkelig Spaamand.

— 14. „Labienus". — En landflygtig Romer af Republikanernes Parti, der efter Triumvirernes Seir var gaaet til Partherne.

— 18. „Som ligt et Hestehaar endnu kun har Liv, men ikke Slangegift". — Det var en Folketro, at naar et Hestehaar blev lagt i raadent Vand, blev det til en Slange.

— 22. „De hellige Kar, du skulde fylde med Sorgens Graad". — Hentydning til de Taarekrukker, der blev satte ned i Graven hos Grækere og Romere.

— 23. „Søn af Hercules". — Antonius havde den Forfængelighed at ville gjælde for en Efterkommer af Hercules, og viste sig undertiden offentlig i hans Dragt.

— 28. „Mandragora". — En fabelagtig Plante, der brugtes til Trylledrikke o. s. v. s. Anm. til Romeo og Julie.

Digitized by Google

S. 49. „Din Skytsaand kues ned og bliver Frygten". — Frygten var en Person i de gamle Mysterier.

— 57. „Narcissus". — Den skjønne Ungersvend, der efter det græske Sagn uophørligt betragtede sin egen Skjønhed i Kilden, indtil han blev forvandlet til den Blomst, der bærer hans Navn.

— 60. „Magten over min Faders Hus". — Antonius havde bemægtiget sig Pompejus den Stores Hus i Rom og gjort det til sin Bolig.

— 63. „En Dronning hjem til Cæsar i en Dyne". — nemlig Cleopatra.

— 65. „Der er aldrig en smuk Kvinde, der har et ærligt Ansigt". — Hentydning til den almindelige Skik blandt Damerne paa Elisabeths Tid at sminke sig.

— 75. „Orodes, din Pacorus" o. s. v. — Partherkongen Orodes havde tilføiet Romerne det frygtelige Nederlag, hvorved Crassus omkom, og hele hans Hær blev tilintetgjort; hans Søn Pacorus faldt i Kampen mod Ventidius.

— 80. „Var han en Hest, var det jo ilde". — En mørk Plet i Panden paa en Hest, kaldtes i England „en Sky" og gjaldt for Tegn paa et slet Temperament.

— 82. „Ha, skaf mig den Herodes' Hoved!" — Antonius havde skjænket hende en Del af Palæstina; hun udtaler sin Lyst til at faae det Hele, og derfor faae Herodes ryddet afveien.

— 89. „Lydien". — Dette Navn staaer ved en Feiltagelse istedenfor Libyen i den gamle engelske Oversættelse af Plutarch, som Shakspeare har fulgt.

— 102. „Han førte ved Philippi sin Klinge som en Dandser". — Her tænkes maaskee paa Dandsen ved de gamle engelske Folkefester, f. Ex. Morrisdandsen, hvorved de

Digitized by Google

Dandsende holdt et Sværd i Haanden; altsaa: han gjorde ingen Fortræd med sit Sværd.

S. 138. „Lichas". — Da Deianeira havde sendt Hercules en Festkjortel, der var farvet i Centauren Nessus giftige Blod, blev han rasende af Smerte, og da han i sit Raseri fik Øie paa Lichas, der havde været hendes Sendebud, sparkede han ham ned fra det steile Fjeld.

— — „værre end Ajax for sit Skjold". — Ajax blev rasende af Harme over, at Achilles' Rustning blev tilkjendt Odysseus.

— — „Thessaliens Vildsvin". — I Sagnet om Meleager og den kalydoniske Jagt.

— 141. „Faklen er brændt ud" o. s. v. Hentydning til det græske Fakkeltog, hvorved de Legende i Løb lod en brændende Fakkel gaae fra Haand til Haand; den, hos hvem Faklen brændte ud, var ude af Legen.

— 160. „Han opløftet sin Arm som Jordens Hjelmpryd". — Billedet er hentet fra de adelige Skjoldmærker, hvor en opløftet, pandsret Arm er anbragt over Hjelmen.

— 168. „En Dreng med Fistelstemme". — Kvinderoller spilledes af Drenge.

Digitized by Google

Rettelser.

I 28de Hefte, Troilus og Cressida, bedes følgende Trykfeil rettede.

S. 170. L. 7 f. n. Paris' Hage l. Troilus' Hage.
— 189. L. 3 — din Velkomst l. den Velkomst.
— 210. L. 8 — over Agamemnon l. over Achilles.

I 29de Hefte.

S. 8. L. 15. Diomedes l. Demetrius.

Digitized by Google

De to Herrer fra Verona.

Digitized by Google

Personer.

Hertugen af Milano.

Valentino, } to Adelsmænd fra Verona.
Proteus, }

Antonio, Proteus' Fader.

Thurio, Valentinos Rival.

Eglamour.

Ray, Valentinos Tjener.

Spids, Proteus' Tjener.

Panthino, Antonios Tjener.

En Vært.

Fredløse.

Julia, en ung Frøken i Verona.

Silvia, Hertugens Datter.

Lucetta, Julias Kammerjomfru.

Tjenere. Spillemænd.

Handlingen foregaaer dels i Verona, dels i Milano og i Omegnen af Mantua.

Digitized by Google

Første Act.

Første Scene.

En offentlig Plads i Verona.

(Valentino og Proteus komme ind.)

Valentino.

Nei, overtal mig ikke, kjære Proteus;
den Ungersvend, der sidder hjemme, faaer
kun hjemmebagt Forstand; hvis ikke Elskov
nu fængslede dit unge Hjerte til
din Dyrebares søde Blik, saa vilde
jeg heller bede dig at følge med
og see den vide Verdens Underværker
end sidde hjemme dorsk og dvask og drive
din Ungdom hen i ørkesløse Drømme.
Men elsker du, — godt! elsk! — jeg ønsker dig
Alt, hvad jeg ønsked, hvis det hændtes mig.

Proteus.

Du vil da bort? Levvel, min Valentino!
Tænk paa din Proteus, naar du paa din Reise
faaer sjeldne, mærkelige Ting at see;
hvis Held dig times, ønsk, du kunde dele
dit Held med mig, og i din Fare, hvis
du er omspændt af Fare nogensinde,

Digitized by Google

betro din Nød til mine fromme Bønner;
thi jeg vil bede for dig, Valentino.

Valentino.

Ja, bede for mig af en Elskovsbog.

Proteus.

Nei, bede for dig af en Bog, jeg elsker.

Valentino.

En flad Fortælling om et Dyb af Elskov,
hvordan i Hellespont Leander svømmed.

Proteus.

En dyb Fortælling om den dybe Elskov;
han var i Elskov over sine Sko.

Valentino.

Og du er over Støvlerne forelsket,
skjønt ei du svømmed over Hellespont.

Proteus.

Hvad Støvler? kom dog ei med spanske Støvler.

Valentino.

Nei, du har Pine nok endda.

Proteus.

Hvorledes?

Valentino.

Af Elskov, der for Klager kjøber Haan,
for dybe Hjertesuk kun trevne Blik,
et Øieblikks forgjængelige Lyst
for tyve vaagne, trætte, tunge Nætter;
ved Vinding er maaskee kun Vanheld vundet,
og Tab er Vinding kun af tungt Besvær;
i al Fald kun en Daarskab kjøbt ved Kløgt,
hvad eller Kløgt af Daarskab overvundet.

Proteus.

Og kort og godt, du kalder mig en Nar.

Digitized by Google

Valentino.

Og kort og godt, jeg troer, du bliver det.

Proteus.

Du spotter Elskov; jeg er ikke Elskov.

Valentino.

Den er din Herre; den behersker dig,
og den, der er beherskET af en Nar,
kan dog vel neppe tælles blandt de Vise.

Proteus.

Dog kan man læse, at som Ormen gnaver
de bedste Blomsterknopper, saa boer Elskov
fortærende just hos det bedste Vid.

Valentino.

Og man kan læse, at som Ormen gnaver
den fremmeligste Knop, før den kan blomstre,
saadan forvandler Elskovs Magt det unge
og spæde Vid til Daarskab, saa det visner
i Knoppen, mister i sin Vaar sin Friskhed
og alle Fremtidshaabets skjønne Spirer.
Dog, hvorfor spilder jeg mit Raad paa dig,
der offrer paa den kjælne Attraas Alter?
Farvel igjen! min Fader venter mig
i Havnen for at see mig gaae ombord.

Proteus.

Jeg følger dig derhen, min Valentino.

Valentino.

Nei, Proteus, lad os tage Afsked her;
meld mig i dine Breve fra Milano,
hvad Held du har i Elskov, og hvad Nyt
dig ellers hændes, mens din Ven er borte;
jeg vil paa samme Vis besøge dig.

Digitized by Google

Proteus.

Saa gid alt Held dig følge i Milano!

Valentino.

Dig ligesaa herhjemme! Nu Farvel!

(gaaer.)

Proteus.

Han gjør paa Æren Jagt, paa Elskov jeg;
han flyer fra sine Venner for at bringe
dem Hæder; jeg forlader mine Venner
mig selv og Alt for Kjærlighedens Skyld.
Du, Julia, du har forvandlet mig,
saa jeg forglemmer mine Sysler, spilder
min Tid, er mod min sunde Sands i Krig,
foragter Verden; mens min Sjæl er svimmel
af Grublen, Hjertet sygt af Tankers Vrimmel.

(Rap kommer ind.)

Rap.

Guds Fred, Hr. Proteus; har I seet min Herre?

Proteus.

Han gik ombord nu nylig til Milano.

Rap.

Jeg vædder Ti mod En, at han er seilet,
og jeg er løben vild ret som et Faar.

Proteus.

Javist, et Faar kan ofte løbe vild,
naar Hyrden for en Stund er gaaet bort.

Rap.

I mener, at min Herre er en Hyrde, jeg et Faar?

Proteus.

Ja!

Rap.

Saa er mine Horn jo hans, ihvor jeg gaaer og staaer.

Digitized by Google

Proteus.

Det var et tosset Svar, det passer godt for et Faar.

Rap.

Det beviser fremdeles, at jeg er et Faar.

Proteus.

Ja vist, og din Herre en Faarehyrde.

Rap.

Ja, men det kan jeg gjendrive med Grunde.

Proteus.

Det skulde gaae haardt til, om jeg ikke kunde bevise det med andre Grunde.

Rap.

Hyrden leder efter Faaret, og Faaret ikke efter Hyrden; men jeg leder efter min Herre, og min Herre ikke efter mig; altsaa er jeg ikke et Faar.

Proteus.

Faaret gaaer efter Hyrden for Forets Skyld, og Hyrden gaaer ikke efter Faaret for Føden; du følger din Herre for Løn, din Herre følger ikke dig for Løn; altsaa er du et Faar.

Rap.

Faaer jeg saadant et Bevis til, saa kommer jeg til at strige Bæ.

Proteus.

Men, hør nu: har du givet mit Brev til Julia?

Rap.

Jo, Herre, jeg, det forvildede Faar, har givet Eders Brev til hende, det forgyldte Faar, og hun, det forgyldte Faar, gav mig, det forvildede Faar, Ingenting for min Umage.

Proteus.

Her er for lille en Græsgang til saadan en Mængde Faar.

Digitized by Google

Rap.

Hvis Marken er overfyldt, saa er det bedst at gjøre det af med hende.

Proteus.

Nei, der farer du vild; det er bedst, du faaer en Mark for dig selv.

Rap.

En Mark for at bringe det Brev, Herre; det var ikke meget.

Proteus.

Nei, du misforstaaer mig; jeg mener, du skal sættes i Fold for dig selv.

Rap.

Om saa trefold og firefold det blev;
det var fattig Løn for et Elskovsbrev.

Proteus.

Naa, hvad sagde hun saa? tal væk, Tosse!

Rap.

Væk, Tosse!

Proteus.

Sagde hun: „Væk, Tosse?"

Rap.

Nei, det var Jer selv, der sagde det, Herre, og jeg sagde det kun efter Jer.

Proteus.

Jeg spurgte, hvad hun svarede, og du sagde: „Væk, Tosse!" —

Rap.

Ja, siden I selv har fundet paa det, saa behold det for Eders Uleilighed.

Proteus.

Nei, behold du det til Brevbærerløn.

Digitized by Google

Rap.

Godt; jeg seer nok, at jeg maa bære over med Jer.

Proteus.

Hvad skal det sige, at du bærer over med mig?

Rap.

Maatte jeg ikke bære Eders Brev over til Frøkenen? og jeg fik ikke Andet for det end: Væk Tosse.

Proteus.

For Pokker, hvor du har en rap Tunge!

Rap.

Og dog kan den ikke faae fat i Eders sendrægtige Pung.

Proteus.

Naa, skynd dig nu; op med din Beretning! hvad sagde hun?

Rap.

Op med Eders Pung, for at Pengene og Beretningen kan blive afleverede paa een Gang.

Proteus. (giver ham Penge.)

Godt; her er Noget for din Umage. Hvad sagde hun?

Rap.

Sandt at sige, Herre, jeg troer, det vil falde Jer haardt at vinde hende.

Proteus.

Hvad? fik du den Besked af hende?

Rap.

Herre, jeg fik Ingenting af hende, ikke saameget som en Dukat for at levere hende Eders Brev; og da hun var saa haard imod mig, der meldte hende Eders Sindelag, saa er jeg bange for, hun vil være ligesaa haard imod Jer, naar I siger hende Eders Sindelag. Giv hende aldrig andre Gaver end Stene, for hun er saa haard som Staal.

Digitized by Google

Proteus.

Hvad? sagde hun Ingenting?

Rap.

Nei, ikke saa meget som: „Der har du det for din Umage." — For at sætte Kronen paa Eders Gavmildhed, har I givet mig en Krone, som jeg takker Jer for; til Gjengjæld kan I selv bringe Eders Breve for Fremtiden. Og dermed vil jeg anbefale Jer til min Herre.

Proteus.

Gaa, gaa, afsted; frels Eders Skib fra Skibbrud;
mens det har dig ombord, forgaaer det ikke,
thi dig er anden Død iland bestemt. —
Jeg maa nok skaffe mig et bedre Bud;
jeg frygter, Julia forsmaaer mit Brev,
fordi det bringes af saa slet et Bud.

(de gaae.)

Anden Scene.

En Have.

(Julia og Lucetta komme ind.)

Julia.

Sig mig, Lucetta, her i Enrum, er det
dit Raad, at jeg skal gaae ad Elskovs Vei?

Lucetta.

Ja, Frøken, naar I kun ei gaaer iblinde.

Julia.

Men af den skjønne Flok af Kavalerer,
der daglig møde mig med deres Hylding,
hvem, tykkes dig, er mest min Elskov værd?

Lucetta.

Hvis I vil nævne dem, saa skal jeg sige
i al Enfoldighed min ringe Mening.

Digitized by Google

Julia.

Hvad synes dig om Eglamour, den Smukke?

Lucetta.

En Kavaler, beleven, net og fin;
men var jeg Jer, saa blev han aldrig min.

Julia.

Og om Mercatio, den rige Herre?

Lucetta.

Godt om hans Guld, men om ham selv desværre.

Julia.

Den vakkre Proteus, hvilken Dom faaer han?

Lucetta.

Ak, Herre Gud! hvor er dog min Forstand?

Julia.

Hvortil det Udbrud, naar jeg nævner ham?

Lucetta.

Tilgiv mig, Frøken; det er Spot og Skam,
at sligt et stakkels Skrog som jeg tør om
saa vakkre Kavalerer fælde Dom!

Julia.

Og hvorfor ei om ham, som om de fleste?

Lucetta.

Fordi jeg finder, at han er den bedste.

Julia.

Din Grund?

Lucetta.

Kun den, som Kvinder gjerne har:
jeg finder det, fordi jeg finder det.

Julia.

Du vil, jeg skal paa ham min Elskov kaste?

Lucetta.

Ja, hvis I ikke troer, den kastes bort.

Digitized by Google

Julia.

Paa ham har mindst min Tanke kunnet falde.

Lucetta.

Dog elsker han Jer mest iblandt dem alle.

Julia.

Den Elskov, som er stum, kun lidet duer.

Lucetta.

Den Ild er stærkest, som i Dybet luer.

Julia.

Den elsker ei, der viser ei sin Elskov.

Lucetta.

Den elsker mindst, der viser den til Alle.

Julia.

Naar kun jeg vidste, hvad han tænkte.

Lucetta.

Frøken,
læs dette Brev. (giver hende et Brev.)

Julia.

„Til Julia". — Fra hvem?

Lucetta.

Det vil Indholdet vise Jer.

Julia.

Sig, sig,
hvem gav dig det?

Lucetta.

Herr Valentinos Tjener;
fra Proteus er det vist; han vilde givet
det til Jer selv; men jeg kom ham imøde
og tog imod det; tilgiv mig min Brøde.

Julia.

Ha, ved min Dyd, en vakker Koblerske!
Du vover at besørge Elskovsbreve,

Digitized by Google

at lægge skjulte Snarer for min Ungdom?
jo, det er sandelig et ædelt Hverv,
og du er just som skabt til den Bestilling.
Der, tag det Brev og send det strax tilbage;
hvis ikke, kom mig aldrig meer for Øine.

Lucetta.

Et Elskovsbud ei Had, men Løn bør vinde.

Julia.

Gaa strax!

Lucetta.

Ja, for at I kan Jer besinde.

(gaaer.)

Julia.

Og dog, gid jeg kun havde seet i Brevet!
Jeg blues ved at kalde hende ind
og bede om, hvad nys jeg skjændte for.
Hvor hun er dum! hun veed, jeg er en Pige,
og nøder mig dog ikke til at see det!
En Pige siger ærbart „Nei", men ønsker,
at Spørgeren skal tyde det som „Ja".
Fy! hvilken egensindig Gjæk er Elskov;
som et uvorent Barn, der kradser Ammen
og strax derpaa hel ydmygt kysser Riset.
Der har jeg arrigt skjældt Lucetta bort,
endskjønt jeg gjerne havde hende her;
ilsindet fik jeg Panden lagt i Rynker,
mens i mit Indre Hjertet lo af Glæde.
Til Straf maa jeg nu kalde hende ind
og gjøre Afbigt for min Daarskab før. —
Lucetta! —

(Lucetta kommer ind.)

Lucetta.

Hvad befaler I, min Frøken?

Digitized by Google

Julia.

Er det snart Spisetid?

Lucetta.

Ja, gid det var!
saa kunde I Jer Harm paa Maden styre,
og ei paa Eders Pige.

Julia.

Hvad er det,
du der tog op saa hurtigt?

Lucetta.

Ingenting.

Julia.

Hvad var det da, du bukkede dig efter?

Lucetta.

Jeg tabte et Papir.

Julia.

Er det Papir
da Ingenting?

Lucetta.

Det gjælder ikke mig.

Julia.

Saa lad det ligge der til dem, det gjælder.

Lucetta.

Det ligger uden Svig for den, det gjælder,
hvis ei det bliver falskelig fortolket.

Julia.

Et Vers fra en af dine Elskere?

Lucetta.

Som jeg skal synge til en Melodi;
giv Tonen an, min Frøken; I forstaaer det.

Julia.

Saa let som muligt helst til saadant Fjas;

Digitized by Google

tag kun den Melodi: „Letfærdig Elskov".

Lucetta.

Det er for tungt for slig en flygtig Tone.

Julia.

For tungt, maaskee bebyrdet med et Omkvæd?

Lucetta.

Som vilde klinge godt, ifald I sang det.

Julia.

Hvorfor ei du?

Lucetta.

Jeg kan ei gaae saa høit.

Julia.

Saa lad mig see din Vise. — Naa, min Bedste?

Lucetta.

Hold Tonen kun, hvis I vil synge ud; —
og dog, den Tone huer mig ei ganske.

Julia.

Ja saa?

Lucetta.

Nei, Frøken, den er altfor skarp.

Julia.

Du er for næsvis.

Lucetta.

Nu gaaer I for lavt; —
de stærke Spring forstyrre Harmonien;
Midtstemmen fattes til at fylde Sangen.

Julia.

Midtstemmen drukner i din grove Bas.

Lucetta.

Det var for Proteus' Skyld jeg spilled Bas.

Julia.

Jeg vil ei plages meer med denne Sladder;

Digitized by Google

hvad er det for en frøk Kivagtighed!

(river Brevet istykker.)

Gaa strax og lad Papiret ligge der;
du rører det kun for at ærgre mig.

Lucetta. (halv høit.)

Hun lader fremmed; men hun vilde helst
dog ærgres med et saadant Brev igjen.

(gaaer.)

Julia.

Nei, gid det samme vilde ærgre mig!
O, hadefulde Hænder, søndersled
I slige Elskovsord? I onde Hvepser!
saa sød en Honning suger I og dræber
med Braaden Bierne, der skjænke den!
Til Bod jeg kysser hver en Lap Papir. —
Se, her staaer „Søde Julia!" — slemme Julia! —
til Gjengjæld for din Utaknemlighed
dit Navn jeg kaster mod de haarde Stene
og træder haanligt paa dit Overmod.
Og her staaer „Proteus dybt af Elskov saaret;" —
du stakkels, syge Navn! mit Bryst skal være
dit Leie, til dit Saar er ganske lægt,
og med et Kys vil jeg ransage det. —
Kun to tre Gange staaer der Proteus. — Stille,
du gode Vind! blæs ikke bort et Ord,
før jeg af Brevet har hvert Bogstav fundet,
mit Navn undtagen; det maa Hvirvelvinde
bortføre til en vild og rædsom Fjeldbrink
og styrte det ud i det vilde Hav. —
Her staaer hans Navn to Gange i een Linie:
„Den stakkels Proteus, den fortvivlede,
den ømme Proteus til den søde Julia."

Digitized by Google

Det vil jeg rive bort; — dog nei, jeg vil ei,
da han saa smukt har sammenknyttet det
med sine egne vemodsfulde Navne.
Saaledes lægger jeg dem tæt tilsammen;
nu kan I kysses, kjæle, yppe Kiv,
ja gjøre, hvad I lyster.

(Lucetta kommer ind.)

Lucetta.

Middagsbordet
er færdigt, Frøken; Eders Fader venter.

Julia.

Saa lad os gaae.

Lucetta.

Skal det Papir da ligge
og sladre?

Julia.

Hvis du bryder dig derom,
saa tag det op.

Lucetta.

I tog det ilde op,
at før jeg havde lagt det der, og dog,
der skal det ikke ligge og forkjøles.

Julia.

Jeg seer, det ligger dig ret stærkt paa Hjerte.

Lucetta.

Ja, Frøken, sig kun, hvad I seer; men jeg
seer ogsaa Noget, skjønt I troer, jeg blunder.

Julia.

Kom, kom; behager du at følge med?

(De gaae.)

Digitized by Google

Tredie Scene.

Sammesteds. Et Værelse i Antonios Hus.

(Antonio og Panthino komme ind.)

Antonio.

Panthino, hvad var det, min Broder talte
saa ivrigt med dig om i Buegangen?

Panthino.

Det var om Eders Søn, hans Frænde Proteus.

Antonio.

Hvad da?

Panthino.

Det undred ham, at Eders Naade
lod ham i Hjemmet spilde Ungdomstiden,
mens Mænd af ringere Navnkundighed
i Verden sende deres Sønner ud
for at forfremmes, nogle for at friste
i Krigen deres Lykke, atter andre
ud paa Opdagelse af fjerne Øer,
og andre til de Lærdes høie Skoler.
Til al den Idræt eller til en enkelt
var Eders Søn jo skikket, mente han
og bød mig minde Jer med Flid, at ikke
I lod ham spilde Tiden længer hjemme;
det kunde skade ham i sene Aar,
hvis ei han i sin Ungdom havde reist.

Antonio.

Jeg trænger ikke til at mindes om,
hvad alt en Maaned jeg har grundet paa;
jeg har betænkt, hvordan hans Tid forødes,
og at han aldrig bliver ret til Mand,
før han i Verden dannet er og prøvet.

Digitized by Google

Erfaring vindes kun ved Flid og modnes
i Tidens raske Løb. Saa sig mig da,
hvorhen mon det var bedst at sende ham?

Panthino.

Det er vist Eders Naade velbekjendt,
at Proteus' Ven, den unge Valentino,
er nu i Tjeneste ved Keiserhoffet.

Antonio.

Det veed jeg nok.

Panthino.

Mig tykkes, det var bedst,
om Eders Naade sendte ham derhen;
der kan han øve Ridderspil og Dystløb,
omgaaes med Hofmænd, høre høvisk Tale
og see for Øine hver en ædel Idræt,
der sømmer sig hans Ungdom og hans Byrd.

Antonio.

Det Raad, du gav, er godt og vel betænkt,
og dets Udførelse skal vise dig,
hvor godt det huer mig. Jeg sender ham
saasnart, som muligt er, til Keiserhoffet.

Panthino.

Imorgen, Herre, reiser Don Alfonso,
med flere høitansete Adelsmænd
til Hove for at hilse Keiseren
og give sig i Tjeneste hos ham.

Antonio.

Godt Selskab! dem skal Proteus følge med.
Der er han! — jeg vil sige ham det strax.

(Proteus kommer ind.)

Proteus.

Du Søde! — søde Linier! — søde Liv!

Digitized by Google

Her er jo hendes Haand som Hjertets Tolk,
og hendes Ed, et Pant paa hendes Ære;
o, gav nu vore Fædre deres Minde
og kronede vor Pagt med deres Bifald! —
Guddommelige Julia!

Antonio.

Hvad nu?
hvad er det for et Brev, du læser der?

Proteus.

Det er kun et Par Linier, Eders Naade,
som Valentino sender med sin Hilsen,
og som en Ven, der kom fra ham, har bragt mig.

Antonio.

Giv mig det Brev; lad see, hvad Nyt der er.

Proteus.

Der er slet intet Nyt; han skriver kun,
hvor godt han lever, hvilken Gunst han nyder,
hvor naadig Keiseren sig daglig viser;
han ønsker, at hans Held jeg kunde dele.

Antonio.

Hvad tykkes dig om dette Ønske?

Proteus.

Jeg
henholder mig til Eders Naades Villie
og gjør ei Vennens Ønske til min Lov.

Antonio.

Min Villie er ei langt fra, hvad han ønsker;
studs ikke ved min bratte Fremgangsmaade;
thi hvad jeg vil, det vil jeg kort og godt.
Jeg vil nu, at du skal med Valentino
opholde dig en Tid ved Keiserhoffet.
Det samme, som han faaer af sine Frænder

Digitized by Google

til Underhold, det vil jeg tilstaae dig.
Vær saa imorgen færdig til at reise. —
Nei, ingen Omsvøb; det er min Beslutning.

Proteus.

Saa hastig kan jeg ikke blive færdig;
forund mig et Par Dage, Eders Naade.

Antonio.

Jeg sender efter dig, hvad du behøver;
nu skynd dig flux; imorgen skal du reise.
Panthino, kom; gaa mig tilhaande med
at skynde paa hans Reise.

(Antonio og Panthino gaae.)

Proteus.

Ilden vilde
jeg flye, for ei at brænde mig, saa sprang jeg
i Havet, hvor jeg drukned. Julias Brev
jeg voved ei at vise til min Fader,
for at min Elskov ikke skulde møde
en Hindring; — nu har just mit Paafund væbnet
ham med den største Hindring for min Elskov.
O, hvor dog Elskov ligner i sin Vaar
en klar Aprilsdags Glands saa falsk og kort;
snart i sin hele Skjønhed Solen staaer,
saa kom en Sky og tog det Hele bort.

(Panthino kommer tilbage.)

Panthino.

Herr Proteus, Eders Fader kalder Eder,
og han har megen Hast; skynd Jer, jeg beder.

Proteus.

Ja, gjøre Modstand tør mit Hjerte ei,
endskjønt det tusind Gange siger Nei.

(de gaae.)

Digitized by Google

Anden Act.

Første Scene.

Milano. En Sal i Hertugens Slot.

(Valentino og Rap komme ind.)

Rap.

Se, Herre, Eders Handske.

Valentino.

Ikke min;

jeg har jo mine paa.

Rap.

Maaske I dog

faaer Brug for denne; den er mageløs.

Valentino.

Kom, lad mig see! jo, det er min; o Lykke!
o du et himmelsk Væsens søde Smykke!
O, Silvia! min Silvia!

Rap. (raaber.)

Frøken Silvia! Frøken Silvia!

Valentino.

Hvad skal det betyde, Knægt?

Rap.

Hun er ikke saa nær, at hun kan høre.

Valentino.

Hvem bad dig kalde paa hende?

Rap.

Det gjorde Eders Velbaarenhed, hvis jeg ikke har misforstaaet Jer.

Valentino.

Ja, du har altid Hastværk.

Digitized by Google

Rap.

Forleden skjændte I, fordi jeg var for langsom.

Valentino.

Naa, sig mig, kjender du Frøken Silvia?

Rap.

Hende, som I er forelsket i?

Valentino.

Hvad for Noget? hvor veed du, at jeg er forelsket?

Rap.

Jo, jeg har saa mine egne Mærker; for det første har I lært ligesom Herr Proteus at slynge Armene sammen, som om I hørte til de Misfornøiede, at fryde Jer ved en Elskovssang som en Rødkjelk, at vandre i Ensomhed som En, der har Pesten, at sukke som en Skolepog, der har tabt sin ABC, at græde som en lille Tøs, der har begravet sin Bedstemoder, at faste som En, der bruger Sultekur, at ligge vaagen som En, der er bange for Indbrud, at tale med klynkende Stemme som en Tigger paa Alle Helgens Dag. Før naar I lo, saa galede I som en Hane; naar I gik, gik I som en af Løverne i Tower; fastede I, saa var det strax efter Middagsbordet; saae I tungsindig ud, saa var det af Mangel paa Penge; og nu er I forvandlet af Eders Hersterinde, saa, naar jeg seer paa Jer, kan jeg neppe troe, at I er min Herre.

Valentino.

Sees alle disse Ting i mig?

Rap.

Nei, alle disse Ting sees uden Jer.

Valentino.

Uden mig? det er jo umuligt.

Rap.

Uden Jer; jo, det er vist, for Ingen uden Jer vilde være saa enfoldig; men I er saa helt ude af Jer selv af

Digitized by Google

disse Galskaber, at disse Galskaber er indeni Jer og skinner igjennem Jer, ligesom Vandet i et Uringlas, saa at ethvert Øie, der seer Jer, bliver Læge og udstuderer Eders Sygdom.

Valentino.

Men, sig mig, kjender du Frøken Silvia?

Rap.

Hende, som I stirrer saadan paa, naar hun sidder ved Aftensbordet?

Valentino.

Har du lagt Mærke til det? hende er det, jeg mener.

Rap.

Nei, hende kjender jeg ikke.

Valentino.

Hvad? du kjender hende paa, at jeg stirrer paa hende, og kjender hende dog ikke?

Rap.

Har hun ikke grove Træk?

Valentino.

Hendes Ynde er endnu større end hendes Skjønhed.

Rap.

Ja, det veed jeg nok.

Valentino.

Hvad veed du?

Rap.

At hendes Yndest — hos Jer — er større end hendes Skjønhed.

Valentino.

Jeg mener, at hendes Skjønhed er udsøgt, men hendes Ynde uforlignelig.

Rap.

Det kommer af, at den ene er malet, og den anden uvurderlig.

Digitized by Google

Valentino.

Hvad skal det sige, „malet“? og hvad mener du med „uvurderlig“?

Rap.

Ih, Herre, hun er saaledes malet, at Ingen kan vurdere hendes Skjønhed.

Valentino.

Hvad regner du mig for? jeg vurderer hendes Skjønhed.

Rap.

I har aldrig seet hende, siden hun blev styg.

Valentino.

Hvor længe har hun været styg?

Rap.

Ligefra den Tid, da I blev forelsket i hende.

Valentino.

Jeg har elsket hende fra den første Gang, jeg saae hende, og endnu er hun skjøn i mine Øine.

Rap.

Hvis I elsker hende, kan I ikke see hende.

Valentino.

Hvorledes det?

Rap.

Fordi Kjærligheden er blind. Havde I bare mine Øine, eller havde Eders egne Øine saa klart et Syn som dengang I skjændte paa Herr Proteus, fordi han gik uden Strømpebaand!

Valentino.

Hvad vilde jeg saa faae at see?

Rap.

Eders egen nærværende Galskab og hendes overordentlige Grimhed; for da han var forelsket, kunde han ikke see at

Digitized by Google

binde sine Strømper; og nu, da I er forelsket, kan I ikke see at trække Eders Strømper paa.

Valentino.

Saa er du maaskee forelsket, Knægt; for igaarmorges kunde du ikke see at børste mine Sko.

Rap.

Det er sandt nok, Herre; jeg var forelsket i min Seng. I skal have mange Tak, at I bankede den Kjærlighed ud af mig; det gjør mig desto mere dristig til at skjænde paa Jer for Eders Kjærlighed.

Valentino.

Kort og godt, jeg staaer i Elskovs Tjeneste.

Rap.

Jeg vilde ønske, I sad; saa vilde Eders Lidenskab sætte sig.

Valentino.

Jaftes paalagde hun mig at skrive nogle Vers til En, som hun elsker.

Rap.

Har I gjort det?

Valentino.

Ja, jeg har.

Rap.

Blev de Vers ikke noget halte?

Valentino.

Nei, min Knøs, de blev saa gode, som jeg kunde gjøre dem. — Stille, der kommer hun.

(Silvia kommer ind.)

Rap. (afsides.)

Det var et deiligt Spilleværk! det var en nydelig Dukke! nu vil han nok lade hende snakke.

Digitized by Google

Valentino.

Min Frøken og Herskerinde, tusinde Gange Godmorgen!

Rap. (afsides.)

O, god Aften! her vanker Artigheder i Millionvis.

Silvia.

Herr Valentino, min Ridder! to tusinde Gange Godmorgen!

Rap. (afsides.)

Han skulde give hende Renter; men hun giver ham.

Valentino.

Jeg har nu skrevet Brevet, som I bød mig,
til Eders lønlige, navnløse Ven;
det var hel nødigt, jeg gik ind derpaa,
og kun af Lydighed mod Eders Naade.

Silvia.

Tak, ædle Ridder; det er skrevet smukt.

Valentino.

Min Frøken, I kan troe, det faldt mig svært;
thi, da jeg ikke vidste, hvem det gjaldt,
skrev jeg paa Maa og Faa, med Tvivl i Sindet.

Silvia.

Maaskee I fandt den Umag altfor stor.

Valentino.

Nei, Frøken, kan det gavne Jer, saa skriver
jeg, hvis I byder, tusindfold saa Meget, —
og dog, —

Silvia.

Smukt sagt; jeg gjætter det, som skulde følge; —
dog tier jeg dermed; — dog ligemeget! —
dog tag det Brev igjen, — dog Tak derfor;
jeg vil ei mere volde Jer Besvær.

Digitized by Google

Rap. (affides.)

Dog gjør I det forvist, — og dog, — og dog, —

Valentino.

Hvorledes, Frøken? huer det Jer ikke?

Silvia.

Jo, jo; det er jo meget smukke Vers;
men da I nødig skrev dem, tag dem saa,
tag dem igjen.

Valentino.

Min Frøken, de er Eders.

Silvia.

Ja vist; I skrev dem jo for mig; men jeg
vil ei beholde dem; de er til Jer;
jeg vilde havt dem mere rørende.

Valentino.

Hvis I behager, skriver jeg et andet.

Silvia.

Ja, skriv det kun og læs det saa for min Skyld;
hvis det behager Jer, saa er det godt;
hvis ikke, godt!

Valentino.

Hvis det behager mig!
hvorledes, Frøken?

Silvia.

Hvis det huer Jer,
kan I beholde det for Eders Umag.
Og nu Godmorgen, Ridder.

(gaaer.)

Rap.

Det Fif var snildt og listig skjult og vanskeligt at finde
som Næsen i et Ansigt, som Veirhanen paa Taarnets Tinde;
min Herre beiler til hende, som selv sin Beiler forkynder,

Digitized by Google

hvorledes han, som er Myndling nu, kan blive til Formynder. En prægtig List; en bedre har vist ingen Mand oplevet; min Herre er hendes Skriverkarl, og til ham selv er Brevet.

Valentino.

Naa Knægt, hvad staaer du der og grunder ved dig selv?

Rap.

Nei, jeg rimede kun; det er Jer, der har Grunde.

Valentino.

Grunde? hvortil?

Rap.

Til at beile paa Frøken Silvias Vegne.

Valentino.

Til hvem?

Rap.

Til Jer selv; hun beiler jo til Jer figurligt.

Valentino.

Figurligt?

Rap.

Jeg vilde sige skriftligt.

Valentino.

Hun har jo ikke skrevet mig til.

Rap.

Hvortil behøver hun det, siden hun har faaet Jer til at skrive til Jer selv? Hvad? mærker I ikke hendes Fif?

Valentino.

Nei, tro mig kun.

Rap.

Ja vist, tro Jer kun; har I da heller ikke mærket, at hun gav Jer haandfaaet Pant paa sin Mening?

Valentino.

Hun gav mig Ingenting undtagen et Par ærgerlige Ord.

Digitized by Google

Rap.

Hun gav Jer jo et Brev.

Valentino.

Det var det Brev, jeg skrev til hendes Ven.

Rap.

Og det Brev har hun afleveret, og dermed nok sagt.

Valentino.

Gid det kun ikke var værre!

Rap.

Jeg staaer Jer inde for, at det er godt;

I har jo skrevet hende til, men Svaret gav hun ei siden,
maaskee af Ærbarhed, maaskee det skortede paa Tiden;
maaskee hun frygted for et Bud, der kunde troløst blive;
saa lærte hun sin Elsker selv til Elskeren at skrive.

Alt dette taler jeg, som det var prentet, for jeg fandt det saa sikkert som det var prentet. Hvad staaer I nu der og grunder paa, Herre? det er Tid til Middagsbordet.

Valentino.

Jeg har spist.

Rap.

Ja, men hør nu, Herre, om ogsaa Elskere ligesom en Kamæleon kan leve af Luften, saa er jeg den Mand, der lever af Mad, og jeg vilde grumme gjerne have min Middagsmad. O, vær dog ikke saa haard som Eders Herskerinde! lad Jer røre, lad Jer røre!

Anden Scene.

Verona. Et Værelse i Julias' Hus.

(Proteus og Julia komme ind.)

Proteus.

Vær dog taalmodig, søde Julia.

Digitized by Google

Julia.

Det maa jeg jo, naar der er ingen Hjælp.

Proteus.

Saasnart som muligt vender jeg tilbage.

Julia.

Saasnart du kan, — hvis ei dit Sind har vendt sig. —
Bær dette Minde om din Julia.

(giver ham en Ring.)

Proteus.

Saa lad os bytte; du skal denne bære.

(giver hende en Ring.)

Julia.

Et helligt Kys skal Segl paa Pagten være.

(kysser ham.)

Proteus.

Her er min Haand til evig Troskabs Pant.
Den Dag, en Time blot sig lister bort,
hvori for Julia jeg ikke sukker,
saa gid i næste Stund det værste Vanheld
maa hævne denne Elskovs Glemsomhed.
Min Fader venter mig; nei, svar mig ikke.
Nu er det Flodtid; — nei, det er ei Tiden
til dine Taarers Flod; den Flod vil sinke
mig altfor længe. — Julia, Farvel!

(Julia gaaer.)

Hvordan? hun gaaer og siger ei et Ord?
det ligner trofast Elskov; den er tavs;
thi Troskab prydes meer med Daad end Ord.

(Panthino kommer ind.)

Panthino.

Man venter Jer, Herr Proteus.

Digitized by Google

Proteus.

Strax! gaa kun. —
Ak, Afsted lukker til en Elskers Mund.

(de gaae.)

Tredie Scene.

En Gade.

(Spids kommer ind med en Hund i et Baand.)

Spids.

Nei, det kan vare en hel Time, førend jeg faaer grædt ud. Det er en Feil, som hele Spidsernes Familie har. Jeg har faaet min Arvelod ligesom den fortabte Søn, og nu er jeg paa Vei med Herr Proteus til Keiserens Hof. Jeg troer ikke, der lever en Hund i Verden med et mere gnavent Sind end min Hund Gnav. Min Moder græd, min Fader stønnede, min Søster skreg, vor Pige tudede, vor Kat vred sine Hænder, og hele Huset var i den største Fortvivlelse; men ikke skulde den haardhjertede Køter udgyde en eneste Taare; han er en Sten, en rigtig Flintesten, og han har ikke mere Barmhjertighed i sig end en Hund. En Jøde vilde have grædt, hvis han havde seet os skilles ad; ja, min Bedstemoder, som ingen Øine har, seer I, hun græd sig blind ved at skilles fra mig. Nu skal jeg vise Jer, hvordan det var. Denne Sko er min Fader; — nei, denne venstre Sko er min Fader; — nei, vist ikke; denne venstre Sko er min Moder; — nei, saadan kan det heller ikke være; — jo, saadan er det, saadan er det; den har den daarligste Saal; denne Sko med Hul i, det er min Moder, og denne her er min Fader; Pokker staa i det! ja saadan er det! — Naa, seer I nu, denne Stok er min Søster; for jeg skal sige Jer, hun er saa hvid som en Lillie og saa smal som en Kjæp; — denne Hat er Ane, vor Pige; — jeg er Hunden; — nei, Hunden

Digitized by Google

er sig selv, og jeg er Hunden; o, nei, Hunden, det er mig, og jeg er mig selv; jo, saadan er det. Nu gaaer jeg til min Fader: „Fader, giv mig Jer Velsignelse!" — Nu kan Skoen ikke tale et Ord for Graad; — nu kysser jeg min Fader; — naada, han græder væk; — nu gaaer jeg til min Moder; — o, hvis hun nu kunde tale som en vanvittig Kvinde! — naa, nu kysser jeg hende; — (han kysser Skoen.) — Ja, det var det; — livagtig som min Moders Aande! — nu gaaer jeg til min Søster; — hør bare, hvor hun giver sig! — Og i al den Tid sælder Hunden ikke en Taare og siger ikke et Ord; og se bare, hvor jeg dæmper Støvet med mine Taarer!

(Panthino kommer ind.)

Panthino.

Skynd dig, Spids! afsted, ombord! din Herre er ombord, og du maa roe efter ham. Hvad er der i Veien? hvad græder du for, Menneske? afsted med dig, dit Asen! du forsømmer Floden, hvis du nøler længer.

Spids.

Jeg staaer jo netop her og venter paa, at Floden skal flyde; men det er det mest haardhjertede Bæst, Nogen har trukket omkring med.

Panthino.

Hvad trækker du omkring med?

Spids.

Min Hund, Gnav, som jeg trækker med mig her; den skulde udgyde en Taareflod; men den vil ikke.

Panthino.

Snak, Menneske! jeg mener, du gaaer glip af Flodtiden. Naar Flodtiden er væk, saa er din Reise væk, og er din Reise væk, saa er din Herre væk, og er din Herre væk, saa

Digitized by Google

er din Tjeneste væk, og er din Tjeneste væk, saa, — hvorfor holder du mig for Munden?

Spids.

Jeg er bange for, at din Tunge snart er væk.

Panthino.

Hvorfor skulde den være væk?

Spids.

Af al din Snak. — Flodtiden væk, og min Reise væk, og min Herre væk, og min Tjeneste væk! — Floden! — Hør, Menneske! hvis Strømmen var tørret ud, er jeg istand til at fylde den med mine Taarer; hvis Vinden havde lagt sig, kunde jeg drive Baaden frem med mine Suk.

Panthino.

Kom, nu afsted! jeg blev sendt for at kalde dig —

Spids.

Hvad understaaer du dig at kalde mig?

Panthino.

Vil du gaae, eller vil du ikke?

Spids.

Ja vist vil jeg gaae.

(de gaae.)

Fjerde Scene.

Milano. En Sal i Hertugens Slot.

(Valentino, Silvia, Thurio og Rap komme ind.)

Silvia.

Min Ridder, —

Valentino.

Min Herskerinde!

Rap.

Herre, Herr Thurio rynker Panden ad Jer.

Valentino.

Ja vist, min Knøs, det er af Kjærlighed.

Digitized by Google

Rap.

Ikke til Jer.

Valentino.

Naa, til min Herskerinde da.

Rap.

I gjorde bedst i at give ham et Knubs.

Silvia.

Min Ridder, I er bedrøvet.

Valentino.

Jeg synes rigtignok at være det.

Thurio.

Synes I at være, hvad I ikke er?

Valentino.

Det gjør jeg maaskee.

Thurio.

Det gjør Skjelmer.

Valentino.

Det gjør I.

Thurio.

Hvad synes jeg at være, som jeg ikke er?

Valentino.

Kløgtig.

Thurio.

Hvilket Beviis har I paa det Modsatte?

Valentino.

Eders Dumhed.

Thurio.

Hvor kan I paavise den?

Valentino.

I Eders Kjole.

Thurio.

Min Kjole er dobbelt.

Digitized by Google

Valentino.

Saa fordobler jeg Eders Dumhed.

Thurio.

Hvad?

Silvia.

Hvad, er I vred, Herr Thurio? I skifter Farve?

Valentino.

Undskyld ham, naadige Frøken; han er en Kamæleon.

Thurio.

Som har mere Lyst til at drikke Eders Blod end til at leve i Eders Luft.

Valentino.

Har I talt ud, Herre?

Thurio.

Ja, Herre, nok for denne Gang.

Valentino.

Jeg veed det nok; I ender altid førend I begynder.

Silvia.

Det var en skjøn Salve af Ord, mine Herrer og rask afskudt.

Valentino.

Ja vist, naadige Frøken; vi takker Giveren.

Silvia.

Hvem er det, Ridder?

Valentino.

Jer, min Frøken; det var Jer, der gav Ild. Herr Thurio laaner sin Vittighed fra Eders Naades Blikke, og hvad han laaner, giver han gavmildt ud i Eders Selskab.

Thurio.

Min Herre, hvis I vil skifte Ord for Ord med mig, saa skal jeg gjøre Eders Vittighed bankerot.

Digitized by Google

Valentino.

Det veed jeg, min Herre; I har et Skatkammer af Ord, og anden Mønt har I nok ikke at lønne Eders Tjenere med; for efter deres tyndslidte Liberier at dømme, er lutter Ord nok den tynde Føde, de leve af.

Silvia.

Ikke meer, mine Herrer, ikke meer; der kommer min Fader.

(Hertugen kommer ind.)

Hertugen.

Naa, Datter Silvia, du er haardt beleiret. —
Herr Valentino, Eders Fader lever
hel sund og frisk. Hvad siger I om Brev
fra Eders Hjem med gode Tidender?

Valentino.

Jeg føler mig taknemlig, Eders Naade,
for hvert et heldigt Budskab hjemmefra.

Hertugen.

I kjender Herr Antonio, Jer Landsmand?

Valentino.

Min Hertug, ja, jeg kjender denne Herre;
som en høiagtet og navnkundig Mand,
hvis gode Navn og Ry er vel fortjent.

Hertugen.

Han har en Søn?

Valentino.

Det har han, Eders Naade,
en Søn, som vel er værd en saadan Faders
ansete Navn.

Hertugen.

I kjender ham da nøie?

Digitized by Google

Valentino.

Ja, som mig selv; vi har fra Barndomstiden
havt Omgang og bestandig levet sammen,
og medens jeg i doven Lediggang
forspildte Tidens skjønne Naadegave,
der skulde smykket med Fuldkommenhed
som Englenes min Alder, drog Herr Proteus, —
det er hans Navn, — stor Fordel af sin Tid.
I Aar kun ung, men gammel i Erfaring,
umodent Hoved og dog modent Vid;
kort sagt, — thi al den Ros, som jeg kan yde,
staaer langt tilbage for hans sande Værd, —
han er paa Legem og paa Sjæl fuldendt
i hver en Dyd, der kan en Ædling smykke.

Hertugen.

For Pokker, svarer han til denne Ros,
er han en Keiserindes Elskov værd
og kan vel sidde i en Keisers Raad.
Godt; denne Kavaler er kommen hid
med Anbefalinger fra høie Steder
og agter her at offre nogen Tid.
Det Bud er Jer vist ikke uvelkomment.

Valentino.

Skulde jeg ønsket Noget, var det dette.

Hertugen.

Saa giv ham da den Velkomst, han er værd;
dig Silvia, mener jeg, og Jer, Herr Thurio; —
thi Valentino trænger ikke til
at overtales; jeg vil sende ham
herhid om lidt. (gaaer.)

Valentino.

Det er den Kavaler,

Digitized by Google

som jeg fortalte Eders Naade om,
der vilde fulgt med mig, hvis ei hans Dame
i sit Krystalblik holdt hans Øine fangne.

Silvia.

Nu har hun sagtens løsladt dem igjen
imod et andet Troskabspant.

Valentino.

O, nei,
jeg troer, hun holder dem endnu i Fængsel.

Silvia.

Men saa var han jo blind, og var han blind,
hvor kunde han da fundet Vei til Jer?

Valentino.

Min Frøken, Elskov har jo Snese Øine.

Thurio.

Man siger, Elskov har slet ingen Øine.

Valentino.

Ja, Thurio, naar Elskov seer en Elsker
saa styg som Jer, saa lukker den sit Øie.

(Proteus kommer ind.)

Silvia.

Hold op, hold op, her kommer Kavaleren.

Valentino.

Velkommen, kjære Proteus! — Ædle Dame,
vis ham ved særlig Gunst, han er velkommen.

Silvia.

Hans eget Værd forvisser ham derom,
hvis det er ham, I tidt med Længsel nævned.

Valentino.

Ham er det, ædle Dame; tillad ham
med mig at være Eders Naades Ridder.

Digitized by Google

Silvia.

En ringe Dame til saa høi en Ridder.

Proteus.

Nei, skjønne Frøken, men en ringe Ridder
kun til et Blik af slig en herlig Dame.

Valentino.

Hold op at strides om Uværdigheden; —
modtag hans Riddertjeneste, min Frøken.

Proteus.

Min Ros skal være blot min Lydighed.

Silvia.

Og Lydighed vil aldrig savne Løn;
Velkommen, Ridder, hos en ringe Dame.

Proteus.

Hvis nogen Anden sagde det end I,
det gjaldt hans Liv.

Silvia.

Hvad? at I er velkommen?

Proteus.

Nei, at I er en ringe Dame.

(En Tjener kommer ind.)

Tjeneren.

Frøken,
hans Naade, Eders Fader, venter Jer.

Silvia.

Jeg er paa Stedet til hans Tjeneste. —
Kom I, Herr Thurio, og gaa med mig; —
min nye Ridder, end engang Velkommen! —
Jeg lader Jer i Ro nu tale sammen;
naar I er færdige, saa sees vi vel.

Proteus.

Vi vente begge Eders Naades Vink.

(Silvia, Thurio og Rap gaae.)

Digitized by Google

Valentino.

Naa, sig, hvor gaaer det hjemme?

Proteus.

Dine Frænder
er Alle karske; jeg har mange Hilsner.

Valentino.

Og Dine?

Proteus.

Jeg forlod dem alle friske.

Valentino.

Hvor gaaer det med din Brud og med din Elskov?

Proteus.

Min Elskovstale kjeded dig jo altid;
jeg veed, du lider ei den Elskovssnak.

Valentino.

Ja, Proteus, Livet har forvandlet sig;
jeg bøder for, at jeg foragted Amor;
hans strænge Hersterbud har straffet mig
med bitter Faste, med bodfærdig Jammer,
med Graad om Natten, Hjertesuk om Dagen;
til Straf, fordi jeg haaned Elskov, jager
nu Elskov Søvnen fra mit fangne Øie,
saa det maa vaage hos mit Hjertes Sorg.
O, Proteus, Elskov er en vældig Herre;
mig har han bøiet, saa jeg maa bekjende,
at ingen Rød kan lignes ved hans Hævn,
og ingen Lykke ved hans Tjeneste;
nu taler jeg om Intet uden Elskov;
til Frokost, Middagsmaaltid, Nadver, Søvn
har jeg nu nok i Elskovs blotte Navn.

Digitized by Google

Proteus.

Nok! i dit Øie læser jeg din Skjæbne.
Var hun det Guddomsbilled, du tilbeder?

Valentino.

Ja hun! og er hun ei en himmelsk Helgen?

Proteus.

Nei, men hun er et jordisk Mesterstykke.

Valentino.

Sig himmelsk!

Proteus.

Jeg vil ikke smigre hende.

Valentino.

O, smigre mig! thi Ros er Elskovs Glæde.

Proteus.

Da jeg var syg, gav du mig bittre Piller;
nu maa jeg bruge samme Kur paa dig.

Valentino.

Saa sig blot Sandhed; er hun ikke himmelsk,
saa tilstaa dog, hun er den ypperste,
den herligste blandt alle Jordens Væsner.

Proteus.

Ja, paa min Dame nær.

Valentino.

O, bedste Ven!
paa Ingen nær! thi ellers kommer du
min Kjærlighed for nær.

Proteus.

Og maa jeg ikke
med Rette give min den første Plads?

Valentino.

Jeg selv vil skaffe hende Hædersplads;
den høie Ære skal hun faae at bære

Digitized by Google

min Skjønnes Slæb, for at den lave Jord
ei stjæle skal et Kys af hendes Klædning,
og, stolt af denne høie Gunst, forsmaae
at fæstne Sommerens de fulde Blomster,
men lade Vintrens Barskhed evigt raade.

Proteus.

Men, Valentino, hvad er det for Pral?

Valentino.

Tilgiv mig: Alt, hvad jeg formaaer, er Intet;
thi hendes Værd gjør alle Andres Værd
til Intet; hun er enestaaende.

Proteus.

Lad hende staae da.

Valentino.

Ikke for Alverden!
tænk, hun er min! og jeg er ved at eie
den Ædelsten saa rig som tyve Have,
om deres Sand var Perler, Vandet Nektar,
og alle Klipper af det pure Guld.
Tilgiv mig, at jeg tænker ei paa dig;
du seer, hvordan jeg sværmer for min Skjønne.
Medbeileren, den Nar, som hendes Fader
kun ynder for hans store Rigdoms Skyld,
gik bort med hende; jeg maa efter dem;
thi Kjærlighed er skinsyg, veed du nok.

Proteus.

Hun elsker dig?

Valentino.

Vi er trolovede;
ja, meer, vor Bryllupsdag er alt bestemt,
en listig Plan til Flugt er lagt; jeg klattrer
til hendes Kammervindue paa en Stige

Digitized by Google

af Reb, og hvert et Middel, der skal fremme
min Lykke, er helt vel betænkt og aftalt.
Kom med mig, kjære Proteus, paa mit Kammer
og hjælp mig med dit Raad i denne Sag.

Proteus.

Gaa du kun først; jeg skal vel finde dig;
jeg maa til Havnen for at faae fra Skibet
adskilligt Gods, som jeg nødvendigt bruger;
derefter skal jeg være hos dig strax.

Valentino.

Vil du da skynde dig?

Proteus.

Det skal jeg gjøre.

(Valentino gaaer.)

Retsom en Brand en anden Brand fordriver,
og som en Nagle driver ud en anden,
saadan er Mindet om min fordums Elskov
for denne nye Gjenstand glemt. — Er det
mit Øie eller Valentinos Ros,
er det den Skjønnes høie Dyder, eller
er det min egen Troløshed, der bringer
mig tankeløs paa disse Tanker? — Skjøn, —
det er hun; det er Julia, som jeg elsker, —
som jeg har elsket, — thi nu er min Elskov
jo smeltet som Voxbilledet ved Ilden,
der bærer ikke Spor af, hvad det var.
Jeg troer, min Kjærlighed til Valentino
er kold; jeg elsker ham ei meer som før;
o! men hans Brud, ja hende elsker jeg
for høit, for høit! og derfor elsker jeg
ham selv saa lidt. Hvor vil jeg ikke sværme
for hende, naar jeg kjender hende bedre,

Digitized by Google

naar ukjendt nu saa høit jeg elsker hende?
endnu har hendes Billed kun jeg seet,
og det har blændet alt Fornuftens Lys;
naar først jeg seer paa alle hendes Dyder,
saa maa fornuftigvis jeg blive blind.
Kan jeg, vil jeg min vilde Attraa dæmpe;
hvis ei, vil jeg med List for hende kjæmpe.

(gaaer.)

Femte Scene.

Sammesteds. En Gade.

(Rap og Spids komme ind.)

Rap.

Spids! saasandt jeg er ærlig, velkommen til Milano!

Spids.

Bliv ikke mensvoren, min kjære Dreng, for velkommen er jeg ikke. Jeg mener som saa, at det er alvrig ude med en Mand, førend han er hængt; og han er ikke velkommen et Sted, førend Regningen er betalt, og Værtinden siger: Velkommen.

Rap.

Saa, du Galfrands, jeg skal strax tage dig med til Ølhuse, for en Regning paa fem Penninge kan du der blive et Atusind Gange velkommen. Men hør, min Ven, hvorledes skiltes din Herre fra Frøken Julia?

Spids.

Ih, jo; da de var kommen sammen for Alvor, saa skiltes de meget kjønt for Spøg.

Rap.

Men skal hun giftes med ham?

Spids.

Nei.

Rap.

Hvad da? skal han giftes med hende?

Digitized by Google

Spids.

Nei, heller ikke.

Rap.

Hvad? er der noget i Veien med dem?

Spids.

Nei, de er saa friske som Fisk.

Rap.

Ja, men hvorledes staaer det da til med dem?

Spids.

Ih, jo; naar det staaer vel til med ham, staaer det ogsaa vel til med hende.

Rap.

Hvad er du dog for et Asen! jeg forstaaer dig ikke.

Spids.

Hvad er du dog for en Klods, naar du ikke kan det? min Stok forstaaer mig.

Rap.

Hvad du siger?

Spids.

Ja, og hvad jeg gjør ovenikjøbet; se nu, naar jeg sætter den der, saa forstaaer den mig.

Rap.

Ja, den staaer for dig.

Spids.

Staaer for og forstaaer, det kommer jo ud paa Et.

Rap.

Ja, men, sig mig nu oprigtigt, bliver det til Noget med Partiet?

Spids.

Spørg min Hund. Siger den Ja, saa bliver det til Noget; siger den Nei, saa bliver det til Noget, og hvis den logrer med Halen og siger Ingenting, saa bliver det til Noget.

Digitized by Google

Rap.

Summa Summarum, altsaa bliver det til Noget.

Spids.

Saadan en Hemmelighed skal du aldrig faae ud af mig undtagen i en Lignelse.

Rap.

Det er godt, om jeg kan faae den paa den Maade. Men, hvad siger du til min Herres Elskovssværmerier?

Spids.

Ja, det har jeg altid vidst.

Rap.

Hvad for Noget?

Spids.

At din Herre elsker Sværm og Svir, som du siger.

Rap.

Dit afskyelige Asen! du fordreier mine Ord.

Spids.

Ih, du Nar, jeg mente ikke dig, jeg mente din Herre.

Rap.

Jeg siger dig, at min Herre er bleven en glødende Elsker.

Spids.

Aa, jeg siger dig, at det er mig ligemeget, om han saa brænder op af Kjærlighed. Vil du gaae med mig til Ølhuset, saa er det godt; hvis ikke, saa er du en Hebræer, en Jøde og ikke værd at kaldes en Christen.

Rap.

Hvorfor det?

Spids.

Fordi du ikke har saamegen Christenkjærlighed i dig, at du vil gaae til Kros med en Christen. Vil du gaae?

Digitized by Google

Rap.

Som du behager.

(de gaae.)

Sjette Scene.

Sammesteds. Et Værelse i Slottet.

(Proteus kommer ind.)

Proteus.

Mensvoren er jeg, hvis jeg svigter Julia;
mensvoren er jeg, hvis jeg elsker Silvia,
mensvoren mest, hvis jeg min Ven forraader;
og just den Magt, der bød mig sværge Eden,
den lokker mig til trefold Meneb. — Elskov
bød mig at sværge; Elskov byder mig
at bryde Eden. — Elskov, søde Frister,
hvis du har syndet, lær da mig, din Tjener,
som du har fristet, at undskylde det!
jeg tilbad først en Stjernes Glimt; nu dyrker
jeg Himlens Sol; et uforstandigt Løfte
kan brydes med Forstand. Uklog er den,
hvis Klogskab ei kan lære af hans Villie
at bytte bort det Ringe for det Bedre. —
Fy, frække Tunge! kalde hende ringe,
hvis Herlighed du har saa tidt bekræftet
med tyvetusind dyre Eder. — Slippe
min Elskov kan jeg ei, og gjør det dog,
men slipper den der, hvor jeg skulde elske.
Jeg mister Julia, mister Valentino;
hvis jeg beholder dem, mig selv jeg mister;
hvis dem jeg mister, vinder jeg ved Tabet,
for Valentin mig selv, for Julia Silvia.
Jeg er mig selv meer værd dog end en Ven,
thi Elskov er sig selv mest dyrebar.

Digitized by Google

Og Silvia, — ved den Gud, der skabte hende
saa skjøn, — gjør Julia til en Negerkvinde.
Jeg vil forglemme helt, at Julia lever,
og mindes kun, at død min Elskov er;
i Valentino vil jeg see en Fjende
og faae en bedre Ven i Silvia.
Hvis jeg vil vise Troskab mod mig selv,
saa maa jeg øve Svig mod Valentino. —
Inat vil han paa Silkestigen klattre
til den guddommelige Silvias Vindue;
jeg selv, Medbeileren, er med i Raadet.
Nu vil jeg røbe strax for hendes Fader,
hvorledes de vil flygte i Forklædning;
han vil i Harm forvise Valentino;
thi han vil give Thurio sin Datter;
men naar først Valentino er afveien,
skal med et listigt Paafund snart jeg krydse
den plumpe Thurios taabelige Spil.
O, laan mig Vinger, Amor, at jeg snart
kan naae det Maal, du selv mig viste klart.

(gaaer.)

Syvende Scene.

Verona. Et Værelse i Julias Hus.

(Julia og Lucetta komme ind.)

Julia.

Raad mig, Lucetta, kjære Pige, hjælp mig!
ja, ved vort Venskab, jeg besværger dig, —
du er den Tavle jo, hvor hver min Tanke
staaer skreven op og synligt præget ind, —
lær mig, og sig mig en forstandig Maade,
hvorpaa jeg, uden Skade for min Ære,
kan reise til min dyrebare Proteus.

Digitized by Google

Lucetta.

Ak! det er jo en lang, besværlig Vei.

Julia.

Den fromme Pilgrim trættes ikke ved
med svage Fjed at maale Kongeriger;
langt mindre den, der eier Elskovs Vinger,
naar Flugten gaaer til En, der er saa kjær,
saa himmelsk og saa herlig som min Proteus.

Lucetta.

Vent heller, til Herr Proteus kommer hjem.

Julia.

O, veed du ei, hans Blik er Føde for
min Sjæl? — Beklag den Hungersnød, jeg led,
mens jeg saa længe savned denne Føde.
Ja, hvis du kjendte Elskovs Magt i Sjælen,
du prøved før at tænde Ild med Sne
end at udslukke Elskovs Ild med Ord.

Lucetta.

Jeg vil ei slukke Eders Elskovs Lue,
men dæmpe Brandens vilde Magt, som ellers
vil blusse over al Fornuftens Grændse.

Julia.

Jo meer du standser den, desmeer den brænder;
den Strøm, der glider hen med sagte Rislen,
vil, naar den standses, bruse vildt i Harm;
men, naar dens skjønne Løb er uden Hindring,
da klinger sødt dens Spil med blanke Stene,
og ømt og kjærligt kysser den hvert Siv,
den iler paa sin Pilgrimsfærd forbi;
og vanker gjennem mangen bugtet Krumning
med villig Lyst hen til det vilde Hav.
Og derfor lad mig gaae; stands ei min Fart;

Digitized by Google

jeg vil, taalmodig som den stille Bæk,
gaae som for Tidsfordriv hvert mødigt Fjed,
indtil det sidste fører til min Ven;
der vil jeg hvile, som en salig Aand
i Paradiset efter al sin Trængsel.

Lucetta.

Men hvilken Dragt vil I paa Reisen bære?

Julia.

Kun ingen Kvindedragt; jeg frygter for
letfærdigt Overfald af kaade Mænd;
skaf mig et saadant Udstyr, min Lucetta,
der sømmer sig for en anstændig Page.

Lucetta.

Saa maa I klippe Haaret af, min Frøken.

Julia.

Nei, Barn, jeg fletter det med Silkesnore
i tyve lunefulde Elskovsknuder;
en Ungersvend kan pynte sig lidt sært,
selv om han ældre var, end jeg seer ud til.

Lucetta.

Hvordan skal Eders Buxer skjæres, Frøken?

Julia.

Det lyder som; „Af hvilken Vidde, Herre,
befaler I, at Eders Skjørt skal være?"
skjær dem, Lucetta, som dig synes bedst.

Lucetta.

Men Klap maa der nødvendigt være, Frøken.

Julia.

Fy, fy, Lucetta, det seer hæsligt ud.

Lucetta.

Rundstaarne Buxer er slet ikke Mode,
hvis ikke der er Klap besat med Knapper.

Digitized by Google

Julia.

Lucetta, hvis du har mig kjær, saa staf mig,
hvad bedst dig tykkes, og hvad mest er Brug.
Men sig mig, Pige, hvad vil Verden dømme
om denne Fart, jeg gjør saa ubesindigt?
jeg frygter, den vil vække meget Anstød.

Lucetta.

Hvis det er Eders Mening, saa bliv hjemme
og lad det fare.

Julia.

Nei, det vil jeg ikke.

Lucetta.

Saa tænk ei paa Bagtalelsen, men reis;
hvis Proteus er tilfreds med Eders Komme,
hvad gjør det, hvem der vadler Eders Bortgang?
jeg frygter, han er knap tilfreds dermed.

Julia.

O, det er det, jeg frygter mindst, Lucetta;
hans tusind Eder med et Hav af Taarer
og Kjærlighedsbeviser uden Tal
er Borgen for, at jeg er ham velkommen.

Lucetta.

Alt sligt har falske Mænd paa rede Haand.

Julia.

Ja, slette Mænd, der bruge det saa slet!
men Troskabs Stjerner styred Proteus' Fødsel;
hans Ord er Lov, hans Eder er Orakler,
hans Elskov tro, hans Tanker uden Plet,
hans Taarer Hjertets rene Sendebud,
hans Hjerte er saa fjernt fra Svig, som Himlen
fra Jorden.

Digitized by Google

Lucetta.

Himlen give, han maa vise
det Sindelag, naar nu I kommer til ham.

Julia.

Har du mig kjær, saa gjør ham ei den Uret
at nære lav Mistanke til hans Troskab,
men vind mit Venskab ved at elske ham; —
og gaa nu med mig til mit Kammer strax;
der vil vi skrive op, hvad jeg behøver
paa denne Reise, som jeg længes efter.
Alt, hvad mit er, betroer jeg i din Haand,
mit Gods, min Eiendom, mit Navn og Rygte;
men hjælp mig blot at komme bort hersra.
Kom, svar mig ikke, men til Værket strax!
jeg kan ei holde ud at tøve længer.

(de gaae.)

Tredie Act.

Første Scene.

Milano. En Forsal i Hertugens Slot.

(Hertugen, Thurio og Proteus komme ind.)

Hertugen.

Herr Thurio, forlad os lidt, jeg beder;
vi har en Sag at tale om i Enrum.

(Thurio gaaer.)

Nu sig mig, Proteus, hvad har I paa Sinde?

Proteus.

Min ædle Hertug, hvad jeg vil forkynde,

Digitized by Google

det byder Venskabs Lov mig at fordølge;
men naar jeg mindes al den Gunst og Naade,
som I har viist mig ufortjent, saa driver
min Pligt mig til at røbe det, som ellers
for ingen Pris jeg lod mig friste til.
Vid, Herre, at min Ven, Herr Valentino,
inat vil stjæle Eders Datter bort,
og mig har han indviet i sin Plan.
Jeg veed, I har bestemt at skjænke hende
til Thurio, som den ædle Frøken hader;
hvis hun nu blev Jer stjaalen fra, det blev
en Krænkelse for Eders Alderdom;
og derfor vil for Pligtens Skyld jeg heller
forhindre, hvad min Ven har sat sig for,
end ved min Tavshed dynge paa Jert Hoved
en Vægt af Sorg, der, om den ei afvendes,
kan styrte Jer i Eders Grav før Tiden.

Hertugen.

Tak, Proteus, for din Trofasthed og Omhu;
jeg bliver dig taksfyldig al min Livstid.
Selv har jeg ofte mærket deres Elskov
tilfældigt, naar de tænkte, fast jeg sov,
og tidt var det min Agt fra hendes Selskab
og fra mit Hof at fjerne Valentino.
Dog frygted jeg, min Mistro sigted feil,
og at jeg kunde krænke ham uskyldig, —
thi saadan Ilsind har jeg altid skyet, —
og derfor saae jeg mildt til ham for derved
at finde, hvad du nu har røbet mig.
Og, for at du kan see, jeg frygted dette
og veed, hvor let den spæde Ungdom lokkes, —
hver Nat jeg lukker hende ind i Taarnet,

Digitized by Google

hvortil jeg altid gjemmer Nøglen selv;
derfra kan Ingen stjæle hende bort.

Proteus.

Vid, Herre, de har fundet Midler til,
at han kan stige op til hendes Vindue
og hente hende paa en Silkestige.
Nu gik den unge Elsker efter den
og kommer strax med den ad denne Vei;
her kan I gribe ham, hvis I behager.
Men, ædle Herre, gjør det dog forsigtigt,
og hentyd ikke til, hvad jeg har sagt Jer;
thi Pligt mod Jer, ei Fjendskab til min Ven,
har bragt mig til at røbe dette Anslag.

Hertugen.

Nei, paa min Ære, han skal aldrig vide,
at du har bragt mig Lys i denne Sag.

Proteus.

Saa gaaer jeg da, der kommer Valentino.

(gaaer.)

(Valentino kommer ind.)

Hertugen.

Herr Valentino, sig, hvorhen saa hastigt?

Valentino.

Tilgiv, min ædle Hertug, der er Bud,
som venter efter Brev fra mig til Hjemmet;
jeg vil gaae hen og aflevere det.

Hertugen.

Er dette Brev af megen Vigtighed?

Valentino.

Det indeholder kun, at jeg er frisk,
og at det gaaer mig vel ved Eders Hof.

Digitized by Google

Hertugen.

Saa har det ingen Hast; bliv lidt hos mig;
jeg vilde tale med dig om en Sag,
der er mig vigtig, i Fortrolighed.
Du veed jo nok, det var min Agt at gifte
min Datter med min Ven, Herr Thurio.

Valentino.

Jeg veed det, ædle Herre, og tilvisse,
det Ægteskab var rigt og hæderligt;
dertil er denne Herre rig paa Dyder,
paa Høisind, Gavmildhed og alle Fortrin
vel værd en Brud som Eders skjønne Datter.
Kan Eders Naade ei faae hende til
at skjænke ham sin Gunst?

Hertugen.

Paa ingen Maade.
Hun er stivsindet, tvær, uvillig, stolt,
ulydig, trodsig, pligtforglemmende,
hun tænker ikke paa, hun er mit Barn,
og har ei Frygt for mig som for en Fader,
og denne hendes Trods, vil jeg betroe dig,
har nu bortvendt min Kjærlighed fra hende,
og, mens jeg tænkte, hendes Datterømhed
mig skulde trøstet paa de gamle Dage,
saa har jeg nu bestemt at gifte mig
og lade, hvem der lyster, tage hende;
lad hendes Skjønhed være hendes Medgift;
thi mig og mit har hun kun liden Agt for.

Valentino.

Hvad ønsker Eders Naade, jeg skal gjøre?

Hertugen.

Der er en Dame i Milano her,

Digitized by Google

som jeg har kjær; men hun er stolt og sky
og agter Gubbens favre Ord for Intet;
se, derfor vil jeg, du skal lære mig, —
thi Beilersproget har forlængst jeg glemt,
desuden er jo Tidens Skik forandret, —
hvorledes jeg skal tee mig for at vinde
et Blik af hendes solskinsklare Øie.

Valentino.

Forsmaaer hun Ord, vind hende da ved Gaver;
tidt rører Ædelstenens stumme Pragt
et Kvindehjerte meer end Ordets Magt.

Hertugen.

Men mine Gaver vraged hun.

Valentino.

Tidt vrager
en Kvinde det, som hende bedst behager;
send meer; giv aldrig tabt; det kan vel hændes,
at Spot til desto større Elskov vendes.
Hvis hun seer vredt, det kommer ei af Vrede,
det skal kun vække større Elskovs Hede;
og skjælder hun: hun vil ei bort Jer jage;
thi Ensomhed er Gjækkes værste Plage.
Tag ei mod Afslag, hvordan end det lyder;
„Afsted" i hendes Mund ei „Gaa" betyder. —
Pris deres Skjønhed høit; spar ei paa Smiger;
om de var sorte, kald dem Englepiger;
den Mand, der har en Mund, er ingen Mand,
hvis ei hans Mund en Pige vinde kan.

Hertugen.

Men hun er lovet bort af sine Frænder
til en af vore unge Adelsmænd

Digitized by Google

og udelukkes strængt fra mandligt Selskab,
saa Ingen kommer hende nær om Dagen.

Valentino.

Saa maa man gjøre sit Besøg om Natten.

Hertugen.

Døren er lukt og Nøglen vel forvaret,
saa der kan Ingen komme ind om Natten.

Valentino.

Man kunde dog vel komme gjennem Vindvet.

Hertugen.

Men hendes Kammer er saa høit fra Jorden,
saa brat, at Ingen klattre kan derop,
hvis ei han aabenbart vil vove Livet.

Valentino.

O, med en Stige findrigt gjort af Snore,
der kastes op med et Par Ankerhager,
kan denne Heros Taarn vel nok bestiges,
hvis kun en kjæk Leander vover det.

Hertugen.

Saasandt du er en ægte Adelsmand,
raad mig, hvorledes faaer jeg slig en Stige?

Valentino.

Sig, Herre, naar vil I da bruge den?

Hertugen.

Iaften; Elskov er jo som et Barn,
der længes efter, hvad det har ivente.

Valentino.

Jeg skaffer Jer en Stige Klokken syv.

Hertugen.

Men hør, jeg vilde gaae derhen alene;
hvorledes faaer jeg bedst bragt Stigen hen?

Digitized by Google

Valentino.

Den er saa let, at den kan bæres under
en Kappe, der er nogenlunde lang.

Hertugen.

Forslaaer det, naar den er saa lang som din?

Valentino.

Ja, Eders Naade.

Hertugen.

Lad mig see din Kappe,
at jeg kan faae mig en af samme Længde.

Valentino.

Dertil kan alle Kapper bruges, Herre.

Hertugen.

Men hvordan kan en Kappe klæde mig?
jeg beder, lad mig prøve din engang. —
Se, her er jo et Brev. — „Til Silvia." —
Og her er just det Redskab, jeg skal bruge. —
Jeg vil tillade mig at bryde Seglet. —

(læser.)

„Hos dig har mine Tanker Rattely;
jeg, deres Herre, bød dem til dig ile,
o, kunde selv saa let som de jeg flye,
selv tog jeg Bo, hvor uden Sands de hvile.
Mens i din rene Barm de trygt kan havne,
maa deres Herfter, jeg, hvis Bud de lyde,
forbande den Lyksalighed, de nyde;
thi mine Trælles Held jeg selv maa savne;
mig selv jeg bander; thi jeg gav dem jo
den Plads, hvor deres Herre skulde boe." —
Hvad staaer her?
„Inat vi flygte, Silvia, fri og fro." —
Ja saa! og her er Stigen, der skal bruges. —

Digitized by Google

Ha, Phaethon, — thi du er Merops' Søn, —
du er tilsinds at kjøre Himmelvognen,
og i dumdristig Galskab brænde Verden?
faae Stjernen fat, fordi den skinner paa dig?
Gaa, lumpne Snyltegjæst — indbildske Træl!
skjænk dine søde Smil til dine Lige
og tro, det er min Naade, ei dit Værd,
du skylder, at du slipper vel herfra.
Tak mig for det meer end for al den Gunst,
som jeg kun altfor ødselt har bevist dig.
Men hvis du tøver længer i mit Land,
end du behøver for i største Hast
at flygte fra vort Hof, saa skal, ved Himlen,
min Vrede overgaae den Kjærlighed,
som jeg har havt til dig og til min Datter.
Gaa! jeg vil ingen tom Undskyldning høre;
men er dit Liv dig kjært, saa skynd dig bort!

(gaaer.)

Valentino.

Og hvorfor ikke Døden heller end
et Liv paa Pinebænken? Død, det er
Forvisning fra mig selv, — og Silvia,
det er mig selv; forvist fra hende er jo
selv fra mig selv: en dødelig Forvisning!
Er Lyset Lys, naar Silvia ei sees?
er Glæden Glæde, naar ei hun er nær?
med mindre jeg kan tænke, hun er nær,
og nærres ved Fuldkommenhedens Skygge.
Naar ei jeg er hos Silvia om Natten,
saa er der ei Musik i Nattergalen;
naar ei jeg seer paa Silvia om Dagen,
saa er der ingen Dag for mig at see paa;

Digitized by Google

hun er mit Liv; jeg er ei længer til,
hvis ei ved hendes skjønne Styrelse
jeg næres, pleies og faaer Lys og Livskraft.
Jeg flyer ei Døden ved at flye den Dødsdom;
hvis her jeg tøver, venter jeg kun Døden;
men flyer jeg bort, saa flygter jeg fra Livet.

(Proteus og Spids komme ind.)

Proteus.

Løb, min Gut, løb, løb og led ham op!

Spids.

Halløi! Halløi!

Proteus.

Hvad seer du?

Spids.

Ham, som vi er paa Spor efter; der er ikke et Haar paa hans Hoved, uden det er en Valentind.

Proteus.

Valentino?

Valentino.

Nei.

Proteus.

Hvem da? hans Aand?

Valentino.

Heller ikke.

Proteus.

Hvad da?

Valentino.

Ingen.

Spids.

Kan Ingen tale? Herre, skal jeg slaae?

Proteus.

Hvem vil du slaae?

Digitized by Google

Spids.

Ingen.

Proteus.

Lad være, Slyngel!

Spids.

Ih, Herre, jeg vil Ingen slaae, — jeg beder Jer, —

Proteus.

Lad være, Slyngel! — Hør, min Valentino, —

Valentino.

Godt Budskab er mit Øre lukket for;
saameget Ondt er det alt opfyldt med.

Proteus.

Saa vil i Tavshed jeg begrave mit;
thi det er haardt og skurrende og ondt.

Valentino.

Er Silvia død?

Proteus.

Vist ikke, Valentino.

Valentino.

Vist ikke Valentino meer for Silvia.
Har hun fornægtet mig?

Proteus.

Nei, Valentino.

Valentino.

Nei, Valentino er ei meer, hvis Silvia
fornægter ham. Hvad er dit Budskab da?

Spids.

Herre, der er slaaet en Bekjendtgjørelse op om Eders Flygtighed.

Proteus.

Landflygtighed, det er det Bud, jeg bringer,
herfra, fra Silvia, fra mig, din Ven.

Digitized by Google

Valentino.

Ja, jeg har smagt den Jammer allerede;
nu overvælder mig dens Overmaal.
Veed Silvia, at jeg er landsforvist?

Proteus.

Ja, ja; og hun har offret denne Dom,
der ugjenkaldelig staaer fuldt ved Magt,
et Hav af Perledraaber, Nogle kalde
dem Taarer; for sin barske Faders Fod
udgjød hun dem og kasted ydmygt hen
dertil sig selv paa Knæ, vred sine Hænder, —
de var saa hvide, som om Sorgen nylig
dem havde bleget. Men ei Knæets Bøining,
og ei de rene Hænder høit oprakte,
ei dybe, tunge Suk, og Taarers Sølvstrøm
bevægede den haarde Faders Hjerte.
Hvis Valentino gribes, maa han døe.
Ja, hendes Forbøn, da hun trygled ham
om din Benaadning, ægged saa hans Harm,
at han lod hende spærre inde strax
og trued hende haardt med evigt Fængsel.

Valentino.

O, ti, hvis ei det næste Ord, du taler,
kan virke paa mit Liv dødbringende;
men hvis det kan, aand mig da det i Øret,
der ender min uendelige Smerte.

Proteus.

Sørg ikke meer for det, du ei kan ændre,
og tænk paa Raad for det, du sørger over.
Alt Godt er Tiden Moder til og Amme.
Hvis her du tøver, seer du ei din Elskte;
dertil kan Tøven koste dig dit Liv.

Digitized by Google

Haab er en Elskers Stav; gaa bort med det,
og brug det mod Fortvivlelsen til Støtte.
Dit Brev kan komme hid, skjønt du er borte;
send det til mig, saa skal det sikkert komme
strax til din Skjønnes mælkehvide Barm.
Nu er det ikke Tid til Klagemaal;
kom, jeg vil føre dig igjennem Porten,
og før vi skilles, kan vi tales ved
om Alt, hvad fremme kan din Elskovs Sag.
For Silvias Skyld, om ikke for din egen,
betænk din Fare og følg strax med mig.

Valentino.

Jeg beder, Spids, ifald du seer min Svend,
saa sig, at han skal møde mig ved Porten.

Proteus.

Gaa strax og led ham op. — Kom, Valentino!

Valentino.

Min Silvia! o stakkels Valentino!

(Valentino og Proteus gaae.)

Spids.

Jeg er kun en Nar, skal jeg sige Jer; men jeg har dog Forstand nok til at see, at min Herre er en Slags Gavtyv; men det kommer lige ud paa eet, naar han kun er een Gavtyv. Der er ikke den Mand til i Verden, der kan sige, han veed, at jeg er forelsket; og alligevel er jeg forelsket; men det skal ikke et Spand Heste trække ud af mig, og heller ikke, hvem det er, jeg er forelsket i; men et Kvindfolk er det; men hvad det er for et Kvindfolk, det vil jeg ikke tale om med mig selv; men en Malkepige er det; men Pige er hun da ikke, for hun har havt Fadderstads; men Pige er hun alligevel, for hun er sin Husbonds Pige og tjener for Løn. Hun har flere Kvaliteter end en Pudelhund og det er meget for et blot og bart Christenmenneske. —

Digitized by Google

Her er en Kattelog paa hendes Egenskaber. (tager et Papir op af Lommen.) **Imprimis: hun kan hente og bære.** En Hest kan jo ikke gjøre mere; nei, en Hest kan bære, men den kan ikke hente; derfor er hun bedre end et Øg. **Item: hun kan malke;** seer I, det er en sød Dyd hos en Pige med rene Hænder.

(Rap kommer ind.)

Rap.

Naa, Mossjø Spids? Hvor staaer det til med dit Herskab?

Spids.

Min Herres Skab? det staaer i hans Kammer.

Rap.

Det er altid dine gamle Unoder, at fordreie Ens Ord; hvad staaer der paa det Papir?

Spids.

Det sorteste Nyt, som du nogentid har hørt.

Rap.

Sort? hvorledes det?

Spids.

Ih, sort som Blæk.

Rap.

Lad mig læse.

Spids.

Skamme dig maa du, Tossehoved; du kan ikke læse.

Rap.

Du lyver; det kan jeg godt.

Spids.

Det vil jeg prøve. Svar mig: hvem er Fader til dig?

Rap.

Min Bedstefaders Søn, skulde jeg troe.

Digitized by Google

Spids.

O, din uvidende Klodrian! Det var din Bedstemoders Søn; der seer man, at du ikke kan læse.

Rap.

Aa, du er en Nar; prøv, om jeg kan læse i Papiret.

Spids.

Der har du det, og Sankt Nicolai give dig en rap Forstand derpaa.

Rap.

Imprimis, hun kan malke.

Spids.

Ja, det kan hun.

Rap.

Item, hun brygger godt Øl.

Spids.

Og deraf kommer det Ordsprog: Gud velsigne Jer, for godt Øl I brygger.

Rap.

Item, hun kan baade sye og sømme.

Spids.

Det er at sige, hun veed, hvad der sømmer sig.

Rap.

Item, hun kan strikke og stoppe.

Spids.

Saa gjør det jo ingen Ting om hendes Mand løber gal, naar hun kan stoppe ham i Farten.

Rap.

Item, hun kan vaske og skure.

Spids.

Det var en skjøn Dyd; saa behøver man ikke at vaske og skure hende.

Digitized by Google

Rap.

Item, hun kan spinde.

Spids.

Saa kan jeg jo gjerne lade rulle, naar hun kan spinde for Føden.

Rap.

Item, hun har mange Dyder uden Navn.

Spids.

Det vil sige uægte Dyder, som ikke kjende deres Fædre; derfor har de intet Navn.

Rap.

Her følge hendes Lyder.

Spids.

Lige i Hælene paa hendes Dyder.

Rap.

Hun er ikke god at lysse fastende for sin Aandes Skyld.

Spids.

Den Feil kan der bødes paa med en Frokost.

Rap.

Item, hun er en Sukkermund.

Spids.

Det bøder paa den sure Aande.

Rap.

Item, hun taler i Søvne.

Spids.

Det gjør ingen Ting, naar hun kun ikke sover i sin Tale.

Rap.

Item, hun taler langsomt.

Spids.

O, det Afskum! at stille det blandt hendes Lyder! at

Digitized by Google

tale langsomt er et Kvindfolks eneste Dyd; nei, hør, væk med det, og skriv det op som hendes høieste Dyd.

Rap.

Item, hun er hovmodig.

Spids.

Væk med det ogsaa; det er Evas Arvelod og kan ikke tages fra hende.

Rap.

Item, hun har ingen Tænder.

Spids.

Det bryder jeg mig heller ikke om; for jeg holder af Skorper.

Rap.

Item, hun er arrig.

Spids.

Naa, ja ja; det bedste er, hun har ingen Tænder at bide med.

Rap.

Item, hun gjør meget af en Snaps.

Spids.

Lad hende det, hvis det er en god Snaps; vil ikke hun, saa vil jeg; hvad der er godt, skal man gjøre meget af.

Rap.

Item, hun er noget vel flot.

Spids.

Med sin Tale kan hun ikke være flot; der staaer jo opskrevet, at hun taler langsomt; med sin Pung skal hun ikke blive flot; for den skal jeg nok holde godt lukket; det kunde jo være, hun var flot med noget Andet; det kan jeg ikke gjøre Noget ved. Naa, gaa saa videre.

Digitized by Google

Rap.

Item, hun har mere Haar end Forstand, og flere Lyder end Haar, og flere Penge end Lyder.

Spids.

Stop nu! jeg vil have hende; hun har været min to eller tre Gange i den sidste Artikel. Læs det op en Gang til.

Rap.

Item, hun har mere Haar end Forstand, —

Spids.

Mere Haar end Forstand; — det faaer at være; — det kan jeg forklare; Laaget paa Saltkarret dækker Saltet, altsaa er det mere end Saltet; Haaret, der bedækker Forstanden, maa være mere end Forstanden, for det Større dækker det Mindre. Hvad kommer saa?

Rap.

Og flere Lyder end Haar, —

Spids.

Det var en gruelig Ting! naar bare det var borte!

Rap.

Og flere Penge end Lyder.

Spids.

Aa, det Ord gjør hendes Lyder elskværdige! Godt! jeg vil have hende; og hvis det bliver til Noget med Partiet, saasom Ingenting er umuligt, —

Rap.

Hvad saa?

Spids.

Ja, saa vil jeg sige dig, — at din Herre venter paa dig ved Nørreport.

Rap.

Paa mig?

Digitized by Google

Spids.

Paa dig? ja; hvem er du? han har ventet paa bedre Folk end dine Lige.

Rap.

Skal jeg da gaae til ham?

Spids.

Du skal løbe til ham; for du har staaet og nølet saalænge, at det ikke forslaaer at gaae.

Rap.

Hvorfor kunde du ikke sige mig det før? Fanden tage dine Elskovsbreve!

(løber ud.)

Spids.

Nu faaer han en Dragt Prygl, fordi han har læst mit Brev; den uforskammede Lømmel, der vil trænge sig ind i andre Folks Hemmeligheder! — Jeg vil med og gotte mig over de Klaps han faaer!

(gaaer.)

Anden Scene.

En Sal i Hertugens Slot.

(Hertugen og Thurio komme ind.)

Hertugen.

Frygt ikke; hun vil sikkert elske Jer,
nu, Valentino er forvist herfra.

Thurio.

Men siden hans Forvisning har hun netop
forsmaaet mig, skyet mit Selskab, haanet mig,
saa jeg mistvivler om at vinde hende.

Hertugen.

Det svage Elskovsindtryk er et Billed
paa Isen ristet; ved en Times Varme

Digitized by Google

opløses det i Vand og mister Formen.
En stakket Tid vil smelte hendes Is,
og denne Usling Valentino glemmes. —

(Proteus kommer ind.)

Naa, er nu Eders Landsmand reist, Herr Proteus,
som vor Forordning bød?

Proteus.

Ja, Eders Naade.

Hertugen.

Min Datter tager sig hans Bortgang nær.

Proteus.

Den Sorg vil Tiden hurtigt dræbe, Herre.

Hertugen.

Det troer jeg med; men Thurio troer det ikke. —
Proteus, jeg har saa gode Tanker om dig, —
thi du har givet Prøver paa din Troskab, —
at jeg tør vise dig Fortrolighed.

Proteus.

Hvis nogentid jeg sviger Eders Naade,
gid aldrig meer jeg see paa Eders Naade!

Hertugen.

Du veed, hvor saare gjerne jeg vil fremme
Herr Thurios Formæling med min Datter.

Proteus.

Det veed jeg.

Hertugen.

Og tillige veed du vist,
at hun har sat sig op imod min Villie.

Proteus.

Det gjorde hun, saalænge Valentino
var her endnu.

Digitized by Google

Hertugen.

Ja, men hun bliver ved
i sin Gjenstridighed. Hvorledes skal vi
faae Pigen til at glemme Valentino
og fatte Elskov til Herr Thurio?

Proteus.

Bedst var det at bagtale Valentino
for Feighed, Troløshed og ringe Byrd,
tre Ting, som Kvinden hader allermest.

Hertugen.

Men hun vil troe, det siges kun af Had.

Proteus.

Ja, hvis hans Fjende siger hende det;
derfor maa det med Vidnesbyrd belægges
af En, hun kan betragte som hans Ven.

Hertugen.

Derfor maa helst I selv bagtale ham.

Proteus.

Det er en Ting, jeg nødig gjør, min Hertug;
og det er slet gjort af en Adelsmand,
især imod sin allerbedste Ven.

Hertugen.

Naar Eders Ros dog ei kan gavne ham,
saa skader jo Bagtalelsen ham ikke,
og derfor er det en uskyldig Gjerning,
helst naar en Ven har bedet Jer derom.

Proteus.

Jeg lyder Jer, min Hertug; hvis jeg kan
ved mine Ord nedsætte ham hos hende,
skal hendes Elskov ikke vare længe.
Men om hun drages bort fra Valentino,
har Thurio dog ikke vundet hende.

Digitized by Google

Thurio.

Naar I har haspet hendes Elskov fra ham,
saa lad den ikke uredt gaae tilspilde;
men stræb med Flid at vinde den paa mig;
det maa I gjøre ved at rose mig
saameget, som I dadler Valentino.

Hertugen.

Og deri sætte vi vor Lid til Jer,
fordi vi veed af Valentinos Udsagn,
at I har svoret alt til Elskovs Fane
og kan ei svigte brat og skifte Sind;
paa denne Borgen giver jeg dig Lov til,
at tale frit med Silvia, naar du vil;
thi hun er nedtrykt, tung og mørk i Sind
og vil for Eders Vens Skyld gjerne see Jer;
ved Eders Ord kan I da stemme hende
til Had mod ham og Elskov til min Ven.

Proteus.

Hvad jeg formaaer, skal jeg tilvisse gjøre;
men I, Herr Thurio, er for lidet ivrig;
I maa med Liste fange hendes Attraa,
med klagende Sonetter, smukke Rim,
med hele Ladninger af Troskabsløfter.

Hertugen.

Ja, mægtig er den himmelbaarne Sang.

Proteus.

Sig hende, at paa hendes Skjønheds Alter
I offrer Eders Taarer, Sukke, Hjerte;
skriv, til Jert Blæk er tørt, og sugt det atter
med Eders Taarer; digt et følsomt Vers,
der kan bevidne sand, oprigtig Elskov;
thi Orpheus' Luth var spændt med Skjaldesener;

Digitized by Google

dens gyldne Strænge smelted Staal og Stene,
den tæmmed Tigre, lokked Kjæmpehvaler
fra Dybets Afgrund op til Dands paa Stranden.
Og efter disse dybe Klagesange,
besøg ved Aftenstid den Skjønnes Vindue
med sød Musik; lad Klagesangen lyde
til Strængens Toner; den dødstille Nat
samstemmer godt med søde Smertetoner. —
Saaledes kan hun vindes — eller aldrig.

Hertugen.

Din Indsigt viser, at du selv har elsket.

Thurio.

Iaften sætter jeg dit Raad i Værk;
og derfor, kjære Proteus, du min Leder,
lad os gaae ud i Byen ufortøvet
og søge nogle kunsterfarne Mænd;
jeg har et Digt, som passer til vort Formaal,
hvorved dit gode Raad kan vinde Fremme.

Hertugen.

Til Værket, mine Herrer!

Proteus.

Eders Raade
gaae vi tilhaande først til efter Nadver;
derpaa berede vi os til vor Gjerning.

Hertugen.

Til Værket strax; jeg giver Eder Orlov.

(de gaae.)

Digitized by Google

Fjerde Act.

Første Scene.

En Skov, i Nærheden af Mantua.

(Nogle Fredløse komme ind.)

Første Fredløse.

Staa, Svende, staa; jeg seer en Vandringsmand.

Anden Fredløse.

Om der var ti, vig ikke, ned med dem!

(Valentino og Rap komme ind.)

Tredie Fredløse.

Staa, Herre! hid med, hvad I har; hvis ikke,
saa kaste vi Jer ned og plyndre Jer.

Rap.

Ak! det er ude! det er dette Pak,
som er en Skræk for alle Vandringsmænd!

Valentino.

Hør, Venner, —

Første Fredløse.

Vi er Fjender, ikke Venner!

Anden Fredløse.

Tys, lad os høre ham!

Tredie Fredløse.

Ja, ved mit Skjæg,
det vil vi; det er jo en vakker Karl.

Valentino.

Saa vid, jeg har kun saare lidt at tabe;
jeg er en Mand, af Modgang dybt nedbøiet;
min Rigdom er kun disse stakkels Klæder;

Digitized by Google

og hvis I nu berøver mig dem her,
saa tager I Alt, hvad jeg har og eier.

Anden Fredløse.

Hvorhen gaaer Eders Reise?

Valentino.

Til Verona.

Første Fredløse.

Hvor kom I fra?

Valentino.

Milano.

Tredie Fredløse.

Har I længe
opholdt Jer der?

Valentino.

Vel sexten Maaneder
og jeg var bleven længer der, hvis ikke
den falske Lykke havde svigtet mig.

Første Fredløse.

Blev I landflygtig?

Valentino.

Ja.

Anden Fredløse.

For hvilken Brøde?

Valentino.

En, som det smerter mig at mindes om;
jeg dræbte En, hvis Død jeg bittert angrer;
dog har jeg fældet ham i mandig Strid
foruden Rænker, Svig og Argelist.

Første Fredløse.

Hvis det er saa, er det ei værd at angre;
blev I forvist for slig en ringe Brøde?

Digitized by Google

Valentino.

Ja vel, og regned denne Dom for Held.

Første Fredløse.

Er I sprogkyndig?

Valentino.

Ja, det er et Held,
min Ungdoms Reiser har forskaffet mig;
jeg havde ellers ofte faret ilde.

Tredie Fredløse.

Ved Robin Hoods den tykke Skaldemunk!
den Karl var just en Høvding for vor Bande.

Første Fredløse.

Det skal han være; — hør et Ord.

(De tale affides.)

Rap. (affides til Valentino.)

Ak, Herre,
slaa Jer til dem; det er et Røverhaandværk
af den honnette Slags.

Valentino.

Ti stille, Slyngel!

Anden Fredløse.

Sig, har I nogenting at stole paa?

Valentino.

Nei, Intet uden Lykken.

Tredie Fredløse.

Godt, saa vid,
at Nogle blandt vor Flok er Adelsmænd,
som en ustyrlig Ungdoms vilde Sind
har udstødt af de Hæderliges Samfund.
Jeg selv er fra Verona landsforvist,
fordi jeg tog mig for at stjæle bort
en Frøken, rig og nær i Slægt med Fyrsten.

Digitized by Google

Anden Fredløse.

Og jeg fra Mantua, fordi jeg stak
i Harm en Adelsmand min Dolk i Hjertet.

Første Fredløse.

Og jeg for Smaatings Skyld af samme Slags. —
Men nu til Sagen, — vi har nævnt vor Brøde
til Forsvar for det vilde Liv, vi føre; —
vi seer, I er en smuk og velskabt Svend;
vi høre af Jer selv, at I er sproglærd,
I er en Mand af saadan Dygtighed,
som mest vi trænge til i vor Haandtering.

Anden Fredløse.

Ja, just paa Grund af, at I er forvist,
gjør vi Jer dette Forslag fremfor Andre;
sig, har I Lyst at være Høvding for os,
at gjøre af Nødvendighed en Dyd
og leve her som vi i denne Udørk?

Tredie Fredløse.

Hvad? har du Lyst, at høre til vor Bande?
sig ja, saa gjør vi dig til Høvedsmand,
vi hylde dig og lyde dine Bud
og ære dig som Herster og som Konge.

Første Fredløse.

Men afslaaer du vort Tilbud, er du dødsens.

Anden Fredløse.

Du skal ei leve for at prale med det.

Valentino.

Jeg tager mod Jert Tilbud og vil leve
hos Jer, naar kun I aldrig øver Ustjel
mod fattig Vandringsmand og svage Kvinder.

Tredie Fredløse.

Nei, vi foragte saadan usel Færd;

Digitized by Google

følg med; saa føre vi dig til vor Bande
og vise dig de Skatte, vi har vundet;
for dem og os skal du herefter raade.

(de gaae.)

Anden Scene.

Milano. Slotsgaarden.

(Proteus kommer ind.)

Proteus.

Jeg har alt øvet Svig mod Valentino;
og nu maa jeg bedrage Thurio.
Imens paa Skrømt jeg taler til hans Bedste,
kan frit min egen Elskovs Sag jeg fremme;
men Silvia er for ren, uskyldig, sanddru
til at forlokkes af min Stoddergave.
Naar jeg forsikkrer hende om min Troskab,
saa stikker hun, fordi jeg sveg min Ven;
og gjør jeg Elskovsed til hendes Skjønhed,
saa minder hun mig om, jeg var mensvoren
og brød min Tro mod Julia, som jeg elsked.
Og dog trods alle hendes skarpe Snært,
der kunde kvæle hver en Elskers Haab,
min Elskov voxer, og som Skjødehunden,
jo meer hun sparker den, desmeer den logrer. —
Der kommer Thurio; nu skal vi bringe
en Serenade under hendes Vindue.

(Thurio kommer ind med Spillemænd.)

Thurio.

Herr Proteus? har I listed Jer forud?

Proteus.

Ja, bedste Thurio, Elskov lister sig
og kryber, hvor den ei kan gaae til Maalet.

Digitized by Google

Thurio.

Jeg haaber dog, I elsker ikke her?

Proteus.

Jo, Herre, ellers var jeg ikke her.

Thurio.

Hvem? Silvia?

Proteus.

Ja, — for Eders Skyld.

Thurio.

Jeg takker
for Eders egen Skyld. Naa, mine Herrer,
stem nu og tag saa lystig fat paa Tingen!

(Thurio, Proteus og Musikanterne gaae hen i Baggrunden. Julia, i Drengeklæder, og Værten komme ind.)

Værten.

Naada, min unge Gjæst! jeg synes, I seer ud som den pure Melankolik; sig mig dog, hvorfor?

Julia.

Ih, min gode Vært, det er fordi jeg ikke kan være munter.

Værten.

I skal være munter; jeg skal føre Jer hen, hvor I skal faae Musik at høre og see den Herre, I spurgte efter.

Julia.

Men faaer jeg ogsaa hans Stemme at høre?

Værten.

Ja, det skal I.

Julia.

Det vil blive en Musik!

(Musiken begynder.)

Værten.

Hør, hør!

Digitized by Google

Julia.

Er han iblandt dem?

Værten.

Ja, men stille! lad os høre!

Sang.

Hvem er Silvia? prises hun
af alle Ungersvende?
skjøn og klog og god er hun;
den Lod gav Himlen hende,
at faae Pris af Alles Mund.

Er den Skjønne mild og god?
thi mild maa Skjønhed være. —
Amors Blindhed fandt jo Bod
i hendes Øine skjære;
aldrig meer han dem forlod.

Silvias Lov vi synge her;
thi hun er uden Lige;
Ingen kommer hende nær
paa hele Jorderige;
hun er ene Krandsen værd.

Værten.

Hvad nu? I er mere bedrøvet, end I var før? hvorledes har I det? behager Musiken Jer ikke?

Julia.

I tager feil; det er Musikanten, der ikke behager mig.

Værten.

Hvorledes det, min vakkre unge Fyr?

Julia.

Han spiller falsk, Fader.

Digitized by Google

Værten.

Hvad? griber han feil paa Strængen?

Julia.

Nei, men dog saa falskt, at det piner mit Hjertes Strænge.

Værten.

I har et fint Øre!

Julia.

O, gid jeg var døv! — det gjør mit Hjerte tungt.

Værten.

Jeg mærker nok, at I holder ikke af Musik.

Julia.

Ikke en Smule, naar den skurrer saaledes.

Værten.

Hør nu, hvad for en smuk Overgang i Melodien!

Julia.

Ak, det er just den Overgang, der er Feilen.

Værten.

Vil I da have, at de skal spille den samme Tone altid?

Julia.

Jeg vil have, at Een skal spille een Tone altid. — Men pleier denne Herr Proteus, som vi taler om, at besøge denne Frøken ofte?

Værten.

Jeg siger, hvad Spids, hans Tjener, har fortalt mig, at han er forelsket I hende op over begge Ørene.

Julia.

Hvor er Spids?

Værten.

Han er ude at lede efter sin Hund, som han imorgen efter sin Herres Befaling skal bringe hans Dame til Forære.

Digitized by Google

Julia.

Tys! lad os gaae tilside; Selskabet skilles ad.

Proteus.

Tro mig, Herr Thurio, jeg skal tale for Jer,
saa I skal sande, jeg har spillet sint.

Thurio.

Hvor skal vi mødes?

Proteus.

Ved Sankt Gregors Brønd.

Thurio.

Farvel!

(gaaer med Musikanterne.)

(Silvia viser sig oppe i sit Vindue.)

Proteus.

Jeg ønsker Eders Naade en god Aften!

Silvia.

Jeg takker for Musiken, mine Herrer.
Hvem talte nu?

Proteus.

Min Frøken, hvis I kjendte
hans Hjertes Trofasthed, der talte nu,
I lærte snart at kjende ham paa Røsten.

Silvia.

Herr Proteus, troer jeg.

Proteus.

Proteus, ædle Frøken,
og Eders Tjener.

Silvia.

Hvad er Eders Ønske?

Proteus.

At fremme Eders.

Digitized by Google

Silvia.

Dette Ønske kan
I let faae opfyldt; det er just mit Ønske,
at ufortøvet I gaaer hjem tilsengs. —
Mensvorne, snedige, troløse Mand!
troer du, jeg er saa tankeløs en Taabe,
at jeg kan lokkes af din Smiger? — du,
hvis falske Løfter har saa Mange sveget!
Vend om, vend om, forsøn din Fæstemø!
Jeg, — ja, ved denne blege Nattens Dronning,
jeg er saa langt fra at bønhøre dig,
at jeg foragter dybt din frække Beilen;
og jeg bebreider snart mig selv, at her
jeg øder Tiden ved at tale til dig.

Proteus.

Jeg tilstaaer, skjønne Frøken, jeg har elsket
en anden Dame før; men hun er død.

Julia. (afsides.)

Det var en Løgn, ifald jeg sagde det;
jeg veed jo vist, at jordet er hun ikke.

Silvia.

Og om hun var, saa lever Valentino,
din Ven, med hvem du selv jo kan bevidne,
jeg er trolovet, og du blues ikke
ved at forraade ham med denne Beilen?

Proteus.

Men jeg har ogsaa hørt, at Valentino
er død.

Silvia.

Saa tro mig ogsaa død; thi vid,
min Kjærlighed er skrinlagt i hans Grav.

Proteus.

Saa lad da mig opgrave den af Jorden.

Digitized by Google

Silvia.

Gaa til din Piges Grav; væk hendes op;
hvis ikke, saa læg din i hendes Grav.

Julia. (afsides.)

Det har han ikke hørt.

Proteus.

Min ædle Frøken,
hvis Eders Hjerte er saa ubønhørligt,
skjænk mig dog Eders Billed for min Elskov,
det Billed, som I har i Eders Kammer;
det vil jeg tale til og sukke, græde;
thi siden Eders eget skjønne Væsen
er givet bort, er jeg jo kun en Skygge,
og Eders Skygge vier jeg min Elskov.

Julia. (afsides.)

Hvis det var hendes Væsen, sveg du det
og gjorde det til Skygge, just som mig.

Silvia.

Kun saare nødig er jeg Eders Afgud;
men da det klæder Eders Falskhed godt
at dyrke tomme Billeder og Skygger,
saa send mig Bud imorgen; I skal faae det;
og nu sov vel!

Proteus.

Ja, som en stakkels Synder,
der venter paa sin Død ved Morgengry.

(Proteus gaaer; Silvia trækker sig tilbage fra Vindvet.)

Julia.

Skal vi nu gaae, Vært?

Værten.

Ved min Himmerigs Part, jeg var falden isøvn!

Digitized by Google

Julia.

Sig mig, hvor boer Proteus?

Værten.

Hos mig. Jeg troer minsandten, at det er næsten bleven Dag.

Julia.

End ikke; men en Nat saa lang og tung
som denne har jeg aldrig vaaget før.

(de gaae.)

Tredie Scene.

Sammesteds.

(Eglamour kommer ind.)

Eglamour.

Det er den Tid, da Frøken Silvia bød mig
at møde her og høre hendes Villie;
et vigtigt Ærind vil hun vist betroe mig. —
Frøken!

(Silvia kommer frem ved Vindvet.)

Silvia.

Hvem kalder?

Eglamour.

Eders Ven og Tjener,
som venter her paa Eders Naades Bud.

Silvia.

Herr Eglamour, Godmorgen tusindfold!

Eglamour.

Jeg ønsker Jer det samme, ædle Frøken.
Jeg kommer efter Eders Naades Bud
saa tidligt for at høre, hvilket Hverv
I har behaget at udsee mig til.

Silvia.

O, Eglamour, du er en Adelsmand, —

Digitized by Google

tro ei, jeg smigrer dig, nei ved min Ære! —
klog, tapper, ædelsindet, dadelløs;
du veed helt vel, hvor inderligt min Hu
staaer til den landsforviste Valentino,
samt, at min Fader vil med Magt mig gifte
med Thurio, den Daare, som jeg afskyer.
Du selv har elsket; jeg har hørt dig sige,
at ingen Sorg gik dig saa nær til Hjerte,
som da din Brud, din Hjertenskjær, var død;
paa hendes Grav svor du jo Kydskhedsløfte.
Herr Eglamour, jeg vil til Valentino,
til Mantua, hvor jeg har hørt, han boer;
og da nu Veien er utryg at fare,
begjærer jeg dit ædle Følgeskab,
fordi jeg lider paa din Tro og Ære.
Nævn ei min Faders Vrede, Eglamour,
men tænk kun paa min Sorg, en Piges Sorg,
og tænk, at jeg med Rette flyer og undgaaer
et høist vanhelligt Ægteskab, som Himlen
og Lykken vilde ramme med Fordærv.
Saa beder jeg dig af mit ganske Hjerte, —
saa fuldt af Sorg, som Havet er af Sand, —
at følge mig og være min Ledsager;
hvis ikke, saa fordølg, hvad jeg har sagt dig,
jeg vil da vove denne Fart alene.

Eglamour.

Min Frøken, jeg beklager Eders Sorg,
og da jeg veed, at den er ren og dydig,
saa lover jeg at gjøre Følgeskab;
hvad mig kan hændes, agter jeg saa lidt,
som høit jeg ønsker Jer alt Held og Lykke.
Naar vil I møde mig?

Digitized by Google

Silvia.

Jaften.

Eglamour.

Hvor er Mødestedet?

Silvia.

I Broder Patricks Celle;
der vil jeg gaae til Skrifte først.

Eglamour.

Jeg skal
ei svigte Jer. Godmorgen, Eders Naade.

Silvia.

Godmorgen, gode Ridder Eglamour!

(de gaae.)

Fjerde Scene.

Sammesteds.

(Spids kommer ind med sin Hund.)

Spids.

Naar Ens Tjener opfører sig som en Kjøter imod En, seer I, det er haardt; — en, som jeg har opdraget fra en lille Hvalp af, som jeg har frelst fra at blive druknet, dengang tre eller fire af hans blinde Brødre og Søstre maatte den Vei! Jeg har dresseret ham, akkurat saadan som En kunde sige: „Saadan vilde jeg dressere en Hund". Jeg blev sendt for at bringe ham som en Foræring til Frøken Silvia fra min Herre, og knap er jeg kommen ind i Spisestuen, saa gaaer han hen og snapper et Kapunlaar af hendes Tallerken. O, det er Skarns, naar en Hund ikke kan bare sig i alstens Selskab! Min Mening er den, at naar En, saa at sige, tager sig paa at være en Hund, saa skulde han ogsaa rigtig være en Hund i alle Maader. Havde jeg ikke havt mere Forstand end han, saa jeg tog paa mig, hvad han havde begaaet,

Digitized by Google

saa troer jeg sandelig, han var bleven hængt for det; ja, saavist, som jeg lever, det var gaaet ham ilde for det; nu skal I selv dømme. Han trænger sig ind i Selskab med tre eller fire fornemme Hunde under Hertugens Bord, og knap har han været der, med Respekt at sige saalænge som — Puf, saa kan hele Selskabet lugte ham. „Ud med den Hund!" siger En: „Hvad er det for en Kjøter?" siger en Anden: „Pidsk den ud!" siger den Tredie: „Hæng den!" siger Hertugen. Jeg, som kjendte Lugten iforveien, vidste nok, at det var Gnav. Saa gaaer jeg hen til Hundepidskeren. „Hør, gode Ven," siger jeg, „har I isinde at pidske Hunden?" — „Ja vist har jeg det," siger han. „Da gjør I ham stor Uret," siger jeg; „for det var mig, der gjorde det, I veed nok." — Og uden videre Omstændigheder pidsker han mig ud af Stuen. Hvor mangen en Herre vilde gjøre det for sin Tjener? Ja, jeg kan sværge paa, at jeg har siddet i Blokken for Pølser, han har stjaalet; ellers var han bleven rettet; jeg har staaet i Gabestokken for Gjæs, som han har bidt; ellers havde det været ude med ham. Det tænker du ikke paa nu! — Jo, jeg glemmer ikke den Streg, du spillede mig, da jeg tog Afsked med Frøken Silvia. Har jeg ikke sagt dig, du skulde altid see paa mig og gjøre, som jeg gjorde? naar har du seet mig lette Benet og lade løbe paa et Frøken Fistebensskjørt? har du nogentid seet mig bære mig saadan ad?

(Proteus og Julia komme ind.)

Proteus.

Sebastian er dit Navn? jeg lider dig,
og jeg vil prøve strax din Tjeneste.

Julia.

Befal; Alt, hvad jeg kan, det vil jeg gjøre.

Proteus.

Det haaber jeg. (til Spids.) Naada, bandsatte Lømmel,
hvor har du drevet om to hele Dage?

Digitized by Google

Spids.

Ih, Herre, jeg bragte Frøken Silvia Hunden, som I befalede mig.

Proteus.

Naa, hvad sagde hun om min lille Juvel?

Spids.

Ja, hun sagde, at Jer Hund var en Kjøter, og hun lod Jer vide, at Pokker skulde takke Jer for saadan en Foræring.

Proteus.

Men hun tog dog imod Hunden?

Spids.

Nei, mænd gjorde hun ei; her har jeg den tilbage med igjen.

Proteus.

Hvad? gav du hende den fra mig?

Spids.

Ja, Herre; den anden Spirrevip stjal Rakkerens Dreng fra mig paa Torvet; saa gav jeg hende min egen; det er en Hund, der er saa stor som ti af Jeres, og desto større blev jo Foræringen.

Proteus.

Gaa, pak dig bort, og staf min Hund tilveie;
hvis ikke, kom mig aldrig meer for Øine!
Affted! hvad staaer du der og driller mig?
Din Slyngel! som kun altid gjør mig Skam!

(Spids gaaer.)

Sebastian, jeg tog dig i min Sold,
tildels fordi jeg trænger til en Svend,
der med Forstand udføre kan et Ærind, —
thi denne Klods er ei at lide paa, —
men mest dog for dit Ansigt og dit Væsen,

Digitized by Google

der vidner, hvis ei Anelsen mig skuffer,
om god Opdragelse, om Byrd og Troskab;
se, derfor tog jeg dig i Tjeneste.
Saa gaa nu strax; tag med dig denne Ring
og bring den hen til Frøken Silvia; —
den, som jeg fik den af, hun elsked mig.

Julia.

Det lader til, I elsked ikke hende,
naar I bortskjænker hendes Elskovspant.
Hun er vel død?

Proteus.

O nei; jeg troer, hun lever.

Julia.

Ak!

Proteus.

Hvad betyder det, du siger Ak?

Julia.

Jeg kan ei andet end beklage hende.

Proteus.

Og hvorfor skulde du beklage hende?

Julia.

Fordi jeg troer, hun elsked Jer saa høit,
som I nu elsker Frøken Silvia;
hun drømmer kun om den, der glemte hende;
I sværmer kun for den, som har forsmaaet Jer.
Hvor tungt, at Elskov saa mod Elskov strider;
den Tanke tvang mig til at sige Ak!

Proteus.

Giv hende denne Ring og dette Brev;
se, der er hendes Kammer. Sig, jeg kræver
det Guddomsbilled, hun har lovet mig.

Digitized by Google

Naar det er gjort, saa skynd dig til mit Kammer;
der finder du mig sorgfuld og alene.

(gaaer.)

Julia.

Hvormangen Kvinde gik vel sligt et Ærind?
Du stakkels Proteus! du har taget Ræven
til Hyrde for at vogte dine Lam! —
Jeg stakkels Daare! hvorfor ynker jeg
ham, der foragter mig af ganske Hjerte?
Han haaner mig, fordi han elsker hende;
jeg ynker ham, fordi jeg elsker ham.
Jeg gav ham denne Ring, dengang vi skiltes,
at den ham skulde minde om min Elskov.
Nu skal jeg gaae, — jeg stakkels Sendebud, —
og bede om, hvad jeg vil nødigt opnaae,
og bringe, hvad jeg ønsked blev forsmaaet,
og prise den, hvis Troskab helst jeg dadled.
Jeg er min Herres fuldtro Fæstemø;
hans fuldtro Tjener kan jeg ikke være;
thi ellers blev jeg troløs mod mig selv;
dog vil jeg beile for ham, men saa koldt,
som jeg, ved Gud, ham ønsker ringe Held.

(Silvia kommer ind med Følge.)

Jeg beder, Jomfru, giv mig Eders Bistand
til at faae Frøken Silvia itale.

Silvia.

Hvad vil I hende, hvis det var mig selv?

Julia.

Hvis det er Jer, saa beder jeg, I vil
taalmodigt høre paa det Bud, jeg bringer.

Silvia.

Fra hvem?

Digitized by Google

Julia.

Min Herre, Ridder Prøteus.

Silvia.

O! —

Det var et Billed, han har sendt dig efter.

Julia.

Ja, Frøken.

Silvia.

Ursula, hent mig mit Billed.

(En Pige gaaer ud og kommer tilbage med et Portrait.)

Gaa, bring din Herre det, og sig fra mig,
den Julia, hans Vægelsind har glemt,
var i hans Kammer bedre paa sin Plads
end dette Skyggebilled.

Julia.

Ædle Frøken,
behager I at læse dette Brev? —
tilgiv, min Frøken, jeg har taget feil
og givet Jer et Brev, jeg ikke skulde;
her er det rette Brev til Eders Naade.

Silvia.

Jeg beder, lad mig see det andet Brev.

Julia.

Tilgiv, min Frøken, det gaaer ikke an.

Silvia.

Der! jeg vil ikke see din Herres Brev;
jeg veed, at det er fyldt med dyre Løfter
og splinternye Eder, som han bryder
saa let, som jeg kan sønderrive dette.

(hun river Brevet itu.)

Julia.

Han sender Eders Naade denne Ring.

Digitized by Google

Silvia.

Han burde blues ved at sende den;
thi jeg har hørt ham sige tusind Gange,
hans Julia gav ham den, dengang de skiltes;
men har hans falske Finger den befmittet,
skal min ei gjøre Julia den Uret.

Julia.

Hun takker Jer.

Silvia.

Hvad siger du?

Julia.

Jeg takker
for Eders Naades Godhed imod hende.
Den stakkels Pige! o, min Herre handler
mod hende meget slet!

Silvia.

Du kjender hende?

Julia.

Ja næsten som mig selv; jeg kan forsikre,
at jeg har hundred Gange grædt ved Tanken
om hendes Sorg.

Silvia.

Maaskee formoder hun,
at Proteus har bedraget hende?

Julia.

Ja,
det gjør hun vist, og derfor sørger hun.

Silvia.

Hun er vel meget smuk?

Julia.

Langt smukkere,
end nu hun er, var hun dog før; dengang

Digitized by Google

hun troede at min Herre elsked hende,
var hun i mine Tanker smuk som I.
Men siden hun har helt forsømt sit Speil
og kastet Masken bort, sit Bærn mod Solen,
har Luften bleget hendes Kinders Roser
og plettet hendes hvide Lilliehud,
saa hun er bleven mørk som jeg.

Silvia.

Hvor høi
var hun?

Julia.

Omtrent saa høi som jeg. I Pintsen,
da vi med Leg og Skuespil os morede,
fik de mig til at spille Kvinderolle,
og jeg blev pyntet ud med Julias Kjole;
og Alle fandt, den passed mig saa godt,
som om den havde været syet til mig,
og derfor veed jeg, vi er lige høie.
Da fik jeg hende rigtig til at græde;
thi Rollen, som jeg spilled, var saa sorgfuld;
det var, min Frøken, Ariadnes Jammer
ved Theseus' Mened og troløse Flugt;
jeg spilled den saa rørende med Taarer,
at dybt i Sjælen rørt min stakkels Frøken
græd bittre Taarer; — gid jeg døe paa Stedet,
hvis ei mit Hjerte følte hendes Sorg!

Silvia.

Hun er dig høit taksskyldig, vakkre Svend! —
Den stakkels Pige! svigtet og forladt!
jeg selv maa græde, naar jeg hører dig.
Se her, min Knøs, der er min Pung; tag den
til Gave for din skjønne Frøkens Skyld,
fordi du elsker hende. Nu Farvel! (gaaer.)

Digitized by Google

Julia.

Selv vil hun takke, naar I kjender hende. —
En dydig Dame, mild og skjøn! — Jeg haaber,
min Herres Beilen faaer kun stakket Held,
da hun saa høit min Frøkens Elskov agter. —
Hvor Elskov dog kan gjækkes med sig selv! —
Her har jeg hendes Billed; — lad mig see; —
jeg troer, at havde jeg den samme Dragt,
saa var mit Ansigt fuldt saa smukt som dette,
skjøndt Maleren har smigret hende lidt,
hvis ikke selv jeg smigrer mig for meget.
Rødbrunt er hendes Haar; guldgult er mit;
er det det Lod, der tynger ned hans Elskov,
saa kan jeg faae mig Haar af denne Farve;
blaa Øine har hun; det har ogsaa jeg;
men lav er hendes Pande, min er høi;
hvad er det da, som han hos hende priser,
som ei hos mig kan kræve samme Pris,
hvis ikke Elskovs kjælne Gud var blind?
Kom, Skygge, kom; tag denne Skygge med,
Medbeilersken. Du følesløse Billed,
du skal tilbedes, kysses, elskes, æres.
Var der Fornuft i hans Tilbedelse,
saa stod jeg selv paa Altret i dit Sted.
Din Herskerinde var jo god mod mig;
saa vil jeg være det mod dig; thi ellers,
ved Gud, udrev jeg dine blinde Øine
og rev dig selv ud af min Herres Hjerte.

(gaaer.)

Femte Act.

Første Scene.

En Klostergaard i Milano.

(Eglamour kommer ind.)

Eglamour.

Om lidt forgylder Solen Vestens Himmel,
og snart er Timen nær, da Silvia skulde
ved Patricks Celle møde mig. Hun svigter
vist ikke; Elskende forsømme sjeldent
den rette Tid, hvis ei de kom for tidligt;
saa ivrigt skynde de paa deres Fart.

(Silvia kommer.)

Der kommer hun; Guds Fred, min ædle Frøken!

Silvia.

Amen, Amen! kom, gode Eglamour,
lad os gaae ud ad Klostermurens Bagport;
jeg frygter Speidere er mig paa Sporet.

Eglamour.

Frygt ikke; vi har knap tre Mil til Skoven,
og naae vi den, saa er vi sikkre nok.

(de gaae.)

Anden Scene.

Et Værelse i Hertugens Slot.

(Thurio, Proteus og Julia komme ind.)

Thurio.

Hvad svarer Frøken Silvia paa min Beilen?

Proteus.

O, Herre, hun er mere blid end før;
dog sætter hun Adskilligt ud paa Jer.

Digitized by Google

Thurio.

Er mine Ben for lange?

Proteus.

Nei, for tynde.

Thurio.

Det vil jeg bøde paa ved Støvler.

Julia. (afsides.)

Elskov

vil ikke spores til det, som den hader.

Thurio.

Men hvad er hendes Mening om mit Ansigt?

Proteus.

Hun siger det er meget smukt og vakkert.

Thurio.

Saa gjækkes hun; mørkladent er mit Ansigt.

Proteus.

Men Perler er dog smukke, og I veed,
det er et gammelt Ord: „Mørkladne Mænd
er Perler i de smukke Pigers Øine."

Julia (afsides.)

Ja, Perler, som fordærve Pigers Øine;
jeg lukker mine, før end see paa dem.

Thurio.

Hvorledes mon min Tale huer hende?

Proteus.

Hel ilde, naar det er om Krig, I taler.

Thurio.

Men godt, naar jeg om Fred og Elskov taler?

Julia. (afsides.)

Dog allerbedst, naar I slet ikke taler.

Thurio.

Hvad mener hun om min Mandhaftighed?

Digitized by Google

Proteus.

Derom er hendes Mening ikke tvivlsom.

Julia. (afsides.)

Hun tvivler ikke om, I er en Kryster.

Thurio.

Hvad siger hun da om min Byrd?

Proteus.

Hun veed,
I leder den langt ned fra fornem Slægt.

Julia. (afsides.)

Ja, langt nok ned, fra Adelsmand til Nar.

Thurio.

Hvad mener hun om mine store Godser?

Proteus.

Ja, dem beklager hun.

Thurio.

Hvorfor dog det?

Julia. (afsides.)

Fordi de kom i sligt et Asens Hænder.

Proteus.

Fordi de komme Andre kun til Gode.

Julia.

Der kommer Hertugen.

(Hertugen kommer ind.)

Hertugen.

I her, Herr Proteus? Thurio? Hvem af Jer
har nylig seet Herr Eglamour?

Thurio.

Jeg ikke.

Proteus.

Jeg heller ikke.

Digitized by Google

Hertugen.

Har I seet min Datter?

Proteus.

Ei heller hende.

Hertugen.

Ha, saa er hun flygtet
til denne lumpne Karl, den Valentino,
og Eglamour gjør hende Følgeskab.
Ja, det er vist; Broder Lorenzo mødte
dem begge, mens han i sin Andagt vandred
igjennem Skoven før; ham kjendte han
og aned, det var hende; men han var
dog ikke vis derpaa, da hun bar Maske;
desuden vilde hun iaften skrifte
i Patricks Celle; men hun var der ikke.
Alt dette tyder paa, at hun er flygtet.
Og derfor, lad os ei staae her og sladre,
men stig til Hest paa Stand og lad os mødes
der, hvor den Bjergvei hæver sig, som fører
til Mantua; thi der har de søgt Tilflugt.
Nu skynd Jer, kjære Herrer og følg efter.

(gaaer.)

Thurio.

Naa, det er dog en tosset, stridig Pige,
at flye sin Lykke, naar den følger hende.
Jeg vil gaae med, meer for at hævne mig
paa Eglamour end just af Kjærlighed
til denne taabelige Silvia.

(gaaer.)

Proteus.

Jeg gaaer; af Kjærlighed til Silvia meer
end Had til hendes Hjælper, Eglamour.

(gaaer.)

Digitized by Google

Julia.

Jeg gaaer, af Fjendskab imod denne Elskov,
meer end mod Silvia, der gik af Elskov.

(gaaer.)

Tredie Scene.

Skoven paa Grændsen af Mantua.

(Nogle Fredløse føre Silvia ind.)

Første Fredløse.

Naa, vær taalmodig; vi maa bringe Jer
til Høvedsmanden.

Silvia.

Tusind Gange flere
Ulykker har mig lært at bære denne
taalmodigt.

Anden Fredløse.

Kom da nu. — Før hende bort.

Første Fredløse.

Hvor blev den Ridder af, der fulgte hende?

Tredie Fredløse.

Han var saa rap tilbens, at han slap bort;
men Moses og Valerius følge ham;
bring hende til den vestre Kant af Skoven;
der er vor Høvding. Ham vil vi forfølge;
han kan ei slippe; Krattet er besat.

Første Fredløse.

Kom, I maa med til Høvedsmandens Hule;
vær ikke bange; han er ædelsindet,
og vil ei handle grumt imod en Kvinde.

Silvia.

For dig, min Valentino, lider jeg.

(de gaae.)

Digitized by Google

Fjerde Scene.

En anden Egn af Skoven.

(Valentino kommer ind.)

Valentino.

Hvor Vanen dog beherfter Menneftet!
Den fkyggefulde Ork, den øde Skov
mig huer meer end rige Stæders Trængfel.
Her kan jeg fidde enfom, feet af Ingen,
og mellem Nattergalens Vemodstoner
min Klage blande og min Smerte mindes.
O du, fom boer her i mit Bryft, lad ikke
din Bolig ftaae forladt og tom faa længe,
thi ellers maa den falde hen i Grus,
mens Intet minder om, hvad den har været.
O, Silvia, kom og byg mig op igjen;
trøft, hulde Nymfe, din forfagte Beiler! —
Hvad er nu dette for en Støi og Raaben?
min vilde Flok, der gjør til Lov fin Villie,
forfølger vel en ftakkels Vandringsmand;
mig elfker de; men jeg har Møie med
at holde dem fra vild og lovløs Færd. —
Jeg vil gaae lidt tilfide; — hvem er det?

(gaaer tilfide.)

(Proteus, Silvia og Julia komme ind.)

Proteus.

Den Tjeneste har jeg bevift Jer, Frøken, —
fkjønt lidt I agter Eders Tjeners Gjerning,
at jeg har vovet Livet for at frie Jer
fra Eders Kjærligheds og Æres Fjende.
Skjænk mig til Løn da blot et venligt Blik;
en mindre Gunft kan jeg dog ikke kræve,
og mindre, veed jeg, I kan ikke give.

Digitized by Google

Valentino. (afsides.)

Mon jeg da drømmer, hvad jeg seer og hører?
skjænk, Elskov, mig Taalmodighed en Stund!

Silvia.

O bittre Nød! o, jeg Ulykkelige!

Proteus.

Ulykkelig, det var I, før jeg kom;
mit Komme har jo gjort Jer lykkelig.

Silvia.

Dit Komme gjør mig mest ulykkelig!

Julia. (afsides.)

Og mig, saasnart han kommer hende nær.

Silvia.

Hvis jeg var greben af en hungrig Løve,
jeg vilde heller være Dyrets Maaltid,
end frelses af den svigefulde Proteus.
Gud veed, hvor høit jeg elsker Valentino;
hans Liv er mig saa kostbart som min Sjæl;
men fuldt saa høit, — det kan ei være mere, —
afskyer jeg den mensvorne, falske Proteus.
Gaa bort og overhæng mig ikke meer.

Proteus.

Hvor er den Fare, Døden nok saa nær,
som jeg jo trodsed for et venligt Blik!
O, tung kan Elskovs Lod tilvisse blive,
naar hun, der elskes, ei kan Elskov give!

Silvia.

Ei Proteus kan for Elskov Elskov give.
Læs Julias Sjæl, — din første, bedste Elskov.
For hendes Skyld har du din Troskab splittet
i tusind Eder; alle disse Eder
blev jo til Mened, da du elsked mig.

Digitized by Google

Nu har du ingen Trostab meer, hvis ikke
du har havt to, men det er værre dog
end ingen; bedre var at have ingen
end dobbelt Trostab; det er een for mange.
Du Niding mod din fuldtro Ven!

Proteus.

I Elskov
hvem agter Venskab?

Silvia.

Alle uden Proteus.

Proteus.

Kan gode Ord med deres milde Aand
ei stemme blidere dit haarde Sind,
saa beiler jeg som Krigsmand med mit Sværd
og tvinger Elskov imod Elskovs Væsen.

Silvia.

O, Himmel!

Proteus.

Jo, du skal min Attraa føie!

Valentino. (træder frem.)

Slip, Voldsmand, flux bort med din frække Haand,
du Ven af slette Sæder!

Proteus.

Valentino!

Valentino.

Du lave Ven, som kjender ei til Trostab
og Venskab, — saadan er jo Venner nu, —
troløse Mand! du sveg mit Haab; mit Øie
alene kunde overtyde mig.
Jeg tør ei sige nu, jeg har i Verden
een Ven; du vilde gjøre mig til Løgner.
Hvem skal man troe paa, naar den høire Haand

Digitized by Google

mensvoren bliver imod Brystet? Proteus,
det gjør mig ondt, jeg kan ei troe dig meer,
og Verden er for din Skyld nu mig fremmed.
Det Saar er dybest, som kom nærmest fra.
Ulykkelige Stund! at netop den
min værste Fjende blev, som var min Ven!

Proteus.

Min Skam og Brøde sønderknuser mig!
Tilgiv mig, Valentino! hvis min Sorg
kan gjøre Fyldest for, hvad jeg forbrød,
saa byder jeg den her; min Sorg er nu
saa stor som før min Synd.

Valentino.

Jeg er forsonet,
og end engang jeg fæster Lid til dig.
Hvem Anger ei forsoner, hører hverken
til Himmel eller Jord; thi de formildes,
og Herrens Vrede kan ved Anger stilles. —
Og for at du kan klart mit Venskab kjende,
tag Silvia; til dig afstaaer jeg hende.

Julia.

O, jeg Fortabte!

(hun besvimer.)

Proteus.

Se, hvad fattes Drengen?

Valentino.

Naa, Dreng! hvad fattes dig, min Gut? se op!
tal!

Julia.

Gode Herre! ak! min Herre bød mig
at bringe Frøken Silvia en Ring,
og det har jeg forsømt at gjøre.

Digitized by Google

Proteus.

Dreng,

hvor er den Ring?

Julia. (giver ham en Ring.)

Her er den; det er denne.

Proteus.

Hvad? lad mig see! — men det er jo den Ring,
jeg gav til Julia.

Julia.

Tilgiv, jeg tog Feil;
her er den Ring, I sendte Silvia.

(tager en anden Ring frem.)

Proteus.

Men, hvor kom denne Ring i dine Hænder?
den gav jeg Julia, da jeg reiste bort.

Julia.

Og Julia selv har givet den til mig,
og Julia selv har bragt den hid.

Proteus.

Hvad? Julia?

Julia.

Se den, som modtog alle dine Eder,
og som bevared dem dybt i sit Hjerte;
hvor tidt har du ei saaret det ved Mened!
O, Proteus, skam dig ved at see min Dragt!
ja, blues ved, at jeg har iført mig
en Klædedragt-saa lidet sømmelig,
hvis Kjærligheds Forklædning er en Skam;
det strider meer mod Dyd og gode Sæder,
at Manden skifter Sind end Kvinden Klæder.

Proteus.

At Manden skifter Sind! — o Gud! var Manden

Digitized by Google

blot tro, var han fuldkommen. Denne Feil
forfører ham til alle andre Synder;
Utroskab visner, før dens Liv begynder.
Hvad har da Silvia, som hos Julia ikke
staaer mere friskt og skjønt for Troskabs Blikke?

Valentino.

Kom, giv mig hver en Haand; und mig den Lykke
at knytte denne Pagt. Det var stor Skade,
om slige Venner længe skulde hade.

Proteus.

Gud veed, jeg har nu Alt, hvad jeg mig ønsker.

Julia.

Jeg ligesaa.

(En Skare Fredløse komme ind med Hertugen og Thurio.)

De Fredløse.

En Fangst, en Fangst, en Fangst!

Valentino.

Holdt, siger jeg! det er vor Hertug! — Herre,
Fred være med Jer hos en fredløs Mand,
hos den forviste Valentino.

Hertugen.

Ha!
Herr Valentino!

Thurio.

Der staaer Silvia,
og Silvia er min!

Valentino.

Tilbage, Thurio!
thi ellers favner du din visse Død.
Kom ikke indenfor min Vredes Ram!
kald ikke Silvia din; gjør du det atter,
saa seer Milano dig ei meer! — Her staaer hun;

Digitized by Google

men hvis du vover blot at røre hende,
ja, hvis din Aande naaer min Elskede, —

Thurio.

Herr Valentino, jeg er lige glad;
jeg kalder den en Nar, der vilde vove
sit Liv for En, der ikke elsker ham;
jeg gjør slet ingen Fordring; hun er din.

Hertugen.

Des større Pjalt og Uselryg er du,
der har for hendes Skyld gjort sligt et Væsen
og lader hende fare nu saa let. —
Velan, ved mine Stammefædres Ære,
dit kjække Mod mig huer, Valentino,
og gjør dig værd en Keiserindes Elskov.
Saa vil jeg glemme Alt, hvad der er skeet,
min Vrede stille, kalde dig tilbage.
Begjær den høie Rang, du har fortjent;
jeg vil bekræfte den. — Herr Valentino,
du er en Adelsmand af pletfri Byrd,
tag du din Silvia; du er hende værd.

Valentino.

Tak, Herre, Gaven gjør mig lykkelig.
Nu beder jeg, for Eders Datters Skyld,
skjænk mig en Naade, som jeg vil begjære.

Hertugen.

For din Skyld tilstaaes det, hvad det end er.

Valentino.

De Landsforviste, som var mine Fæller,
er Mænd med Dygtighed og gode Evner;
tilgiv dem da, hvad her de har forbrudt
og kald dem fra Forvisningen tilbage;

Digitized by Google

de har forbedret sig, har lært at lyde,
og de kan tjene Eders Naade vel.

Hertugen.

Velan da; jeg benaader dem og dig;
giv hver den Plads, du veed, han kan fortjene.
Kom, lad os gaae og ende hver en Mislyd
i Jubel, Lystighed og sjeldne Fester.

Valentino.

Paa Veien vover jeg ved min Fortælling
at lokke frem et Smil hos Eders Naade.
Hvad tykkes Jer om denne Page, Herre?

Hertugen.

Mig tykkes, denne Dreng er smuk; han rødmer.

Valentino.

Ja, mere smuk end Dreng, tør jeg forsikre.

Hertugen.

Hvad mener du med det?

Valentino.

Hvis I tillader,
skal jeg fortælle Jer, imens vi gaae,
til Jer Forundring, Alt, hvad der er hændet. —
Kom, Proteus; dette er din Straf at høre
mig røbe dine Elskovseventyr;
min Bryllupsdag skal ogsaa være din,
een Fest, eet Hus og een gjensidig Lykke.

(Alle gaae.)

Digitized by Google

Anmærkninger.

S. 184. „Hvordan i Hellespont Leander svømmede". — De fleste Læsere kjende Sagnet om Leander, der besøgte sin elskede Hero, idet han svømmede over Hellespont veiledet af Faklen, som hun holdt ud fra Taarnet, indtil han i en stormfuld Nat druknede. Musæus' Digt „Hero og Leander" var paa Shakspeares' Tid oversat paa Engelsk.

— — „Spanske Støvler". — Det var et Marterredskab, hvormed Benet klemtes paa en pinlig Maade. Originalen har paa dette Sted et uoversætteligt Ordspil, som dette maatte træde i Stedet for.

— 191. „Eglamour". — Den her nævnte Eglamour er ikke den samme, som træder op i Stykkets fjerde og femte Act.

— 199. „Keiserhoffet". — Her tales om Keiserhoffet, medens der i Stykket kun forekommer en Hertug i Milano, til hvis Hof Handlingen er knyttet. Hertugerne af Milano var Vasaller af de tydske Keisere, og flere af disse holdt af og til Hof i Milano, som var den betydeligste Stad i deres italienske Besiddelser.

— 203. „Som en Tigger paa Alle Helgens Dag". — Paa den Dag pleiede i fordums Tid i England Tiggerne at drage om og i Anledning af Festen at modtage som Almisse en Slags Hvedekager („Soul cakes").

— 206. „Et deiligt Spillsværk! — — nu vil han nok lade hende snakke". — Hentydning til Marionettheatrene, der dengang var en yndet Folkeforlystelse.

Digitized by Google

S. 240. „Ha, Phaeton! thi du er Merops' Søn". — Phaeton var en Søn af Solguden og Kong Merops' Hustru. For at bevise sin guddommelige Byrd afslokkede han sin Fader det Løfte, at han vilde tilstaae ham, hvad han bad om. Han bad da om, at maatte kjøre Solens Vogn en Dag, men kunde ikke styre de himmelske Heste og bragte Verden i Forstyrrelse, indtil Zeus dræbte ham med Lynet. — Shakspeares Mening med Lignelsen synes at være den, at Valentino i Dristighed ligner Phaeton; men idet denne kaldes Merops' Søn, antydes, at han ikke er en ægte Søn af Solguden og derfor udygtig til den store Gjerning, han vover sig til.

— 246. „Sankt Nicolai give dig en rap Forstand derpaa!" — Denne Helgen gjaldt for de Lærdes Beskytter.

— 267. „Ved Robin Hoods den tykke Skaldemunk". — Om Robin Hood, der i Spidsen for en Skare Fredløse drev sit Væsen i Sherwood Skov, og den lystige Munk, Broder Tuck, der hørte til hans Bande, er der megen Tale i gammelengelske Folkesagn og Sange.

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

William Shakspeare's

Dramatiske Værker,

oversatte

af

P. Foersom og Edv. Lembcke.

Sextende Del.

Kjøbenhavn.
Forlagt af J. H. Schubothes Boghandel.
Trykt i Græbes Bogtrykkeri.
1871.

Digitized by Google

William Shakspeare's

Dramatiske Værker,

oversatte

af

Edv. Lembcke.

Ellevte Del.

Kjøbenhavn.
Forlagt af J. H. Schubothes Boghandel.
Trykt i Græbes Bogtrykkeri.
1871.

Digitized by Google

Digitized by Google

Indhold af sextende Del.

Side

Lige for Lige . . . . . 1.

De lystige Koner i Windsor . . . . . 139.

Digitized by Google

Digitized by Google

Lige for Lige.

Digitized by Google

Personer.

Vincentio, Hertug.
Angelo, Regent i Hertugens Fraværelse.
Escalus, en gammel Adelsmand.
Claudio, en ung Adelsmand.
Lucio.
To Adelsmænd, Lucios Venner.
Varrius, en Adelsmand i Hertugens Følge.
En Fangefoged.
Thomas } to Munke.
Peter }
En Dommer.
Albu, Anfører for Borgervagten.
Skum, en Landjunker.
Rædelig, Skarpretter.
Barnardino, en dømt Forbryder.
Pompejus, Kjælderfvend hos Madam Mør.
Isabella, Claudios Søster.
Julia, Claudios Trolovede.
Mariana, Angelos Trolovede.
Francisca, en Nonne.
Madam **Mør**, Værtinde, Koblerske.
Adelsmænd og Hofkavalerer, Vagt, Retsbetjente og Følge.

Handlingen foregaaer i Wien.

Digitized by Google

Første Act.

Første Scene.

En Sal i Hertugens Slot.

(Hertugen, Escalus, Lucio og Følge kommer ind.)

Hertugen.

Escalus!

Escalus.

Eders Naade.

Hertugen.

Hvis jeg vilde
udvikle her Regjeringskunstens Væsen,
det vilde ligne vigtig Talelyst,
da jeg har Prøver paa, at Eders Indsigt
gaaer over alle Raad, som jeg formaaer
at give Jer. Der staaer ei meer tilbage
end, at I faaer den Myndighed, som svarer
til Eders Værd, og lader begge virke.
Vort Folks Natur og Skik, vor Stads Forfatning,
hvert Lovens Bud, deri har I en Kundskab,
saa rig, som nogen Mand, jeg veed, har vundet
ved Lærdom og Erfaring. Eders Fuldmagt
er her, som I tør ikke vige fra. —

(til Følget)

Gaa, byd Herr Angelo at komme til os.

(Een af Følget gaaer.)

Digitized by Google

Hvorledes, troer I, han vil træde op
paa vore Vegne? thi det skal I vide,
i særlig Hensigt har vi udvalgt ham til
at træde i vort Sted, mens vi er borte,
laant ham vor Skræk, beklædt ham med vor Naade
og rusted ud hans Embed med hvert Middel,
vor Magt besidder. Sig, hvad mener I?

Escalus.

Hvis nogen Mand i Wien er værdig til
at smykkes med saa rig en Gunst og Hæder,
er det Herr Angelo.

Hertugen.

Der kommer han.
(Angelo kommer ind.)

Angelo.

Altid mod Eders Naades Villie lydig,
kom jeg for at erfare Eders Bud.

Hertugen.

Dit Liv har paa sig, Angelo, et Stempel,
der lægger helt frem for Betragteren
dit Levnetsløb. Du selv og dine Gaver
er ei din Eiendom, saa du tør øde
dig selv paa dine Dyder, dem paa dig.
Forsynet gjør med os, som vi med Faklen;
den tændes ikke for sin egen Skyld;
hvis vore Dyder ei kom ud i Verden,
det var det samme, som vi ingen eied.
Til skjøn Bedrift blev Aanden skjønt udrustet.
Naturen laaner aldrig mindste Gran
ud af sin Rigdom, uden at Gudinden
husholderisk betinger sig sin Gjældsret
til Tak og Rente. Dog jeg vender Talen

Digitized by Google

til En, der kunde lære mig mit Hverv,
som jeg betroer ham. Hør da, Angelo,
vær du vort andet Jeg, mens vi er borte;
i Wien bo Død og Naade paa din Læbe
og i dit Hjerte. Gamle Escalus,
skjønt kaldet først, er efter dig den Næste.
Tag her din Fuldmagt.

Angelo.

O, min ædle Herre,
lad først Metallet mere grundigt prøves,
før et saa høit og ædelt Billed sættes
som Præg derpaa.

Hertugen.

Der gjælder ingen Udflugt;
vi har med velbetænkt og modent Valg
vendt os til Jer; saa modtag Eders Hæder.
Vor Reises Hastværk kræver saadan Il,
at den maa gaae for Alt, og lade Sager
af Vigtighed staae uafgjorte hen.
Naar Tid og Leilighed tilskynder os,
skal I faae Brev, hvorledes vi er stedt,
og vi erfare, hvad der her er hændet.
Dermed Farvel! vi overlader Jer
til freidig Virksomhed i Eders Hverv.

Angelo.

Tillad dog Eders Høihed, at vi følge
et Stykke med paa Vei.

Hertugen.

Min Skyndsomhed
vil ei tilstede det. Og, paa min Ære,
det er unødigt, at I gjør Jer Skrupler;
saa vidt som min gaaer Eders Magt. I kan

Digitized by Google

formilde Loven eller skjærpe den,
som Eders Hjerte lyster. Ræk mig Haanden.
Jeg reiser stille bort. Jeg elsker Folket,
men stiller nødig mig til Skue for det;
hvor godt det gjør, saa huer mig dog ikke
den høie Jubel og det stærke Hurra;
og ikke troer jeg nogen sindig Mand
har Lyst dertil. Endnu en Gang Farvel!

Angelo.

Gud lade Eders Gjerning sikkert lykkes!

Escalus.

Og føre Jer paa Vei og trygt tilbage!

Hertugen.

Jeg takker Jer; Farvel!

(gaaer.)

Escalus.

Jeg beder, Herre,
tillad mig, at jeg taler frit med Jer.
Det ligger mig paa Hjerte at forstaae
mit Embed ret tilbunds. Jeg har en Magt,
men dens Natur og Kraft er mig endnu
ei ret bekjendt.

Angelo.

Saa gaaer det ogsaa mig.
Kom, lad os følges ad; saa skal vi snart
tilfulde faae den Sag bragt paa det Rene.

Escalus.

Jeg er til Eders Tjeneste, min Herre.

(de gaae.)

Digitized by Google

Anden Scene.

En Gade.

(Lucio og to Adelsmænd komme ind.)

Lucio.

Hvis Hertugen og de andre Hertuger ikke kommer til Forlig med Kongen af Ungarn, saa vil alle Hertugerne falde over Kongen.

Første Adelsmand.

Himlen skjænke os sin Fred, men ikke Kongen af Ungarns!

Anden Adelsmand.

Amen!

Lucio.

Du beder ligesom den gudfrygtige Sørøver, der gik tilsøs med de ti Bud, men kradsede det ene ud af Tavlen.

Anden Adelsmand.

„Du skal ikke stjæle"?

Lucio.

Ja, det slettede han ud.

Første Adelsmand.

Naa, det var jo ogsaa et Bud, der bød Kaptainen og hele Mandskabet at svigte deres Kald; de var jo gaaet tilsøs for at stjæle. Der er ingen Soldat iblandt os, der synes godt om, naar man læser tilbords, at høre den Bøn om Fred.

Anden Adelsmand.

Jeg har aldrig hørt, at nogen Soldat har havt Noget imod den.

Lucio.

Det troer jeg nok; for du har vist aldrig været tilstede, hvor der blev læst den Bøn: „Dig til Ære, os til Gavn".

Digitized by Google

Anden Adelsmand.

Ikke det! et Dusin Gange idetmindste.

Første Adelsmand.

Hvad? paa Vers?

Anden Adelsmand.

Paa alle Versemaal og i alle Sprog.

Første Adelsmand.

Og i alle Religioner kan jeg troe.

Lucio.

Ja, hvorfor ikke? Guds Ære er Guds Ære, tiltrods for alle lærde Kjævlerier, ligesom du er gudsforgagen Skjelm og ikke i nogen Maade til Guds Ære.

Første Adelsmand.

Godt, saa er vi to Alen af et Stykke.

Lucio.

Ja vist, ligesom Klædet og Listen; jeg er Klædet, du er Listen.

Første Adelsmand.

Bevares! du er Fløil, og meget Slid har du holdt ud, efter dine mange luvslidte og skaldede Pletter at dømme. Jeg vilde hellere være Listen af et Stykke engelsk Vadmel end stemplet til fransk Fløil med det Mærke, du har paa dig. Det var en Hib, der kunde svie.

Lucio.

Saa mærkede du vel selv Svien? men af din egen Tilstaaelse er jeg bleven saa klog, at jeg nok vil drikke dig til, men aldrig i mine Levedage drikke af Krus efter dig.

Første Adelsmand.

Jeg har vist gaaet mig selv for nær, har jeg ikke?

Anden Adelsmand.

Jo, det har du, enten du saa har brændt dig eller du er sluppen.

Digitized by Google

Lucio.

Se, se, der kommer Madam Lindring. Under hendes Tag har jeg kjøbt saamange Sygdomme, at det løber op til —

Anden Adelsmand.

Hvormeget?

Første Adelsmand.

Gjæt.

Anden Adelsmand.

Til tre tusinde Daler om Aaret.

Første Adelsmand.

Og lidt til.

Lucio.

Og en fransk Krone til.

Første Adelsmand.

Du skal altid dutte mig Sygdomme paa, men du tager Feil, jeg er ganske rask.

Lucio.

Ja, ikke saadan hvad man kalder sund; saa rask som Noget kan være, der er hult; dine Ben er hule; Ugudeligheden har fortæret dig.

(Madam Mør kommer ind.)

Første Adelsmand.

Naa, hvor gaaer det? hvilken af Hofterne værker det mest i?

Madam Mør.

Ja, ja! Nu nylig blev en ung Herre arresteret og ført i Fængsel, der var ligesaameget værd som femtusinde af Jer.

Første Adelsmand.

Men, hvem var dog det?

Madam Mør.

Ih, Herre, det er Claudio, Junker Claudio.

Digitized by Google

Første Adelsmand.

Claudio i Fængsel? det er ikke sandt.

Madam Mør.

Ja, men jeg veed, at det er sandt; jeg saae ham blive arresteret; jeg saae ham blive ført bort, og hvad mere er, inden tre Dage skal Hovedet hugges af ham.

Lucio.

Men, alle Narrestreger tilside, jeg vilde ikke ønske, det var sandt; er I vis derpaa?

Madam Mør.

Jeg er altfor vis derpaa; og det er fordi Frøken Julia er kommen tilskade ved ham.

Lucio.

Ja, min Tro, det er nok muligt; han havde lovet at mødes med mig for to Timer siden, og han pleier altid at holde punktlig, hvad han lover.

Anden Adelsmand.

Desuden passer det jo paa, hvad I nok veed, vi talte om i den Retning.

Første Adelsmand.

Og fremfor Alt, det stemmer med Kundgjørelsen.

Lucio.

Kom, lad os gaae hen og faae at vide, hvad sandt der er deri.

(Lucio og de to Adelsmænd gaae.)

Madam Mør.

Ja, den Krig og den Svedekur og den Galge og den Fattigdom, derved mister jeg alle mine Kunder. — Hvad nu? hvad Nyt har du at melde?

(Pompejus kommer ind.)

Pompejus.

Nu er Manden ført i Fængsel.

Digitized by Google

Madam Mør.

Naa, hvad har han forsyndet sig med?

Pompejus.

Med et Fruentimmer.

Madam Mør.

Ja, men, hvad Ondt har han gjort?

Pompejus.

Han har fisket i en privat Strøm.

Madam Mør.

Er der en Pige med Barn ved ham?

Pompejus.

Nei, men der er et Kvindfolk med Pige ved ham. Har I ikke hørt Kundgjørelsen? hvad?

Madam Mør.

Hvad for en Kundgjørelse, Menneske?

Pompejus.

Alle Husene i Wiens Forstæder skal rives ned.

Madam Mør.

Og hvad skal der blive af dem i Byen?

Pompejus.

De skal blive staaende til Frø; de var ogsaa bleven revet ned, hvis ikke en velvis Borger var gaaet i Forbøn for dem.

Madam Mør.

Men skal da alle vore Huse i Forstæderne rives ned?

Pompejus.

Til Grunden, Madam.

Madam Mør.

Det kan man kalde en Omvæltning i Staten! hvad skal der blive af mig?

Pompejus.

Aa, I skal ikke være bange; gode Advokater savner aldrig Klienter. Om I ogsaa skifter Sted, behøver I ikke at

Digitized by Google

skifte Næringsvei. Jeg skal blive ved at være Eders Kjelder-svend. Frisk Mod! man vil nok vise Medlidenhed mod Jer. Jer, som næsten har slidt Øinene op i Tjenesten, vil man nok see lidt igjennem Fingre med.

Madam Mør.

Hvad er derved at gjøre, Thomas Kjelderfvend? lad os gaae hjem.

Pompejus.

Se, der kommer Junker Claudio, som bliver ført i Fængsel af Fogeden, og der er Frøken Julia.

(de gaae.)

Tredie Scene.

Sammestedes.

(Fangefogeden, Claudio, Julia, Retsbetjente, Lucio og to Adelsmænd komme ind.)

Claudio.

Karl, hvorfor viser du mig for Alverden?
før mig i Fængsel; dertil er jeg dømt.

Fogeden.

Jeg gjør det ei af Skadefryd; det er
Herr Angelos udtrykkelige Bud.

Claudio.

Saa kan den Halvgud, Myndigheden, lade
os bøde for vor Skyld den fulde Vægt.
„Den vil forbarmes over hvem den vil",
som strevet staaer, og har dog altid Ret.

Lucio.

Hvad er det, Claudio? hvoraf kommer det Fangenstab?

Claudio.

Af altformegen Frihed, Lucio. Frihed. —
Som Fraadseri er Faderen til Faste,
saa fører hver en Misbrug af vor Frihed

Digitized by Google

til Tvang. Som Rotterne, der graadigt sluge
den dødelige Gift, saaledes drives
vor Menneskenatur af Syndetørst,
og naar vi drikke, bliver det vor Død.

Lucio.

Hvis jeg kunde tale saa viselig, naar jeg blev fængslet, vilde jeg sende Bud efter nogle af mine Kreditorer. Og alligevel, naar jeg skal sige Sandheden, vilde jeg heller have Frihedens Daarskaber end Fængselets Moralitet. Hvad er din Brøde, Claudio?

Claudio.

At nævne det var at forøge Brøden.

Lucio.

Hvad er det? Mord?

Claudio.

Nei.

Lucio.

Løsagtighed?

Claudio.

Det kan du kalde det.

Fogeden.

Nu videre, Herre; I maa gaae.

Claudio.

Endnu et Ord, min Ven! — Hør, Lucio.

(tager Lucio tilside.)

Lucio.

Ja, hundrede, hvis det kan gavne dig.
Er man saa stræng imod Løsagtighed?

Claudio.

Saaledes staaer min Sag: paa ærlig Vis
trolovet har jeg vundet Iullas Leie;
du kjender hende; hun er helt min Hustru,

Digitized by Google

kun paa den offentlige Lysning nær,
som ydre Skik udkræver; denne fattes
alene for en Medgifts Skyld, som ligger
i hendes Frænders Kiste. Vi beslutted
at holde skjult for dem vor Elskovspagt,
til Tiden stemte dem for os. Men nu
har sig vort Samlivs skjulte Lykke tegnet
med altfor stærke Træk paa Julia.

Lucio.

Med Barn maaskee?

Claudio.

Saa er det, desvværre.
Og nu vor Hertugs nye Rigsforstander, —
hvad enten det er Nyhedsglandsens Feil,
hvad eller Staten er ham som en Hest,
som Styreren skal ride paa, og han,
som end er ny i Sadlen, lader strax
den føle Sporen, for at den skal mærke,
at han har Magten, — enten Haardhed er
hans Embeds Medfør eller boer kun i
hans høie Sjæl, der nu beklæder det,
det er mig dunkelt; — men den nye Herster
har vakt mod mig de gamle Loves Trusler,
der som et rustent Harnisk hang paa Væggen
saa lang en Tid, at nitten Solhverv randt,
mens Ingen bar det; for at vinde Ry
har han den sovnige, forsømte Lov
vendt frisk mod mig; — ja, for at vinde Ry.

Lucio.

Ja, det tør jeg svare for; og dit Hoved sidder saa løst paa dine Skuldre, at en forelsket Malkepige kunde sukke det af. Send Bud til Hertugen og skyd din Sag ind under hans Dom.

Digitized by Google

Claudio.

Det har jeg gjort; men han er ei at finde.
Jeg beder, Lucio, vis mig det Venskab:
min Søster skulde gaae idag i Kloster
og der indtræde i sin Prøvestand;
meld hende, hvilken Nød jeg stedes i;
bed i mit Navn, at hun vil ivrigt søge
den strænge Rigsforstanders Gunst; bed hende,
at hun vil selv gaae til ham; dertil sætter
jeg meget Haab; thi hendes Ungdom er
et stumt men mægtigt Sprog, som rører Alle.
Desuden har hun lykkelige Gaver,
naar hun vil bruge Talens Kløgt og Kunst,
og hun forstaaer helt vel at overtale.

Lucio.

Gid hun kunde! baade til Trøst for Andre, der er i samme Stilling, — thi ellers vil de komme i en haard Klemme, — og til Frelse for dit Liv; thi det skulde gjøre mig ondt, om du mistede det paa saa tosset en Maade for et Spil Trik-trak. Jeg vil gaae til hende.

Claudio.

Jeg takker dig, min kjære Lucio.

Lucio.

Inden to Timer, —

Claudio.

Kom, Foged, lad os gaae.

(de gaae.)

Digitized by Google

Fjerde Scene.

Et Kloster.

(Hertugen og Broder Thomas komme ind.)

Hertugen.

Nei, fromme Fader, bort med disse Tanker!
tro ei, at Elskovs matte Pil kan saare
et veludrustet Bryst. Det Diemed,
hvorfor jeg bad Jer om en lønlig Tilflugt,
har meer af rynket Alvor end de Formaal,
den hede Ungdom følger.

Thomas.

Er det tilladt
at kjende dette?

Hertugen.

Ingen veed jo bedre
end I, min fromme Ven, hvor høit jeg altid
har elsket et tilbagetrukket Liv
og agtet lidet kun det store Selskab,
hvor Ungdom, Ødselhed og daarlig Pral
har hjemme. Derfor har jeg overgivet
Herr Angelo, en Mand af strænge Sæder
og prøvet Renhed, al min Herskermagt
og Høihed her i Wien. Han har den Tro,
at jeg er reist til Polen; thi det Rygte
har selv jeg strøet omkring i Folkets Øren;
og det er bleven troet. Nu, fromme Fader,
vil I vel spørge mig, hvorfor jeg gjør det?

Thomas.

Det vil jeg saare gjerne, Eders Raade.

Hertugen.

Vi har helt strænge Paabud, skarpe Love, —
Kapsun og Bidsel for en stridig Ganger, —

Digitized by Google

som vi lod slumre nu i fjorten Aar,
ret som en gammel Løve i sin Hule,
der ikke gaaer paa Rov. — Men, som det gaaer,
naar ømme Fædre bandt af Birkekviste
et Truselsris og hang det op til Skue
for deres Børn, til Skræk og ei til Brug,
saa bliver Riset spottet meer end frygtet, —
saa gaaer det og med Loven, naar dens Straf
er uden Liv, saa er den selv udlevet,
og Frækhed trækker Lov og Ret ved Næsen,
og Barnet slaaer sin Amme; Skik og Orden
forstyrres helt.

Thomas.

Det stod til Eders Raade
den bundne Lov at løse, naar I vilde,
og selv I kunde vakt en større Frygt,
end Angelo formaaer.

Hertugen.

Maaskee for stor.
Det var min Feil at give Folket Tøilen,
og det var grumt af mig at overfuse,
og revse dem for, hvad jeg bød dem gjøre;
thi naar vi give Synden Raaderum
og ikke straffe den, saa byde vi
at øve Synd. Og derfor, fromme Fader,
har jeg nu lagt det Hverv paa Angelo;
han kan beskyttet af mit Navn slaae til,
mens selv jeg aldrig blander mig i Striden,
hvor Dadel kunde naae det. — For at see,
hvordan han hersker, er det nu min Agt
at gaae omkring som Munk af Eders Orden
til Folk og Fyrste. Derfor beder jeg,

Digitized by Google

skaf mig en Dragt og lær mig saa, hvordan
jeg skal i al den ydre Skik betee mig
som ægte Munk. Naar jeg har bedre Stunder,
skal jeg end meer forklare Jer min Handling.
Kun Et endnu: Herr Angelo er strænge,
paa Vagt mod Avinds Braad; han tilstaaer knap,
at det er Blod, der flyder i hans Aarer,
og at han heller attraaer Brød end Sten.
Hvis Magt omskifter Sindet, skal vi see,
hvor disse Dydens Mønstre sig vil tee.

(de gaae.)

Femte Scene.

Et Nonnekloster.

(Isabella og Francisca komme ind.)

Isabella.

Og har I Nonner ikke større Frihed?

Francisca.

Er dette ikke nok?

Isabella.

Jo, ganske vist!
jeg taler ei, som om jeg ønsked meer;
nei, heller saae jeg, der var større Strænghed
for Søsterskabet af Sankt Claras Orden.

Lucio. (banker udenfor.)

Fred over dette Hus!

Isabella.

Hvem kalder der?

Francisca.

Det er en Mandsrøst; kjære Isabella,
luk Døren op og spørg ham, hvad han vil.
I kan, jeg ikke; I har ikke svoret;

Digitized by Google

naar I har aflagt Løftet, tør I ikke,
undtagen Priorinden er tilstede,
samtale med en Mand, og naar I taler,
tør Ingen see Jert Ansigt, eller viser
I Eders Ansigt, tør I ikke tale. —
Nu kalder han igjen, saa svar ham dog.

(gaaer.)

Isabella.

Fred og Velsignelse! Hvem kalder der?

(hun lukker op; Lucio kommer ind.)

Lucio.

Hil Jomfru, hvis I er det; — Kindens Roser
bevidner, at I er det. Kan I hjælpe
mig til at træffe Frøken Isabella,
som er Novice her i Klosteret,
en Søster til den stakkels Claudio?

Isabella.

Hvorfor den stakkels Claudio? jeg spørger
med Ret derom; thi jeg kan sige Jer,
at jeg er selv hans Søster Isabella.

Lucio.

Jer Broder hilser Jer, min skjønne Frøken,
ret venligt, — kort og godt, han er i Fængsel.

Isabella.

Ve mig! hvorfor?

Lucio.

For det, han skulde roses
og ikke straffes for, var jeg hans Dommer;
hans Hjertenskjær gaaer nu med Barn.

Isabella.

Min Herre,
driv ikke Gjæk med mig.

Digitized by Google

Lucio.

Jeg talte sandt.
Endskjøndt det er min Skjødesynd at fjase
med Pigerne med Vibens Gjækkerøst,
saa vilde jeg dog ikke skjæmte saa
med alle Jomfruer. Jer agter jeg
som et forklaret, overjordisk Væsen,
og ved Forsagelse en himmelsk Aand,
som man tør ikkun tale Sandhed til
som til en Helgen.

Isabella.

I bespotter jo
de Hellige, imens I gjækker mig.

Lucio.

Tro ikke det. Den korte Sandhed er,
Jer Broder tog sin Hjertenskjær i Favn;
som Føden mætter, som den nøgne Brakmark
naar Udsæd skeer i Blomstringstiden, saaer
en yppig Høst, saa viser hendes Liv
nu rige Frugter af hans Flid og Dyrkning.

Isabella.

Med Barn ved ham? min Frænke Julia?

Lucio.

Er Julia Eders Frænke?

Isabella.

Ja, ved Valg,
som Pigebørn, der ofte bytte Navne
i legende, men velment Kjærlighed.

Lucio.

Ja, hende.

Isabella.

O, saa lad ham ægte hende!

Digitized by Google

Lucio.

Ja, det er Knuden; Hertugen, som er
saa sært reist bort, holdt mange Adelsmænd,
mig deriblandt, i Haab og tryg Forventning
om snar Befordring; men vi høre nu
af dem, der kjender alle Statens Nerver,
at der er Miles Afstand fra hans Ord
og til hans sande Hensigt. I hans Sted
og med det hele Omfang af hans Magt
staaer nu Herr Angelo, en Mand, hvis Blod
er ægte Snevand, og som aldrig føler
de kaade Sandsers Rørelser og Kildren,
men døver og slaaer ned Naturens Ød
med Sjælens Vinding, Gransknninger og Faste.
Han har nu draget frem, til Skræmsel for
den tøileløse Skik, der længe sværmed
omkring den bistre Lov, som Muus om Løven, —
et Lovsted, af hvis strænge Bud nu følger,
at Eders Broder har sit Liv forbrudt;
i Kraft af dette har han fængslet ham
og følger nøie Lovens hele Strænghed,
til Skræk for Andre. Alt vort Haab er ude,
hvis ei I har den Gave at formilde
ved Eders hulde Bønner Angelo.
Og det er Hovedsummen af det Ærind,
som Eders Broder har betroet mig til Jer.

Isabella.

Vil han hans Død?

Lucio.

Han har alt dømt ham, Fogden
har, som jeg hører, faaet Fuldmagt til
Henrettelsen.

Digitized by Google

Isabella.

Ak, hvilke svage Kræfter
har jeg dog til at hjælpe ham!

Lucio.

Forsøg,
hvad Eders Magt formaaer.

Isabella.

Min Magt! — jeg tvivler, —

Lucio.

Vor Tvivl er en Forræder, der forvolder,
at vi, ved Frygt for at forsøge, miste
det Gode, som vi ofte kunde vundet.
Gaa til Herr Angelo; lad ham erfare,
naar Piger bede, give Mænd og Guder;
men knæle de og græde, faae de Bønnen
saa fuldt opfyldt, som de kun selv vil eie.

Isabella.

Jeg vil forsøge, hvad jeg kan.

Lucio.

Men snart.

Isabella.

Jeg gaaer til Værket strax; jeg venter kun,
til jeg faaer meldt vor Moder, Priorinden,
hvad jeg har for. Jeg takker Jer af Hjerte.
Min Hilsen til min Broder; inden Aften
skal han faae Vished om, hvad Held jeg har.

Lucio.

Jeg anbefaler mig.

Isabella.

Farvel, min Herre.

(de gaae.)

Digitized by Google

Anden Act.

Første Scene.

En Sal i Angelos Hus.

(Angelo, Escalus, en Dommer, Fangefogeden, Retsbetjente og andre Tjenere komme ind.)

Angelo.

Nei, Loven skal ei gjøres til en Skræmsel,
der sættes op til Skræk for gridske Fugle,
altid i samme Dragt, til Vanen volder,
at uden Frygt de sætte sig derpaa.

Escalus.

Ja vist; men heller dog med skarpen Egg
et lille Snit end lade knusende
Dødshugget falde. Ak! den Adelsmand,
jeg vilde frelse, er af ædel Slægt.
Betænk dog ikkun dette, Eders Naade, —
jeg troer, at Eders Dyd er saare stræng, —
om, hvis mens Eders Attraa rørte sig,
Tid havde passet godt til Sted og Stedet
til Ønsket, og hvis Blodets raske Drift
just havde kunnet naae, hvad I begjæred,
om ikke stundom dog i Eders Liv
I havde faret vild i det, hvorfor
I dømmer ham, og draget Lovens Straf
ned over Eder selv.

Angelo.

Et er at fristes,
et Andet er at falde, Escalus.
Jeg nægter ikke, i den Nævningsret,

Digitized by Google

der sidder over Fangens Liv til Doms,
maaskee der findes blandt de svorne Tolv
en Røver eller to, langt mere skyldig
end den, de dømme. Hvad der lægges frem
for Loven, det kan Loven ramme. Loven
veed Intet af, at Tyve dømme Tyve.
Det er jo klart, den Ædelsteen vi see,
den bukke vi os ned og tager op,
fordi vi see den; hvad vi ikke see,
det træde vi med Fod og ændse ikke.
I gjør hans Brøde ikke dermed mindre,
at jeg har havt den samme Feil; men vis mig,
naar jeg, der dømmer ham, begaaer det samme,
og lad min egen Dom min Død udtale
og intet Hensyn gjælde. — Han maa døe.

Escalus.

Det skee, som Eders Visdom vil.

Angelo.

Er Fogden
tilstede?

Fogeden.

Hvad befaler Eders Naade?

Angelo.

Lad Claudio henrette Klokken Ni
imorgen. Hent en Skriftefader til ham,
og lad ham forberede sig til Døden;
thi dette er hans Valfarts sidste Maal.

(Fogeden gaaer.)

Escalus.

Gud naadigt se til ham og til os Alle!
En steg ved Synd, En ved sin Dyd maa falde;

Digitized by Google

En slap ustraffet fra en Skov af Brøde,
En Anden for et Feiltrin blot maa bøde.

(Albu, Skum, Pompejus, Retsbetjente o. s. v. komme ind.)

Albu.

Naa, træk af med dem! hvis det skal kaldes gode Borgere i Staten, som ikke gjør andet end føre en slet Opførsel paa berygtede Huse, saa veed jeg ikke, hvad Lov og Ret er. Træk af med dem!

Angelo.

Hvad er det? Hvad hedder I? hvad er der paafærde?

Albu.

Med Eders Høivelbaarenheds Tilladelse, jeg er kun den uværdige Hertugs Vagtmester, og mit Navn er Albu; jeg støtter mig paa Lov og Ret, og jeg bringer her for Eders gode Høivelbaarenhed to notoriske Beneficianter.

Angelo.

Beneficianter? hvad Slags Beneficianter er det? er det ikke Maleficanter?

Albu.

Med Eders Høivelbaarenheds Tilladelse, hvad det er for Rogen, det veed jeg ikke saa rigtig; men rigtige Hallunker er de, det er jeg vis paa, og blottede for al Skamløshed, som burde være hos et Christenmenneske.

Escalus.

Det var godt sagt; det kan man kalde en forstandig Vagtmester.

Angelo.

Naa, videre! hvad Slags Folk er det? Albu er Eders Navn? hvorfor taler I ikke, Albu?

Pompejus.

Han kan ikke, Herre, han har faaet et Albustød.

Digitized by Google

Angelo.

Hvem er du, Karl?

Albu.

Han, Herre? en Kjældersvend, Herre, en Halvkobler; han tjener hos en slet Kvinde, og nu da hendes Hus i Forstaden er revet ned, som man siger, holder hun Badstue, og det er nok ogsaa et meget slet Hus.

Escalus.

Hvoraf veed I det?

Albu.

Min Kone, Herre, som jeg protesterer for Gud og Eders Høivelbaarenhed, —

Escalus.

Hvad? Eders Kone?

Albu.

Ja, Herre, min Kone, som jeg takker Gud for er en retskaffen Kone, —

Escalus.

Og derfor protesterer I hende?

Albu.

Jeg siger, Herre, at jeg protesterer baade mig og min Kone, at hvis det Hus ikke er et Jomfruhus, saa er det baade Synd og Skam, for et meget slet Hus er det.

Escalus.

Hvoraf veed I det, Vagtmester?

Albu.

Af min Kone, Herre; for hvis hun havde været en Kvinde, der var hengiven til **libido cardinalis**, saa kunde hun være bleven anklaget for Løsagtighed, Ægteskabsbrud og al Urenlighed i det Hus.

Digitized by Google

Escalus.

Ved den Kones Skyld?

Albu.

Ja, Herre, ved Madam Mørs Skyld; men hun spyttede ham i hans Øine, og gav ham en god Dag.

Pompejus.

Med Eders Høivelbaarenheds Tilladelse, det er ikke sandt.

Albu.

Bevis det for disse Kjeltringer her, du Hædersmand, bevis det!

Escalus. (til Angelo.)

Hørte I den Fortalelse?

Pompejus.

Hun kom ind høit frugtsommelig og havde en Attraa, — med Eders Høivelbaarenheds gunstige Forlov, — efter kogte Svedster; men vi havde kun to i Huset, Herre, netop i det selvsamme Tidsmoment, og de laa paa en Frugttallerken, saa at sige, en Tallerken til en tre Skilling, Eders Naade har nok seet saadanne Tallerkener; det er ikke kinesiske Tallerkener, men det er alligevel meget gode Tallerkener.

Escalus.

Videre, videre; det kan være det samme med Tallerkenerne.

Pompejus.

Ja, det er sandt, Herre; det gjør ikke en Døit; det har Eders Høivelbaarenhed Ret i; men for at komme til Sagen, som sagt, denne Madam Albu, der var paa gode Veie, som sagt, og meget svær, og der havde faaet en Lyst, som sagt, til Svedster, og da der kun var to paa Tallerkenen, som sagt, fordi Herr Skum, den selvsamme Mand, som her staaer, havde, som sagt, spist Resten og havde, som sagt, betalt

Digitized by Google

meget anstændigt for dem, for I veed nok, Herr Skum, jeg kunde ikke give Jer tre Skilling igjen.

Skum.

Nei, det er sandt.

Pompejus.

Meget godt! og hvis I erindrer det, saa var I just iærd med at knække Stenene af de omtalte Svedster.

Skum.

Ja, det gjorde jeg rigtignok.

Pompejus.

Naa! det var meget godt; jeg fortalte Jer netop, om I erindrer det, at den og den og den og den kunde aldrig blive kurerede for det, I veed nok, hvis de ikke holdt god Diæt, fortalte jeg Jer.

Skum.

Det er Altsammen sandt.

Pompejus.

Naa, det var jo meget godt.

Escalus.

Hør, du er en kjedelig Nar. — Nu til Sagen: Hvad er der vederfaret Albus Kone, som han har Grund til at klage over? Lad os strax komme til det.

Pompejus.

Nei, Eders Høivelbaarenhed kan ikke komme til det endnu.

Escalus.

Nei, det er jo heller ikke det, jeg mener.

Pompejus.

Men Eders Høivelbaarenhed skal nok komme til det siden, hvis I tillader; men jeg beder Jer, se paa Herr Skum der, det er en Mand paa firsindstyve Pund om Aaret; hans

Digitized by Google

Fader døde Allehelgensdag; var det ikke Allehelgensdag, Herr Skum?

Skum.

Allehelgensaften.

Pompejus.

Naa, meget godt; her skulde jeg troe, man kan faae Sandheden at høre. Som sagt, han sad i en Lænestol, — det var i „Den forgyldte Drue", hvor han holder saa meget af at sidde; gjør I ikke, Herr Skum?

Skum.

Ja, det gjør jeg rigtignok, fordi det er en aaben Stue og god om Vinteren.

Pompejus.

Naa, det er meget godt; her skulde jeg troe, man faaer Sandheden at høre.

Angelo.

Den Sag er længer end den længste Nat
i Rusland; jeg vil overlade Jer
at høre den til Ende, og jeg haaber,
den ender med, de bliver Alle pidsket.

Escalus.

Det tænker jeg. God Morgen, Eders Naade.

(Angelo gaaer.)

Naa, Mosjø, endnu en Gang, hvad har man gjort Madam Albu?

Pompejus.

Endnu en Gang, Herre? der var Ingen, der gjorde Madam Albu noget endnu en Gang.

Albu.

Jeg beder Jer, Herre, spørg ham, hvad denne Mand har gjort ved min Kone.

Digitized by Google

Pompejus.

Jeg beder Eders Høivelbaarenhed, spørg mig.

Escalus.

Godt; hvad har denne Herre gjort ved hende?

Pompejus.

Jeg beder Jer, Herre, se paa den Herres Ansigt. — Gode Herr Skum, se paa hans Høivelbaarenhed; det er i en god Mening. — Lægger Eders Høivelbaarenhed Mærke til hans Ansigt?

Escalus.

Jo, meget godt.

Pompejus.

Ja, men jeg beder Jer, Herre, læg rigtig nøie Mærke til det.

Escalus.

Naa, ja, det gjør jeg.

Pompejus.

Seer Eders Høivelbaarenhed noget Ondt i hans Ansigt?

Escalus.

Aa, nei.

Pompejus.

Jeg vil supponere for Retten paa Evangeliebogen, at hans Ansigt er det Værste paa ham. Godt, altsaa; naar hans Ansigt er det Værste paa ham, hvor kunde saa Herr Skum gjøre Vagtmesterens Kone nogen Fortræd? det vilde jeg spørge Eders Høivelbaarenhed om.

Escalus.

Det har han Ret i; Vagtmester, hvad siger I til det?

Albu.

For det første er Huset et respektabelt Hus, og han der er en respektabel Karl, og hans Madamme er et respektabelt Kvindfolk.

Digitized by Google

Pompejus.

Saasandt jeg lever, Herre, hans Kone er meget mere respektabel end Nogen af os.

Albu.

Hallunk! du lyver; du lyver, din nederdrægtige Hallunk! Den Tid har aldrig været endnu, at hun har været respekteret enten af Mand, Kvinde eller Barn.

Pompejus.

Herre, hun har været respekteret af ham, førend hun blev gift med ham.

Escalus.

Hvem er nu visest, Retfærdigheden eller Uretfærdigheden? — Er det sandt?

Albu.

O, du Skarnsmenneske! o, du Hallunk! o, du ugudelige Hannibal! har jeg respekteret hende, førend jeg blev gift med hende? Hvis jeg nogensinde har respekteret hende eller hun mig, saa maa Eders Høivelbaarenhed aldrig ansee mig for en uværdig Hertugs Vagtmester. — Bevis det, du ugudelige Hannibal, eller jeg vil lægge Sag an imod dig for Vold og Drab.

Escalus.

Hvis han havde givet Jer et Øredasf, kunde I ogsaa have anlagt Sag imod ham for Vagtalelse.

Albu.

O, jeg takker Eders ædle Velbaarenhed for det! Hvad er det Eders Velbaarenheds gunstige Villie, at jeg skal gjøre ved det ugudelige Skarn?

Escalus.

Ja, hør, Vagtmester, jeg mener, at eftersom der er adskillig Skarnagtighed ved ham, som I gjerne vilde opdage, hvis I kunde, saa maa I helst lade ham kontinuere sin Løbebane, indtil I seer, hvad det er.

Digitized by Google

Albu.

O, jeg takker Eders Velbaarenhed for det! — Seer du nu, du ugudelige Skarn, hvorledes det gaaer dig? du skal kontinuere, du Skarn; du skal kontinuere!

Escalus. (til Skum.)

Hvor er I født, min gode Mand?

Skum.

Her i Wien, Herre.

Escalus.

Har I firsindstyve Pund om Aaret?

Skum.

Ja, med Eders Naades Tilladelse.

Escalus.

Ja, saa. — (til Pompejus.) Hvad Haandtering driver du, min Ven?

Pompejus.

Kjældersvend, Herre; en stakkels Enkes Kjældersvend.

Escalus.

Din Madmoders Navn?

Pompejus.

Madam Mør.

Escalus.

Har hun havt flere end een Mand?

Pompejus.

Ni, Herre; Mør hed den sidste.

Escalus.

Ni! — Kom hid til mig, Herr Skum; Herr Skum, jeg seer ikke gjerne, at I har Omgang med Kjældersvende; det fører til, at I bliver trukken op, Herr Skum, og de bliver hængte. Gaa Jer Vei, og lad mig ikke høre mere om Jer.

Digitized by Google

Skum.

Jeg takker Eders Velbaarenhed; jeg for min Del kommer aldrig ind i en Skjænkestue, uden at jeg bliver trukken op.

Escalus.

Godt; nu ikke meer om det, Herr Skum; Farvel.

(Skum gaaer.)

Kom du herhen til mig, Mosjø Kjældersvend; hvad er dit Navn, Mosjø Kjældersvend?

Pompejus.

Pompejus.

Escalus.

Hvad mere?

Pompejus.

Bagsvær.

Escalus.

Saamænd! din Bag er rigtignok det største paa dig, saa i bestialsk Forstand er du Pompejus den Store. — Pompejus, du er et Stykke af en Kobler, om du længe nok giver dig Udseende af Kjældersvend. Er du ikke? Naa, sig nu Sandhed; det vil tjene dig selv bedst.

Pompejus.

Oprigtig talt, Herre, jeg er en fattig Djævel og vil gjerne leve.

Escalus.

Men hvorledes vil du leve, Pompejus? af at være Kobler? hvad synes dig om den Næringsvei? er det en lovlig Næringsvei?

Pompejus.

Hvis Loven tillader den, Herre.

Escalus.

Men Loven tillader den ikke, og den vil ikke blive tilladt her i Wien.

Digitized by Google

Pompejus.

Har Eders Velbaarenhed isinde at kapunere alle unge Mandfolk i Byen?

Escalus.

Nei, Pompejus.

Pompejus.

Ærlig talt, Herre, saa vil de ikke lade det være, efter min ringe Mening. Hvis Eders Velbaarenhed vil holde Styr paa Tøiterne og Skjelmerne, saa behøver I ikke at være bange for Koblerne.

Escalus.

Der er ganske nette Anstalter i Gang til at holde Styr paa dem, kan jeg sige dig. Retterblok og Galge, ikke Andet.

Pompejus.

Hvis I vil blive ved ti Aar i Rad at halshugge og hænge alle dem, der er skyldige i det Punkt, saa vil I være glad ved at gjøre Bestilling paa flere Hoveder. Hvis denne Lov varer ti Aar her i Wien, saa vil jeg leie det smukkeste Hus for tre Skilling Faget. Hvis I oplever det, kan I sige, at Pompejus har sagt det.

Escalus.

Jeg takker dig, min gode Pompejus, og til Gjengjæld for din Spaadom vil jeg give dig det Raad: lad mig aldrig mere træffe dig her med nogen Klage imod dig, hvad det saa er, heller ikke den, at du boer, hvor du nu boer; thi gjør jeg det Pompejus, saa slaaer jeg dig tilbage til din Leir og bliver dig en frygtelig Cæsar; for at tale rent ud, Pompejus, saa lader jeg dig pidske. Og nu Farvel for denne Gang, Pompejus.

Pompejus.

Jeg takker Eders Velbaarenhed for det gode Raad; jeg skal følge det, alt eftersom Kjød og Blod og Skjæbnen bestemmer.

Digitized by Google

Jeg pidskes! nei, et Øg kan Pidsken tæmme;
en Helt kan Pidsk ei fra hans Bane skræmme.

(gaaer.)

Escalus.

Kom nu I herhen, Mosjø Albu, kom her, Vagtmester. Hvorlænge har I havt den Vagtmesterbestilling?

Albu.

Syv og et halvt Aar, Herre.

Escalus.

Jeg kunde nok tænke, siden I er saa flink i Embedet, at I har havt det i længere Tid. Syv hele Aar, sagde I?

Albu.

Og et halvt.

Escalus.

Stakkels Mand! det har været stort Besvær for Jer! Det er Synd imod Jer, at man har valgt Jer saa tidt til den Bestilling. Er der ingen flere Mænd i Eders Sogn, som er brugelige dertil?

Albu.

Ak, Herre, der er kun Faa, der har Hoved til saadanne Ting, og naar de bliver valgte, er de glade ved at vælge mig i deres Sted; jeg gjør det for en Skillings Penge, og saa besørger jeg hele Historien.

Escalus.

Hør nu. Bring mig Navnene paa en sex, syv Stykker af Sognemænd, der er de dygtigste.

Albu.

Hjem til Eders Velbaarenhed selv?

Escalus.

Ja, hjem til mig selv. Farvel!

(Albu gaaer.)

Hvad, troer I, Klokken er?

Digitized by Google

Dommeren.

Elleve, Herre.

Escalus.

Tør jeg bede Jer at gaae hjem med mig og spise til Middag?

Dommeren.

Jeg takker ærbødigst.

Escalus.

Det smerter mig, at Claudio skal døe;
men der er ingen Hjælp.

Dommeren.

Herr Angelo
er stræng.

Escalus.

Det er nødvendigt. Mildhed gjør,
naar tidt den vises, kun sit Navn tilskamme,
Benaadning er den næste Brødes Amme. —
Dog stakkels Claudio! — der er ingen Hjælp.
Kom, Herre. (de gaae.)

Anden Scene.

Et andet Værelse i Angelos Hus.

(Fangefogeden og en Tjener komme ind.)

Tjeneren.

Han holder et Forhør; han kommer strax;
nu skal jeg melde Jer.

Fogeden.

Gjør det. (Tjeneren gaaer.)
Jeg vil
erfare hans Beslutning; muligvis
kan han formildes. — Ak, han har jo syndet
som i en Drøm; hver Stand, hver Alder har

Digitized by Google

en Smag af denne Synd, og han alene
skal døe derfor!

(Angelo kommer ind.)

Angelo.

Hvad nu? hvad vil I, Foged?

Fogeden.

Har I besluttet Claudios Død imorgen?

Angelo.

Jeg har jo sagt Jer det; I har Befaling;
hvad spørger I da for?

Fogeden.

Jeg vilde nødig
forhaste mig; undskyld mig, Eders Naade,
men jeg har seet en Dommer før fortryde
sin Dom, naar den var udført.

Angelo.

Det er min Sag.
Gjør I Jer Pligt; hvis ikke, tag Jer Afsked;
vi kan undværе Jer.

Fogeden.

Tilgiv mig, Herre. —
Hvad skal der gjøres med den syge Julia;
thi hendes Tid er nær.

Angelo.

Send hende bort
til et beleiligt Sted, og det paa Stand.

(Tjeneren kommer ind igjen.)

Tjeneren.

Her er en Søster til den dømte Mand;
hun ønsker Adgang.

Angelo.

Har han da en Søster?

Digitized by Google

Fogeden.

Ja, Herre, og det er en dydig Pige,
der agter snart at gjøre Klosterløfte,
hvis ei hun har det alt.

Angelo.

Lad hende komme.

(Tjeneren gaaer.)

Sørg for, at den forførte Kvinde flyttes,
og faaer fornøden, ikke ødsel Pleie;
Befalingen skal blive udstedt.

(Lucio og Isabella komme ind.)

Fogeden.

Herre,
jeg anbefaler mig.

(vil gaae.)

Angelo.

Bliv lidt endnu.

(til Isabella.)

I er velkommen. Hvad er Eders Ønske?

Isabella.

Jeg kommer som en sorgfuld Bedende,
om Eders Naade vilde høre mig.

Angelo.

Tal, hvad er Eders Bøn?

Isabella.

Der er en Synd,
som inderligt jeg afskyer, og jeg ønsker
Retfærdighedens Arm maa ramme den.
Jeg vil ei bede for den; men jeg maa;
jeg maa ei bede for den; men jeg er
i Krig imellem vil og ikke vil.

Angelo.

Saa tal.

Digitized by Google

Isabella.

Jeg har en Broder, der er dødsdømt;
jeg beder Jer, lad Dommen ramme Brøden,
men ei min Broder.

Fogeden. (afsides.)

Gud forunde dig
den Magt at røre Hjertet!

Angelo.

Dømme Brøden
og ikke Gjerningsmanden? Hver en Brøde
er dømt, før den er øvet. Saa var jo
mit Embed rent et Nul, hvis blot jeg skulde
dømfælde Brøden, som af Loven straffes,
mens Gjerningsmanden slap.

Isabella.

Retfærdige,
men strænge Lov; saa har jeg havt en Broder. —
Jeg beder Gud bevare Eders Naade.

(vil gaae.)

Lucio. (afsides til Isabella.)

Giv ikke tabt; træng paa ham; bønfald ham;
gjør Knæfald for ham; hæng Jer ved hans Kappe;
I er for kold; gjaldt det en Knappenaal,
I kunde ikke bede mere tamt.
Endnu en Gang!

Isabella.

Maa han nødvendigt døe?

Angelo.

Ja, Pige, der er ingen Redning.

Isabella.

Ak,
hvis I benaaded ham, fortørned I

Digitized by Google

vist hverken Gud ei heller Mennesker
ved eders Mildhed.

Angelo.

Men det vil jeg ikke.

Isabella.

Og kan I, hvis I vil?

Angelo.

Hvad ei jeg vil,
det kan jeg ikke.

Isabella.

Var det ikke muligt,
I kunde, uden Uret imod Verden,
dog gjøre det, hvis Eders Hjerte følte
den Ynk for ham, som mit?

Angelo.

Hans Dom er fældet;
det er for silde.

Lucio. (afsides til Isabella.)

I er altfor kold.

Isabella.

For silde? nei; den, der har sagt et Ord,
kan kalde det tilbage. Tro mig kun,
slet ingen af de Stores Herligheder,
ei Kongens Krone, ei Rigsdrostens Sværd,
ei Marskens Stav, ei Dommerkaaben smykker
sin Eier halv saa smukt, som Naaden gjør.
Hvis I nu stod som han, og han som I,
som han I havde snublet; men han vilde
i Eders Sted ei været stræng som I.

Angelo.

Jeg beder, gaa.

Digitized by Google

Isabella.

Gud give jeg nu havde
den Magt I har, og I var Isabella!
Mon da det vilde gaae saaledes? Nei;
jeg vilde vise, hvad en Dommer er,
og hvad en Fange er.

Lucio. (som før.)

Ja, rør ham; der traf I den rette Streng.

Angelo.

Af Loven fældes Eders Broders Dom.
I spilder Eders Ord.

Isabella.

Ak, alle Sjæle,
der var i Verden til, var engang dømte;
og Han, der kunde have brugt sin Magt,
fandt dog en Frelse. Hvordan stod det til
med Jer, hvis han, den store Overdommer,
nu vilde dømme Jer, som den I er?
O, tænk paa det, og da vil Naaden aande
paa Eders Læber, som i Paradiset.

Angelo.

Vær rolig, skjønne Frøken; det er Loven
og ikke mig, der dømmer Eders Broder;
var han min Frænde, Broder, ja, min Søn,
det hjalp ham ikke; han maa døe imorgen.

Isabella.

Imorgen? O, saa brat! o, skaan ham, skaan ham!
han er endnu ei forberedt til Døden.
Selv Fjerkræ til vort Kjøkken slagte vi
jo først, naar det er skikket til vort Brug.
Skal vi da tjene Gud med mindre Omhu,
end vi betjene vore grove Sandser?

Digitized by Google

O, gode, gode Herre, tænk Jer om:
Hvem er dog hidtil død for denne Brøde,
skjønt Mange har begaaet den?

Lucio. (som før.)

Vel talt.

Angelo.

Loven var ikke død, skjønt den har sovet.
De Mange havde aldrig vovet Brøden,
hvis blot den første Mand, der krænked Loven,
var straffet for sin Daad; nu er den vaagen;
optegner Brøden, skuer, som en Spaamand
i Tryllespeilet, hvilke Fremtids Synder, —
nu eller snart, — utidig Mildheds Fostre, —
udvikle sig og klækkes ud og fødes;
men som ei skulde voxe Skridt for Skridt,
men døe der, hvor de fødes.

Isabella.

Vis dog Mildhed!

Angelo.

Jeg viser den mest, naar jeg viser Retfærd;
da er jeg mild mod dem, jeg ikke kjender,
som siden kunde krænkes ved den Brøde,
der blev ustraffet; og gjør Ret mod den,
der, mens han soner ud den ene Brøde,
oplever ikke at begaae den anden.
Taalmodig! Eders Broder døer imorgen.
Giv Jer tilfreds.

Isabella.

I er den Første da, der fælder Dommen,
og han det første Offer. O, hvor herligt
at have Jettestyrke, men hvor grumt
at bruge den paa Jettevis!

Digitized by Google

Lucio. (som før.)
Godt sagt!

Isabella.
Hvis Stormænd kunde slynge Tordenkilen
som Jupiter, fik Guden aldrig Ro;
thi hver en stakkels Smule Foged brugte
hans Himmel til at tordne, — evig Torden! —
Du naadefulde Himmel! Du vil heller
med dine hvasse Svovlildskiler kløve
den knudrede, uflækkelige Eg
end Myrtens spæde Stamme. O, men Manden,
den stolte Mand, udrustet med en lille,
kortvarig Magt og mest uvidende
om, hvad han mest er sikker paa, sit Væsen,
saa skørt som Glas, gjør, som en arrig Abe
for Himlens Aasyn slige Daarefagter,
at Englene maa græde; — havde de
vort bittre Lune, lo de sig tildøde.

Lucio. (som før.)
Bliv ved, bliv ved! han giver efter, Barn;
han er paa Gled; jeg mærker det.

Fogeden. (affides.)
Gud give,
hun maa beseire ham!

Isabella.
Vi kan ei maale
vor Broder med vort eget Maal; de Store
tør skjemte frit med Helgener; det gjælder
for Vid hos dem, hvad der hos Smaafolk kaldes
vanhellig Spot.

Lucio. (som før.)
Godt, det var Ret; bliv ved.

Digitized by Google

Isabella.

Hos Høvedsmanden er det hjærve Ord,
hvad hos Soldaten er Formastelse.

Lucio. (som før.)

Hvem har dog lært dig det? bliv ved, bliv ved!

Angelo.

Mod mig I vender alle disse Ordsprog?

Isabella.

Ja; Magten, skjønt den farer vild som Andre,
har i sig selv dog en Slags Lægedom,
der overtrækker Syndens Saar. Bank paa
ved Eders eget Bryst; spørg Eders Hjerte,
om ei det veed af Noget, der er ligt
min Broders Brøde, og hvis det bekjender
en syndefuld Natur som hans, saa lad
ei nogen Tanke naae derfra til Læben
imod hans Liv.

Angelo. (afsides.)

Der er i hendes Tale
saa dyb en Sands, at mine Sandser fyldes
med nyfødt Lyst. — (høit.) Farvel.

Isabella.

O, kjære Herre,
vend om!

Angelo.

Jeg vil betænke mig; kom hid
igjen imorgen.

Isabella.

Hør, hvordan jeg vil
bestikke Jer; vend om, o bedste Herre!

Angelo.

Hvordan? bestikke mig?

Digitized by Google

Isabella.

O, ja, med Gaver,
som Himlen selv skal dele med Jer.

Lucio.

Godt!
ellers var Alt fordærvet.

Isabella.

Ei som Daarer
med Mønt af prøvet Guld og ei med Stene,
hvis Værd er høi og lav, altsom vort Lune
vurderer dem; men med et Hjertes Bønner,
der gaae til Himlen og som naae derind,
før Sol gaaer op, med frelste Sjæles Bønner,
fastende Jomfruers, hvis Hu ei staaer
til Verdens Lyst.

Angelo.

Godt; kom til mig imorgen.

Lucio. (som før.)

Gaa kun; nu er det godt; kom!

Isabella.

Himlens Gud
bevare Eders Naade!

Angelo. (afsides.)

Amen! ja,
nu er jeg paa den Fristelsernes Vei,
hvor Bønner krydses.

Isabella.

Hvilken Tid imorgen
behager Eders Naade, —

Angelo.

Hver en Tid
før Middag.

Digitized by Google

Isabella.

Gud bevare Eders Naade!

(Isabella, Lucio og Fogeden gaae.)

Angelo.

Fra dig, ja fra din Dyd! — Hvad er dog det?
Hvad nu? er Brøden hendes eller min?
Hvem synder mest? mon den, som frister, eller
den Fristede? nei, det er ikke hende;
hun frister ikke; det er mig, der ligger
i Solskin ved Violen og lig Aadslet,
ei Blomsten lig, forpester Luftens Renhed. —
Og kan en Kvindes Renhed da bedaare
meer end Letfærdigheden vore Sandser?
Naar vi har øde Tomter nok, skal da
vor Hu staae til at sløife Helligdommen
og der opslaae vor Frækheds Bo? O, fy!
fy! fy! hvad gjør du, Angelo? hvad er du?
skal det, som just gjør hende god, da vække
din onde Lyst? — Lad hendes Broder leve!
Tyven har Hjemmel for sit Ugn, naar ogsaa
hans Dommer stjæler. — Hvad? er det da Elskov,
at jeg begjærer hendes Røst at høre
paany og kvæge mig ved hendes Blik?
Hvad er det for en Drøm? O, lumske Fjende,
naar du en Helgen fange vil, du sætter
en Helgen paa din Krog til Lokkemad.
Den Fristelse er farligst, der os ægger
til Synd ved Kjærlighed til Dyden. Aldrig
formaaede Skjøgen med sin Dobbeltmagt,
Natur og Kunst, at faae mit Blod i Oprør;
men denne rene Mø betvinger mig.

Digitized by Google

Før, naar jeg traf paa en forelsket Mand,
med Smil jeg spurgte undrende: hvordan?

(gaaer.)

Tredie Scene.

Et Fængsel.

(Hertugen i Munkedragt og Fangefogeden komme ind.)

Hertugen.

Guds Fred, Herr Foged; thi det er I vel?

Fogeden.

Ja, jeg er Fogeden; hvad vil I, Fader?

Hertugen.

Som Christenpligt og som et helligt Kald
mig byder, kommer jeg for at besøge
de stakkels Sjæle her i Fangenskab.
Tilsted mig efter Skik og Brug at see dem,
og sig mig ret Besked om deres Brøde,
at jeg kan yde dem min Trøst derefter.

Fogeden.

Jeg gjorde gjerne meer, hvis meer blev krævet.

(Julia kommer ind.)

Der kommer En, en Frøken her fra Fængslet,
som snubled i sin egen Ungdoms Flammer
og sved sit Rygte; hun gaaer nu med Barn,
og Faderen er dømt, — en Ungersvend,
meer skikket til at synde saa igjen
end til at døe derfor.

Hertugen.

Naar skal han døe?

Fogeden.

Imorgen, troer jeg.

Digitized by Google

(til Julia.)

Jeg har sørget for Jer.
Vent lidt, saa skal I blive bragt derhen.

Hertugen.

Barn, angrer du den Synd, du bærer paa?

Julia.

Ja, og min Skam vil jeg taalmodigt bære.

Hertugen.

Saa vil jeg lære dig at finde Rede
i din Samvittighed og at ransage
din Taalmod, om den er oprigtig eller
kun tom og falsk.

Julia.

Jeg vil jo gjerne lære.

Hertugen.

Sig, elsker du den Mand, der krænked dig?

Julia.

Ja, som den Kvinde, der har krænket ham.

Hertugen.

Saa hviler Eders største Brøde vel
i Fællesskab paa begge?

Julia.

Ja, paa begge.

Hertugen.

Saa var din Brøde mere svar end hans.

Julia.

Ja, Fader, det bekjender jeg og angrer.

Hertugen.

Godt, Datter; naar du kun ei føler Anger
fordi din Synd har bragt dig denne Skam;
thi denne Sorg er for vor egen Skyld

Digitized by Google

og ei for Guds; den viser, at vi skye
Guds Mishag ei af Kjærlighed, men Frygt.

Julia.

Jeg angrer, at jeg gjorde Synd, og Skammen
modtager jeg med Glæde.

Hertugen.

Bliv ved det.
Jeg hører, din Medskyldige skal døe
imorgen; ham skal jeg nu bringe Trøst.
Fred være med dig! **Benedicite!**

(gaaer.)

Julia.

Skal døe imorgen! O, den grumme Lov,
der skjænker mig et Liv, hvis hele Trøst
er Dødens Gru!

Fogeden.

Det gjør mig ondt for ham.

(de gaae.)

Tredie Scene.

I Angelos Hus.

(Angelo kommer ind.)

Angelo.

Naar jeg vil tænke og naar jeg vil bede,
gaaer Bøn og Tanke i forskjellig Retning.
Gud faaer de tomme Ord; mens Hjertets Tanke
døv for min Læbe, søger Ankerplads
hos Isabella. Gud er i min Mund,
som om jeg tygged blot hans Navn; i Hjertet,
der er min onde Villies svulmende
og stærke Trængsel. — Statens Vel, som før
jeg grundede paa, er som en nyttig Bog,

Digitized by Google

vi tidt har læst og nu med Lede skyer.
Ja, selv min Værdighed, hvori jeg før, —
lad Ingen høre det, — har sat min Stolthed,
bortbytted jeg med Vinding mod et Dun,
som Luften leger med. O, Rang, o, Form!
hvor tidt har ei din ydre Skal, din Dragt
aftvunget Daarer Ærefrygt og bundet
selv kloge Sjæle med dit falske Skin.
Blod, du er altid Blod! — Naar blot vi sætte
paa Djævlens Horn den Indskrift: Lysets Engel,
saa er det ikke længer Djævlens Hjelmpryd.

(En Tjener kommer ind.)

Hvad vil du mig?

Tjeneren.

En Nonne, Isabella,
begjærer Adgang.

Angelo.

Vel, lad hende komme.

(Tjeneren gaaer.)

O, Himmel! hvorfor samler sig mit Blod
til Hjertet, saa det gjør det hjælpeløst
og røver alle mine andre Lemmer
den Kraft, de trænge til? Saaledes stimler
den taabelige Mængde tæt om En,
der ligger daanet; Alle vil de hjælpe,
og derved spærre de saa Luften for ham,
der skulde kvæge ham. Paa samme Vis
omstimler Folkets Hob en elsket Konge,
forlader hver sin Plads og trænger sig
i underdanig Hylding frem til ham
i plump Hengivenhed, der ligner Frækhed.

(Isabella kommer ind.)

I kommer, skjønne Frøken?

Digitized by Google

Isabella.

For at høre
hvad Eders Villie er.

Angelo.

Det var mig dog
langt meer til Villie, at I vidste det,
end at I spørger om det. Eders Broder
kan ikke leve.

Isabella.

Er det saa? Farvel!
Guds Fred!

(vil gaae.)

Angelo.

Og dog maaskee han kunde leve
endnu en liden Stund, maaskee saa længe
som I og jeg. — Og dog maa han jo døe.

Isabella.

Ved Eders Dom?

Angelo.

Ja.

Isabella.

Naar? o, sig mig det,
at i den Frist, han har, lang eller kort,
han kan beredes, saa at ei hans Sjæl
skal tage Skade.

Angelo.

Væmmelige Laster!
Med samme Ret kan man benaade den,
der fra Naturen stjal et Menneske,
der alt var skabt, som skaane Syndebrynden,
der præger ud Guds Billed med et Stempel,
der er forbudt; det er saa let at røve

Digitized by Google

med Svig et Liv paa lovlig Maade skabt,
som falskelig og i forbudne Former
at støbe et.

Isabella.

Den Lov staaer fast i Himlen,
men ei paa Jorden.

Angelo.

Saa det mener I?
saa skal jeg snart faae Jer i Klemme. Sig,
hvad vil I helst? at en retfærdig Lov
tager Jer Broders Liv, hvad eller give
Jert Legem hen til samme søde Skam,
som hun, hvem han har skjændet?

Isabella.

Tro mig, Herre,
mit Legem gav jeg heller end min Sjæl.

Angelo.

Jeg taler ei om Sjælen; tvungne Synder,
om end de tælles, kan dog ei tilregnes.

Isabella.

Hvad mener I?

Angelo.

Jeg svarer ikke for det;
jeg kan jo tale mod mit eget Ord.
Svar mig paa det: naar jeg, Lovbogens Røst,
udtaler Dommen mod Jer Broders Liv,
var der da ei Barmhjertighed i Synden,
hvis den nu frelste denne Broders Liv?

Isabella.

O, gjør det; derpaa vover jeg min Sjæl,
det er Barmhjertighed og ikke Synd.

Digitized by Google

Angelo.

Og gjør I det og vover Eders Sjæl,
da veier ens Barmhjertighed og Synd.

Isabella.

Er det en Synd, at jeg bønfalder om
hans Liv, saa lade Gud mig bære den!
er det en Synd, at I bønhører mig,
saa vil jeg bede i min Morgenbøn,
at den maa lægges til mit Synderegnskab
og ei til Eders.

Angelo.

Hør dog: Eders Tanke
vil ikke følge min, og enten er I
enfoldig eller lader saa med List,
og det er ikke godt.

Isabella.

Kald mig enfoldig
og ikke god i Noget, uden dette,
jeg veed i Gud, at jeg er ikke bedre.

Angelo.

Saaledes søger Klogskab just at straale
i største Glands ved at fornedre sig,
ret som de sorte Master, der lovprise
tifold saa høit den Skjønhed, de bedække,
som Skjønhed kunde uden Slør. Men hør mig;
nu vil jeg tale ligefrem, at I
kan tydeligt forstaae mig. Eders Broder
maa døe.

Isabella.

Ja.

Digitized by Google

Angelo.

Og hans Brøde er utvivlsomt
hjemfalden til den Straf, som Loven sætter.

Isabella.

Sandt.

Angelo.

Sæt nu, der var ingen anden Udvei
til Frelse for hans Liv, — jeg svarer ikke
for denne eller nogen: det er blot
et Tankespil; — og I, hans Søster, havde
vakt Attraa hos en Mand, der ved sin Rang
og sin Indflydelse hos Dommeren
var mægtig til at løse Eders Broder
ud af de gamle, strænge Loves Lænker;
sæt, der var ingen anden Vei i Verden
til Redning for ham, end at enten I
gav Eders Legems Skatte hen til ham, —
den Mand, vi tænkte paa, — hvis ikke maatte
han lide Døden; — hvad mon I da valgte?

Isabella.

Det samme for min stakkels Broder, som
for mig; det er: var Død min visse Lod,
den skarpe Svøbes Strimer som Rubiner
jeg vilde bære, vilde selv til Døden
afklæde mig som til en Seng, jeg havde
med Længsel sukket efter, — heller end
jeg gav mit Legem hen til Skjændsel.

Angelo.

Saa
maa Eders Broder døe.

Digitized by Google

Isabella.

Det Kaar var bedre.
Langt heller maa en Broder eengang døe,
end at en Søster, for at redde ham,
skal døe for evigt.

Angelo.

Og er I da ikke
meer haard end Loven, som I skjældte paa?

Isabella.

Skjændsel til Løsesum og fri Benaadning,
er ei af samme Kuld; retmæssig Naade
er ei i Slægt med skjændselsfuld Løskjøbning.

Angelo.

Før syntes I at kalde Loven grum
og lade Eders Broders Feiltrin gjælde
for Skjemt meer end for Synd.

Isabella.

Tilgiv mig, Herre;
saa gaaer det tidt, at for at naae, hvad gjerne
vi vil, vi sige, hvad vi ikke mene;
jeg kunde vel undskylde, hvad jeg hader,
til Gunst for den, som inderlig jeg elsker.

Angelo.

Svaghed er Alles Lod.

Isabella.

Ja, lad min Broder
kun døe, hvis Ingen uden han alene
har Arv og Lenspligt under Svagheds Herskab.

Angelo.

Men ogsaa Kvinden er jo skrøbelig.

Isabella.

Ja, som det Speil, hvori hun seer sig selv,

Digitized by Google

der sønderslaaes saa let, som det kan forme
et Billed. — Kvinden! — Ak, Gud hjælpe os!
Manden fornedrer sin Natur med Misbrug
af hendes Svaghed. Kald os tifold svage;
thi vi er bløde, som vort Legem skabtes,
lettroende mod alle falske Indtryk.

Angelo.

I taler sandt, og efter hvad I vidner
om Eders Kjøn, — vi Mænd blev ikke skabte
med større Styrke troer jeg, end at Feil
kan ryste ned vor Bygning, — er jeg dristig:
jeg griber Eders Ord: vær, hvad I er,
en Kvinde; er I mere, er I ingen;
men er I det, — og alle ydre Mærker
betegne det jo klart, — saa vis det nu
og bær den Dragt, der er bestemt for Jer.

Isabella.

Jeg har ei tvende Tunger, ædle Herre;
jeg beder Jer, tal samme Sprog som før.

Angelo.

Forstaa mig ligefrem, jeg elsker Jer.

Isabella.

Min Broder elsked Julia, og I siger,
at han skal døe derfor.

Angelo.

Nei, Isabella,
det skal han ei, hvis I vil elske mig.

Isabella.

Jeg veed, I har i Eders Dyd et Fribrev,
at I kan synes værre end I er,
mens I vil prøve Andre.

Digitized by Google

Angelo.

Paa min Ære!
tro mig, mit Ord udtaler kun mit Forsæt.

Isabella.

Ha! liden Ære til at tro saa meget;
afskyelige Forsæt! — Hykler! Hykler! —
men jeg vil blotte dig, Angelo, vogt dig!
Skriv strax Benaadning under for min Broder,
hvis ei, vil jeg med al min Strubes Kraft
forkynde høit for Verden, hvilken Mand
du er!

Angelo.

Og, hvem vil troe dig, Isabella?
Mit pletfri Navn, mit Levnets strænge Vandel,
mit Vidnesbyrd mod dit, min Rang i Staten
vil saa langt overveie din Beskyldning,
at den vil kvæles i sit eget Udsagn
og stinke af Bagtalelse. Jeg har
begyndt; nu giver mine Sandsers Fart
jeg Tøilen; føi dig i min stærke Drift.
Bort med al Knibskhed nu, al snærpet Rødmen,
der viser bort, hvad den begjærer selv.
Løskjøb din Broder ved at give hen
dit Legem til min Villie; ellers skal
han ikke blot døe Døden, men din Haardhed
skal til en langsom Kval hans Død forlænge.
Svar mig imorgen; eller ved den Attraa,
der driver mig, jeg bliver ham en Bøddel.
Og du, sig du kun, hvad du kan og vil:
dit Ja imod mit Nei slaaer ikke til.

(gaaer.)

Digitized by Google

Isabella.

Hvem skal jeg klage til? hvem vilde troe mig,
om jeg fortalte det? O, falske Munde,
der bære i sig en og samme Tunge
til at fordømme eller til at rose,
der byde Loven smigre deres Villie,
og tage Ret og Uret med paa Slæb,
saa de maa følge Lysten, hvor den drager!
Nu gaaer jeg til min Broder; skjønt han faldt
ved Blodets Fristelse, saa har han dog
saa ærekjær en Sjæl, at om han mægted
at lægge tyve Hoveder paa tyve
blodstænkte Blokke, offred han dem alle,
før end hans Søster skulde saa fornedre
sit Legem til den gruelige Skjændsel.
Lev, Isabella, ren! dø, Broder kjær!
meer end en Broder er dog Ustyld værd.
Jeg siger ham, hvad her vi taltes ved
og lærer ham at døe for Sjælefred.

(gaaer.)

Tredie Act.

Første Scene.

I Fængslet.

(Hertugen, Claudio og Fogeden komme ind.)

Hertugen.

I sætter da Jert Haab til at benaades
af Angelo?

Digitized by Google

Claudio.

For den Ulykkelige
er der ei anden Lægedom end Haabet;
jeg haaber Liv, men er beredt paa Døden.

Hertugen.

Tag Døden som en Visshed; Død og Liv
vil blive Jer des sødere derved.
Tal saa til Livet: Hvis jeg mister dig,
saa mister jeg en Ting, som Daarer kun
vil holde fast; du er et Aandepust,
en Træl for hver en Luft, der rører sig,
og denne Bolig, hvor du har dit Tilhold
nedbryder du hver Stund; du er ei andet
end Dødens Gjæk; thi mens ved Flugt du stræber
at skye den, løber du den selv imøde;
du er ei ædelbaaren; thi af Muldet
er al den Herlighed, du har, opvoxet.
Du er ei tapper; thi du gruer for
en stakkels Orms den fine, spæde Tand.
Din bedste Hvile det er Søvnen, den,
du tidt paakalder, og dog ræddes du
saa svart for Døden, skjønt den er ei andet.
Du er jo ei dig selv; thi du bestaaer
af mange tusind Gran, der alle stamme
fra Støvet; du er ikke lykkelig;
thi hvad du ikke har, det strider du
bestandig for og glemmer, hvad du har.
Du er usikker; din Natur omskiftes
paa sælsom Vis med Maanen; er du rig,
saa er du fattig; thi du er som Æsket,
hvis Ryg sig krummer under Guldets Vægt;
du bærer kun en Dag din tunge Rigdom,

Digitized by Google

saa tager Døden Byrden af dig. Venner,
det har du ikke; thi dit eget Kjød,
der kalder dig for Fader, og som er
et Udspring kun af dine egne Lænder,
forbander jo Gigt, Udslet, Podagra,
fordi de gjør saa langsomt Ende paa dig.
Du har ei Ungdom eller Alderdom,
men ligesom en Middagssøvn, der drømmer
om begge; thi din hele, gyldne Ungdom
er alt udlevet, tigger Naadepenge
af skranten Alderdom, og naar du bliver
gammel og rig, saa har du ikke Varme,
ei Driften, Kraft og Skjønhed, til at nyde
din Rigdom. Og hvad er der da i dette,
som kaldes Liv? der dølges i det Liv
en tusindfoldig Død; og dog er Døden
vor Skræk, der løser alle disse Knuder.

Claudio.

Jeg takker Fader! mens jeg søger Livet,
jeg seer, jeg finder Død, og Livet finder
jeg, mens jeg søger Døden. Lad den komme!

Isabella. (udenfor.)

Luk op! Guds Fred og Naade her i Huset!

Fogeden.

Kom ind! Velkommen for det fromme Ønske.

Hertugen.

I seer mig snart igjen, min kjære Herre.

Claudio.

Tak, fromme Fader!

(Isabella kommer ind.)

Digitized by Google

Isabella.

Jeg kommer for
at tale et Par Ord med Claudio.

Fogeden.

Velkommen. Herre, der er Eders Søster.

Hertugen.

Foged, et Ord!

Fogeden.

Saamange, som I lyster.

Hertugen. (afsides til Fogeden.)

Skaf mig en Plads, hvor jeg kan være skjult,
men høre, hvad de tale.

(gaaer med Fogeden.)

Claudio.

Min Søster, hvilken Trøst?

Isabella.

Som Trøsten altid er, helt god tilvisse.
Herr Angelo har Ærinde til Himlen
og har bestemt dig til sit raske Bud;
der skal du boe som stadig Sendemand.
Bered dig da i Hast, som bedst du kan;
imorgen skal du reise.

Claudio.

Er der da
slet intet Middel?

Isabella.

Intet uden det,
der redde kan et Hoved ved at knuse
et Hjerte.

Claudio.

Altsaa er der et?

Digitized by Google

Isabella.

Ja, Broder,
du kan beholde Livet; Dommeren
har en Barmhjertighed af djævelsk Art;
vil du anraabe den, saa kan du frie
dit Liv, men for at lænkes til din Død.

Claudio.

Hvad? evigt Fængsel?

Isabella.

Netop, evigt Fængsel;
en bitter Tvang, om end den vide Verden
var givet dig til Grændse.

Claudio.

Sig, hvordan?

Isabella.

Saadan, at hvis du gav dit Minde til det,
afbarkede det Æren fra din Stamme,
saa du stod nøgen.

Claudio.

Men forklar mig Sagen.

Isabella.

O, jeg er bange for dig, Claudio!
jeg skjælver for, at du skal holde fast
et Feberliv og agte sex, syv Vintre
for meer end evig Ære. Tør du døe?
Se, Følelsen af Død er mest Indbildning.
Det stakkels Kryb, vi træde paa, maa lide
saa stor en Dødskval legemligt, som naar
en Kjæmpe døer.

Claudio.

Hvorfor skal jeg forhaanes?
troer du, at jeg kan hente modig Fatning

Digitized by Google

fra blomsterkjælen Blødhed? Skal jeg døe,
saa vil jeg møde Mørket som en Brud
og kryste Døden i min Favn.

Isabella.

Der talte
min Broder; det var fra min Faders Grav,
den Røst gik frem! Ja, du maa døe; du er
for ædel til at frelse Livet ved
et skjændigt Middel. Den Skinhellige,
vor Rigsforstander med det satte Ansigt,
og velbetænkte Ord, der altid hakker
Ungdommens Nakkefjer, og jager Daarskab
i Skjul som Høgen Fuglene, — han er
en Djævel; hvis det Dynd, der er i ham
blev muddret op, der vilde vise sig
en Grube dyb som Helved.

Claudio.

Angelo?
den fromme Mand?

Isabella.

O, det er Helvedes
svigfulde Mummespil, at klæde ud
og pynte op det mest fordømte Skarn
i Fromheds Skrud. Kan du vel troe det, Claudio?
hvis jeg vil offre ham min Jomfruære,
saa kan du reddes.

Claudio.

Gud! det er umuligt.

Isabella.

Ja, han vil unde dig, til Gjengjæld for
den svare Synd, at synde saa fremdeles.
Inat er Tiden, jeg skal gjøre det,

Digitized by Google

jeg gruer for at nævne; eller ogsaa
maa du imorgen døe.

Claudio.

Det skal du ikke.

Isabella.

O, var det kun mit Liv, jeg kasted det
saa freidigt for din Redning bort, som var det
en Knappenaal.

Claudio.

Tak, kjære Isabella!

Isabella.

Bered dig, Claudio, til din Død imorgen.

Claudio.

Ja. — — Har han ogsaa Drister, der kan friste
ham til at tage Loven frækt ved Næsen,
imens han strængt vil hævde den? Tilvisse,
det er ei Synd; blandt dødelige Synder
er det den mindste dog.

Isabella.

Hvad er den mindste?

Claudio.

Var der Fordømmelse derved, hvor vilde
saa viis en Mand for Øieblikkets Lyst
da vælge evig Straf? — Ak, Isabella!

Isabella.

Hvad vil min Broder?

Claudio.

Døden er saa rædsom!

Isabella.

Og Livet uden Ære er forhadt.

Claudio.

Ja, men at døe og gaae, hvem veed, hvorhen,

Digitized by Google

at ligge i det kolde Gjem og raadne,
den friske, varme Livskraft blive til
en leret Klump, og den livsglade Aand
i Flammestrømme bades eller boe
af Kulde bævrende blandt tykke Islag,
i Vinden fængsles, den usynlige,
og hvirvles rundt i rastløs Fart omkring
den svævende Jordklode, blive værre
end værst blandt dem, den regelløse, vilde
Indbildningskraft har tænkt sig hylende! —
det er for gyseligt! det mødigste,
det allerynkeligste Liv paa Jorden,
som Alderdom og Kval og Trang og Fængsel
kan lægge tungt paa vore Skuldre, er
et Paradis mod Dødens Rædsler!

Isabella.

Ak!

Claudio.

O, dyrebare Søster, lad mig leve!
den Synd, du øver for en Broders Redning,
den skjænker dig Naturen Aflad for
og gjør den til en Dyd.

Isabella.

O, Dyr, du er!
troløse Kryster! ærløse Riding!
din Lykke vil du gjøre ved min Synd?
er det ei Blodskam at faa Livet ved
din egen Søsters Skam? — Hvad skal jeg troe?
Gud fri mig! var min Moder tro imod
min Fader? af hans Blod kom ei saa vildt
vanslægtet Ukrud. — Jeg forskyder dig!
dø! fald! hvis jeg din Skjæbne kunde standse

Digitized by Google

blot ved at bukke mig, jeg lod den raade.
Vel tusind Bønner vil jeg bede for
din Død, men for din Redning intet Ord.

Claudio.

Min Søster, hør mig dog!

Isabella.

O, skam dig, skam dig!
din Synd er ikke Feiltrin; den er Haandværk;
hos dig blev Naade til en Koblerske;
bedst, at du døer ihast.

(vil gaae.)

Claudio.

O, hør mig, Søster!

(Hertugen kommer ind.)

Hertugen.

Vil I tilstede mig et Ord, min unge Søster, kun ett Ord?

Isabella.

Hvad ønsker I?

Hertugen.

Hvis I havde Tid tilovers, vilde jeg gjerne have en Samtale med Jer om lidt; den Gunst, jeg beder Jer at tilstaae mig, vil ogsaa være Jer selv til Gavn.

Isabella.

Jeg har ikke megen Tid tilovers; den Tid, jeg opholder mig, maa jeg stjæle fra andre Sysler; en liden Stund vil jeg dog være til Eders Tjeneste.

Hertugen. (afsides til Claudio.)

Min Søn, jeg har hørt paa, hvad der er forefaldet mellem Jer og Eders Søster. Angelo har aldrig havt isinde at forføre hende; han har kun sat hendes Dyd paa Prøve, for at skjærpe sin Dom over den menneskelige Natur. Hun har i sin ægte

Digitized by Google

Æresfølelse givet ham det dydige Afslag, som han har glædet sig ved at modtage. Jeg er Angelos Skriftefader, og jeg veed, at dette er sandt. Derfor bered Jer til Døden, og stil ikke Eders Mod tilfreds med skuffende Forhaabninger. Imorgen skal I døe; fald paa Eders Knæ og gjør Jer rede.

Claudio.

Lad mig bede min Søster om Tilgivelse; min Kjærlighed til Livet er saa helt forbi, at jeg vil bede om at blive befriet for det.

Hertugen.

Bliv derved. Farvel.

(Claudio gaaer.)

(Fogeden kommer ind.)

Foged, et Ord med Jer.

Fogeden.

Hvad ønsker I, Fader?

Hertugen.

At I vil gaae igjen, som I er kommen, og lade mig være en Stund alene med denne Jomfru; mit Sindelag saadelsom min Dragt kan borge for, at mit Selskab ikke skal være hende til Skade.

Fogeden.

Som I vil.

(gaaer.)

Hertugen.

Den Haand, der skabte Jer skjøn, har ogsaa skabt Jer god; Godheden er lidet agtet af Skjønheden, og derfor faaer Skjønheden heller ikke lang Varighed hos Godhed; men den Fromhed, der er Sjælen i Eders Natur, vil ogsaa bevare sit Legeme bestandig skjønt. Det Angreb, Angelo har gjort paa Jer, har Tilfældet bragt til min Kundskab, og hvis ikke Skrøbeligheden havde Exempler at opvise paa et Fald som hans,

Digitized by Google

vilde jeg undres over Angelo. Hvorledes vilde I bære Jer ad for at tilfredsstille denne Rigsforstander og frelse Eders Broder?

Isabella.

Jeg gaaer nu hen for at sige ham min Beslutning. Jeg seer heller, at min Broder døer efter Loven, end at min Søn skulde blive født imod Loven. Men, o, hvor dog den gode Hertug har taget feil ad denne Angelo! hvis han nogensinde kommer tilbage, og jeg kan faae ham itale, vil jeg blotte hans Styrelse, selv om mine Ord skulde være forgjæves.

Hertugen.

Det vil ikke være saa ganske ilde; men som Sagen nu staaer, vil han undgaae Eders Anklage; han „har kun sat Jer paa Prøve". — Derfor laan Ore til mit Raad; mit Ønske om at gjøre Godt viser mig et Middel; jeg har den Tro, at I paa en hæderlig Maade kan vise en stakkels haardt krænket Dame en Velgjerning, som hun er værd, redde Eders Broder fra den vrede Lov, bevare Eders eget fromme Væsen uplettet og gjøre den fraværende Hertug en stor Glæde, hvis det skulde hændes, at han kom tilbage og fik noget at høre om denne Sag.

Isabella.

Jeg beder Jer at tale videre. Jeg har Hjerte til at gjøre hvadsomhelst, jeg ikke af et oprigtigt Hjerte maa anse for slet.

Hertugen.

Dyden er modig, og Godheden er aldrig frygtsom. Har I aldrig hørt tale om Mariana, Søster til Frederik, den berømte Krigsmand, der omkom tilsøs?

Isabella.

Jeg har hørt tale om denne Dame, og et godt Rygte fulgte hendes Navn.

Digitized by Google

Hertugen.

Hende skulde denne Angelo have ægtet; han var bunden med Ed og Ægteskabsløfte, og Bryllupet var berammet, og i denne Mellemtid mellem Trolovelsen og den fastsatte Bryllupsdag led hendes Broder Frederik Skibbrud, og i det Skib, som forliste, havde han sin Søsters Medgift ombord; men hør nu, hvor tungt et Slag dette blev for den stakkels Pige. Hun mistede ved den Leilighed en ædel og berømt Broder, der altid havde vist hende den ømmeste og broderligste Kjærlighed; med ham mistede hun sin Arvelod og hele sin Velfærd, sin Medgift; med begge sin trolovede Brudgom, den høitagtede Angelo.

Isabella.

Er dette muligt? Forlod Angelo hende saaledes?

Hertugen.

Forlod hende i hendes Taarer, uden at tørre en eneste med sin Trøst, flugte sine Løfter hele, under det Paaskud, at han havde gjort Opdagelser, der plettede hendes Ære; kort sagt, han overlod hende til sin Jammer, som hun bærer paa endnu, og han er som en Marmorstøtte: han overskylles af hendes Taarer, men røres ikke.

Isabella.

Hvilken Velgjerning vilde det ikke være af Døden at tage denne stakkels Pige bort fra Verden! og hvilken Afskyelighed er det ikke af Livet, at det lader denne Mand leve! — Men hvorledes kan hun da under disse Omstændigheder blive hjulpen?

Hertugen.

Det er et Saar, som I let kan hele, og idet I helbreder det, redder I paa eengang Eders Broders Liv og bevarer dog Jer selv fra Vanære.

Digitized by Google

Isabella.

Vis mig hvorledes, gode Fader.

Hertugen.

Den Pige, jeg talte om, har endnu bestandig bevaret sin første Kjærlighed; hans uretfærdige Grusomhed, der efter al Rimelighed maatte have udslukt hendes Kjærlighed, har, ligesom en Dæmning i Strømmen, gjort den voldsommere og mere ubetvingelig. Gaa I til Angelo; svar paa hans Begjæring med tilsyneladende Lydighed; samtyk i det Væsentlige i, hvad han forlanger; men beting Jer blot disse Vilkaar: for det første, at Eders Sammenkomst med ham ikke maa vare længe; dernæst, at det maa være en Tid, da I kan gjøre Regning paa Mørke og Stilhed, og Stedet passende valgt; naar dette er indrømmet, saa vil Alt gaae sin Gang. Vi vil overtale den krænkede Pige til at paatage sig Eders Aftale og gaae i Eders Sted. Hvis Mødet siden bærer Vidnesbyrd, saa kan det nøde ham til at give hende Opreisning, og derved bliver Eders Broder reddet, Eders Ære uplettet, den stakkels Mariana hjulpen og den troløse Rigsforstander blottet. Jeg vil gjøre Aftale med Pigen og udruste hende til dette Forsøg. Hvis I finder det rigtigt at udføre alt dette, saa vil den dobbelte Velgjerning beskytte vor List for Dadel. Hvad mener I derom?

Isabella.

Jeg føler Tilfredshed allerede ved Forestillingen derom, og jeg haaber, at det Hele vil faae et lykkeligt Udfald.

Hertugen.

Det kommer meget an paa, hvorledes I bærer Jer ad. Skynd Jer ihast til Angelo. Hvis han forlanger et Stævnemøde med Jer inat, saa lov, at I vil være ham til Villie. Jeg gaaer strax til Sankt Lucas' Kloster; der i Udflyttergaarden boer den nedbøiede Mariana; kom til mig der, men

Digitized by Google

afgjør hurtigt Sagen med Angelo, for at det ikke skal vare for længe.

Isabella.

Jeg takker Jer for denne Trøst; farvel, ærværdige Fader.

(de gaae, hver til sin Side.)

Anden Scene.

En Gade udenfor Fængslet.

(Hertugen, Albu, Pompejus og en Retsbetjent træde ind.)

Albu.

Nei, hvis der ikke er noget Raad for det, men du endelig skal sælge baade Mandfolk og Kvindfolk som Bæster, saa kommer nok hele Verden til at drikke rød og hvid Bastardvin.

Hertugen. (afsides.)

O, Himmel! hvad har vi her for Tøieri?

Pompejus.

Der har aldrig været Lystighed i Verden, siden den lystigste af to Skjelmer blev forstyrret i Haandværket, og den værste fik Lovens udtrykkelige Hævd paa en Pelskjole til at holde sig varm, og det baade med Ræve- og Lammeskind, for at betegne, at Listen, som er rigere end Uskyldigheden, tager sig bedst ud.

Albu.

Følg med, Mossjø. — Gud velsigne Jer, gode Broder Pater!

Hertugen.

Jer ligesaa, gode Broder Fader! — Hvad har den Karl forbrudt sig imod Jer, gode Ven?

Albu.

Han har forbrudt sig imod Loven, Herre, og vi antager, at han er en Tyv-ovenikjøbet; for vi har fundet en

Digitized by Google

underlig Slags Laasedirk hos ham, som vi har sendt til Rigsforstanderen.

Hertugen.

Fy, Knægt! en Kobler, en afskyelig Kobler!
den Synd, du er Medskyldig i, den er
din Levevei; betænk, hvad det vil sige,
at fylde Bugen og at klæde Ryggen
af slig en smudsig Last! Sig til dig selv:
jeg æder, drikker, klæder mig og lever
af deres dyrisk væmmelige Favntag.
At leve i en saadan Stank og Smuds,
troer du, det er et Liv? — Gjør Bod, gjør Bod!

Pompejus.

Ja, Herre, det stinker jo nok paa en Maade, Herre; men jeg vil dog bevise Jer, —

Hertugen.

Nei, nei! har Djævlen lært dig at bevise,
beviser det, at du er hans. Afsted
i Fængsel med ham! baade Tugt og Lære
maa til, hvis det uvane Dyr skal tæmmes.

Albu.

Han maa frem for Rigsforstanderen, Herre; han har advaret ham; Rigsforstanderen kan ikke finde sig i liderligt Kram; hvis han er en Kobler og kommer for Rigsforstanderen, saa kunde han ligesaagodt være en Mil borte.

Hertugen.

Gid Alle var, hvad Somme synes, fri
for Synder, eller Synd for Hykleri.

(Lucio kommer ind.)

Albu.

Hans Hals bliver snart pyntet som Eders Bæltested; et Reb, Herre.

Digitized by Google

Pompejus.

Der skimter jeg en Trøst. Jeg forlanger at stille Borgen; der kommer en Kavaler, som er min gode Ven.

Lucio.

Hvorledes staaer det til, ædle Pompejus? hvad? i Hælene paa Cæsar? bliver du ført i Triumf? hvad? er der ingen flere af Pygmalions Billedstøtter, der for nylig er bleven til en Kvinde og kan faaes for at stikke Haanden i Lommen og tage den lukket ud igjen? Hvad svarer du? Naa? hvad siger du til den Melodi og Anstalt og Fremgangsmaade? Er din Veltalenhed druknet i den sidste Regn? Naa? hvad siger du, Gadestryger? Er Verden endnu i de gamle Folder, min gode Mand? Hvilken Melodi gaaer Visen paa? er den tungsindig og ordknap? Eller hvad er det? Hvad Fif er der i det?

Hertugen.

Altid det samme og det samme! altid værre!

Lucio.

Hvordan lever min søde Lækkerbid, din Madame? besørger hun Haandværket endnu? hvad?

Pompejus.

Aa, Herre, hun har spist sit Saltmadsfad op, og nu ligger hun selv i Lage.

Lucio.

Det er jo godt; det er netop det Rigtige; saadan skal det være; altid friske Tøse, og Koblerskten i Saltetruget; en uundgaaelig Følge, saadan maa det være. Skal du i Fængsel, Pompejus?

Pompejus.

Ja, min Tro, Herre.

Lucio.

Ih, det er ikke saa ilde, Pompejus; farvel! gaa kun;

Digitized by Google

du kan sige, jeg har sendt dig derhen. For Gjæld, Pompejus? eller hvad?

Albu.

Fordi han er en Kobler, Herre, fordi han er en Kobler.

Lucio.

Godt! saa sæt ham i Fængsel; hvis Fængsel er det, der tilkommer en Kobler, saa er det jo hans Ret; Kobler er han, det er der ingen Tvivl om, og det fra gammel Tid af, født Kobler. Farvel, min gode Pompejus; hils Fængslet fra mig, Pompejus; nu bliver du en god Husholder; du vil holde dig til dit Hus.

Pompejus.

Jeg haaber, at Eders Velbaarenhed vil gaae i Borgen for mig.

Lucio.

Nei, sandelig vil jeg ikke, Pompejus; det er ikke Skik og Brug. Jeg vil bede for, at din Fængselstid maa blive forlænget; hvis du ikke bærer det taalmodigt, saa viser det desto større Ilterhed hos dig. Farvel, brave Pompejus. — Guds Fred, Pater!

Hertugen.

Det ønsker jeg Jer.

Lucio.

Sminker Birgitte sig endnu, Pompejus? Hvad?

Albu.

Kom nu afsted, Mosjø, kom!

Pompejus.

I vil da ikke gaae i Borgen for mig, Herre?

Lucio.

Nei, Pompejus, hverken da eller nu. — Hvad Nyt i Byen, Pater? hvad Nyt?

Digitized by Google

Albu.

Kom nu med, Mosjø, kom!

Lucio.

Gaa! — til dit Hundehus, Pompejus! gaa!

(Albu, Pompejus og Retsbetjenten gaae.)

Hvad Nyt, Pater, om Hertugen?

Hertugen.

Jeg veed ikke noget; kan I fortælle mig noget?

Lucio.

Somme sige, han er hos Keiseren af Rusland; somme andre, at han er i Rom; men hvor troer I, han er?

Hertugen.

Jeg veed ikke, hvor; men hvor han saa er, ønsker jeg, at det maa gaae ham vel.

Lucio.

Det var en gal, naragtig Grille af ham, at stjæle sig bort fra sit Rige og give sig til Landstrygerhaandværket, som han ikke var født til. Herr Angelo spiller rigtig Hertug i hans Fraværelse; han tager Overtrædelserne i Skole.

Hertugen.

Det gjør han vel i.

Lucio.

Det kunde ikke skade, om han var lidt mildere mod Letfærdighed; han er lidt gnaven i den Retning, Pater.

Hertugen.

Det er en altfor almindelig Last, og det er Strænghed, der skal helbrede den.

Lucio.

Ja, sandt nok, den Last er af en stor Familie og har mange Forbindelser. Men det er umuligt at udrydde den ganske, Pater, førend man faaer afskaffet Mad og Drikke. Man siger, at denne Angelo er ikke født af Mand og Kvinde

Digitized by Google

paa den ligefremme Maade, et Menneske kommer til Verden paa; er det sandt, troer I?

Hertugen.

Hvorledes skulde han da være bleven til?

Lucio.

Nogle fortælle, at han er kommen af en Havfrues Rogn, Andre, at han er et Afkom af to Stokfiske; men sikkert er det, at naar han lader sit Vand, saa fryser det strax til Is; det veed jeg, er sandt; og at han er en Marionet uden Generationsevne, det er aldeles utvivlsomt.

Hertugen.

I er spøgefuld, Herre, og lader Munden løbe noget rask.

Lucio.

Ih, er det ikke ubarmhjertig gjort af ham, at tage en Mands Liv for en uregjerlig Buxeklaps Skyld? Vilde Hertugen, som er fraværende, have gjort det? før han vilde have ladet en Mand hænge, fordi han havde sat hundrede Bastarder i Verden, før vilde han have betalt Opfostring for tusinde. Han havde en Medfølelse for den Spas; han kjendte til Tjenesten, og det lærte ham at være medlidende.

Hertugen.

Jeg har aldrig hørt, at den fraværende Hertug var synderlig mistænkt for Kvindfolk; det havde han ikke Hang til.

Lucio.

O, Herre; der tager I Feil.

Hertugen.

Det er ikke muligt.

Lucio.

Hvad? Hertugen ikke? Jo, — den Tiggerkvind paa halvhundrede Aar; — han pleiede altid at lægge en Dukat i hendes Klapprebøsse. Jo, Hertugen havde sine Griller; han vilde ogsaa nok tage sig en Rus, det kan jeg sige Jer.

Digitized by Google

Hertugen.

I gjør ham visselig Uret.

Lucio.

Herre, jeg har været hans Fortrolige; en Lurendreier var Hertugen, og jeg troer nok, jeg veed, hvad Grunden er til hans Bortreise.

Hertugen.

Sig mig dog endelig, hvad Grunden er.

Lucio.

Nei, undskyld mig; det er en Hemmelighed, der maa lukkes inde mellem Tænderne og Læberne; men saameget kan jeg sige Jer: den største Del af Undersaatterne holdt Hertugen for en forstandig Mand.

Hertugen.

Forstandig? det er der jo ingen Tvivl om, at han var.

Lucio.

En rigtig overfladisk, uvidende, tankeløs Karl var han.

Hertugen.

Det siger I enten af Avind eller af Daarskab eller af Misforstaaelse. Hans Livs hele Strøm, den Maade, hvorpaa han har ført Roret, vilde give ham et bedre Vidnesbyrd, hvis der krævedes Bevis. Lad hans egne Bedrifter være hans Vidnesbyrd, og han vil vise sig for Misundelsen selv som en Lærd, en Statsmand, en Kriger. Derfor taler I af Uvidenhed eller, hvis I har bedre Indsigt, er den meget fordunklet af Eders Ondskab.

Lucio.

Herre, jeg kjender ham, og jeg er hans Ven.

Hertugen.

Venskab taler med større Indsigt, og Indsigt mere venskabeligt.

Digitized by Google

Lucio.

Ja, ja, min Herre; jeg veed, hvad jeg veed.

Hertugen.

Det troer jeg knap; thi I veed ikke, hvad I siger. Men, hvis Hertugen nogensinde kommer tilbage, — som vi bede Gud om, at han maa, — saa vil jeg anmode Jer om at staae til Ansvar for ham. Hvis det er ærlig Tale, I har ført, saa har I Mod til at staae ved den. Det er min Pligt at opfordre Jer dertil, og derfor beder jeg om Eders Navn.

Lucio.

Mit Navn er Lucio; Hertugen kjender mig godt.

Hertugen.

Han skal lære Jer bedre at kjende, hvis jeg lever længe nok til at give ham Underretning om Jer.

Lucio.

Jeg er ikke bange for Jer.

Hertugen.

O, I haaber, at Hertugen ikke kommer tilbage; eller ogsaa indbilder I Jer, at jeg er altfor uskadelig en Modstander. Men, det forstaaer sig, jeg kan heller ikke gjøre Jer stor Skade. I vil sagtens sværge Jer fra det, I har sagt.

Lucio.

Før vil jeg lade mig hænge. I tager Feil af mig, Pater. Men ikke meer om det. Kan I sige mig, om Claudio skal døe imorgen eller ikke?

Hertugen.

Hvorfor skulde han døe?

Lucio.

Hvorfor? fordi han har fyldt en Flaske af en Tragt. Jeg vilde ønske, at den omtalte Hertug var kommen hjem igjen. Denne kjønsløse Statholder vil gjøre Provindsen folke-

Digitized by Google

tom ved lutter Afholdenhed. Spurvene maa ikke bygge under hans Tagskjæg, fordi de er letfærdige. Hertugen vilde have ladet Mørkets Gjerninger staae til Ansvar i Mørket; han vilde aldrig have trukket dem frem for Lyset. Gid han var hjemme igjen! For en Ulykke, denne Claudio er dødsdømt, fordi han har løst et Baand op. Farvel, gode Pater; vær saa god at bede for mig. Hertugen, det siger jeg Jer endnu en Gang, kunde nok spise Kjød om Fredagen. Nu er han for gammel; men endda kan jeg sige Jer, at han nok vilde hysse en Tiggertøs, om hun ogsaa lugtede af Grovbrød og Løg. Det kan I sige, at jeg har sagt. Farvel.

(gaaer.)

Hertugen.

Ei Magt, ei Høihed her paa Jord gaaer fri
for Dadel. Løgnen hugger Tanden i
den rene Dyd. Hvor vil en Drot du finde,
som mægter onde Tungers Gift at binde? —
Hvem kommer der?

(Escalus, Fangefogeden, Madam Mør og Retsbetjente komme ind.)

Escalus.

Afsted med hende til Fængslet.

Madam Mør.

Ak, gode, naadige Herre, vær god imod mig; Eders Høivelbaarenhed har Ord for at være en barmhjertig Mand, gode naadige Herre!

Escalus.

Dobbelt og tredobbelt Advarsel og dog skyldig i samme Brøde? Det kunde jo bringe Barmhjertigheden selv til at bande og spille Tyran.

Fogeden.

Hun har været Koblerske elleve samfulde Aar, Eders Høivelbaarenhed.

Digitized by Google

Madam Mør.

Naadige Herre, det er en Person, der hedder Lucio, der har vidnet imod mig. Jomfru Thrine Liggemeier var med Barn ved ham i Hertugens Tid; han lovede hende Ægteskab; hans Barn bliver fem Fjerdingaar til Kyndelmisse; jeg har selv havt det i Pleie, og se, hvor han nu gaaer og bagtaler mig.

Escalus.

Den Karl er en meget ryggesløs Person; lad ham kalde for os. — I Fængsel med hende! Naa, ikke et Ord mere! (Retsbetjentene gaae med Madam Mør.) — Foged, min Broder Angelo vil ikke lade sig overtale. Claudio skal døe imorgen. Sørg for, at han faaer en Præst og al christelig Forberedelse. Hvis min Broder havde samme Medlidenhed som jeg, vilde det ikke staae saaledes til med ham.

Fogeden.

Naadige Herre, denne Pater har været hos ham og beredt ham til at gaae Døden imøde.

Escalus.

God Aften, fromme Fader!

Hertugen.

Fred og Naade med Jer!

Escalus.

Hvor er I fra?

Hertugen.

Ei her fra Landet, skjønt tilfældigvis
jeg dvæler her en Tid. Jeg er en Broder
af hellig Orden, sendt fra Romerhoffet
med særligt Ærind fra hans Hellighed.

Escalus.

Hvad Nyt er der ude i Verden?

Digitized by Google

Hertugen.

Ingenting uden, at Retslaffenheden lider af saa stærk en Feber, at den kun kan helbredes ved Opløsning. Nyhed er det eneste, der er efterspurgt, og det er ligesaa farligt at blive gammel, i hvilken Retning det saa er, som det er en Dyd at blive uforanderlig i, hvad man saa tager sig for. Der er neppe Ærlighed nok i Verden til at sikkre Samfundet; men der er nok af alskens Sikkerheder og Kautioner, til at man kommer til at bande alt Kammeratskab, og den Gaade dreier hele Verdens Visdom sig om. Den Nyhed er gammel nok, og dog er den ny hver Dag. — Men, sig mig dog, Herre, hvordan var Hertugens Tænkemaade?

Escalus.

Han var en Mand, som fremfor enhver anden Stræben stræbte at kjende sig selv.

Hertugen.

Hvilke Nydelser var han hengiven til?

Escalus.

Han forlystede sig mere ved at see Andre glade, end han glædede sig ved det, der lovede ham Forlystelse; han var en særdeles maadeholden Herre. Men lad os overlade ham til hans Eventyr med den Bøn, at de maa faae et lykkeligt Udfald, og tillad mig at spørge Jer, hvorledes I finder Claudio forberedt? Efter hvad jeg hører, har I besøgt ham.

Hertugen.

Han bekjender, at hans Dommer ikke har tilmaalt ham uret Maal, og han bøier sig villigt under Retfærdighedens Bestemmelse. Desuagtet har han efter sin Skrøbeligheds Tilskyndelse dannet sig mange falske Forhaabninger om Livet; disse har jeg, som jeg bedst kunde, betaget ham Troen paa, og nu er han fattet paa at døe.

Digitized by Google

Escalus.

Saa har I opfyldt Eders Pligt imod Gud og Eders Embedes Krav imod Fangen. Jeg har arbeidet for den stakkels Herre til den yderste Grændse af min Beskedenhed; men jeg har fundet min Broder i Dommerembedet saa streng, at jeg har været nødt til at sige ham, at han virkelig er — Retfærdigheden selv.

Hertugen.

Hvis hans eget Liv svarer til hans strænge Fremfærd, saa vil den klæde ham godt; men skulde han selv feile, saa har han dømt sig selv.

Escalus.

Jeg gaaer hen for at besøge Fangen. Farvel!

(gaaer.)

Hertugen.

Fred være med Jer!

(Escalus gaaer med Fogeden.)

Hvo Herrens Sværd omgjorde vil,
han være streng, men from dertil.
Hans eget Speil ham lære maa
i Naaden staae, i Dyden gaae;
han skal ei lægge større Bøde
paa Næstens end paa egen Brøde.
Ve den, som grumt til Døde slaaer
for Feil, han gjerne selv begaaer!
Ve, trefold Ve, hvis Angelo
min Synd rev op og sin lod groe!
Hvad dog en Mand kan gjemme paa,
der synes engleren at staae!
Hvor Hyklerkunst, i Synden stærk,
kan passe Tiden til sit Værk
og drage i sit lette Spind
det Tungeste, det Største ind!

Digitized by Google

Nu har jeg List mod Ondskab sat:
Angelo favne skal inat
den Brud, han fordum bød Foragt,
og Falskhed skal ved Falskheds Dragt
faae Svig til Løn for svigfuldt Raad
og knytte Pagtens brudte Traad.

(gaaer.)

Fjerde Act.

Første Scene.

Marianas Stue.

(Mariana sidder, en Dreng staaer foran hende.)

Drengen. (synger.)

Disse Læber lad mig flye
med det søde Løgnens Spil!
disse Øine, — Dagens Gry, —
Lys, der lede Morgnen vild.
Men mit Kys giv mig igjen, —
giv igjen! —
Elskovs Segl, — ak! hvor er den? —
hvor er den?

Mariana.

Hold op nu med din Sang og skynd dig bort;
der kommer han, den Trøstens Mand, hvis Raad
saa tidt har bragt til Ro mit Mismods Knurren.

(Drengen gaaer.)

(Hertugen kommer ind.)

Tilgiv mig, Herre; nødig vilde jeg,
I skulde truffet mig ved Spil og Sang;

Digitized by Google

undskyld mig dog, og tro, det er ei Lyst,
der vækkes, men min Sorg, der finder Trøst.

Hertugen.

Helt vel; dog tidt har Toners Tryllemagt
gjort Ondt til Godt, og Godt til Skade bragt.

Men, sig mig, har her været Nogen idag og spurgt efter mig? omtrent ved denne Tid har jeg lovet at møde her.

Mariana.

Der har Ingen spurgt efter Jer; jeg har siddet her hele Dagen.

(Isabella kommer ind.)

Hertugen.

Jeg har urokkelig Tillid til Jer. — Nu er Tiden netop kommen. Jeg vil bede Jer om at gaae bort et Øieblik; det kunde hænde, at jeg om lidt beder Jer komme igjen, for Eders egen Fordels Skyld.

Mariana.

Jeg er Eder altid forbunden.

(gaaer.)

Hertugen.

Vel mødt, og hjertelig Velkommen! sig,
hvad Nyt fra denne gode Rigsforstander?

Isabella.

Han har en Have, hegnet ind med Murværk,
en Vingaard støder op dertil mod Vest;
paa denne Vingaard er en Port af Planker,
der lukkes op med denne større Nøgle;
den anden her er til en lille Dør,
som fører fra Vingaarden ind i Haven.
Der har jeg lovet ham et Stævnemøde,
naar Midnatstimen ruger over Jorden.

Digitized by Google

Hertugen.

Veed I Bestеd, at I kan finde Veien?

Isabella.

Den har jeg mærket mig med Flid og Omhu;
med hviskende, forbryderst Ivrighed
udpeged han mig Alt og viste mig
to Gange Veien.

Hertugen.

Har I andre Tegn
aftalt imellem Jer, som hun maa mærke?

Isabella.

Kun dette, at vort Møde skeer i Mørke;
og jeg har sagt ham, at mit hele Ophold
maa være kort; thi jeg har foregivet,
jeg har en Tjener med, der følger mig
og venter paa mig, og som troer, jeg kommer
kun for min Broders Skyld.

Hertugen.

Helt vel betænkt!
Jeg har end ikke talt til Mariana
et Ord om denne Sag. — Kom, Mariana!

(Mariana kommer ind.)

Jeg gjør Jer her bekjendt med denne Jomfru;
hun bringer Eder Hjælp.

Isabella.

Det er mit Ønske.

Hertugen.

Sig, er I fuldt forvisset om mit Venskab?

Mariana.

Ja, gode Pater, jeg har Prøver paa det.

Hertugen.

Saa tag da Eders Søster her ved Haanden,

Digitized by Google

hun har en Nyhed at fortælle Jer;
jeg venter her, til det er Jer beleiligt;
men skynd Jer, Nattens Taage nærmer sig.

Mariana. (til Isabella.)

Behager I at træde indenfor?

(Mariana og Isabella gaae.)

Hertugen.

O, Fyrstemagt og Høihed! Millioner
Forræderøine fæste sig paa dig,
og hele Bind af Rygter er i Omløb
med falsk, modsigende Forklaring om
din Gjerning; tusind Vittighedsmisfostre
gjør dig til deres tomme Drømmes Fader
og forme dig som deres Hjernes Taager. —

(Mariana og Isabella komme tilbage.)

Velkommen! er I bleven enige?

Isabella.

Hun vil gaae ind paa dette Forslag, Fader,
hvis det er Eders Raad.

Hertugen.

Ei blot mit Bifald,
men min Begjæring.

Isabella. (til Mariana.)

Naar I stilles fra ham,
saa tal kun lidt med sagte, dæmpet Røst:
„Tænk paa min Broder nu".

Mariana.

Vær uden Frygt.

Hertugen.

Vær selv, min kjære Datter, uden Frygt;
han er din Husbond ved Trolovelse;
at sammenføie Jer er ikke Synd;

Digitized by Google

det Krav, du har paa ham med gyldig Ret,
besmykker denne List. — Kom, lad os gaae.
Hvo Korn vil høste, maa sin Mark besaae.

(de gaae.)

Anden Scene.

I Fængslet.

(Fangefogeden og Pompejus komme ind.)

Fogeden.

Kom hid, du! kan du hugge et Hoved af?

Pompejus.

Hvis Manden er Ungkarl, Herre, saa kan jeg nok; men hvis han er en gift Mand, saa er han sin Hustrues Hoved, og en Kvindes Hoved kan jeg dog ikke hugge af.

Fogeden.

Hør nu, min Ven, lad dine Narrestreger fare, og svar mig ligefrem. Imorgen skal Claudio og Barnardino døe, og vi har her i Fængslet kun vor sædvanlige Skarpretter, der mangler en Medhjælper i sin Bestilling. Hvis du vil paatage dig at hjælpe ham, saa skal du til Gjengjæld slippe for din Fodklods; hvis ikke, saa skal du sidde hele din Tid ud, og til Afsked have dine Pidsk uden al Barmhjertighed; thi du har været en velbekjendt Kobler.

Pompejus.

Herre, jeg har været en ulovlig Kobler i umindelige Tider; men jeg vilde være tilfreds med at være en lovlig Skarpretter, og jeg vilde gjerne have nogen Underretning af min Makker.

Fogeden.

Heida! Rædelig! hvor er Rædelig? kom ind!

(Rædelig kommer ind.)

Digitized by Google

Rædelig.

Kaldte I, Herre?

Fogeden.

Se, her er en Karl, der vil hjælpe dig imorgen med Henrettelsen; hvis du synes, kan du komme overens med ham for et Aar og beholde ham hos dig; hvis ikke, kan du bruge ham for denne Gang og saa lade ham gaae. Hvad Æren angaaer, har han ikke Noget at lade dig høre; han har været Kobler.

Rædelig.

Kobler! Fy for Pokker! han bringer min Kunst i Vanrygte.

Fogeden.

Aa, Snak! I veier hinanden op; en Fjer vil faae Vægtstaalen til at synke.

(gaaer.)

Pompejus.

Hvis I behageligst tillader, Herre, — for I seer virkelig meget behagelig ud, naar det ikke var, fordi der var Noget i Eders Mine, der mindede om Galgen, — kalder I Eders Bestilling en Kunst, Herre?

Rædelig.

Ja, en Kunst.

Pompejus.

At male, Herre, det har jeg hørt er en Kunst, og da Tøsene, som høre til mit Haandværk, bruge at male sig, er det et Bevis for, at mit Haandværk er en Kunst. Men hvad Kunst der skulde være ved at hænge Folk, det kan jeg ikke forestille mig, om jeg saa skulde hænges.

Rædelig.

Det er en Kunst.

Digitized by Google

Pompejus.

Bevis.

Rædelig.

Enhver Tyvs Tøi passer Skarpretteren.

Pompejus.

Og enhver ærlig Mands Tøi passer Tyven; for hvis det er for knapt for Tyven, synes den ærlige Mand, at det er rigeligt nok, og hvis det er for rigeligt for Tyven, finder Tyven, at det er knapt nok; ergo passer enhver ærlig Mands Klæder Tyven.

(Fogeden kommer tilbage.)

Fogeden.

Er I komne overens?

Pompejus.

Herre, jeg vil tjene ham; for jeg indseer, at Bøddelens Haandværk er mere bodfærdigt end Koblerens; han beder oftere om Tilgivelse.

Fogeden.

Du der, hold din Blok og din Øxe istand til imorgen Klokken fire.

Rædelig.

Kom, Kobler, jeg vil lære dig mit Haandværk; følg med.

Pompejus.

Jeg længes efter at belæres, og hvis I engang skulde have min Tjeneste behov for Eders eget Vedkommende, saa haaber jeg, at I skal finde mig flink; for jeg skylder Jer virkelig en god Betjening for den Artighed, I viser mig.

Fogeden.

Kald nu paa Claudio og Barnardino.

(Rædelig og Pompejus gaae.)

Digitized by Google

Den Ene ynker jeg; men Morderen,
lad ham kun døe, var han min bedste Ven.

(Claudio kommer ind.)

Se, her er Eders Dødsdom, Claudio;
nu er det Midnat; men imorgen tidlig
gaaer I til Himlen. Hvor er Barnardino?

Claudio.

Saa søvntung som den skyldfrie Mødighed,
der ligger stiv paa Vandringsmandens Lemmer.
Han vil ei vaagne.

Fogeden.

Hvem kan hjælpe ham?
Gaa da; bered Jer; — hør dog, hvilken Støi!

(der bankes paa Døren.)

Gud trøste Eders Sjæl! —

(Claudio gaaer.)

Ja, strax! — Jeg haaber,
det er Benaadning for den gode Claudio,
Opsættelse maaskee. — Velkommen, Fader!

(Hertugen kommer ind.)

Hertugen.

Gid Nattens bedste Frelsens Aander svæve
omkring dig, Foged! Hvem har været her?

Fogeden.

Slet Ingen, siden Aftenklokken ringed.

Hertugen.

Ei Isabella?

Fogeden.

Nei.

Hertugen.

De kommer snart.

Digitized by Google

Fogeden.

Hvad Trøst har I til Claudio?

Hertugen.

Der er
et Haab.

Fogeden.

En ubarmhjertig Rigsforstander!

Hertugen.

Sig ikke det. Hans Levnet gaaer jævnsides
hans egen strænge Retfærds Streg og Linie;
han tuer hos sig selv med hellig Renhed
det, som hans Magt fremstormer for at dæmpe
hos Andre. Var han smittet selv med det,
han revser, var han grusom. Som det er,
er han retfærdig kun. —

(der bankes paa Døren.)

(Fogeden gaaer.)

Nu er de komne. —
Hvor mild den Foged er! kun sjeldent veed
en hærdet Slutter af Barmhjertighed. —
Hør, hvilken Larm! det er en Hastværks Aand,
der slaaer saa haardt den føielige Dør.

(Fogeden kommer tilbage og taler med En udenfor.)

Fogeden.

Der maa han vente, indtil Portneren
kan lukke op; nu bliver han kaldt op.

Hertugen.

Er der ei kommet Naadebud om Claudio,
men skal han døe imorgen?

Fogeden.

Intet Bud.

Digitized by Google

Hertugen.

Hvor nær det nu end er ved Daggry, Foged,
skal I før Morgen dog faae Meer at høre.

Fogeden.

Maaskee har I erfaret Noget; dog
jeg har den Tro, der kommer intet Afbud;
det har vi aldrig seet; desuden har
Herr Angelo paa selve Dommersædet
benægtet det for hele Folkets Øren.

(Et Bud kommer ind.)

Hertugen.

Det er hans Naades Tjener.

Fogeden.

Det er Benaadningen for Claudio.

Budet.

Hans Naade sender Jer denne Skrivelse, og fremdeles med mig den Befaling, at I ikke maa afvige derfra i det mindste Punkt, hverken i Tiden eller Sagen eller nogen anden Omstændighed. God Morgen! jeg troer nok, det er næsten Dag.

Fogeden.

Jeg skal adlyde ham.

(Budet gaaer.)

Hertugen. (afsides.)

Det er Benaadning, ved en Synd opnaaet,
som Naadegiveren har selv begaaet.
Nu kan jo Lasten trives rask herefter,
naar den af Magten selv faaer Ly og Kræfter.
Naaden af Synden født vil snart begynde
for Brødens Skyld Forbryderen at ynde.

(til Fogeden.)

Hvad skriver han?

Digitized by Google

Fogeden.

Jeg sagde Jer det jo nok. Herr Angelo anseer mig rimeligvis for efterladen i min Tjeneste og vækker mig derfor med denne usædvanlige Paamindelse, der forekommer mig mærkelig; thi han har aldrig pleiet at gjøre det før.

Hertugen.

Lad os dog høre Brevet.

Fogeden. (læser.)

„Hvad I end maatte faae at høre i modsat Retning, saa lad Claudio henrette Klokken fire, og Barnardino samme Eftermiddag. Send mig til ydermere Forvisning Claudios Hoved Klokken fem. Sørg for, at dette bliver tilbørlig gjort, og tænk, at mere beroer derpaa end her nu kan meddeles. Derfor undlad ikke at gjøre Eders Pligt saaledes, som I vil staae til Ansvar derfor med Eders Liv." — Hvad siger I til det?

Hertugen.

Hvem er den Barnardino, der skal henrettes om Eftermiddagen?

Fogeden.

En Tater af Fødsel, men opfostret her, og som har været i Fængsel i ni Aar.

Hertugen.

Hvor kommer det, at den fraværende Hertug ikke enten har sat ham i Frihed eller ladet ham henrette? Jeg har hørt, at saaledes pleiede han altid at bære sig ad.

Fogeden.

Hans Venner har bestandig udvirket Opsættelse for ham, og hans Brøde er rigtignok heller ikke bleven utvivlsomt bevist førend nu under Herr Angelos Styrelse.

Hertugen.

Er den nu aabenbar?

Digitized by Google

Fogeden.

Aldeles haandgribelig, og han nægter den ikke selv.

Hertugen.

Har han vist sig angerfuld i Fængslet? og hvorledes synes hans Sindsstemning at være?

Fogeden.

Det er et Menneske, der ikke har mere Gru for at døe end for at gaae tilsengs med en Rus, tankeløs, føleløs og frygtløs for det Forbigangne, Nærværende og Tilkommende, ligegyldig mod Døden og en ryggesløs Morder.

Hertugen.

Han trænger til Formaning.

Fogeden.

Han vil ingen høre; han har altid nydt stor Frihed i Fængslet; gav man ham Lov til at slippe bort herfra, saa vilde han ikke gjøre det; han er drukken flere Gange om Dagen, ja ofte drukken mange Dage i Rad. Vi har oftere vakt ham, som om vi vilde føre ham til Retterstedet og vist ham en foregiven Dødsdom; men det har ikke gjort det ringeste Indtryk paa ham.

Hertugen.

Mere om ham siden. Paa Eders Pande, Foged, staaer Retsind og Mandighed præget. Har jeg læst feil, saa har min gamle Erfaring skuffet mig; men jeg vil i Tillid til min Kløgt vove Noget. Claudio, som I her har en Befaling til at henrette, er ikke større Forbryder mod Loven end Angelo, der har dømt ham; til at overtyde Jer derom paa den haandgribeligste Maade, kræver jeg kun fire Dages Frist. Imidlertid maa I gjøre mig en øieblikkelig og farlig Tjeneste.

Fogeden.

Hvormed, Herre?

Digitized by Google

Hertugen.

Med at opsætte Henrettelsen.

Fogeden.

Ak! hvorledes kan jeg det, da Timen er fast bestemt, og jeg har faaet udtrykkelig Befaling med Trusel om Straf at bringe hans Hoved for Angelos Øine? jeg vil bringe mig selv i samme Stilling som Claudio, hvis jeg handler i mindste Maade derimod.

Hertugen.

Ved mit Ordensløfte tilsiger jeg Jer Sikkerhed, hvis I lader Jer lede af mit Raad. Lad denne Barnardino henrette imorgen tidlig og hans Hoved bringe til Angelo.

Fogeden.

Angelo har seet dem begge og vil kjende Ansigtstrækkene.

Hertugen.

O, Døden er en Mester i at gjøre Folk ukjendelige, og I maa hjælpe lidt til. Rag hans Hoved og slet hans Skjæg, og sig, det var den Bødfærdiges Ønske, at blottes saaledes før sin Død. I veed, det er Noget, der ofte skeer, og hvis der hænder Jer Andet som Følge af dette end Tak og god Lykke, saa vil jeg ved den Helgen, jeg bekjender, svare derfor med mit Liv.

Fogeden.

Tilgiv mig, fromme Fader; det er imod min Ed.

Hertugen.

Har I aflagt Ed til Hertugen eller til Rigsforstanderen?

Fogeden.

Til Hertugen og den, han overdrager sin Magt.

Hertugen.

Vilde I troe at have begaaet en Brøde, hvis Hertugen erkjendte Eders Fremfærd for retfærdig?

Digitized by Google

Fogeden.

Men hvilken Rimelighed vil der være deri?

Hertugen.

Ikke en Sandsynlighed, men en Vished. Men siden jeg seer, at I er ængstelig, og ikke let lader Jer bevæge, hverken ved min Ordensdragt, min Oprigtighed eller min Overtalelsesevne, saa vil jeg gaae videre end jeg havde ifinde, for at betage Jer al Frygt. Seer I, her er Hertugens Haand og Segl. I kjender sagtens Haandskriften, og Signetet er Jer ikke fremmed.

Fogeden.

Jeg kjender begge.

Hertugen.

Indholdet gaaer ud paa Hertugens Tilbagekomst. I kan siden læse det i Mag, og I vil da see, at inden to Dage vil Hertugen være her. Dette er Noget, Angelo ikke veed, thi han modtager netop idag Brev af et besynderligt Indhold, maaskee om at Hertugen er død, maaskee at han er gaaet i Kloster, men tilfældigvis Intet af hvad her staaer. — Se nu, Morgenstjernen kalder Hyrden til at drive Faarene ud. Fald ikke hen i Forbauselse over, hvad Alt dette skal blive til. Alle Vanskeligheder er lette, naar man kjender dem. Kald paa Eders Skarpretter og af med Barnardinos Hoved. Jeg vil strax skrifte ham og forberede ham til et bedre Sted. I er endnu forbauset, men dette vil ganske vist afgjøre Eders Beslutning. Kom nu; det er næsten den lyse Morgen.

(de gaae.)

Tredie Scene.

(Pompejus kommer ind.)

Pompejus.

Jeg er lige saa godt hjemme her, som jeg var i vort eget Gjæstehus. Man skulde troe, det var Madam Mors

Digitized by Google

eget Hus; for her er mange af hendes gamle Kunder. For det første er her den unge Herr Rask; han er sat for et Parti Karduspapir og gammelt Ingefær, til Værdi af hundrede og syv og halvsemsindstyve Pund, hvilket han har udbragt til ti Pund i rede Penge. Ja, det forstaaer sig, Ingefær var ikke meget efterspurgt dengang, for alle de gamle Kjællinger var døde. Saa er her en Mosjø Springer, som er sat ind efter Begjæring af Mester Prima, Silkekræmmeren, for en tre, fire Dragter af ferskenfarvet Silketøi, som nu bringer ham paa temmelig ferst Kost. Saa har vi den unge Mosjø Dingle og Mosjø Bandegal og Mosjø Kobberspore og Mosjø Mistemad, Fægtemesteren, og den unge Mosjø Arveslip, som stak den lystige Buddinge ihjel, og Mosjø Puf, Rævefægteren, og den brave Mosjø Bindesto, den vidtbereiste Mand, og den gale Krus, som gjorde det af med Pot, og en fyrgetyve Stykker til, troer jeg, alle meget flinke i vor Haandtering, og nu sidde de her for Vorherres Skyld.

(Rædelig kommer ind.)

Rædelig.

Hei du, hent Barnardino.

Pompejus.

Mosjø Barnardino! I maa staae op og lade Jer hænge, Mosjø Barnardino!

Rædelig.

Hei, Barnardino!

Barnardino. (indenfor.)

Gid I faae en Ulykke i Jer Hals! Hvem gjør den Støi der? Hvem er I?

Pompejus.

Det er Eders Venner, Herre; det er Bøddelen; I maa være saa artig, Herre, at staae op og blive aflivet.

Digitized by Google

Barnardino.

Pak Jer, Slyngel! Affted! jeg er søvnig.

Rædelig.

Sig ham, at han skal vaagne, og det i en Fart.

Pompejus.

Gode Mosjø Barnardino, vaagn op bare til I er henrettet; saa kan I sove bagefter.

Rædelig.

Gaa ind til ham og hent ham ud.

Pompejus.

Nu kommer han, Herre, nu kommer han; jeg kan høre hans Straa rasle.

(Barnardino kommer ind.)

Rædelig.

Er Øxen paa Blokken?

Pompejus.

Alting i Orden, Herre.

Barnardino.

Hvad nu, Rædelig? Hvad Godt vil I?

Rædelig.

Sandt at sige, vilde jeg bede Jer om at kile paa med en Bøn; for seer I, Dødsdommen er kommen.

Barnardino.

I Skurk! jeg har sviret hele Natten; jeg er ikke belavet paa det.

Pompejus.

Desto bedre Herre; for den, der har drukket hele Natten og bliver hængt tidlig om Morgenen, kan sove desto fastere hele næste Dag.

(Hertugen kommer ind.)

Digitized by Google

Rædelig.

Seer I, der kommer Eders Skriftefader; troer I endnu, vi spøger?

Hertugen.

Tilskyndet af Christenkjærlighed og ved at høre, hvor brat I skal fare heden, kommer jeg for at formane Jer, trøste Jer og bede med Jer.

Barnardino.

Det skal jeg ikke have Noget af, Pater. Jeg har drukket tæt hele Natten, og jeg vil have længer Tid til at forberede mig; ellers maa de slaae Hjernen ud paa mig med Knipler. Jeg finder mig ikke i at lade mig henrette idag, det er vist.

Hertugen.

O, Ven, I maa, og derfor beder jeg Jer, se fremad paa den Vei, I nu skal vandre.

Barnardino.

Jeg sværger Jer til, at jeg vil ikke døe idag, hvem der saa vil overtale mig.

Hertugen.

Men, hør dog, —

Barnardino.

Ikke et Ord! har I Noget at sige mig, saa kom til mig i mit Lukaf; thi derfra kommer jeg ikke ud idag.

(gaaer.)

(Fogeden kommer ind.)

Hertugen.

Uskikket til at døe som til at leve!
Stenhjerte!

Fogeden.

Efter ham! bring ham til Blokken!

(Rædelig og Pompejus gaae.)

Naa, Herre, hvordan har I fundet Fangen?

Digitized by Google

Hertugen.

En Skabning hel umoden og uskikket
til Døden. Det var syndigt, som hans Sjæl
nu er bestedt, at bringe ham til Døden.

Fogeden.

Imorges, Fader, døde her i Fængslet
en vis Ragozin af en voldsom Feber,
en vidt bekjendt Pirat; han var en Mand
af Claudios Alder, havde Haar og Skjæg
af samme Farve. Hvad om vi nu vented
med den Forstokkede, til han blev omvendt,
og stilled Rigsforstanderen tilfreds
med denne Dødes Hoved, som dog bedre
kan ligne Claudios?

Hertugen.

O, det har Himlen
jo selv tilskikket! sæt det strax i Værk;
Timen er nær, som Angelo har fastsat;
sørg for, at dette skeer, og at det sendes
alt som han bød; imens jeg overtaler
den vilde Niding til at døe taalmodigt.

Fogeden.

Ja, gode Fader, det skal skee paa Stand;
men Barnardino maa iaften døe;
men hvad skal der fremdeles skee med Claudio,
at jeg kan undgaae Faren, som vil true,
fald det rygtes, at han er ilive?

Hertugen.

Gjør I nu det: hold baade Barnardino
og Claudio i lønligt Gjem. Før Solen
har sendt Daghilsen tvende Gange til

Digitized by Google

den Slægt, der boer paa Jordens anden Side,
skal I faae Vished om, at I er tryg.

Fogeden.

Jeg lyder Jer med Glæde.

Hertugen.

Skynd Jer da;
tøv ei, send Hovedet til Angelo.

(Fogeden gaaer.)

Nu skriver jeg et Brev til Angelo,
som Fogeden skal bringe ham; dets Indhold
skal melde ham, at jeg er nær ved Hjemmet,
og at jeg af en vigtig Grund maa holde
mit Indtog offentligt. Ham byder jeg,
at han skal møde mig ved Helligkilden,
en Miil fra Staden. Derpaa skal vi roligt
og Skridt for Skridt i vel afveiet Form
gaae frem mod Angelo.

(Fogeden kommer ind.)

Fogeden.

Her er det Hoved;
jeg selv vil bringe det.

Hertugen.

Det er det bedste.
Kom snart igjen; thi jeg vil tale med Jer
om Ting, som Ingen Andre skulde høre.

Fogeden.

Jeg iler, hvad jeg kan. (gaaer.)

Isabella. (udenfor.)

Guds Fred! luk op!

Hertugen.

Hør, Isabellas Røst. Hun vil nok vide,
om Broderens Benaadning nu er kommen;

Digitized by Google

men hun skal Intet vide om sin Lykke;
saa vil hun i sin Sorg faae himmelsk Trøst,
naar mindst hun venter det.

(Isabella kommer ind.)

Isabella.

Tillader I, —

Hertugen.

Guds Fred, Godmorgen, skjønne, fromme Datter.

Isabella.

Et kjært Velkommen af saa from en Mand. —
Har Rigsforstanderen ei sendt Benaadning
for Claudio?

Hertugen.

Fra Verden, Isabella,
har han forløst ham. Hans afhugne Hoved
er sendt til Angelo.

Isabella.

Det er umuligt!

Hertugen.

Saaledes er det; vis nu Eders Visdom
ved fast Taalmodighed.

Isabella.

O, jeg vil til ham!
hans Øine vil jeg rive ud!

Hertugen.

I kommer
ei for hans Øine.

Isabella.

Stakkels Claudio!
Fortabte Isabella! onde Verden!
fordømte Angelo!

Digitized by Google

Hertugen.

Det volder ham
ei mindste Skade, Jer ei mindste Gavn;
hold op dermed; giv Gud Jer Sag i Vold.
Mærk, hvad jeg siger; I skal snart erfare,
hver Stavelse var kun den rene Sandhed.
Hertugen kommer hjem imorgen — saa,
tør Eders Øine; en af mine Brødre,
hans Skriftefader, har fortalt mig det.
Han har sendt Budskab alt til Escalus
og Angelo, der gjør sig rede til
at møde ham ved Stadens Port og der
nedlægge deres Magt. Hold Eders Kløgt,
hvis I formaaer det, paa den gode Vei,
jeg ønsker den skal gaae; da skal I opnaae
at styre Eders Harm paa denne Niding,
Hertugens Naade, Hævn af Hjertens Lyst
og Alles Agtelse.

Isabella.

Jeg lyder Jer.

Hertugen.

Giv Broder Peter dette Brev; det er
den Munk, der meldte mig Hertugens Hjemkomst.
Sig ham, jeg beder ham ved dette Tegn
at møde mig i Marianas Hus
iaften. Hendes Sag og Eders vil jeg
betroe til ham, og han skal bringe Jer
for Hertugen. Der skal han føre Klage
mod Angelo høirøstet i hans Ansigt.
Jeg er desværre bunden ved et Løfte
og kan ei komme selv. Gaa nu med Brevet.
Bort med det bittre Vand af Eders Øine;

Digitized by Google

vær let om Hjertet. Leder jeg Jer vild,
saa tro ei meer min Orden! — Hvem er der?

(Lucio kommer ind.)

Lucio.

God Aften, Pater; hvor er Fogeden?

Hertugen.

Han er ikke hjemme.

Lucio.

O, smukke Isabella, jeg bliver bleg om Hjertet ved at see Eders Øine saa røde; I maa være taalmodig. Jeg er glad ved at holde baade Middags og Aftensmaaltid med Vand og Klid; jeg vover ikke for mit Hoveds Skyld at fylde min Mave; fik jeg et eneste solid Maaltid, var det ude med mig. Men man siger, at Hertugen kommer hjem imorgen. Paa min Ære, Isabella, jeg har havt Venskab for Eders Broder; hvis den gamle Nar, Hertugen af de mørke Kroge, havde været hjemme, saa havde han levet endnu.

(Isabella gaaer.)

Hertugen.

Min Herre, Hertugen vil være Jer grumme lidt forbunden for Eders Historier om ham; det bedste er, at han er ikke den, I gjør ham til.

Lucio.

Pater, I kjender ikke Hertugen saa godt som jeg; han er en bedre Fuglefænger, end I troer.

Hertugen.

Godt! I skal engang staae til Ansvar derfor. Farvel!

Lucio.

Nei, bi lidt; jeg vil gjøre Jer Følgeskab; jeg kan fortælle Jer nette Historier om Hertugen.

Digitized by Google

Hertugen.

I har allerede fortalt mig for mange, Herre, hvis de er sande; hvis ikke, saa kunde ingen være nok.

Lucio.

Jeg har engang været stævnet for ham, fordi jeg havde skaffet en Pige et Barn.

Hertugen.

Havde I da gjort det?

Lucio.

Ja vist havde jeg; men jeg svor mig med Glæde fra det, ellers havde de giftet mig med det raadne Eble.

Hertugen.

Min Herre, Eders Selskab er mere behageligt end anstændigt. Farvel!

Lucio.

Paa min Ære, jeg vil følge Jer til Enden af Gyden. Hvis Kippesnak er Jer imod, saa vil vi ikke have ret meget af det. Ja, Pater, jeg er en Slags Burre; jeg hænger paa.

(de gaae.)

Fjerde Scene.

Et Værelse i Angelos Hus.

(Angelo og Escalus komme ind.)

Escalus.

Hvert Brev, han har skrevet, har modsagt det foregaaende.

Angelo.

Paa den mest urimelige og forvirrede Maade. Hans Adfærd ligner i høi Grad Galskab. Gud forbyde, at hans Forstand skulde have lidt nogen Skade! Og hvorfor skal vi møde ham ved Porten og der nedlægge vor Myndighed i hans Hænder?

Digitized by Google

Escalus.

Det begriber jeg ikke.

Angelo.

Og hvorfor skal vi lade udraabe en Time før hans Indtog, at hvis Nogen kræver Opreisning for tilsøiet Uret, skal de forebringe deres Begjæring paa Gaden?

Escalus.

Det angiver han sin Grund for, nemlig, for at gjøre en hurtig Ende paa Klagerne og befrie os for senere Paafund, som derved have mistet al Kraft og Gyldighed.

Angelo.

Velan! jeg beder Jer, gjør det bekjendt;
imorgen tidlig skal I see mig hos Jer.
Lad alle Mænd af Rang og Stand tilsige
at møde ham.

Escalus.

Det skal jeg. Saa Farvel!

(gaaer.)

Angelo.

God Nat! — Den Daad forvansker helt mit Væsen,
berøver mig min Kraft og gjør mig sløv
til al min Gjerning. En vanæret Jomfru!
og det ved Statens Ypperste, som skjærped
den samme Lov. — Hvis ikke Pigeblu
forhindred hende i at melde høit
sin Jomfruæres Tab, hvor hun da kunde
udraabe mig! Dog, Overlæg vil nok
afskrække hende; thi min Værdighed
har slig en Vægt af Tiltro, at en Klage
af Enkeltmand ei rammer den, men knuser
Anklageren. — Hans Liv var blevet sparet,
naar ei det var fordi den raske Svend

Digitized by Google

magstee med Tiden kunde taget Hævn,
fordi han fik saa ærefløst et Liv
for slig en Skjændsels Pris. — Dog, gid han leved! —
Ak! har vi først forladt Guds Naades Vei,
gaaer Alting skjævt; vi vil og vil dog ei!

(gaaer.)

Femte Act.

Første Scene.

Udenfor Staden.

(Hertugen kommer ind i sin egen Dragt fulgt af Munken Peter.)

Hertugen. (giver Peter et Brev.)

Giv mig, naar Tiden kommer, dette Brev.
Fogeden veed vor Agt og vore Planer.
Naar Sagen er i Gang, følg Eders Forskrift,
og hold Jer til vort foresatte Maal,
om end I stundom viger ud til Siden,
som Sagens Gang det fører med. Gaa nu
til Flavius' Hus og sig ham, hvor jeg er;
bring samme Bud til Valentino, Rowland
og Crassus; sig dem, de skal bringe mig
Trompeterne til Porten; men lad Flavius
først komme til mig.

Peter.

Det skal skee som snarest.

(gaaer.)

(Barrius kommer ind.)

Hertugen.

Tak, Barrius, du har ei været sen;

Digitized by Google

kom, lad os gaae; ret snart vil flere Venner
her hilse paa os, kjære Varrius. (de gaae.)

Anden Scene.

Gade nærved Stadens Port.

(Isabella og Mariana komme ind.)

Isabella.

Jeg vilde nødig bruge disse Omsvøb;
jeg vilde tale Sandhed; Eders Sag
var det at føre denne Klage mød ham;
men det er paalagt mig at gjøre det;
det skjuler, siger han, vort hele Formaal.

Mariana.

Lyd I hans Raad.

Isabella.

Desuden, siger han,
at hvis det hænder, at han taler mod mig
og for min Modpart, maa jeg ikke undres;
det er en bitter Drik, som sødt skal læge.

Mariana.

Gid Broder Peter —

Isabella.

Tys, der kommer han.

(Munken Peter kommer.)

Peter.

Kom, jeg har fundet Jer en heldig Plads,
hvor I kan komme Hertugen saa nær,
at han kan ikke slippe Jer forbi.
Tre Gange har Trompeterne alt gjaldet;
det ædle, velfornemme Borgerskab
har stillet sig ved Porten; Hertugen
vil drage ind om lidt. Saa kom da; skynd Jer!

(de gaae.)

Digitized by Google

Tredie Scene.

En aaben Plads udenfor Porten.

(Fra den ene Side komme Hertugen, Varrius og Hofmænd; fra den anden Side Angelo, Escalus, Lucio, Fogeden, Retsbetjente og Borgere.)

Hertugen.

Vel mødt, min ædle Frænde, — I min gamle
trofaste Ven, det glæder mig at see Jer.

Angelo og Escalus.

Lykkelig Hjemkomst, Eders høie Naade!

Hertugen.

Jeg takker ret af Hjertens Grund Jer begge.
Vi har forhørt os om Jer, og vi høre
saameget Godt om Eders strænge Retfærd,
at det er os en Trang at takke Jer
i Folkets Paahør som et Forbud paa
end større Løn.

Angelo.

I gjør min Gjæld end større.

Hertugen.

O, Eders Gjerning taler høit; jeg gjorde
den Uret, om jeg sluttede den inde.
i Brystets lukte Gjem, mens den er værd
i Skrift af Malm at fæste Bo beskjærmet
mod Tidens Tand og Glemsels Oversletning.
Kom, giv mig Eders Haand; lad Folket see det,
at det kan vide, denne ydre Gunst
vil bære Vidnesbyrd om indre Venskab.
Kom, Escalus, tag I vor anden Haand
og følg med os; trofaste Støtter er I!

(Peter og Isabella træde frem.)

Digitized by Google

Peter.

Nu er det Tid; tal høit, gjør Knæfald for ham.

Isabella.

Retfærdighed, min høie Hertug! lad
dit Øie falde paa en krænket, — gid
jeg kunde sige Mø, — ak, ædle Hertug,
vanær ei Eders Øie ved at fæste
det paa en anden Gjenstand, før I hører
mit sanddru Klagemaal og skjænker mig
Ret! Ret! Ret! Ret!

Hertugen.

Hvad Uret har I lidt?
hvori? af hvem? vær kort! Herr Angelo
staaer her; han skaffer Jer Retfærdighed;
betro Jer kun til ham.

Isabella.

Ak, ædle Hertug,
hos Djævlen byder I mig søge Frelse;
hør I mig selv; thi det, som jeg maa sige,
maa straffes, hvis I ikke troer mig, eller
afnøde Jer Opreisning. Hør mig her,
o, hør mig!

Angelo.

Ædle Herre, hun er sindssvag,
formoder jeg; hun var fornylig hos mig
med Forbøn for sin Broder, som har mistet
sit Liv ad Rettens Vei.

Isabella.

Ad Rettens Vei!

Angelo.

Og hun vil føre sælsom, bitter Tale.

Digitized by Google

Isabella.

Ja sælsom nok, men sand; at Angelo
er en Meneder, er det ikke sælsomt?
er det ei sælsomt, Angelo er Morder?
at Angelo er Tyv, Skjørlevner, Hykler,
en Jomfrustjænder, er det ikke sælsomt
og atter sælsomt?

Hertugen.

Det er tifold sælsomt.

Isabella.

Det er ei mere sandt, at han er Angelo,
end at Alt dette er saa sandt som sælsomt;
ja det er tifold mere sandt; thi Sandhed
er Sandhed, dermed ender Regningen.

Hertugen.

Før hende bort. — Den stakkels Sjæl! det siger
hun i sin Sindsforvirring.

Isabella.

O, min Fyrste,
hør, jeg besværger dig, saasandt du troer,
der er en Trøst hinsides denne Verden,
forsmaa ei, hvad jeg siger, i den Tro,
at jeg er sindssvag. Kald ei det umuligt,
der synes kun utroligt; det er ikke
umuligt, at den værste Skurk paa Jorden
kan synes saa besindig, saa retfærdig,
saa værdig og saa ren som Angelo;
saaledes kunde Angelo jo være,
i al sin Pomp og Ros og Glands og Høihed,
en Erkenidding; tro mig, høie Fyrste,
hvis han er mindre, er han Intet; o,

Digitized by Google

men han er mere, havde jeg for Ondskab
kun flere Navne.

Hertugen.

Paa min Tro og Ære,
hvis hun er gal, — som jeg maa tro, — saa seer
den Galenskab saa sært forstandig ud,
i alle Ting saa sammenhængende,
som nogentid jeg saae i Galenskab.

Isabella.

O, Herre, bliv ei ved i denne Tone;
forkast Fornuften ei, fordi dens Tale
ei falder jevnt, men brug Fornuften selv til
at lade Sandhed komme frem for Dagen
der, hvor den synes skjult og drive Løgnen,
der seer som Sandhed ud, i Skjul!

Hertugen.

Tilvisse,
Mange, som ei er gale, fattes dog
Fornuften meer. — Hvad har I da at sige?

Isabella.

Jeg er en Søster til den Claudio,
som blev tildøde dømt ifølge Loven
om Utugt, dømt af Angelo. Jeg gjorde
min Prøvetid i Kloster; der blev sendt mig
Bud fra min Broder; Sendebudet var
Herr Lucio; —

Lucio.

Tillader Eders Naade,
ja det var mig. Jeg kom fra Claudio
til hende for at bede hende friste
sin Lykke hos Herr Angelo med Forbøn
for hendes stakkels Broders Liv.

Digitized by Google

Isabella.

Ham var det.

Hertugen.

Jer bød man ei at tale.

Lucio.

Nei, min Hertug;
men der var heller Ingen, bad mig tie.

Hertugen.

Saa beder jeg Jer nu derom, mærk det;
og naar det gjælder Eders egen Sag,
saa bed til Himlen, at I da staaer ren.

Lucio.

Men jeg kan svare for, —

Hertugen.

I kommer til
at svare for Jer selv; agt I paa det.

Isabella.

Endel af min Beretning har I hørt
af denne Herre.

Lucio.

Hun har Ret.

Hertugen.

Maaskee;
men I har Uret, at I taler med
før Eders Tid. — Bliv ved.

Isabella.

Saa gik jeg da
til den fordømte Skurk, den Rigsforstander, —

Hertugen.

Det er jo Vanvids Tale.

Digitized by Google

Isabella.

Tilgiv, Herre,
mit Udtryk passer just til Sagen.

Hertugen.

Atter
irettesat! — til Sagen da; bliv ved.

Isabella.

Kort, for at forbigaae den spildte Møie,
hvordan jeg overtalte, bad og knæled,
hvordan han gjendrev mig, og hvad jeg svared, —
thi det var langt, — maa jeg med Sorg og Blu
nu komme til den skammelige Slutning: —
han havde ikke Skaansel for min Broder,
hvis ei jeg gav mit Jomfrulegem hen
til hans utæmmelige, gridske Lyst,
og efter megen Strid blev da min Ære
beseiret af min søsterlige Medynk;
jeg føied ham; men næste Morgen tidlig,
da nu hans Lyst var mættet, sendte han
Befaling til min stakkels Broders Død.

Hertugen.

Det er jo høist sandsynligt!

Isabella.

Gid det var
sandsynligt kun, saavist som det er sandt!

Hertugen.

Ved Gud, du veed ei, uselige Daare,
hvad her du siger, eller du er hvervet
til avindsyge Ænker mod hans Ære.
Først er hans Retsind uden Plet; dernæst
var det jo meningsløst at fare frem
saa strængt imod en Synd, der var hans egen;

Digitized by Google

hvis dette var hans Feil, saa havde han
vel maalt din Broder med sit eget Maal
og ikke dræbt ham. Du er underkjøbt
af Nogen; Sandhed skal du nu bekjende;
sig, hvem har raadet dig at komme hid
og føre Klage?

Isabella.

Og er dette Alt?
O, saa bevar, I Himlens Sendebud,
min Taalmod, og naar Tidens Fylde kommer,
afslør den Ondskab, som bag Hyklermasken
her skjules! — Jer, min Hertug, Gud bevare,
og lad mig saa kun krænket, miskjendt fare.

Hertugen.

Jeg veed, I ønsked helst at slippe. — Vagt!
før hende strax i Fængsel! — Skal vi taale,
at giftig Klaffertale rammer den,
der staaer saa nær os? det er ganske vist
et Rænkespind. — Hvem kjendte Eders Hensigt,
og at I vilde komme hid?

Isabella.

O, gid
han var her nu! — en Broder Lodovico.

Hertugen.

En Skriftefader sagtens. Kjender Nogen
den Broder Lodovico?

Lucio.

Eders Naade,
jeg kjender ham, en Rænkesmed af Munk;
jeg lider ei den Karl, og var han Lægmand,
jeg havde givet ham et Livfuldt Hug

Digitized by Google

for visse Yttringer mod Eders Naade,
mens I var borte.

Hertugen.

Yttringer mod mig?
det er en vakker Munk, saavidt det synes;
og ægge dette stakkels Kvindfolk mod
min Rigsforstander? — Skaf den Munk tilveie!

Lucio.

Endnu iaftes, Herre, saae jeg hende
og denne Munk; jeg mødte dem ved Fængslet;
en skjændig Munk; en rigtig lumpen Karl.

Peter.

Gud signe Eders Høihed! jeg har staaet
og hørt, hvor Eders fyrstelige Øre
er blevet grovt bedraget. Denne Kvinde
har falsk anklaget Eders Rigsforstander,
der er saa fri for Synd og Plet ved hende,
som hun for den, der ei er født.

Hertugen.

Det var
just, hvad jeg troede. Veed I Noget om
den Broder Lodovico, som hun nævned?

Peter.

Jeg veed, han er en from og hellig Mand,
ei lumpen, ingen verdslig Rænkesmed,
som denne Herre har bestyldt ham for,
og paa min Tro, han er en Mand, der aldrig
har, som han paastaaer, bagtalt Eders Naade.

Lucio.

Høist nederdrægtigt, Eders Naade; tro mig.

Peter.

Godt; lad ham svare for sig selv, naar Tid er;

Digitized by Google

for Øieblikket er han syg, min Hertug,
af heftig Feber. — Derfor kommer
jeg hid paa hans udtrykkelige Bøn, —
da han erfoer, der skulde reises Klage
imod Herr Angelo, — før i hans Navn
at sige, hvad han veed er sandt og falsk,
som han med Ed og al Bekræftelse
tilfulde kan bevise, naarsomhelst
han stævnes. Først, hvad denne Kvinde angaaer,
skal jeg, — til denne Hædersmands Opreisning,
der her saa haardt anklages aabenlyst, —
gjendrive hende her i hendes Øine,
indtil hun selv bekjender.

(Isabella føres ud af Vagten; Mariana træder frem, tilsløret.)

Hertugen.

Gode Pater,
saa lad os høre. — Maa I ikke smile
ad det, Herr Angelo? Du milde Himmel!
hvad stakkels Daarer dog kan finde paa! —
Bring Stole hid! — Naa, Fætter Angelo,
her tager jeg Parti for Jer; vær Dommer
i Eders egen Sag. — Er dette Vidnet?
Hvad, Munk? Lad hende vise først sit Ansigt
og siden tale.

Mariana.

Tilgiv, Eders Naade;
jeg vil ei vise frem mit Ansigt, før
min Husbond byder det.

Hertugen.

Er I da gift?

Mariana.

Nei, Herre.

Digitized by Google

Hertugen.

Er I Pige?

Mariana.

Nei, min Herre.

Hertugen.

Saa er I Enke da?

Mariana.

Nei, Eders Naade.

Hertugen.

Hvorledes? er I da slet Ingenting,
ei Pige, ikke gift, ei heller Enke?

Lucio.

Maaskee hun er en Kiselinke, Eders Naade, for af dem er der mange, der hverken er Pige, Kone eller Enke.

Hertugen.

Bring dog den Karl til Taushed; gid han maatte
faae Grund til for sig selv at føre Sladder!

Lucio.

Meget vel, Eders Naade.

Mariana.

Jeg tilstaaer, Herre, jeg var aldrig gift;
jeg tilstaaer ogsaa, jeg er ikke Pige;
vel har jeg kjendt min Husbond, men min Husbond
veed ei, at nogentid han kjendte mig.

Lucio.

Saa har han været drukken, Eders Naade; det kan ikke være andet.

Hertugen.

Gid du selv var det! saa tav du maaskee.

Lucio.

Godt, Eders Naade.

Digitized by Google

Hertugen.

Det er jo intet Vidne for Herr Angelo.

Mariana.

Nu kommer jeg til Sagen, Eders Naade;
hun, som beskylder ham for Utugtssynd,
anklager paa den samme Vis min Husbond,
og hun beskylder ham just paa en Tid,
da jeg kan vidne, at jeg savned ham
med Elskovs hele Magt.

Angelo.

Beskylder hun
da sler end mig?

Mariana.

Nei, ikke det, jeg veed.

Hertugen.

Hvordan? I siger, Eders Husbond?

Mariana.

Ja,
min Hertug, det er netop Angelo,
der troer, han veed, han aldrig kjendte mig,
men troer forvist, han kjendte Isabella.

Angelo.

Det er et sært Bedrag. — Vis os dit Ansigt.

Mariana.

Min Husbond byder; jeg vil kaste Sløret. —

(hun afslører sig.)

Det er det Ansigt, grumme Angelo,
som du engang jo svor var værd at see,
det er den Haand, som med en hellig Pagt
var sluttet fast i din; det er det Legem,
der holdt, hvad Isabella havde lovet,

Digitized by Google

og mødte dig, der troede, det var hende,
i Havehuset.

Hertugen.

Kjender I den Pige?

Lucio.

Han mener, kjødelig.

Hertugen.

Saa ti dog!

Lucio.

Godt.

Angelo.

Min Hertug, jeg maa tilstaae, at jeg kjender
den Kvinde, og at der for fem Aar siden
var nogen Tale om et Ægteskab
imellem mig og hende; det blev afbrudt,
tildels, fordi den Medgift, der var lovet,
ei svared til, hvad aftalt var, men mest,
fordi hun havde ved Letfærdighed
forspildt sit Rygte. Siden har jeg ikke
i fem Aar talt med hende, ikke seet,
ei hørt fra hende, paa min Tro og Ære.

Mariana.

Min Fyrste, hør: saasandt som Lyset kommer
fra Himlen ned og Ord fra Aandedrættet,
saavist som Mening er i Sandhed, Sandhed
i Dyden, — jeg er denne Mand trolovet
som Brud, saa fast som Ord kan gjøre Løfter,
og sidste Tirsdag Nat, min Hertug, har han
kjendt mig som Hustru i sit Havehus.
Saavist som det er sandt, gid jeg maa reise
mig karst, her hvor jeg knæled ned; hvis ikke,

Digitized by Google

saa gid jeg evigt fæstes her til Stedet,
en Marmorstøtte!

Angelo.

Hidtil har jeg smilet;
nu, Herre, giv mig fuldelig min Ret;
her brister min Taalmodighed; jeg mærker,
at disse stakkels, taabelige Kvinder
er kun Redskaber i en større Haand,
der styrer dem. Tillad mig, Eders Naade,
at komme dette Rænkespil paa Sporet.

Hertugen.

Ja, hjertensgjerne, og at straffe det
saa strængt I vil. — Du taabelige Munk, —
og du formastelige Kvind, i Ledtog
med hende, der gik nylig bort, troer du,
at dine Eder, om hver enkelt Helgen
de svor fra Himlen ned, var gyldigt Vidne
imod hans Værd og Ry, der er beseglet
med Alles Bifald? I, Herr Escalus,
sid hos vor Fætter, skjænk ham Eders Bistand
til at opspore dette Rænkespind,
hvorfra det kom. Der er en anden Munk,
som har tilskyndet dem; skaf ham tilveie.

Peter.

Ja, gid han var her; thi ham var det jo,
der ægged Kvinderne til denne Klage;
hans Opholdssted er Fogeden bekjendt,
og han kan hente ham.

Hertugen.

Gaa, gjør det strax.

(Fogeden gaaer.)

Digitized by Google

Og I, min ædle, høitbetroede Frænde,
hvis Ære kræver denne Sag at fremme,
tag hvilken Straf, Jer tykkes over dem,
der har fornærmet Jer. Jeg gaaer nu bort
en Stund; men bliv I her, til I tilfulde
har afgjort Sagen mod Bagtalerne.

Escalus.

Det vil vi gjøre paa det bedste, Herre.

(Hertugen gaaer.)

Herr Lucio, sagde I ikke, at I vidste, at denne Broder Lodovico ikke var nogen agtværdig Person?

Lucio.

Cucullus non facit monachum; der er slet ikke noget Agtværdigt ved ham undtagen hans Klæder, og han har ført ganske nederdrægtig Tale mod Hertugen.

Escalus.

Vi vil anmode Jer om at blive her, til han kommer, og føre Vidnesbyrd imod ham; denne Munk lader til at være en mærkelig Person.

Lucio.

Ja, saavist som Nogen her i Wien; det kan jeg forsikkre Jer.

Escalus. (til en af Følget.)

Kald denne Isabella endnu en Gang for os. — Jeg ønskede at tale med hende; tillad mig, at forhøre hende, Eders Naade; I skal see, hvorledes jeg skal haandtere hende.

Lucio. (halv affides.)

Ikke bedre end han, efter hendes Beretning.

Escalus.

Sagde I Noget?

Lucio.

Javist, jeg mener, at hvis I gjorde det i Enrum, vilde

Digitized by Google

hun maaskee snarere bekjende; det kunde være, hun skammede sig ved det her for Alles Øine.

(Vagten kommer ind med Isabella, Hertugen i Munkedragt og Fogeden.)

Escalus.

Jeg skal nok faae klaret den Sag, hvor mørk den saa er.

Lucio.

Ja, med Kvinderne klarer man Sagen bedst i Mørke.

Escalus.

Kom nærmere, Jomfru; her er en Dame, der benægter Alt, hvad I har sagt.

Lucio.

Eders Naade, her kommer den Slyngel, jeg talte om; der er han med Fogeden.

Escalus.

Han kommer netop tilpas. — Tal ikke til ham, før vi opfordrer Jer.

Lucio.

Tys!

Escalus. (til Hertugen.)

Kom hid! er det Jer, der har faaet disse Kvinder til at bagtale Herr Angelo? de har bekjendt, at det er Jer.

Hertugen.

Det er Løgn.

Escalus.

Hvorledes? Veed I, hvor I er?

Hertugen.

Ærbødighed for Eders høie Stilling! —
saa maa vel Djævlen stundom æres for
sin Flammethrone. — Hvor er Hertugen?
han burde høre, hvad jeg har at sige.

Digitized by Google

Escalus.

Hertugen er i os, og vi vil høre,
hvad I kan sige; see kun til, I taler
tilbørligt.

Hertugen.

Dristigt idetmindste vil jeg. —
Men ak, I stakkels Sjæle, kommer I
og kræver Eders Lam af Ræven her?
God Nat den Ret, I faae! — Hertugen borte?
med ham er Eders Haab om Ret jo borte.
Hertugen handler saare uretfærdigt,
mens Eders aabenbare Klagemaal
han viser bort fra sig og lægger Dommen
i Eders Sag i denne Ridings Mund,
som I kom hid at føre Klage mod.

Lucio.

Det er Slynglen; det er ham, jeg talte om.

Escalus.

Hvordan? du frække, ryggesløse Munk!
var det ei nok at ægge disse Kvinder
til Klagemaal mod denne Hædersmand?
skal du med din forsmædelige Mund
her i hans Paahør kalde ham en Riding?
og sigter saa fra ham paa Fyrsten selv,
beskylder ham for Uretfærdighed?
Bort med ham! bring ham flux paa Pinebænken! —
Om det skal vrides af dig Led for Led,
saa vil vi kjende hele dette Paafund. —
Hvad? uretfærdig!

Hertugen.

Bliv kun ikke hidsig!
Hertugen tør ei krumme blot min Finger

Digitized by Google

meer end han pine tør sin egen. Jeg
er ei hans Undersaat og min Provinds
er ikke her. Mit Ærind her i Riget
har stillet Livet her til Skue for mig,
og jeg har seet Fordærvelsen at syde
og boble, indtil Gryden kogte over.
Lov for hver Brøde, men hver Brøde dog
beskyttet, saa det strænge Lovbud staaer,
som i Barberens Bod Advarselstavlen,
til Gjæk meer end til Skræk.

Escalus.

Han taler ilde
om Rigens Lov; afsted, i Fængsel med ham!

Angelo.

Herr Lucio, hvad kan I vidne om ham?
er det den Mand, I har fortalt os om?

Lucio.

Ham er det, Eders Naade. Kom hid, min Ven Skalde-pande; kjender I mig?

Hertugen.

Jeg husker Jer, Herre, paa Klangen af Eders Røst; jeg traf Jer i Fængslet, mens Hertugen var borte.

Lucio.

Naa, saa det gjorde I? husker I, hvad I sagde om Hertugen?

Hertugen.

Fuldkommen tydeligt.

Lucio.

Naa, saa det gjør I? Var han en Pigejæger og en Nar og en Kryster, som I fortalte om ham?

Hertugen.

I maa skifte Rolle med mig først, Herre, førend I gjør

Digitized by Google

det til min Beretning; I talte jo saaledes om ham, og meget mere og meget værre.

Lucio.

O, du bandsatte Slyngel! ruskede jeg dig ikke i Næsen for dine Ord?

Hertugen.

Jeg forsikkrer, at jeg elsker Hertugen som mig selv.

Angelo.

Hør, hvor den Skurk nu vil gjøre Ende paa Sagen efter sine høiforræderske Bagtalelser!

Escalus.

Saadan en Karl er ikke til at tale med. — Afsted med ham, i Fængsel! — Hvor er Fogeden? i Fængsel med ham! — læg ham i Bolt og Jern! — lad ham ikke tale meer. — Afsted med disse Tøiter ogsaa og med den anden Medvider i Sammensværgelsen.

(Fogeden lægger Haand paa Hertugen.)

Hertugen.

Vi, min Ven; tøv lidt!

Angelo.

Hvad? gjør han Modstand? hjælp ham, Lucio!

Lucio.

Naa da! naa da! naa da! saa, saa! Hvad? du skaldede, løgnagtige Slyngel! saa du skal have Hætte over Ansigtet, skal du? Lad os see dit Kjeltringeansigt, gid du faae al Landsens Ulykke! lad os see dit Faaretydefjæs, og lad dig saa hænge en Timestid. Kan den Hætte ikke komme af?

(Han river Munkehætten af; Hertugen kaster Kutten.)

Hertugen.

Du er den første Skjelm, der nogentid
har gjort en Mand til Hertug. — Foged, først

Digitized by Google

for disse ædle Tre gaaer jeg i Borgen.
(til Lucio.)
Nei, list Jer ikke bort; med Jer har Munken
om lidt et Ord at tale; — vogt ham vel.

Lucio.

Det kan nok blive værre end at hænges.

Hertugen. (til Escalus.)

Hvad I har sagt, skal være Jer tilgivet.
Bliv siddende; hans Sæde vil vi laane.
(sætter sig paa Angelos Sæde.)
(til Angelo.)
Tillad mig! — Har du Ord og Kløgt og Frækhed
end til din Tjeneste? — ifald du har,
saa hold derpaa, til jeg har talt tilende,
og ikke længer!

Angelo.

O, min høie Herfter!
jeg var end mere skyldig end min Brøde,
hvis nu jeg tænkte paa at finde Skjul,
imens jeg seer, at I som Himlens Magt
har seet paa mine Veie; derfor, Herre,
gaae ikke længer med min Skam i Rette,
men lad mit eget Vidnesbyrd mig dømme;
fæld strax min Dom, og Dommen være Død;
det er nu al den Naade, jeg begjærer.

Hertugen.

Kom, Mariana! — Sig nu, har du givet
din Tro til denne Kvinde?

Angelo.

Ja, det har jeg.

Hertugen.

Saa gaa, tag hende med, ægt hende strax. —

Digitized by Google

Besørg det, Pater; naar det er fuldbragt,
saa bring ham hid igjen. — Følg med ham, Foged.

(Angelo, Mariana, Peter og Fogeden gaae.)

Escalus.

Min Hertug, jeg forbavses mere ved
hans Skjændselsdaad end ved dens Sælsomhed.

Hertugen.

Kom, Isabella, Eders Skriftefader
er Eders Hertug nu. Jeg var Jer før
en ærlig, trofast Ven i Raad og Daad;
jeg har ei skiftet Sind med Dragt; jeg er
fremdeles Eders Talsmand.

Isabella.

O, tilgiv mig,
at jeg, en Undersaat, uvidende
har faldet Eders Høihed til Besvær!

Hertugen.

Det har jeg alt tilgivet, Isabella;
vis mig nu samme Godhed, kjære Pige.
Tungt hviler Eders Broders Død, det veed jeg,
paa Eders Hjerte, og I kan vel undres,
at jeg kun hemmeligt har stræbt at redde
hans Liv og ikke heller rask afsløred
min skjulte Magt end lod ham miste Livet.
O, kjære Pige, denne bratte Hast,
hvormed hans Død kom paa, imens jeg tænkte,
den nærmed sig med mere langsomt Fjed,
kuldkastede min Plan. — Men, Fred med ham!
det Liv er bedre, der er frit for Dødsfrygt,
end det, der lever kun i Frygt; den Lykke
har Eders Broder; søg I Trøst i dette.

Digitized by Google

Isabella.

Det gjør jeg, Herre.

(Angelo, Mariana, Peter og Fogeden komme tilbage.)

Hertugen.

Den nygifte Mand,
der kommer her, han, hvis urene Lyst
fornærmed Eders pletfri Jomfruære,
maa I for Marianas Skyld tilgive;
men saasom han har dødsdømt Eders Broder, —
selv skyldig i en dobbelt Krænkelse,
mod hellig Kydskhed og mod svoret Løfte
om Eders Broders Liv for denne Pris, —
saa raaber selve Lovens Mildhed nu
hel lydeligt, ja, med hans egen Mund:
„En Angelo for Claudio, Død for Død!
Hastværk for Hastværk, Mag for Mag skal ydes;
Lige for Lige, Maal for Maal dig bydes."
Da nu din Brøde, Angelo, er klar,
og ingen Nægtelse kan baade dig,
saa dømme vi dig til den samme Blok,
hvor Claudio faldt og det med samme Hast. —
Bort med ham.

Mariana.

O, min ædle, milde Hertug!
I gav mig dog vist ei til Spot en Husbond!

Hertugen.

Til Spot gav Eders Husbond Jer en Husbond.
Til Værn for Eders Ære, mente jeg,
at Vielsen var nyttig, ellers kunde
Vanrygte jo, fordi han kjendte Jer,
vel plette Eders Liv og spærre Veien
for Eders Fremtids Vel. Hans Gods og Eie,

Digitized by Google

endskjønt forbrudt til os, forlenes Jer
i Eders Enkestand, at I kan kjøbe
en bedre Mand.

Mariana.

O, dyrebare Herre,
jeg kræver ingen anden, ingen bedre.

Hertugen.

Kræv aldrig ham; vor Villie staaer urokket.

Mariana. (knæler.)

Min ædle Herre, —

Hertugen.

Spild ei Eders Møie. —
Før ham til Døden! — (til Lucio.) Nu til Jer, min Herre.

Mariana.

O, milde Fyrste! — Hjælp mig, Isabella!
bøi Knæ med mig; saalænge som jeg lever,
vil med mit hele Liv jeg tjene Jer.

Hertugen.

Det er mod al Fornuft, I trygler hende;
bad hun paa Knæ for denne Daad om Naade,
brød hendes Broders Gjenfærd vist sin Stenseng
og kom i Gru og førte hende bort.

Mariana.

Ak, Isabella, kjære Isabella!
knæl blot hos mig, ræk Eders Hænder op,
sig Intet; jeg skal sige Alt. Det hedder,
at just de bedste Mænd er støbt af Feil
og blive desto bedre kun, fordi
de var lidt slemme. Det kan han vel ogsaa.
O, Isabella, vil I ikke knæle?

Hertugen.

Han døer for Claudios Død.

Digitized by Google

Isabella. (knæler.)

Naadigste Herre!
jeg beder, se paa denne dømte Mand,
som om min Broder leved. Næsten troer jeg,
oprigtig Strænghed styrede hans Færd,
indtil han saae paa mig. Men er det saa,
saa lad ham ikke døe. Min Broder fik sin Ret,
fordi han øved det, han døde for.
Men Angelo, — hans Handling naaede ikke
sit onde Forsæt, og den bør begraves
kun som et Forsæt, der er død paa Veien.
Tanker er ikke Gjerninger, og Forsæt
er ikkun Tanker.

Mariana.

Ikkun Tanker, Herre!

Hertugen.

Det nytter ei at bede; staae nu op! —
En anden Brøde rinder mig i Hu.
Foged, hvorfor blev Claudio henrettet
paa usædvanlig Tid?

Fogeden.

Det blev befalet.

Hertugen.

Og fik I da lovformelig Befaling?

Fogeden.

Nei, Herre, kun ved et fortroligt Bud.

Hertugen.

Desaarsag er I afsat fra Jert Embed;
giv Eders Nøgler fra Jer.

Fogeden.

Tilgiv, Herre.
Jeg tænkte nok, at det var ikke rigtigt,

Digitized by Google

men vidste det dog ei; dog angred det mig
ved bedre Overlæg, og til Bevis
har jeg i Fængselet holdt En ilive,
hvis Død var ved et Lønbud mig befalet.

Hertugen.

Og hvem er det?

Fogeden.

Hans Navn er Barnardino.

Hertugen.

Jeg vilde ønske, at du havde gjort det
ved Claudio! — gaa, hent ham; lad mig see ham.

(Fogeden gaaer.)

Escalus.

Det smerter mig, at En saa lærd og kløgtig,
som I, Herr Angelo, har altid gjældt for,
er snublet saa, ved Blodets Hede først
og siden Mangel paa beskindig Dom.

Angelo.

Det smerter mig at volde Jer den Smerte,
og Angeren gaaer mig saa dybt i Sjæl,
at jeg langt heller ønsker Død end Naade;
jeg har fortjent den, og jeg beder om den.

(Fogeden kommer tilbage med Barnardino, Claudio, formummet, og Julia.)

Hertugen.

Sig, hvem er Barnardino?

Fogeden.

Det er denne.

Hertugen.

En Munk har talt til mig om denne Mand. —
(til Barnardino.)
Man siger, du har en forstokket Sjæl,

Digitized by Google

der tænker ei udover denne Verden
og lever saa derefter; du er dødsdømt;
dog, jeg tilgiver dig din Skyld paa Jorden;
lad denne Naade nu dig lede til
et bedre Fremtids Liv. — Forman ham, Pater;
jeg giver ham i Eders Hænder. — Hvem
er den Formummede?

Fogeden.

Det er en anden
af Fangerne, som jeg har frelst. Han skulde
henrettes, dengang Claudios Hoved faldt.
Han ligner Claudio, som det var ham selv.

(tager Hætten af Claudio.)

Hertugen. (til Isabella.)

Er han din Broder lig, vil jeg for hans Skyld
benaade ham. Og for din egen Skyld,
ræk mig din skjønne Haand og sig, at du
vil være min; han er min Broder ogsaa;
dog dertil findes vel en bedre Tid. —
Herr Angelo seer nu, at han er sikker; —
jeg troer, jeg seer en Blinken i hans Øie.
Angelo, I slap godt fra Eders Brøde;
elsk Eders Hustru, hendes Værd opveier
vel Eders. — Jeg er netop stemt til Mildhed;
dog er her Een, jeg ikke kan benaade.

(til Lucio.)

I Slyngel der, som veed, jeg er en Kryster,
en Nar, en liderlig Patron, et Asen,
et Daarekistelem; sig mig, hvormed
har den Lovtale jeg fortjent af Jer?

Lucio.

Sandt at sige, naadige Herre, jeg talte kun saaledes

Digitized by Google

for at være flot. Hvis I vil lade mig hænge for det, saa kan I jo; men jeg sage heller, at I vilde have den Naade at lade mig pidske.

Hertugen.

Først pidsket, gode Herre, siden hængt. —
Gjør det bekjendt i hele Staden, Foged,
at dersom nogen Kvinde er forført
af denne Skalk, — og jeg har hørt ham sværge,
at der er En, der har et Barn ved ham, —
lad hende komme; han skal tage hende
tilægte, og naar Vielsen er skeet,
saa lad ham pidske først og derpaa hænge.

Lucio.

Jeg besværger Eders Høihed, gift mig ikke med en Skjøge. Eders Høihed sagde nylig, at jeg havde gjort Jer til Hertug; naadige Herre, løn mig dog ikke med at gjøre mig til en Hanrei.

Hertugen.

Jo, paa min Ære, ægte hende skal I;
Bagtalelsen tilgiver jeg, og Straffen
skal være skjænket Jer. — Bring ham i Fængsel
og sørg for, at min Villie bliver udført.

Lucio.

At ægte en Tøite, naadige Herre, det er at blive klemt ihjel og pidsket og hængt.

Hertugen.

Den, der bagtaler Fyrsten, har fortjent det. —
I, Claudio, giv hende, som I krænked,
Opreisning. — Held og Lykke, Mariana! —
Elsk hende, Angelo; jeg har skriftet hende
og kjender hendes Dyd. — Tak, Escalus,
min gjæve Ven, for al din Trofasthed;

Digitized by Google

en større Tak og Løn har du ivente.
Tak, Foged, for din Omhu og din Tavshed;
vi skal vel finde dig en bedre Plads.
Tilgiv ham, Angelo, at han har bragt Jer
for Claudios Hoved Ragozins; den Brøde
tilgiver vel sig selv. — Min Isabella,
jeg har en Bøn af Vigtighed for dig;
hvis du vil laane den et villigt Øre,
skal Mit nu dig, og Dit skal mig tilhøre.
Nu til vort Slot; der skal vi da forklare,
hvad meer der er, som Alle bør erfare.

(Alle gaae.)

Digitized by Google

Anmærkninger.

S. 7. „Dig til Ære, os til Gavn". — Bordbønnens Ord. Meningen er: du har nok aldrig været tilstede, hvor der blev holdt Bøn.

— 9. „En fransk Krone". — Ordspillet beroer paa, at dette Udtryk foruden en Mønt ogsaa betyder en af Virkningerne af den Sygdom, der følger med Udsvævelser.

— 12. „Den vil forbarmes over hvem den vil". — Hentydning til Brevet til Romerne IX, 15—18.

— 26. „**Libido cardinalis**". — Albu forvexler **cardinalis** med **carnalis**.

— 27. „Kogte Svedsker". — Dette nævnes oftere som Præservativ eller diætetisk Middel mod den Sygdom, her saa ofte hentydes til.

— 29. „Den forgyldte Drue". — De forskjellige Værelser i Værtshusene havde deres særskilte Navne og Mærker.

— 31. „Hannibal". — Forvexling i Albus Maner for Kannibal.

— 41. „Som i Paradiset". — Originalens Ord „**like man new made**", give neppe nogen klar Mening, men maa nødvendigviis indeholde Tanken om Tilstanden før Syndefaldet.

— 50. „Omstimler Folkets Hob en elsket Konge, o. s. v." — Her er maaskee en Hentydning til Kong Jacob d. 1.s Utilbøielighed til at vise sig for Mængden og være Gjenstand for dens Hyldest, hvorom flere Forordninger fra hans Tid vidne.

Digitized by Google

S. 53. „Retsom de sorte Masker." — Damerne bar hyppigt Masker for at beskytte deres Hud mod Solen.

— 59. „Dødens Gjæk." — Narren, der gjør allehaande Krumspring for at undfly Døden og dog tilsidst maa løbe den lige i Armene, er en af de Figurer, der forekom i Middelalderens religiøse Komedier („Mysterier" eller „Moraliteter".)

— 71. „Bastardvin." — En sød italiensk Krydervin.

— — „Der har aldrig været Lystighed i Verden" o. s. v. — Denne uforstaaelige Replik maa enten indeholve en Hentydning, som ingen af Fortolkerne kjender, eller ogsaa maa nogle Linier være bortkomne af Texten.

— 72. „Laasedirk". — Hentydning til de berygtede „spanske Laase".

— 73. „Og nu ligger hun selv i Lage". — Ogsaa her sigtes til de Bade- og Svedekure, der brugtes for en vis Sygdom.

— 75. „Til dit Hundehus, Pompejus". — Hundenavne laantes tidt af Mythologien og Oldtidshistorien.

— 76. „Klapprebøsse". — Tiggerne pleiede at bære en Bøsse, med hvis Laag de klapprede for at vække de Forbigaaendes Opmærksomhed.

— 89. „Enhver Tyvs Tøi passer Skarpretteren". — Den Henrettedes Klæder tilfaldt Skarpretteren. I Originalen staaer denne Replik slet ikke; derimod er den følgende længere Replik tillagt Rædbelig. Derved bliver for det første Sammenhængen uforstaaelig; dernæst strider det mod Rædbeligs lakoniske Væsen at sige saa meget paa een Gang og mod Pompejus Tungefærdighed at undlade at svare. Jeg er overbevist om, at der er udfaldet en kort Replik af Rædbelig, omtrent af det Indhold som det her foreslaaede, og at Pompejus

Digitized by Google

gjør den følgende Modbemærkning. Meningen er da klar. Rædvelig beviser sin Paastand, at hans Bestilling er en Kunst derved, at en Skarpretter maa passe Klæder med Enhver, der bliver hængt; Pompejus svarer, at Tyven da ligesaagodt er en Kunstner, idet alle ærlige Folks Klæder maa passe ham.

S. 89. „Han beder oftere om Tilgivelse". — Det var Skik, at Skarpretteren, naar han skulde udføre sit Hverv, bad den, han skulde henrette, om Tilgivelse.

— 97. „Et Parti Karduspapir og gammelt Ingefær". — For at undgaae Loven mod Aager brugte Aagerkarlene hyppigt kun at udbetale en Del af Laanet i rede Penge og Resten i Varer, beregnede til en ublu Pris. — Syltet Ingefær omtales oftere som et Slikkeri, der især var yndet af gamle Koner.

— — „Der sidde her for Vorherres Skyld". — Her tænkes maaskee paa Puritanernes Talemaader, der, naar deres Gjenstridighed paadrog dem Fængsel, trøstede sig med, at de led dette „for Vorherres Skyld".

— 125. „Og min Provinds er ikke her". — En Munkeorden stod under Overbestyrelse af en „Ordensgeneral"; under ham stode „Provincialer", der styrede Ordenens Afdelinger i de enkelte Lande. Munken har tidligere sagt til Escalus, at han er kommen fra Rom; altsaa hører han til en anden „Provinds".

— — „Som i Barberens Bod Advarselstavlen". — Barberstuerne var Samlingssteder for ørkesløse Folk; for at bidrage til bedre Ordens Overholdelse var der ophængt Tavler med mangehaande Forbud og Advarsler, som vel i Almindelighed ikke bleve synderlig paaagtede.

Digitized by Google

De lystige Koner

i

Windsor.

Digitized by Google

Personer.

Herr **Johan Falstaff.**
Fenton, en ung Adelsmand.
Dompap, Fredsdommer.
Slatte, hans Fætter.
Strøm, } to Borgere i Windsor.
Page, }
William, Søn af Page, en Dreng.
Herr **Hugh Evans,** en wallisisk Præst.
Doktor **Cajus,** en fransk Læge.
Værten i „Hosebaandsordenen".
Bardolph, }
Pistol, } Falstaffs Ledsagere.
Nym, }
Robin, Falstaffs Page.
Sølle, Slattes Tjener.
Rugby, Doktor Cajus' Tjener.
Fru **Strøm.**
Fru **Page.**
Anna Page, hendes Datter.
Madam **Rask,** Doktor Cajus' Husholderske.
Tjenere.

Handlingen foregaaer i Windsor og Omegn.

Digitized by Google

Første Act.

Første Scene.

Windsor. Udenfor Pages Hus.

(Dompap, Slatte og Herr Hugh Evans komme ind.)

Dompap.

Nei, Herr Hugh, spar Eders Overtalelse; jeg vil anlægge Sag derom for Stjernekammerretten. Om han saa tyve Gange var Ridder Johan Falstaff, skal han ikke fornærme velbaarne Robert Dompap.

Slatte.

I Grevskabet Gloster, Fredsdommer og coram.

Dompap.

Ja, Fætter Slatte, og cust-alorum.

Slatte.

Ja, og ratolorum ovenikjøbet, — født Adelsmand, Herr Pastor, som skriver sig armigero under enhver Regning, Ordre, Kvittering og Obligation, altid armigero.

Dompap.

Ja, det gjør jeg og har gjort det i de sidste trehundrede Aar.

Slatte.

Alle hans Successorer før ham har gjort det, og alle

Digitized by Google

hans Aner efter ham kan gjøre det; de kan føre tre hvide Losser i deres Vaabenkjole.

Dompap.

Det er en gammel Vaabenkjole.

Evans.

Tre Lopper passer kot i en kammel Kjole; i springende Stilling passer de kot; det er et Familiedyr hos Mennesket, det betyder Kjærlighed.

Slatte.

Nei, tre hvide Losser.

Evans.

Ja, ved vor Frue, det er en anden Sag. Men det er altsammen eet og det samme; hvis Herr Johan Falstaff har pegaaet en Foragt imod Jer, saa er jeg en Kirkens Mand, og vil med Klæde gjøre min Velvillighed for at pringe Forligelse og Overenskomst tilveie imellem Jer.

Dompap.

Geheimeraadet skal faae det at høre; det er Mytteri.

Evans.

Det er ikke kodt, at Keheimeraadet hører om Mytteri; der er ingen Kutsfrygt i Mytteri, og Keheimeraadet maa ønske at høre Kutsfrygt og ikke Mytteri; det skulde I tage i Betænkning.

Dompap.

Ha, saa sandt jeg lever! hvis jeg var ung igjen, skulde Kaarden gjøre Ende paa den Sag.

Evans.

Det er bedre, at Venner er Kaarden og gjøre Ende paa den Sag. Og jeg faaer ogsaa et andet Indfald i Hovedet, som maaskee kunde pringe gode Betænksomheder med sig. Der er Anna Page, som er Datter af Georg Page, som er en vakker Jomfrudom.

Digitized by Google

Slatte.

Jomfru Anna Page? hun har brunt Haar, og et fint Mæle som et Fruentimmer.

Evans.

Det er den selvsamme Person, ja for Alverden, netop saa lige som I kan ønske, og syvhundrede Pund i rede Penge og Kuld og Sølv kiver hendes Bedstefader paa sin Dødsseng, — Kut forløse ham til en klædelig Opstandelse! — som hun er istand til at opnaae, naar hun fylder sytten Aar; det var en god Forslag, at lade vort Slidderskadder og Pjetpjat fare og søge Ægteskab mellem Herr Abraham Slatte og Jomfru Anna Page.

Dompap.

Efterlader hendes Bedstefader hende syvhundrede Pund?

Evans.

Ja, og hendes Fader samler vel endnu en pedre Skilling.

Dompap.

Jeg kjender den unge Jomfru; hun har gode Gaver.

Evans.

Syvhundrede Pund og Udsigter er gode Kaver.

Dompap.

Godt; saa lad os hilse paa den brave Herr Page. Er Falstaff der?

Evans.

Skulde jeg sige Jer en Løgn? jeg foragter en Løgner, som jeg foragter En, der er falsk, eller som jeg foragter En, der ikke er sanddru. Ridder Herr Johan er der, og jeg peder Jer, lad Jer raade af den, der vil Jer vel. Jeg vil panke paa Herr Pages Dør. (Banker.) Heida! Kut velsigne Eders Hus!

(Page kommer ud.)

Page.

Hvem er her?

Digitized by Google

Evans.

Her er Kuts Velsignelse og Eders Ven og Dommer Dompap, og her er den unge Herr Slatte, og han vil maaskee fortælle Jer noget Andet, om Sagen pliver Jer til Behag.

Page.

Det glæder mig at see Eders Velbaarenhed frisk og vel. Jeg takker Jer for Vildtet, Herr Dompap.

Dompap.

Herr Page, det glæder mig at see Jer. Gid det maa bekomme Jer vel! jeg vilde ønske, Vildtet havde været bedre; det var baarligt skudt. — Hvorledes befinder den gode Fru Page sig? — Jeg er Eders Ven af mit ganske Hjerte, — ja, af mit ganske Hjerte!

Page.

Jeg takker Jer, min Herre.

Dompap.

Jeg takker Jer, min Herre, ja min Sandten gjør jeg saa.

Page.

Det glæder mig at see Jer, bedste Herr Slatte.

Slatte.

Hvorledes gaaer det Eders gule Mynde? jeg har hørt sige, at den blev løben agterud paa Cotsale.

Page.

Det kunde ikke afgjøres, min Herre.

Slatte.

I vil ikke tilstaae det; I vil ikke tilstaae det!

Dompap.

Det vil han ikke; — det er din Feil; det er din Feil! — det er en god Hund.

Page.

En Kjøter, Herre.

Digitized by Google

Dompap.

Det er en god Hund og en smuk Hund. Hvad kan man sige mere? — den er god og smuk. Er Herr Johan Falstaff her?

Page.

Han er indenfor, og jeg vilde ønske, jeg kunde bringe noget Godt istand imellem Jer.

Evans.

Det var talt, som en Christen pør tale.

Dompap.

Han har fornærmet mig, Herr Page.

Page.

Det bekjender han paa en Maade.

Dompap.

Med „bekjendt" er Ingen tjent; er det ikke sandt, Herr Page? Han har fornærmet mig; — ja sandelig, det har han; — med et Ord, det har han, — tro mig, Robert Dompap, Velbaaren, siger, han er fornærmet!

Page.

Der kommer Herr Johan.

(Falstaff, Bardolph, Nym og Pistol komme ind.)

Falstaff.

Naa, Herr Dompap, I vil klage over mig til Kongen?

Dompap.

Ridder, I har slaaet mine Folk; I har skudt mine Dyr og brudt ind i mit Skovfogedhus.

Falstaff.

Men ikke kysset Eders Skovfogeds Datter.

Dompap.

Pokker med det! Det skal I komme til at svare til, Herre.

Digitized by Google

Falstaff.

Det vil jeg svare til strax; alt det har jeg gjort; — nu har jeg svaret.

Dompap.

Den Sag skal for Geheimeraadet.

Falstaff.

Det var bedst for Jer, at det blev saa geheimt som muligt; Folk vil lee ad Jer.

Evans.

Pauca verba, Herr Johan! kode Ort!

Falstaff.

Hvad, Urter? Kaal? — Slatte, jeg gav Jer et Hul i Hovedet; har I Noget at anføre imod mig?

Slatte.

Jeg har Noget i mit Hoved at anføre imod Jer og imod Eders tyvagtige Slyngler, Bardolph, Nym og Pistol. De fik mig ind paa Værtshuset og drak mig fuld, og siden tømte de mine Lommer.

Bardolph.

I Ostefjæs!

Slatte.

Ja, det kan være det samme.

Pistol.

Hvad, Mephostophilus?

Slatte.

Ja, det kan være det samme.

Nym.

Lapperi, siger jeg! pauca, pauca! Lapperi! det er min Mening om den Historie.

Slatte.

Hvor er Sølle, min Tjener? veed i det, Fætter?

Digitized by Google

Evans.

Stille, jeg beder Jer; her er tre Opmænd i den Sag, saavidt jeg forstaaer; der er Herr Page, — fidelicet Herr Page; og der er mig selv, — fidelicet mig selv; og den tredie Mand er slutteligen og endeligen Herr Værten i Hosebaandsordenen.

Page.

Vi tre til at høre og afgjøre Sagen imellem dem.

Evans.

Meget godt! Jeg vil gjøre en Antegning derom i min Noterepog, og sidenefter vil vi drive paa Sagen med al mulig Sindighed.

Falstaff.

Pistol!

Pistol.

Han hører med Øren.

Evans.

For Fanden og hans Oldemoer! hvad er det for Talemaade? „høre med Øren"? det er jo Affectationer.

Falstaff.

Pistol, har du rapset Herr Slattes Pung?

Slatte.

Ja, ved disse Handsker, har han det! eller gid jeg aldrig maa komme ind i min Storstue meer! Syv Slettedaler i rislede Rigsorter, og to Stykker Kong Edvards Spillemarker, som har kostet mig to Rigsorter og to Penninge Stykket hos Jes Møntmester, ved disse Handsker!

Falstaff.

Forholder det sig rigtigt, Pistol?

Evans.

Nei, hvis det er Lommetyveri, forholder det sig urigtigt.

Digitized by Google

Pistol.

Ha, Fremmede fra Bjerget! — Herr Johan
og Herre min! jeg æsker ud til Tvekamp
den Dyrendal af Blik. — Et dristigt Nei
jeg sender dig i dine Læber her!
et Nei, du Skum og Fraade! det er Løgn!

Slatte.

Ved disse Handsker, saa var det ham der!

Nym.

Jeg advarer Jer, Herre, lad ikke Historien gaae for vidt; jeg skal dryppe Jer i Jert eget Fedt, hvis I kommer med Eders Tyvetrækkerhistorier til mig; det er min Mening om den Historie.

Slatte.

Ved min Hat! saa var det ham med det røde Ansigt, der tog den; for vel kan jeg ikke huske, hvad jeg gjorde, dengang I drak mig fuld; men jeg et da ikke et rent Asen.

Falstaff.

Hvad siger I, Skarlagen og lille Johan?

Bardolph.

Ih, Herre, jeg for min Del siger, at Herren havde drukket, saa han var rent fra sine Recepter.

Evans.

Han mener, han var fra sine Concepter. Ak, hvilken Uvidenhed!

Bardolph.

Og da han nu var plakat, saa var han, som man siger, væk, og hans Reflectioner løb løbsk.

Slatte.

Ja, I snakkede ogsaa Latin dengang; men det er det samme; jeg skal aldrig i mine Levedage drikke mig fuld mere undtagen i christeligt, ærbart og skikkeligt Selskab, for den

Digitized by Google

Stregs Skyld; hvis jeg bliver drukken, vil jeg være drukken med Folk, der frygte Gud og ikke med drukne Skjelmer.

Evans.

Kut straffe mig, det er et dydeligt Sind!

Falstaff.

I høre, at alle disse Ting benægtes, mine Herrer; det hører I.

(Anna Page kommer ind med Vin; Fru Strøm og Fru Page følge hende.)

Page.

Nei, min Datter, bring Vinen ind; vi vil drikke inde.

(Anna bærer Vinen ud.)

Slatte.

O, Gud! det er Jomfru Anna Page!

Page.

Hvor gaaer det, Fru Strøm?

Falstaff.

Fru Strøm, paa min Ære, det glæder mig at træffe Jer; med Eders Tilladelse, bedste Frue. (han kysser hende.)

Page.

Kone, byd disse Herrer Velkommen. — Kom, vi har en varm Vildtpostei til Middag; kom, mine Herrer, jeg haaber, at vi skal drikke alle disse Misforstaaelser bort.

(Alle gaae undtagen Dompap, Slatte og Evans.)

Slatte.

Jeg vilde gjerne give to Pund til, at jeg havde min Sang- og Sonnetbog her.

(Sølle kommer ind.)

Naada Sølle, hvor har du været henne? skal jeg opvarte mig selv, skal jeg? du har vel ikke Gaadebogen hos dig, hvad?

Digitized by Google

Sølle.

Gaadebogen? Ih, laante I den ikke til Else Flødebolle sidste Allehelgensdag, fjorten Dage før Mikkelsdag?

Dompap.

Kom nu, Fætter, kom nu, Fætter; vi venter paa dig. Hør engang, Fætter, bare dette, Fætter; — der er saa at sige, et Forslag, saadan en Slags Forslag, gjort paa langt Hold af Herr Hugh her; — forstaaer I, Fætter?

Slatte.

Ja, Herr Fætter, I skal altid finde mig rimelig; hvis det er saa, vil jeg gjøre Alt, hvad rimeligt er.

Dompap.

Nei, men forstaa mig.

Slatte.

Ja, jeg forstaaer Jer.

Evans.

Ræk Ore til hans Forestillinger, Herr Slatte; jeg skal gjøre Jer en Forklaring af Sagen, hvis I har Fatningen deraf.

Slatte.

Nei, jeg vil gjøre, som min Fætter Dompap siger; det maa I undskylde; han er Fredsdommer her paa Egnen, hvor slet og ret jeg ogsaa staaer her.

Evans.

Men det er Talen ikke om. Talen er angaaende Eders Kiftermaal.

Dompap.

Ja, det er netop Sagen, Fætter.

Evans.

Ja, det er netop Sagen; med Jomfru Anna Page.

Digitized by Google

Slatte.

Ih ja, naar saa skal være, vil jeg gifte mig med hende, paa enhver rimelig Anmodning.

Evans.

Men kan I have Affection for Pigen? Lad os pegjære at erfare det af Eders Mund eller af Eders Læper; thi flere Filosofer ere af den Mening, at Læperne ere en Del af Munden. Altsaa nøiagtigt talt, kan I vende Eders gode Villie til Pigen?

Dompap.

Fætter Abraham Slatte, kan du elske hende?

Slatte.

Det haaber jeg, Fætter; jeg vil opføre mig, som det passer sig for en Mand, der vil gjøre, hvad rimeligt er.

Evans.

Nei, Kuts hellige Mænd og Fruer! I maa tale rent ud af Positiven, om I kan sætte Eders Attraa til hende.

Dompap.

Ja, det maa du; vil du gifte dig med hende, med en god Medgift?

Slatte.

Jeg vil gjøre meer end det, paa Eders Anmodning, Herr Fætter, i Alt hvad rimeligt er.

Dompap.

Nei, forstaa mig, forstaa mig, bedste Fætter. Hvad jeg gjør, er jo for at fornøie dig; kan du elske Pigen?

Slatte.

Jeg vil gifte mig med hende, Herr Fætter, paa Eders Anmodning; men om der ikke er stor Kjærlighed i Begyndelsen, saa kan Himlen maaskee moderere den ved nærmere Bekjendtskab; naar vi er gifte og har mere Leilighed til at kjende hinanden, saa haaber jeg, at den større Fortrolighed vil føre

Digitized by Google

til større Malcontentement; men hvis I siger: „gift dig", saa vil jeg gifte mig; det er min frie Absolution, som jeg er insolveret paa.

Evans.

Det er meget petænksomt svaret, undtagen at det „Absolution" er en Feil; Ordet er, som vi mener det, Resolution; men hans Mening er god.

Dompap.

Ja, jeg troer, min Fætter mener det godt.

Slatte.

Ja, gjør jeg ikke det, saa gid jeg maa blive hængt! ja, det siger jeg.

(Anna Page kommer ind igjen.)

Dompap.

Der kommer den smukke Jomfru Anna. — Jeg vilde ønske, jeg var ung igjen for Eders Skyld, Jomfru Anna!

Anna.

Middagsmaden er paa Bordet; min Fader udbeder sig Eders Velbaarenheds Selskab.

Dompap.

Jeg er til hans Tjeneste, smukke Jomfru Anna.

Evans.

Kuts velsignede Villie skee! jeg vil ikke være fraværende ved Pordpønnen.

(Dompap og Evans gaae.)

Anna.

Vil Eders Velbaarenhed ikke behage at komme ind?

Slatte.

Nei, jeg takker Jer virkelig af Hjertens Grund; jeg har det meget godt.

Anna.

Maaltidet venter paa Jer, Herre.

Digitized by Google

Slatte.

Jeg er ikke sulten; jeg takker, oprigtig talt. — Gaa, du der; omendskjønt du er min Tjener, saa gaa og vart min Fætter Dompap op. (Sølle gaaer.) En Fredsdommer kan dog sommetider være en Ven forbunden for en Tjener. Jeg holder kun tre Tjenere og en Dreng endnu, saalænge til min Moder døer; men hvad gjør det? jeg lever dog som en stakkels født Adelsmand.

Anna.

Jeg kan ikke gaae ind uden Eders Velbaarenhed; de vil ikke sætte sig tilbords, førend I kommer.

Slatte.

Jeg forsikkrer, jeg skal ikke have Noget at spise; jeg takker Jer ligesaameget, som om jeg havde faaet.

Anna.

Jeg beder, Herre, gaa ind med.

Slatte.

Jeg vil heller spadsere her; jeg takker Jer; jeg fik en Rift i Huden forgangen Dag ved at fægte med Kaarde og Dolk med en Mester i Fægtekunsten, tre Stød for en Tallerken kogte Svedsker, og jeg kan min Tro ikke taale Lugten af varm Steg siden den Tid. Hvorfor gjøe Eders Hunde saaledes? er der Bjørne i Byen?

Anna.

Det troer jeg; jeg har hørt tale om det.

Slatte.

Jeg holder meget af Bjørnekampe; men jeg kommer i Klammeri ved det, saa let som nogen Mand i England. I bliver vel bange, naar I seer Bjørnen løs, gjør I ikke?

Anna.

Ja, det bliver jeg rigtignok.

Digitized by Google

Slatte.

Det er som et Smørrebrød for mig nu; jeg har seet Sackerson løs en Snes Gange og har taget ham ved Lænken; men jeg skal love for, at Fruentimmerne skreg og hvinede ved det, saa det var en Gru. Men Fruentimmerne, de kan jo ikke lide dem; det er nogle meget grimme, lodne Tingester.

(Page kommer ind.)

Page.

Kom, bedste Herr Slatte; kom, vi venter paa Jer.

Slatte.

Jeg skal ikke have Noget at spise; ellers mange Tak.

Page.

Ih for Pokker, I bliver ikke fri; kom, kom.

Slatte.

Nei, jeg beder, gaa I foran.

Page.

Kom nu, Herre.

Slatte.

Jomfru Anna, I skal gaae først.

Anna.

Nei, min Herre, jeg beder, gaa.

Slatte.

Nei, min Tro; jeg vil ikke gaae foran; nei, det gjør jeg ikke; jeg vil ikke fornærme Jer saaledes.

Anna.

Jeg beder, min Herre.

Slatte.

Jeg vil heller være uhøflig end kivagtig; I fornærmer Jer selv, det gjør I virkelig.

(de gaae.)

Digitized by Google

Anden Scene.

Sammesteds.

(Evans og Sølle komme ind.)

Evans.

Gaa Jer Vei og spørg Doktor Cajus' Hus, hvor Veien er dertil, og der poer en Madam Rask, som er hans Amme, hans Koldamme eller hans Kok eller hans Vadsk, som vadsker og vrider ham.

Sølle.

Godt, Herre.

Evans.

Nei, der er endnu noget Pedre. Giv hende dette Prev; for det er et Fruentimmer, der er ganske et Pekjendtskab med Jomfru Anna Page, og Prevet er at ønske og pegjære af hende, at sollicitere Eders Herres Pegjæringer til Jomfru Anna Page. Jeg peder Jer, gaae Jer Vei; jeg vil kjøre Ende paa mit Middagsmaaltid; nu kommer der Æbler og Ost.

(de gaae.)

Tredie Scene.

En Stue i Værtshuset Hosebaandsordenen.

(Falstaff, Værten, Bardolph, Nym, Pistol og Robin komme ind.)

Falstaff.

Herr Vært i Hosebaandsordenen!

Værten.

Hvad siger min Trompeter? tal Lærdommens og Visdommens Ord.

Falstaff.

Herr Vært, jeg kommer virkelig til at skille mig af med Nogle af mit Følge.

Digitized by Google

Værten.

Tak dem af, Trompet-Herkules! kasseer; lad dem trave, hop, hop!

Falstaff.

Jeg sidder for ti Pund om Ugen.

Værten.

Du er en Cæsar, en Keiser, en Imperator, en Triumfator. Jeg vil tage Bardolph i mit Brød; han skal trække op; han skal tappe; taler jeg vel, Trompet-Hektor?

Falstaff.

Ja, gjør det, gode Herr Vært.

Værten.

Et Ord et Ord! lad ham komme til mig! jeg vil se dig faae det til at skumme og skinne; jeg holder mit Ord; følg mig. (gaaer.)

Falstaff.

Bardolph, følg ham; Kjældersvend, det er en god Næringsvei; af en gammel Kappe bliver der en ny Jakke; af en falmet Lakai bliver der en ny Kjældersvend. Gaa, Farvel.

Bardolph.

Det er just et Liv, som jeg har ønsket mig; det skal jeg nok trives ved. (gaaer.)

Pistol.

Ha, lave Usling fra Gungarien!
saa du vil svinge Tappen?

Nym.

Han blev avlet i Drukkenskab; er det ikke en snurrig Historie? han har ingen heroisk Sjæl; det er hele Historien.

Falstaff.

Jeg er glad ved, at jeg blev af med den Fyrtønde; han stjal altfor aabenlyst; hans Rapserier er ligesom en daarlig Sanger; han kan ikke passe sit Tempo.

Digitized by Google

Nym.

Ja, stjæle i det rette Tempo; det er det Fine ved Historien.

Pistol.

Erhverve kaldes det blandt Vise. — Stjæle?
Fy! Uf! — Et Knips for slige Talemaader!

Falstaff.

Ja, hør nu, Venner, jeg har snart Hælene ude af Støvlerne.

Pistol.

Velan, Frostbylder vil da blive Følgen.

Falstaff.

Der er ikke Andet for; jeg maa gjøre en Fangst; jeg maa finde paa Udveie.

Pistol.

De unge Ravne kræve deres Foer.

Falstaff.

Hvem af Jer kjender Herr Strøm her i Byen?

Pistol.

Jeg kjender Karlen; store Grunker har han.

Falstaff.

Mine brave Gutter, jeg vil sige Jer, hvad mit Maal er.

Pistol.

Sex Fod om Livet og endda et Stykke.

Falstaff.

Nu ingen Ordkløverier, Pistol; jeg veed nok, at jeg holder sex Fod-omkring Livet; men nu er Talen ikke om mit Maal omkring Livet; men mit Maal er at faae Noget i Livet. Kort sagt, jeg agter at gjøre Cour til Strøms Kone. Jeg siner et Haab om god Underholdning hos hende. Hun passiarer, hun stjærer for, hun sender indbydende Dieksast. Jeg forstaaer at tyde Vendingerne i hendes fortrolige Stil, og det

Digitized by Google

sværeste Udtryk af hendes Adfærd er, naar det oversættes paa rigtigt Engelsk: „Jeg tilhører Herr Johan Falstaff".

Pistol.

Han har studeret hende godt og oversat hende godt, — fra Ærbarhed paa Engelsk.

Nym.

Ankeret ligger paa stor Dybde; kan den Historie gaae?

Falstaff.

Nu gaaer Rygtet, at hun har hele Magten over sin Mands Pung; hun har Legioner af Engle.

Pistol.

Hold du ligesaamange Djævle, og „Efter hende, min Gut", siger jeg.

Nym.

Nu kommer der Liv i Historien; det er godt; lad os faae fat paa den Englehistorie.

Falstaff.

Her har jeg skrevet et Elskovsbrev til hende og et til Pages Hustru; hun har ogsaa nylig kastet milde Blik til mig og mønstret de forskjellige Partier af mig med meget prøvende Øielaag. Hendes Øies Straaler forgylder snart min Fod, snart min statelige Mave.

Pistol.

Saa skinned paa en Møddinq Solens Straale.

Nym.

Tak for den; det var en ypperlig Historie!

Falstaff.

O, hun gjennemgik mit Ydre med saa gridsk en Attraa, at det var, som om hendes Øines Begjærlighed sved mig ligesom et Brændeglas. Her er Brevet til hende. Hun er et Guyanalandskab, lutter Guld og Gavmildhed. Jeg vil være Skattekræver hos dem begge, og de skal være mit Skatkammer.

Digitized by Google

De skal være mit Øst- og Vestindien, og jeg vil handle paa dem begge. Gaa nu, bring du dette Brev til Fru Page, og du dette til Fru Strøm. Vi skal florere, Gutter; vi skal florere!

Pistol.

Skal jeg da være Pandarus af Troja,
med Sværd ved Lænd? Saa Lucifer, tag Alt!

Nym.

Jeg vil ikke have med simple Historier at gjøre; der, tag den Brevhistorie; jeg vil holde paa min Reputation.

Falstaff. (til Robin.)

Der, Knøs, bring disse Breve flink og troligt;
seil du, min Skude, til de gyldne Kyster! —
I Skjelmer! bort! afsted! forsvind som Haglkorn!
gaa, tradsk og tramp; søg Ly, pak Jer afsted!
Falstaff vil lære Tidens Aand og Vink;
franst Vid, I Pak! jeg og min Page flink!

(gaaer med Robin.)

Pistol.

Lad Gribbekløer din Indvold slide! hule,
blyfyldte Tærninger, og høiest Dine
og laveste besnære Rig og Fattig!
Mønt skal der være i min Pung, mens du
skal savne, uselige Phrygertyrk!

Nym.

Jeg har Planer i mit Hoved, og Historien gaaer ud paa Hævn.

Pistol.

Hævn søger du?

Nym.

Ved Hvalvet og dets Stjerner!

Digitized by Google

Pistol.

Klogt eller Staal?

Nym.

Med begge de Historier;
Elskovshistorien røber jeg for Page.

Pistol.

Og jeg for Strøm vil røbe brat,
at Falstaff, den slemme Dreng,
hans Due vil true, hans Skat faae fat
og skjænde hans gode Seng.

Nym.

Jeg vil ikke lade den Historie blive kold; jeg vil ægge Page til at bruge Gift; jeg vil fylde ham med den gule Skinsyge; thi det tyder paa Fare, naar Ansigtet skifter Farve; saadan er den Historie.

Pistol.

Du er en Mars blandt vrede Mænd;
jeg staaer dig bi; afsted!

(de gaae.)

Femte Scene.

Et Værelse i Doktor Cajus' Hus.

(Madam Rask, Sølle og Rugby komme ind.)

Madam Rask.

Hør, Hans Rugby! vær saa god at gaae hen til Vindvet og pas paa, om I kan see min Herre, Herr Doktor Cajus, komme; hvis han gjør det, og træffer Nogen her i Huset, saa skal vi min Tro høre et grueligt Misbrug af Guds Taalmodighed og Kongens Engelsk.

Rugby.

Jeg gaaer og passer paa.

(gaaer.)

Digitized by Google

Madam Rask.

Ja, gaae, vi skal min Tro have os en Skaal Æggeøl for det en Aften med det første ved Levningerne af Kaminilden. — Det er saa stikkelig, villig og god en Karl, som Nogen kan tjene i Hus med, og han er ingen Sladderhank, det svarer jeg for, og ingen Krakiler; hans værste Feil er, at han er noget forfalden til at bede; han er lidt urimelig i den Retning; men der er jo Ingen, uden han har sin Feil. — Men lad nu det være godt. Peter Sølle, siger I, er Eders Navn?

Sølle.

Ja, i Mangel af et bedre.

Madam Rask.

Og Herr Slatte er Eders Herre?

Sølle.

Ja, saa vist.

Madam Rask.

Har han ikke et stort rundt Skjæg ligesom en Handskemagerkniv?

Sølle.

Nei, saa vist; han har et lillebitte Ansigt, og et lille, gult Skjæg, et Cainskjæg.

Madam Rask.

Han er jo en meget spagfærdig Mand, ikke?

Sølle.

Jo, saa vist; men han er saa strunk en Karl til at bruge sine Næver, som Nogen imellem min og hans Høide. Han har været i Slagsmaal med en Skovfoged.

Madam Rask.

Nei, hvad siger I? O, jeg skulde huske ham. — Stikker han ikke, saa at sige, Næsen i Veiret og strutter, naar han gaaer?

Digitized by Google

Sølle.

Jo, det gjør han rigtignok.

Madam Rask.

Naa, Vorherre skjænke Anna Page ingen værre Lykke! Sig til Herr Pastor Evans, at jeg skal gjøre, hvad jeg kan for Eders Herre. Anna er en god Pige, og jeg vil ønske, —

(Rugby kommer tilbage.)

Rugby.

Ak, Jemini! der kommer Husbond!

Madam Rask.

Aa, nu vil der ligge et Hus! — Løb herind, bedste unge Mand! gaae ind i dette Kabinet. (skyder Sølle ind i Kabinettet.) — Han bliver nok ikke længe her. — Naa, Hans Rugby! Hans, siger jeg; skynd dig, Hans; gaa ud og see efter Herren; jeg er saa bange, han er kommen noget til, siden han ikke kommer hjem. — (synger.) Tra lirum larum la la la!

(Doktor Cajus kommer.)

Cajus.

'Vad syng' I? jeg ikk' lid' diss' Optøier. Værsgo gaa og 'ente mig i min Kabinet un boitier vert, en Æst', en grøn Æst'; mærk' I 'vad jeg sig'? en grøn Æst'.

Madam Rask.

Ja, jeg skal nok hente den. (afsides.) Det var godt, han ikke selv gik derind; havde han fundet det unge Menneske, saa var han bleven rent bindegal.

(gaaer til Kabinettet.)

Cajus.

Puh, Puh, Puh! — **Ma foi! il fait fort chaud. Je m'en vais à la cour, — la grande affaire!**

Madam Rask.

Er det denne, Herre?

Digitized by Google

Cajus.

Oui; mettez le au mon Lomm'! Depeché, gesvindt! — Vor er den Slingel, Rugby?

Madam Rask.

Hei! Hans Rugby! Hans!

Rugby.

Her, Herre.

Cajus.

Du er 'Ans Rugby, og du er 'Ans Kvast; naa, tag din Kaard' og følg mig i 'Elene à la court.

Rugby.

Den er parat, Herre, herude i Forstuen.

Cajus.

Paa min Ehr', jeg bier for længe. — **Sacre, qu' ai je oublié!** Der er Noget i min Kabinet, som jeg ikk' for Alverden vil lade bliv' der.

(gaaer til Kabinettet.)

Madam Rask.

Aa! nu finder han det unge Menneske der, og saa bliver han rasende.

Cajus.

Diable! Diable! hvad er i min Kabinet? Skurker! **Larron!** (trækker Sølle frem.) Rugby! min Kaard'!

Madam Rask.

Gode Herre! giv Jer tilfreds!

Cajus.

'Vorfor skal jeg vær' tilfreds?

Madam Rask.

Det unge Menneske er et honnet Menneske.

Cajus.

'Vad skal det 'onnet' Mennesk' i min Kabinet? der er ingen 'onnet Mennesk' skal komm' i min Kabinet.

Digitized by Google

Madam Rask.

Jeg beder Jer, Herre, vær ikke saa flegmatisk. Nu skal I høre den rene Sandhed; han kom til mig i et Ærinde fra Pastor Hugh.

Cajus.

Godt.

Sølle.

Ja, saavist, for at bede hende om —

Madam Rask.

Saa ti dog stille!

Cajus.

'Old Mund! — Fortæl Jer 'Istori'.

Sølle.

For at bede denne gode Madamme, Eders Pige, om at lægge et godt Ord ind hos Jomfru Anna Page for min Herre angaaende Giftermaal.

Madam Rask.

Ja, det var virkelig det Hele; men jeg vil ikke stikke min Finger i Ilden og har det heller ikke nødig.

Cajus.

'Err 'Ugh 'ar sendt Jer? — Rugby, donnez moi noget Papir. — Vent I en liden Stund. (skriver.)

Madam Rask. (afsides til Sølle.)

Jeg er glad ved, at han er saa rolig; var han bleven rigtig hidsig, saa skulde I have hørt ham saa høirøstet og saa melankolsk; men ligemeget, min gode Mand; jeg skal gjøre Eders Herre, hvad godt jeg kan, og Sagen er rent ud sagt den, at den franske Doktor, min Herre, — jeg kan nok kalde ham min Herre, seer I; for jeg holder Hus og vadsker og vrider og brygger og bager og skurer og steger og koger og reder Seng og gjør Alting selv, —

Digitized by Google

Sølle.

Det er en stor Bestilling for eet Menneske at have under Hænder.

Madam Rask.

Maa I ikke nok sige det? Ja, I kan være forvisset om, det er en stor Bestilling; og saa at staae tidlig op og gaae sent til Ro; — men ligemeget, jeg kan sige Jer i Fortrolighed, for ikke mine Ord igjen, — min Herre er selv forelsket i Anna Page; men ligemeget; — jeg kjender Annas Tanker; de er hverken her eller der.

Cajus.

I Abekat, giv diss' Brev til 'Err 'Ugh; **par Dieu!** det er en Udfordring; jeg vil 'am skjær' 'Alsen over i Parken; jeg skal lær' den lurvede Abekat af Præst at mikke og makke. — Nu kan I gaae; — det er ikke godt, I bliv' 'er. Jeg vil skjær' all' 'ans to Øren af; **par dieu!** 'ans 'Und skal ikk' kjend' ham. (Sølle gaaer.)

Madam Rask.

Aa! han taler jo kun for sin Ven.

Cajus.

Det gjør Ingenting til Sagen. Siger I mig ikk', at jeg skal 'av' Anna Page for mig selv? — **Par dieu!** jeg vil dræb' den Abekat Præst, og jeg 'ar anmodet Værten i 'Osebaandsordenen om at maale vore Klinger. — **Par dieu!** jeg vil selv 'av' Anna Page.

Madam Rask.

Herre, Pigen elsker Jer, og Alt skal blive godt. I maa lade Folk have Lov til at snakke; hvad Pokker!

Cajus.

Rugby, gaa med mig til 'Offet. — **Par dieu,** om ikk' jeg faaer Anna Page, jeg vil kast' Jert 'Oved ud af min Dør! — Rugby, følg mig i 'Ælene. (Cajus og Rugby gaae.)

Digitized by Google

Madam Rask.

Jo, Ane Tossegal skal I faae for Jer selv. Nei, jeg kjender Annas Tanker bedre; der er ingen Kone i Windsor, der kjender mere til Annas Tanker, end jeg gjør, eller kan udrette mere hos hende, end jeg kan, Gud skee Tak!

Fenton. (udenfor.)

Hei! er her Nogen inde?

Madam Rask.

Hvem er der, monstro? Vær saa god og kom nærmere.

(Fenton kommer ind.)

Fenton.

Hvordan gaaer det, min gode Madam? hvordan har I det?

Madam Rask.

Jo, jeg takker Eders Velbaarenhed for gunstig Efterspørgsel.

Fenton.

Hvad Nyt? hvorledes gaaer det med den smukke Jomfru Anna?

Madam Rask.

Ja, det er sandt, Herre; hun er smuk og dydig og vakker; og hun er Eders gode Veninde; det kan jeg sige Jer med det samme, Gud skee Lov og Tak!

Fenton.

Troer I, at det vil lykkes mig? er min Beilen ikke forgjæves?

Madam Rask.

Sandt at sige, Herre, Alting staaer i Vorherres Haand; men alligevel, Herr Fenton, kan jeg gjøre min Ed paa Bibelen, at hun elsker Jer. Har Eders Velbaarenhed ikke en Vorte over Øiet?

Digitized by Google

Fenton.

Jo vist har jeg; men hvad kommer det Sagen ved?

Madam Rask.

Ja, det har Noget at betyde; I kan troe, det er saadant et Barn, — men det kan jeg protestere, hun er saa ærbar en Pige, som nogensinde har spist Brød. — Vi snakkede en hel Time om den Vorte; — o, jeg kan aldrig lee saadan, som i den Piges Selskab; men hun forfalder virkelig altformeget til Melankolik og Grubleri; — men hvad Jer angaaer, — bliv I kun ved.

Fenton.

Godt; jeg seer hende idag. Se, der er Penge; læg et godt Ord ind for mig. Seer I hende før end jeg, saa anbefal mig —

Madam Rask.

Om jeg vil? Jo, min Tro, det vil vi; og jeg skal fortælle Eders Velbaarenhed meer om Vorten den næste Gang, vi har en Confidents, og om flere Beilere.

Fenton.

Farvel da; jeg har meget travlt nu.

(gaaer.)

Madam Rask.

Farvel, Eders Velbaarenhed! — Det er virkelig en honnet Herre; — men Anna elsker ham ikke, for jeg kjender Annas Tanker saa godt som Nogen. — Ak, Jemini! hvad har jeg glemt!

(gaaer.)

Digitized by Google

Anden Act.

Første Scene.

Udenfor Pages Hus.

(Fru Page kommer ind med et Brev.)

Fru Page.

Hvad? er jeg sluppen for Elskovsbreve i min Skjønheds Dage, og forfølges af dem nu? lad mig see!

(læser.)

„Spørg mig ikke om Fornuftgrunde til, at jeg elsker Jer; thi Elskov kan nok høre paa Fornuftens Formaningstaler; men den tager den dog ikke til Raadgiver. I er ikke ung, jeg heller ikke; vel, der er Overensstemmelse; I er lystig, jeg ogsaa; ha! ha! saa er der jo mere Overensstemmelse; I holder af Kanariesæk, og det gjør jeg med; kan I ønske bedre Overensstemmelse? Lad det da være dig nok, Fru Page, — hvis ellers en Krigsmands Elskov kan være nok, — at jeg elsker dig. Jeg siger ikke: vær barmhjertig! det er ingen Krigsmands Talemaade; men jeg siger: elsk mig.

Jeg er
Din Ridder, paa hvem du kan lide
ved Dag og Nattetide,
som i Alverden vide,
saalænge hans Sværd vil bide,
for dig vil tappert stride.
Johan Falstaff."

Hvad det dog er for en Herodes af Jødeland! — O, den syndige, syndige Verden! — En, der næsten er slidt op af Alderdom, vil opføre sig som en ung Laps! Hvad, i Pol-

Digitized by Google

kers Navn, kan det dog være for en Ubetænksomhed af mig, som denne flamske Drukkenbolt har afluret mig, siden han vover at friste mig paa den Maade? Han har jo ikke været tre Gange i mit Selskab; hvad kan jeg have sagt til ham? — jeg var dengang meget sparsom med min Lystighed. — Gud forlade mig! jeg vil give et Lovforslag ind i Parlamentet om at udrydde alle Tyksakker. — Hvorledes skal jeg faae Hævn over ham? thi Hævn vil jeg have, saasandt som hans tykke Vom er dannet af Budding.

(Fru Strøm kommer ind.)

Fru Strøm.

Fru Page! jeg forsikkrer Jer, jeg var paa Veien til Jer.

Fru Page.

Og jeg kan forsikkre Jer, jeg var just paa Veien til Jer. I seer rigtig daarlig ud.

Fru Strøm.

Nei, det kan jeg aldrig troe; jeg kan bevise Jer det Modsatte.

Fru Page.

Jo, min Tro, gjør I saa, idetmindste efter min Mening.

Fru Strøm.

Naa ja, saa gjør jeg det da; og dog siger jeg, at jeg kunde give Jer Beviser for det Modsatte. — O, Fru Page, giv mig et Raad!

Fru Page.

Hvad er der paafærde, min Bedste?

Fru Strøm.

O, min Bedste, var det ikke for en Smaatings Skyld, kunde jeg komme til saadan en Ære!

Fru Page.

Pokker i Vold med Smaatingen! tag Æren. — Hvad er det? — væk med Smaatingen! — hvad er det?

Digitized by Google

Fru Strøm.

Hvis jeg blot vilde fare til Helvede for en Smule Evighedssøieblik, saa kunde jeg komme i Ridderstand.

Fru Page.

Hvad? — du lyver! — Ridder Elisa Page! — Den Slags Riddere falder i Prisen, saa det er nok ikke værd, du forandrer dit Vaabenmærke.

Fru Strøm.

Vi spilder Tiden med Snak. (giver hende et Brev.) — Der; læs, se, hvorledes jeg kunde komme i Ridderstand. — Jeg skal have slette Tanker om tykke Mænd, saalænge som jeg har Dine til at gjøre Forskjel paa Mænds Figur. Og dog bandede han ikke, og han priste kvindelig Ærbarhed og dadlede al usømmelig Opførsel saa fornuftigt og saa abstadigt, at jeg vilde have svoret paa, at hans Sindelag var ligesaa oprigtigt som hans Ord; men de svarer og stemmer ikke bedre dertil end den hundrede Psalme til den Melodi: „Grønne Ærmer". — Hvad for en Storm monstro der har kastet denne Hvalfisk med saa mange Tønder Tran i Livet i Land her i Windsor? Hvorledes skal jeg hævne mig paa ham? Jeg troer, den bedste Maade vilde være, at holde hans Haab vedlige, indtil hans syndige Attraas Ild har smeltet ham i hans eget Fedt. Har I nogentid seet Mage?

Fru Page.

Ja, Bogstav for Bogstav, paa det nær, at Navnet Strøm staaer istedenfor Page. Til Eders store Trøst i dette Vilderede af onde Tanker, kan I her see Tvillingbroderen til Eders Brev; men lad Eders kun have Førstefødselsret; for jeg kan forsikkre Jer, mit gjør ingen Fordring. Jeg svarer for, at han har tusinde eller flere af disse Breve, skrevne med aaben Plads til forskjellige Navne, og disse er af anden Udgave. Han vil uden Tvivl lade dem trykke; thi han tager

Digitized by Google

det ikke saa nøie med hvad han befordrer til Trykken, siden han ogsaa vil gjøre os To den Ære. Jeg vilde heller være en af Giganternes Kvinder under Bjerget Pelion! Naa, jeg skal snarere finde Jer tyve lystne Turteldiuer end en eneste kydsk Mand.

Fru Strøm.

Ih, det er jo det selv samme, den samme Haandskrift, de samme Ord! Hvad tænker han om os?

Fru Page.

Ja, det veed jeg ikke; det kan næsten bringe mig i Splidagtighed med min egen Ærbarhed. Jeg vil omgaaes med mig selv, som med En, jeg ikke er bekjendt med; thi det er jeg vis paa, at hvis han ikke kjendte en Tilbøielighed hos mig, som jeg ikke selv kjender, saa vilde han aldrig have vovet saa rasende en Entring.

Fru Strøm.

Entring, siger I? Da skal jeg visselig nok holde ham fra mit Dæk.

Fru Page.

Det skal jeg ogsaa; hvis han kommer under mine Luger, vil jeg aldrig gaae tilsøs mere. Lad os hævne os paa ham; lad os tilstaae ham et Stævnemøde; lad os give ham et Glimt af Haab i hans Beilen; lad os holde ham hen med Opsættelsens fine Lokkemad, indtil han har pantsat sine Heste hos Værten i Hosebaandsordenen.

Fru Strøm.

Ja, jeg vil være enig i at spille ham ethvert Puds, der ikke kan sætte en Plet paa vort gode Navn og Rygte. O, det Brev skulde min Mand see! det vilde give hans Skinsyge Næring for evig Tid.

Fru Page.

Se, der kommer han, og min gode Mand med; han

Digitized by Google

er lige saa langt fra Skinsyge, som jeg er fra at give ham Aarsag dertil, og det, haaber jeg, er en umaadelig lang Afstand.

Fru Strøm.

Saa er I en lykkelig Kone.

Fru Page.

Kom og lad os lægge Raad op sammen mod denne fede Ridder. Kom herind.

(de gaae ind.)

(Strøm og Pistol, Page og Rym komme ind.)

Strøm.

Naa, jeg haaber, det er ikke sandt.

Pistol.

Haabet er stundom en stumphalet Hund.
Ridder Johan bær Attraa til din Hustru.

Strøm.

Ih, Herre, min Kone er ikke ung.

Pistol.

Han elsker Rig og Fattig, Høi og Lav
og Ung og Gammel, Alt iflæng; ha, Strøm!
din Rustumsnusk han elsker; Strøm, betænk!

Strøm.

Elske min Kone!

Pistol.

Med Leveren i Flammer! Vogt dig; ellers
vil du Aktæon lig af Ringwood fulgt
i Hælene, — selv Navnet er forhadt.

Strøm.

Hvad for et Navn?

Pistol.

Jeg mener Horn. Farvel! tag dig iagt;
luk Øiet op; thi Tyven gaaer ved Nat.

Digitized by Google

Giv Agt, før Sommer kommer, og før Gjøgen
synger sin Spottesang. — Kom, Korporal Nym.
Tro ham kun, Page, han taler med Forstand.

(gaaer.)

Strøm. (afsides.)

Jeg vil være sindig; jeg vil komme paa Spor efter dette.

Nym. (til Page.)

Og det er sandt; jeg holder ikke af Løgnehistorier. Han har fornærmet mig med adskillige Historier; jeg skulde have bragt den Brevhistorie til hende; men jeg har et Sværd, og det skal bide, naar jeg trænger dertil. Han elsker Eders Hustru; det er hele Historien. Mit Navn er Korporal Nym, og jeg siger og erklærer, at det er sandt; mit Navn er Nym, og Falstaff elsker Eders Hustru. Farvel! jeg holder ikke af Østebrødshistorier, og det er hele Historien. Farvel!

(gaaer.)

Page. (afsides.)

„Hele Historien," siger han. — Det er en Karl, der kan skræmme En fra Vid og Sands med sine Historier.

Strøm. (afsides.)

Jeg vil søge Falstaff op.

Page. (afsides.)

Jeg har aldrig hørt saadan en drævende, affecteret Slyngel.

Strøm. (afsides.)

Kommer jeg efter det, — godt!

Page. (afsides.)

Jeg vil ikke troe saadan en Kinesser, om saa Byens Sognepræst gav ham Attest for at være en ærlig Mand.

Strøm. (afsides.)

Det var en brav, fornuftig Karl. — Godt!

(Fru Strøm og Fru Page komme tilbage.)

Digitized by Google

Page.

Er du her, Grethe?

Fru Page.

Hvor gaaer du hen, Georg? hør dog.

Fru Strøm.

Hvad er der, kjære Frank? hvorfor saa melankolsk?

Strøm.

Jeg melankolsk? jeg er ikke melankolsk; gaa du hjem; gaa.

Fru Strøm.

Jo, min Tro, har du nogle Griller i Hovedet. — Gaaer I med, Fru Page?

Fru Page.

Jeg kommer. — Du kommer vel hjem til Middag, Georg? — (afsides til Fru Strøm.) Seer I, hvem der kommer? hun skal være vort Sendebud til den Pjalteridder.

(Madam Rask kommer ind.)

Fru Strøm. (afsides til Fru Page.)

Jeg tænkte min Tro paa hende; hun kan bruges dertil.

Fru Page.

I kommer nok for at besøge min Datter Anna?

Madam Rask.

Ja, saavist, og hvorledes har den gode Jomfru Anna det?

Fru Page.

Kom ind med mig og see til hende; vi har nok at snakke med Jer om en hel Time.

(Fru Page, Fru Strøm og Madam Rask gaae.)

Page.

Naa, Herr Strøm?

Strøm.

Hørte I ikke nok, hvad den Slyngel fortalte mig?

Page.

Ja, og I hørte vel, hvad den Anden sagde til mig?

Digitized by Google

Strøm.

Troer I, der er Sandhed i dem?

Page.

Fanden tage de Kjeltringer! Jeg troer ikke, Ridderen vilde vove derpaa; men de, der beskylde ham for Hensigter med min Kone, er et Par af hans aftakkede Svende, rene Landstrygere, nu da de ere ude af Tjeneste.

Strøm.

Har de været i hans Tjeneste?

Page.

Ja vist har de.

Strøm.

Det synes mig ikke forbedrer Sagen. — Ligger han i Hosebaandsordenen?

Page.

Ja vist gjør han. — Hvis han skulde give sig ud paa den Fart imod min Kone, saa vil jeg slippe hende løs til ham, og hvad han vinder hos hende andet end hvasse Ord, lad det komme over mit Hoved!

Strøm.

Jeg har ingen Mistanke til min Kone; men jeg vilde dog nødig bringe dem sammen. En Mand kan ogsaa være altfor tillidsfuld; jeg vil ikke gjerne have Noget paa mit Hoved; jeg kan ikke lade mig stille tilfreds med det.

Page.

Se, der kommer jo Rabalder Værten i Hosebaandsordenen. Han har enten Vin i Hovedet eller Penge i Pungen, siden han seer saa lystig ud. — Hvad Nyt, Herr Vært?

(Værten og Dompap komme ind.)

Værten.

Naa da, min Trompeter? Du er en Dannemand! — Cavaliero-Dommer, saa hør!

Digitized by Google

Dompap.

Jeg kommer, Herr Vært, jeg kommer. — God Aften, god Aften, god Aften, gode Herr Page! Herr Page, vil I gaae med os? vi har Løier for.

Værten.

Fortæl ham det, Cavaliero-Dommer; fortæl ham det, Trompeter!

Dompap.

Der skal være en Duel mellem Herr Hugh, den vallisiske Præst, og Cajus, den franske Doktor.

Strøm.

Kjære Herr Vært i Hosebaandsordenen, et Ord med Jer.

Værten.

Lad høre, Trompeter! (gaaer tilside med Strøm.)

Dompap.

Vil I gaae med os og see paa det? Vor lystige Vært har paataget sig at maale deres Kaarder, og jeg troer, han har stævnet dem til Møde paa forskjellige Steder; for I kan troe, Præsten er ikke at spøge med, efter hvad jeg har hørt. Hør, nu skal jeg fortælle Jer, hvad Løier vi har for.

(gaaer tilside med Page.)

Værten.

Har du noget Klagemaal mod min Ridder, min Cavaliero-Gjæst?

Strøm.

Nei, paa ingen Maade; men jeg vil give Jer en Kande afbrændt Sæk, hvis I vil skaffe mig Adgang til ham og sige ham, at mit Navn er Bæk; det er blot en Spøg.

Værten.

Der er min Haand, Trompeter; du skal faae baade Adgang og Udgang; er du saa tilfreds? og dit Navn skal være Bæk. — Det er en lystig Ridder. — Vil I gaae med, Hjertensvenner?

Digitized by Google

Dompap.

Jeg kommer, Herr Vært.

Page.

Jeg har hørt, denne Franskmand skal være flink til at bruge sin Kaarde.

Dompap.

O, Herr Page, jeg kunde fortælle Jer noget Andet. Nuomstunder har man Distancer, Parader og Stoccader, og jeg veed ikke hvad; — Hjertet er det, Herr Page; her, her! — men jeg har levet den Tid, da jeg med mit Langsværd skulde faaet fire dygtige Karle til at springe som Rotter.

Værten.

Her, Gutter, her, her! skal vi saa slingre afsted?

Page.

Jeg gaaer med. Jeg vil hellere høre dem skjændes end see dem slaaes. (Værten, Dompap og Page gaaer.)

Strøm.

Om ogsaa Page er en tillidsfuld Nar og stoler trygt paa sin Kones skrøbelige Dyd, saa kan jeg dog ikke saa let forandre min Mening. Hun har været i Selskab med ham i Pages Hus, og hvad de har gjort der, det veed jeg ikke. Godt; jeg vil undersøge det nøiere, og jeg har en Forklædning, for at udforske Falstaff. Finder jeg hende tro, saa er min Umage ikke spildt; er hun det modsatte, saa er min Umage vel anbragt. (gaaer.)

Anden Scene.

I Værtshuset Hosebaandsordenen.

(Falstaff og Pistol kommer ind.)

Falstaff.

Jeg vil ikke laane dig en Øvid.

Pistol.

Velan, saa være Verden da min Østers,

Digitized by Google

som jeg vil aabne med mit Sværd. — Jeg vilde betalt dig denne Sum igjen med Gods.

Falstaff.

Ikke en Hvid. Jeg har fundet mig i, at du har sat min Kredit i Pant. Jeg har lagt mig ud med mine gode Venner tre Gange for din og din Stalbroder Nyms Skyld; ellers havde I nu liget ud imellem Jernstængerne ligeson et Par Bavianer. Jeg er fordømt til Helvede, fordi jeg har svoret for mine hæderlige Venner paa, at I var gode Krigsmænd og dygtige Karle, og da Frøken Birgitte havde mistet Skaftet af sin Viste, satte jeg min Ære i Pant paa, at du ikke havde den.

Pistol.

Har vi ei delt? fik du ei tre Rigsorter?

Falstaff.

Med Rette, du Gavtyv, med Rette! troer du, at jeg vil riskere min Sjæl gratis? Med eet Ord, hæng ikke længer paa mig; jeg er ingen Galge for dig; — gaa; — en kort Kniv og en god Trængsel; — til din Residens Tossenborg. — Du vil ikke bære et Brev for mig, du Kjeltring! — Du staaer paa din Ære! Hvad, du Tøymaal af Nederdrægtighed! Det er Alt, hvad jeg selv kan gjøre, at passe nøie paa Grændserne af min Ære. Jeg, jeg, jeg selv maa sommetider lade Gudsfrygten ligge paa venstre Haand og svøbe min Ære ind i min Trang og snoe mig og hytte mig og lirke, og du, du Landstryger, du vil forstandse dine Lafer og dine Vildkatteblikke og dine Kippetalemaader og dine Storstrydereder bag din Æres Ly? Saa du vil ikke gjøre det, du?

Pistol.

Jeg føier mig; hvad kan en Mand da meer?

(Robin kommer ind.)

Digitized by Google

Robin.

Herr Ridder, der er et Fruentimmer, der vilde tale med Jer.

Falstaff.

Lad hende komme nærmere.

(Madam Rask kommer ind.)

Madam Rask.

Godmorgen, Eders Velbaarenhed!

Falstaff.

Godmorgen, min gode Kone.

Madam Rask.

Nei, med Eders Tilladelse, ikke det.

Falstaff.

Naa, gode Pige, da.

Madam Rask.

Det kan jeg sværge paa; ligesaavel som min Moder den første Time efterat jeg var født.

Falstaff.

Jeg troer Jer, naar I sværger paa det. — Hvad vil I mig ellers?

Madam Rask.

Maa jeg beære Eders Naade med et Ord eller to?

Falstaff.

To tusinde, min Smukke, og jeg vil beære Jer med at høre derpaa.

Madam Rask.

Der er en Fru Strøm, Herre, — jeg beder, kom en Smule længer herhen. — Jeg selv er i Huset hos Herr Doktor Cajus.

Falstaff.

Naa, bliv ved; Fru Strøm, siger I, —

Madam Rask.

Ja, det er meget sandt, som Eders Velbaarenhed siger;

Digitized by Google

— vil Eders Velbaarenhed have den Godhed at komme lidt længere herhen.

Falstaff.

Jeg indestaaer Jer for, at Ingen hører os; — mine egne Folk, mine egne Folk.

Madam Rask.

Er de det? Gud velsigne dem og gjøre dem til sine Tjenere!

Falstaff.

Naa, — Fru Strøm, — hvad hun?

Madam Rask.

Ja, Herre, hun er en god Skabning! — Ak, Gud, ak, Gud! hvad Eders Velbaarenhed er for en Skjelm! Naa, Gud forlade Jer og os alle, Amen!

Falstaff.

Fru Strøm, — naa da, — Fru Strøm, —

Madam Rask.

Ih, bevares! hele Historien fra først til sidst er den, at I har bragt hende i saadan en Gallopade, at det er et Vidunder. Den bedste Hofkavaleer af dem allesammen, naar Hoffet ligger i Windsor, kunde aldrig bragt hende i saadan en Gallopade. Og der har dog været Riddere og Grever og Kavalerer, med deres Karosser; jo, det skal jeg love for; Karosse paa Karosse og Brev paa Brev og Present paa Present; der lugtede saa yndigt, — bare Moskus, — og raslede af Silke og Guld, det skal jeg love for, — og saadan glante Talemaader, og saadan med Vin og Sukker, det bedste og det deiligste, saa det maatte have vundet ethvert Fruentimmers Hjerte; og jeg forsikkrer Jer, de kunde ikke faae saameget som et Blink med Øinene af hende; — jeg sik selv tyve Kroner forærende imorges; men jeg blæser ad alle Kroner af den Slags, som man siger, undtagen paa Ærens Vei; — og jeg

Digitized by Google

forsikrer Jer, de kunde aldrig faae hende til saameget som at nippe af Krus med den Stolteste af dem Alle, og der var dog Jarler, ja, hvad mere er, Livdrabanter; men jeg forsikrer Jer, det er hende Altsammen Eet.

Falstaff.

Men, hvad siger hun om mig? sat Jer i Korthed, min kjære Hun-Merkurius.

Madam Rask.

Ih, bevares! hun har faaet Eders Brev, som hun takker Jer tusinde Gange for, og hun lader Jer vide, at hendes Mand er ude imellem Ti og Elleve.

Falstaff.

Ti og Elleve?

Madam Rask.

Ja vist, og saa kan I komme og see det Portræt, I veed nok, siger hun; — Herr Strøm, hendes Mand, er ikke hjemme paa den Tid. Ak! den søde Kone lever et daarligt Liv med ham; han er saadan en skinsyg Mand; hun lever et meget brydsomt Liv med ham, den Sjæl!

Falstaff.

Mellem Ti og Elleve. Hils hende fra mig, min gode Kone; jeg skal ikke svigte.

Madam Rask.

Naa, det var kjønt. Men jeg har ogsaa et andet Budskab til Eders Velbaarenhed. Fru Page sender Jer ogsaa sin hjertelige Hilsen, — og det kan jeg hviske Jer i Øret, hun er saa dydelig og honnet og ærbar en Kone, — der aldrig forsømmer sin Morgen og Aftenbøn, kan jeg sige Jer, — som nogen i Windsor, hvem det saa er, og hun bad mig sige Eders Velbaarenhed, at hendes Mand er sjeldent ude; men hun haaber, at der vil findes en beleilig Tid. Jeg har aldrig kjendt en Kone, der var saa forlibt i en Mand; ja, jeg

Digitized by Google

troer saa sandelig, at I har en Trolddom ved Jer; ja, det troer jeg rigtig.

Falstaff.

Nei, det kan jeg forsikre Jer; fraregnet den Tiltrækning, der kan ligge i mine gode Egenskaber, saa har jeg ingen andre Tryllemidler.

Madam Rask.

Gud velsigne Eders Sjæl for det!

Falstaff.

Men sig mig endelig en Ting; har Strøms Kone og Pages Kone betroet hinanden at de elsker mig?

Madam Rask.

Jo, det var rigtignok Løier! de har bedre Levemaade end som saa, skulde jeg troe; jo, det var rigtig en net Streg! — Men Fru Page beder, at I for Alting vil sende hende Eders lille Page; hendes Mand har saadan en vidunderlig Affectation for den lille Page, og Herr Page er rigtig en honnet Mand. Der er aldrig en Kone i Windsor, der har et bedre Liv, end hun har; gjør, hvad hun vil, siger, hvad hun vil, tager Alting, betaler Alting, gaaer iseng, naar hun lyster, staaer op, naar hun lyster, Alting er, som hun vil; og sandt er det, hun fortjener det; for er der en god Kone i Windsor, saa er det hende. I maa sende hende Eders lille Page; det er der ingen Redning for.

Falstaff.

Ih, ja; det vil jeg.

Madam Rask.

Ja, men gjør det, og sørg for, at han kan komme og gaae imellem Jer, og i alle Tilfælde maa I have et Kjendingsord imellem Jer, at I kan forstaae hinandens Mening, og Drengen behøver aldrig at forstaae Noget; for det er ikke godt, at Børn faae Noget at vide om, hvad syndigt er;

Digitized by Google

gamle Mennesker, det forstaaer sig, de have Discretion, som man siger, og de kjender til Verden.

Falstaff.

Farvel; hils dem begge To fra mig; der er min Pung; jeg er endda i Eders Gjæld. — Dreng, følg med denne Kone. — (Madam Rask og Robin gaae.) Det Budskab gjør mig ganske ør i Hovedet!

Pistol.

Den Skude er et Postskib for Cupido.
Fleer Seil! gjør Jagt! klar til Bataille! fyr!
Prisen er min; hvis ei, lad Havet sluge Alle!

(gaaer.)

Falstaff.

Ja saa, gamle Hans! Frisk Mod! jeg vil sætte mere Pris paa din gamle Krop, end jeg hidtil har gjort. Saa de seer efter dig endnu? Du, som har sat saa mange Penge overstyr, skal du endnu gaae af med Gevinsten? Kjære Krop, jeg takker dig. Lad dem kun sige, „det var grovt gjort"; naar det er godt gjort, saa gjør det Ingenting.

(Bardolph kommer ind.)

Bardolph.

Der er en Herr Bæk nedenunder, som gjerne vilde tale med Jer og gjøre Bekjendtskab med Jer, og han har sendt Jer et Krus Sæk til Morgendrik.

Falstaff.

Bæk er hans Navn?

Bardolph.

Ja, Herre.

Falstaff.

Bed ham at komme ind. (Bardolph gaaer.) Saadanne Bække er mig velkomne, der strømme over af saadan Bæde. — Ha! Ha! Fru Strøm og Fru Page, har jeg fanget Jer? fremad! Victoria!

Digitized by Google

(Bardolph kommer ind igjen med Strøm forklædt.)

Strøm.

Gud bevare Jer, min Herre!

Falstaff.

Iligemaade, min Herre. Vilde I tale med mig?

Strøm.

Det er dristigt af mig at falde Jer til Besvær saadan uden al Indledning.

Falstaff.

I er velkommen. Hvad er Eders Ønske? Opvarter, lad os være alene.

(Bardolph gaaer.)

Strøm.

Min Herre, jeg er en Mand af Stand, der har givet mange Penge ud. Mit Navn er Bæk.

Falstaff.

Bedste Herr Bæk, jeg ønsker Eders nærmere Bekjendtskab.

Strøm.

Bedste Herr Johan, jeg beder om Eders, ikke for at falde Jer til Byrde; thi jeg vil sige Jer, at jeg anseer mig for at være bedre istand til at laane Penge ud, end I er, og dette har givet mig mere Mod til at trænge mig saa ubetimeligt ind til Jer; thi man siger jo, at hvor Penge gaaer foran, er alle Døre aabne.

Falstaff.

Penge er en god Krigsmand, Herre, og vil frem.

Strøm.

Meget sandt, og jeg har her en Pose med Penge, som er mig til Besvær; hvis I vil hjælpe mig at bære den, Herr Johan, saa tag det Hele eller det Halve for at lette mig Byrden.

Digitized by Google

Falstaff.

Min Herre, jeg veed ikke, hvormed jeg kan fortjene at være Eders Drager.

Strøm.

Jeg skal sige Jer det, min Herre, hvis I vil høre paa mig.

Falstaff.

Tal, min gode Herr Bæk; det vil være mig en Glæde at være Eders Tjener.

Strøm.

Min Herre, jeg har hørt, at I er en lærd Mand, — jeg vil fatte mig i Korthed, — og I er en Mand, som længe har været mig bekjendt, endskjønt jeg aldrig har havt saa god Leilighed, som jeg har havt Attraa efter at gjøre Bekjendtskab med Jer. Jeg vil aabenbare Jer Noget, hvorved jeg i høi Grad maa blotte min egen Skrøbelighed. Men, bedste Herr Johan, imens I har det ene Øie fæstet paa mine Daarskaber, naar I hører mig bekjende dem, saa fæst det andet paa Listen over Eders egen, saa vil jeg slippe med saa meget lettere en Dadel, som I selv veed, hvor let det er at komme til at støde an paa den Maade.

Falstaff.

Jeg forstaaer Jer. Bliv ved.

Strøm.

Der er en Dame her i Byen; hendes Mand hedder Strøm.

Falstaff.

Godt.

Strøm.

Jeg har længe elsket hende, og jeg forsikkrer Jer, jeg har anvendt Meget paa hende, fulgt hende med forelsket Opmærksomhed, skaffet mig alle mulige Leiligheder til at træffe

Digitized by Google

hende, tilkjøbt mig enhver ubetydelig Anledning til at faae et fattigt Glimt af hende; jeg har ikke blot kjøbt mange Foræringer til hende, men betalt Mange rigeligt for at faae at vide, hvilke Foræringer hun helst ønskede; kort sagt, jeg har forfulgt hende ligesom Kjærligheden har forfulgt mig, og det vil sige, paa alle Leilighedens Vinger. Men hvad jeg saa har fortjent, enten for mit Sindelag eller for mine anvendte Bekostninger, — Belønning, veed jeg, har jeg aldrig faaet, undtagen forsaavidt Erfaring er en dyrebar Perle; den har jeg kjøbt for en umaadelig Pris, og den har lært mig at sige:

„Som Skyggen Elskov flyer, naar Rigdom den forfølger,
forfølger den, der flyer, og flyer den, der forfølger."

Falstaff.

Har I faaet noget Løfte om Bønhørelse af hende?

Strøm.

Aldrig.

Falstaff.

Har I bestormet hende med Bønner derom?

Strøm.

Aldrig.

Falstaff.

Af hvad Beskaffenhed var Eders Kjærlighed da?

Strøm.

Ligesom et smukt Hus, der er bygget paa anden Mands Grund; saa jeg har mistet min Bygning ved at tage feil ad Stedet, hvor jeg opførte den.

Falstaff.

I hvilken Hensigt har I betroet mig dette?

Strøm.

Naar jeg har sagt Jer det, har jeg sagt Jer Alt. Nogle sige, at skjønt hun forekommer mig ærbar, driver hun dog andensteds sin Lystighed saa vidt, at man gjør ondskabsfulde

Digitized by Google

Bemærkninger om hende. Se nu, Herr Johan, her er Kjernen i min Plan. I er en Kavaleer af udmærket Opdragelse, med beundringsværdige Talegaver, og som har Adgang allevegne; I er anseet paa Grund af Eders Rang og Personlighed og almindelig agtet for Eders Egenskaber som Krigsmand, Hofmand og Lærd.

Falstaff.

O, min Herre!

Strøm.

I kan troe det; thi I veed det. — Her er Penge; giv dem ud, giv dem ud, giv mere ud, giv ud Alt, hvad jeg eier; men skjænk mig blot til Gjengjæld saameget af Eders Tid, som behøves til en Elskovsbeleiring af denne Fru Strøms Dyd. Brug Eders Beilerkunst; faa hende til at føie Jer; hvis nogen Mand kan det, saa kan I saa let som Nogen.

Falstaff.

Vilde det tjene Eders heftige Lidenskab, at jeg vandt, hvad I ønskede at nyde? det forekommer mig, at det er temmelig bagvendte Midler, I foreskriver Jer selv.

Strøm.

O, forstaa min Mening rigtigt. Hun boer nu saa trygt i sin Æres Herlighed, at mit Hjertes Daarskaber ikke vover at vise sig for hende; hun er for straalende, til at man kan see lige paa hende. Hvis jeg nu kunde komme til hende med en Opdagelse i Haanden, saa havde mine Bønner et Exempel og et Argument til at tale deres Sag; saa kunde jeg drive hende ud af hendes Forstandsninger, — hendes Dyd, hendes gode Navn og Rygte, hendes Ægteskabsløfte og de tusinde andre Bolværker, som nu er altfor stærkt befæstede imod mig. Hvad siger I til det, Herr Johan?

Falstaff.

Herr Bæk, jeg vil for det første være saa fri at tage

Digitized by Google

Eders Pung (tager Pungen); dernæst giv mig Eders Haand, og endelig, saa sandt jeg er en Kavaleer, Fru Strøm skal være Eders, hvis I vil.

Strøm.

O, bedste Herre!

Falstaff.

Herr Bæk, jeg siger, hun skal.

Strøm.

Vær ikke bekymret for Penge, Herr Johan; I skal ikke savne.

Falstaff.

Vær ikke bekymret for Fru Strøm, Herr Bæk; I skal ikke savne hende. Jeg kan fortælle Jer, hun har selv indbudet mig til et Stævnemøde; just som I kom ind til mig, gik hendes Medhjælp eller Haandlangerske fra mig. Som jeg siger, mellem Ti og Elleve skal jeg være hos hende; thi paa den Tid er hendes Mand, den skinsyge Kanaille, ude. Kom til mig iaften, saa skal I faae at høre, hvad Held jeg har havt.

Strøm.

Det var en sand Lykke, at jeg gjorde Eders Bekjendtskab. Kjender I Strøm, Herre?

Falstaff.

Pokker i Vold med den stakkels Hanrei! jeg kjender ham ikke. — Jeg gjør ham dog nok Uret, naar jeg kalder ham Stakkel; man siger jo, at den skinsyge Slyngel af en tam Hanrei har hele Dynger af Penge, og derfor er det jeg finder Behag i hans Kone; jeg vil bruge hende som Nøglen til den elendige Hanreis Pengekiste, og der vil jeg holde Høstgilde.

Strøm.

Jeg vilde ønske, I kjendte Strøm, for at I kunde tage Jer iagt for ham, naar I saae ham.

Digitized by Google

Falstaff.

Pokker tage den Spidsborger, den Smørsalter-Lømmel! jeg skal kyse ham fra Vid og Sands; jeg skal dominere ham med min Knippel; den skal svæve som en Komet over hans Horn. Herr Bæk, I skal see, jeg skal kuske den Bondeknold, og I skal favne hans Kone. — Kom til mig i god Tid iaften; Strøm er en Æsel, og jeg vil forøge hans Titler; I, Herr Bæk, skal kjende ham baade som en Æsel og som en Hanrei; kom til mig i god Tid iaften.

(gaaer.)

Strøm.

Den fordømte epikuræiske Slyngel! Mit Hjerte er nærved at sprænges af Harme. Hvem vil nu sige, at dette er blind Skinsyge? Min Kone har sendt ham Bud; Timen er aftalt; Alting er klappet og klart. Skulde Nogen have troet det? — Hvilket Helvede det dog er at have en troløs Hustru! Min Ægteseng skal beskjæmmes, mit Pengeskrin plyndres, mit Navn og Rygte skamfiles, og jeg skal ikke blot tage imod denne nedrige Fornærmelse, men finde mig i at der tillægges mig Smædenavne, og det af ham, der har gjort mig denne Tort! — Ogenavne! Skjældsord! — Amaimon, Lucifer, Barbason klinger godt, skjønt det er Djævelens Tilnavne, Navne paa onde Ånder; men Hanrei! tam Hanrei! Djævelen selv har ikke saadant et Navn! — Page er et Asen, et sorgløst Asen! han vil troe sin Kone, han vil ikke være skinsyg. Jeg vil heller betroe mit Smør til en Flamlænder, min Øst til Walliseren, Pastor Hugh, min Akvavitflaske til en Irlænder, og min Pasgjænger, naar den skal røres, til en Tyv, end jeg vil betroe min Kone til sig selv. Saa smeder hun Komplotter, saa spinder hun Kabaler, saa lægger hun Planer; og hvad de beslutter i deres Hjerte at sætte igjennem, det sætter de igjennem, om saa Hjertet skal briste ved

Digitized by Google

det. — Himlen ske Tak for min Skinsyge! — Klokken Elleve er Timen! Jeg vil komme dem i Forkjøbet; jeg vil afsløre min Kone; hævne mig paa Falstaff og lee ad Page. Jeg vil strax ifærd dermed; heller tre Timer for tidligt end et Minut for sent. Fy! fy! fy! Hanrei! Hanrei! Hanrei!

Tredie Scene.

Windsors Dyrehave.

(Cajus og Rugby komme ind.)

Cajus.

'Ans Rugby!

Rugby.

Herre.

Cajus.

'Vad er Klokken, 'Ans?

Rugby.

Det er over den Tid, da Herr Hugh havde lovet at møde.

Cajus.

Parbleu! 'an 'ar frelst sit Liv, at 'an ikk' komme! 'an læst sin Vibel godt, at 'an ikk' komme; **Par dieu,** 'Ans Rugby, 'an er død alrede, 'vis 'an komme!

Rugby.

Han er klog, Herre; han vidste nok, at Eders Velbaarenhed vilde stikke ham ihjel, hvis han kom.

Cajus.

Parbleu! en Sild ikk' saa død, som jeg stikk' 'am død! Tag din Kaard', 'Ans; jeg vise dig, 'vordan jeg stikk' 'am død.

Rugby.

Aa, Herre! jeg kan ikke fægte.

Cajus.

Du Skurk, tag din Kaard'!

Digitized by Google

Rugby.

Lad være, der kommer Folk.

(Værten, Dompap, Slatte og Page komme ind.)

Værten.

Gud velsigne dig, Trompeter!

Dompap.

Guds Fred, bedste Herr Doktor Cajus!

Page.

Hvor gaaer det, min gode Herr Doktor?

Slatte.

God Morgen, Herre.

Cajus.

'Vad er All' I, en, to, tre, fir', komme for?

Værten.

For at see dig fægte, for at see dig støde, see dig parere, see dig her, see dig der, see din **punto, stoccato, distante, montante.** Er han død, min Æthiopier? er han død, min Francisco? ha, Trompeter! Hvad siger min Æsculapius? min Galenus? mit Hyldehjerte? ha! er han død, min Trompeter Staldvand? er han død?

Cajus.

Par dieu! det er den største Poltron Abekat af Præst i Verden; 'an 'ar ikke vist sin Ansigt.

Værten.

Du er en Castilianer, Kong Uringlas! Hektor af Grækenland, min Gut!

Cajus.

Jeg beder Jer, vær Vidne, at mig vente sex eller syv, to tre Timer efter 'am og 'an ikk' komme!

Dompap.

Det er fornuftigt gjort af ham, Doktor Cajus; han tu-

Digitized by Google

rerer Sjæle, og I kurerer Legemer; hvis I vilde slaaes, saa gik I stik imod Eders Kald; er det ikke sandt, Herr Page?

Page.

Herr Dompap, I har selv været en dygtig Fægter, skjønt I nu er en Fredens Mand.

Dompap.

Ja, Hillemænd, Herr Page; vel er jeg nu en gammel Mand og en Fredens Mand; men naar jeg seer dragne Klinger, saa kløer mine Fingre efter at være med; om vi ogsaa er Dommere og Doktorer og Geistlige, Herr Page, saa har vi dog Noget af vor Ungdom i os; vi er Sønner af Kvinder, Herr Page.

Page.

Ja, det er sandt, Herr Dompap.

Dompap.

Det viser Erfaringen, Herr Page. Herr Doktor Cajus, jeg er kommen for at hente Jer hjem. Jeg er edsvoren Fredsdommer. I har vist Jer som en forstandig Læge, og Herr Hugh har vist sig som en forstandig og taalmodig Geistlig; I maa gaae med mig, Herr Doktor.

Værten.

Undskyld, Dommer-Gjæst. — Et Ord, Mosjø Kiggevand!

Cajus.

Kiggevand? 'vat er det?

Værten.

Kiggevand betyder paa vort engelske Maal Tapperhed, Trompeter!

Cajus.

Par dieu! saa 'ar jeg lik' saa meget Kiggevand i mig som nogen Engelskmand. — Den lurvede 'Ans Kvast Præste-'und! par dieu! jeg vil skjær' af 'ans Øren.

Digitized by Google

Værten.

Jo, han vil nok rakke dig dygtigt til, Trompeter!

Cajus.

Rakke til? 'vat er det?

Værten.

Det vil sige, han vil gjøre dig Afbigt.

Cajus.

Parbleu, mig see paa, 'an rakke mig til; parbleu, mig vil 'av' det.

Værten.

Jeg skal drive ham til det eller ogsaa lade ham løbe.

Cajus.

Mig takke for det.

Værten.

Ja meer end det, Trompeter. — Men først, Herr Gjæst og Herr Page og Cavaliero Slatte, (afsides til dem.) gaaer I gjennem Byen til Frogmore?

Page. (afsides.)

Herr Hugh er vel der, ikke?

Værten. (ligeledes.)

Det er han. Se, hvad Humør han er i, og jeg vil føre Doktoren omkring ad Engene. Er det godt?

Dompap. (ligeledes.)

Det vil vi gjøre.

Page, Dompap og Slatte.

Farvel, bedste Herr Doktor!

(de gaae.)

Cajus.

Parbleu, mig vil stikk' ihjel den Præst; 'an taler for en 'Ans Kvast til Anna Page.

Værten.

Lad ham døe; men stik først din Utaalmodighed i Ske-

Digitized by Google

den; slaa koldt Vand i Galden; gaa med mig om ad Engen gjennem Frogmore; jeg vil føre dig til et Sted, hvor Jomfru Anna er i en Bondegaard til et Gilde, og du skal beile; Courage! — er det saa godt?

Cajus.

Parbleu! mang' Tak for det. Parbleu! mig godt lid' Jer, og mig skaff' Jer de gode Gjæster, Jarl, Ridder, Baroner, Kavalerer, mine Patienter.

Værten.

Til Gjengjæld vil jeg hjælpe dig af med Anna Page; er det saa godt?

Cajus.

Parbleu! det er godt; vel talt!

Værten.

Lad os saa slingre afsted.

Cajus.

Følg mig i 'Welene, 'Ans Rugby!

(de gaae.)

Tredie Act.

Første Scene.

En Eng ved Frogmore.

(Herr Hugh Evans og Sølle komme ind.)

Evans.

Nu peder jeg Jer, gode Herr Slattes Tjener, min Ven Sølle ved Navn, hvilken Vei har I seet efter Herr Cajus, som kalder sig Doctor Medicinæ?

Digitized by Google

Sølle.

Ih, Herre, ad Porten til og ad Skoven til, alle Veie, gamle Windsorvei og alle Veie, undtagen ad Byveien.

Evans.

Jeg anmoder Jer indstændeligen, at I vil ogsaa see ad den Vei.

Sølle.

Det skal jeg, Herre.

Evans.

Kut pevare mig, hvor jeg er fuld af Galde og skjælvende i mit Sind! — Det skal klæde mig, om han har narret mig. — Hvor melankolsk jeg er! — Jeg vil slaae ham hans Uringlas om hans Skarns Pandebrask, naar jeg faaer gode Leiligheder dertil. — Kut hjælpe mig!

(synger.)

„Smaapækkes Rislen stemmer i
Sangfugles Elskovsmelodi;
vor Rosenseng vi rede plødt,
hvor tusind Plomster dufte sødt.
Smaapækkes —

Kut forparme sig! jeg har stor Lyst til at græde.

„Sangfugles Elskovsmelodi; —
dengang jeg sad i Pappylon, —
hvor tusind Plomster dufte sødt, —
Smaapækkes, —

Sølle.

Der kommer han henne; denne Vei, Herr Hugh.

Evans.

Han er velkommen.

„Smaapækkes Rislen stemmer i", —

Himlen peskjærme den retfærdige Sag! — Hvad Vaaben har han?

Digitized by Google

Sølle.

Ingen Vaaben, Herre; der kommer min Herre, Herr Dompap og en anden Herre fra Frogmore over Stenten, denne Vei.

Evans.

Værs'god, liv mig min Kappe, eller ogsaa hold den paa Armen.

(Page, Dompap og Slatte komme ind.)

Dompap.

Hvor gaaer det, Herr Pastor? Godmorgen, bedste Herr Hugh! At faae en Spiller fra Terningerne og en lærd Mand fra sin Bog, det er jo et Vidunder.

Slatte.

Ak, søde Anna Page!

Page.

Guds Fred, Herr Hugh!

Evans.

Kut pevare Jer for sin Parmhjertigheds Skyld Allesammen!

Dompap.

Hvad! Sværdet og Skriften! Studerer I dem begge, Herr Pastor?

Page.

Og ungdommelig endnu, i Trøie og Buxer, paa denne kolde Forkjølelsesdag?

Evans.

Der er Grunde og Aarsager dertil.

Page.

Vi ere komne for at gjøre Jer en Vennetjeneste, Herr Pastor.

Evans.

Meget godt; hvad er det?

Digitized by Google

Page.

Derhenne er der en meget agtbar Herre, som formodentlig er bleven fornærmet af En eller Anden, og nu er han kommen saa stærkt paa Kant med sin egen Værdighed og Sindighed, som I kan tænke Jer.

Dompap.

Jeg har nu levet en tre Snese Aar og derover, og aldrig har jeg hørt, at en Mand af hans Stilling og Værdighed og Lærdom har fjernet sig saa langt fra, hvad han skylder sig selv.

Evans.

Hvem er han?

Page.

Jeg troer, I kjender ham; Herr Doktor Cajus, den berømte franske Læge.

Evans.

Kut forlade mig alle mine Synder! jeg saae like saa gjerne, I talte om en Tallerken Suppe!

Page.

Hvad for Noget?

Evans.

Han kjender ikke mere til Hippocrates og Gallen — og desuden er han en Hallunk, saa krysteragtig en Hallunk, som I kan ønske Jer at gjøre Bekjendtskab med.

Page. (til Dompap.)

Jeg tør sværge paa, at han er den Mand, der skulde slaaes med ham.

Slatte.

O, søde Anna Page!

Dompap.

Det lader til det efter hans Vaaben; — hold dem fra hinanden; — der kommer Doktor Cajus.

Digitized by Google

(Værten, Cajus og Rugby komme ind.)

Page.

Nei, gode Herr Pastor, hold Eders Kaarde i Skeden.

Dompap.

Og gjør I det samme, gode Herr Doktor.

Værten.

Tag Vaabnene fra dem, og lad dem forklare sig. Lad dem beholde deres Lemmer hele og lemlæste vort engelske Sprog.

Cajus.

Jeg be'r Jer, lad mig tale Jer et Ord i Øret: 'Vorfor I ikk' møt' mig?

Evans.

Jeg anmoder Jer, prug Eders Pesindighed; for Himlens Skyld!

Cajus.

Parbleu! I er de Poltron, de 'Ans Kvast, de 'Ans Abekat!

Evans.

Jeg peder Jer, lad os ikke være til Latter for andre Folks Morskab. Jeg anmoder Jer i Venskab, og jeg vil kive Jer Satisfaction paa en eller anden Maade, — jeg vil slaa Jer Uringlas i Jer Skarns Pandebrask, fordi I har svigtet Jert Møde og vore Aftaler.

Cajus.

Diable! — 'Ans Rugby! — 'Err Vært i 'Osebaandsordenen! 'Ar jeg ikk' vente paa 'am, at stikk' 'am død, 'ar jeg ikk' paa den Plads, jeg aftalt'?

Evans.

Naa, saasandt jeg er en christen Sjæl! seer I, her er den aftalte Plads; lad Værten i Hosebaandsordenen være Dom.

Digitized by Google

Værten.

Hold Fred, siger jeg, Galler og Gaeler, Franskmand og Walliser, Sjælehelbreder og Legemshelbreder!

Cajus.

Ja, dette meget godt; ypperlig!

Værten.

Stille, siger jeg; hør Værten i Hosebaandsordenen. Er jeg en Politikus? er jeg fin? er jeg en Machiavel? Skal jeg miste min Doktor? nei, han giver mig Hjerteqvægelse og Lungebevægelse. — Skal jeg miste min Pastor, min Præst, min Herr Hugh? nei, han giver mig Sententser og Nonsenser. Giv mig din Haand, Jordiske! — saa! — giv mig din Haand, Himmelske! — saa! — Lærde Gutter! jeg har narret Jer begge To; jeg har vist Jer til forkerte Steder. Eders Hjerter er stærke; Eders Skind er helt, og lad en Bolle afbrændt Sæk blive Enden derpaa. Naa, tag deres Kaarder i Pant! — Følg mig, Fredens Søn! følg, følg, følg!

Dompap.

Jo, det er en rigtig Galfrands af Vært. Følg med, mine Herrer, følg med!

Slatte.

Ak, du søde Anna Page!

(Dompap, Slatte, Page og Værten gaae.)

Cajus.

Ha! forstaa jeg det? 'Ar de gjort Nar af os? Ha, ha!

Evans.

Det er kodt; han har gjort os til Spektakel. Jeg anmoder Jer, lad os være Venner, og lad os slaae vore Hoveder sammen, for at faae Hævn over den skapede, skurvede, Snydekumpan, Værten i Hosebaandordenen.

Digitized by Google

Cajus.

Parbleu! Af al mit Hjerte! 'an lov' mig at bring' mig, 'vor Anna Page er; 'an narre mig med.

Evans.

Godt; jeg vil slaae ham paa Skallen. Kom nu.

(de gaae.)

Anden Scene.

En Gade i Windsor.

(Fru Page og Robin komme ind.)

Fru Page.

Naa, gaa videre, min lille Kavaleer! du har været vant til at gaae bagefter, og nu gaaer du foran; hvilket synes du bedst om, vise Vei for mine Øine eller øine din Herres Hæle?

Robin.

Jeg vil sandelig heller gaae foran Jer som en Mand end bagefter ham som en Dværg.

Fru Page.

O, du er en galant Dreng; jeg seer nok, du vil blive en Hofmand.

(Strøm kommer ind.)

Strøm.

God Dag, Fru Page, hvorhen gjælder Reisen?

Fru Page.

Jeg agter saamænd at besøge Eders Hustru; er hun hjemme?

Strøm.

Ja, og hun er saa ørkesløs, at hun neppe kan hænge sammen af Mangel paa Selskab. Jeg tænker, at hvis Eders Mænd var døde, vilde I To gifte Jer.

Fru Page.

Ja, det er vist nok, — med to andre Mænd.

Digitized by Google

Strøm.

Hvor har I faaet den nydelige Veirhane fra?

Fru Page.

Jeg kan ikke sige Jer, hvad Pokker han hedder, som min Mand fik ham af. Hvad er det, din Ridder hedder, min Gut?

Robin.

Herr Johan Falstaff.

Strøm.

Herr Johan Falstaff!

Fru Page.

Ja, ja; jeg kan aldrig komme paa Folks Navne. Der er saadan en Fortrolighed mellem min Mand og ham. — Er Eders Kone saa virkelig hjemme?

Strøm.

Jo, hun er virkelig.

Fru Page.

Med Eders Tilladelse; jeg længes saa inderlig efter at see hende.

(Fru Page og Robin gaae.)

Strøm.

Har Page en Hjerne? har han Øine? har han Tanker? Sandelig, de sover, han har ingen Gavn af dem. — Den Dreng kan jo bære et Brev tyve Mil lige saa let som en Kanon kan træffe Skiven paa tyve Dusin Skridt. — Han lægger selv sin Kones Kjærlighedshistorier tilrette; han giver hendes Daarskab frit Spillerum og den bedste Leilighed, og nu gaaer hun til min Kone og Falstaffs Dreng med hende. Den Byge kan man da høre fløite i Vinden. — Og Falstaffs Dreng med hende! — Smukt Komplot! godt anlagt! — og vore rebelske Koner dele Fordømmelsen imellem sig. — Godt; jeg vil gribe ham, pine min Kone, rive det laante

Digitized by Google

Ærbarhedsslør af den skinhellige Fru Page, stille Page frem for Alverden som en ligegyldig og føielig Aktæon, og til denne voldsomme Fremgangsmaade vil alle vore Naboer raabe Bravo. (Klokken slaaer.) Klokken giver mig Signalet. Min Forvisning byder mig at undersøge Sagen. Jeg skal finde Falstaff der; man vil snarere rose end spotte mig; thi det er saa sikkert som Jordens faste Grundvold, at Falstaff er der; — jeg vil gaae.

(Page, Dompap, Slatte, Værten, Evans, Cajus og Rugby komme ind.)

Page, Dompap v. s. v.

See Goddag, Herr Strøm!

Strøm.

Det var min Tro en hel Sværm. Jeg har Lystighed hjemme, og jeg beder Jer at gaae med mig Allesammen.

Dompap.

Jeg maa bede mig undskyldt, Herr Strøm.

Slatte.

Det maa jeg ogsaa; vi har aftalt at spise til Middag med Jomfru Anna, og jeg vilde ikke bryde mit Ord til hende for flere Penge, end jeg vil nævne.

Dompap.

Vi har længe gaaet og tænkt paa et Parti imellem Jomfru Anna Page og min Fætter Slatte, og idag skal vi have Svar.

Slatte.

Jeg haaber, jeg har Eders Samtykke, Fader Page?

Page.

Det har I, Herr Slatte, og jeg staaer paa Eders Side; — men min Kone, Herr Doktor, er ganske paa Eders Parti.

Cajus.

Ja, parbleu! og Pigen er forelske' i mig; det fortæll' min Amm' Rask.

Digitized by Google

Værten.

Hvad siger I til den unge Herr Fenton? han springer, han dandser, han har Dine med Ungdom i, han skriver Vers, han taler høitideligt, han dufter som April og Mai; han tager hende, han tager hende; han har Lykkeblomsten; han tager hende.

Page.

Ikke med mit Samtykke; det kan I stole paa; den Herre har Ingenting; han holdt Omgang med den gale Prinds og Poins; han er for høit paa Straa; han forstaaer sig paa altfor mange Ting. Nei, min Formue skal ikke laane ham en Finger til at knytte en Knude i hans Lykkenet. Hvis han tager hende, saa lad ham tage hende, som hun er; den Formue, jeg har, følger med mit Samtykke, og mit Samtykke gaaer ikke den Vei.

Strøm.

Jeg beder Jer hjerteligt, at Nogle af Jer vil gaae hjem med mig til Middag; foruden Beværtningen skal I faae Morskab; jeg vil vise Jer et underligt Dyr. — Herr Doktor, I maa gaae med; det maa I ogsaa, Herr Page, og I, Herr Hugh.

Dompap.

Naa, saa Farvel; — desto mere frit kan vi beile hos Herr Pages.

(Dompap og Slatte gaae.)

Cajus.

Gaa hjem, 'Ans Rugby; jeg komm' snart.

(Rugby gaaer.)

Værten.

Farvel, Hjertens Gutter! jeg vil hjem til min brave Ridder Falstaff og drikke Kanariesæk med ham.

(gaaer.)

Digitized by Google

Strøm. (afsides.)

Jeg tænker, jeg skal skjænke i for ham først og spille op for ham til en Springedands. — (høit.) Skal vi saa gaae, mine Herrer?

Alle.

Vi gaaer med for at see det underlige Dyr.

(de gaae.)

Tredie Scene.

Et Værelse i Strøms Hus.

(Fru Strøm og Fru Page komme ind.)

Fru Strøm.

Heida, Hans! Robert!

Fru Page.

Rask, rask! er Klædekurven —

Fru Strøm.

Jo, det kan I stole paa. — Robert, Robert!

(To Tjenere komme ind med en Klædekurv.)

Fru Page.

Skynd Jer, skynd Jer!

Fru Strøm.

Sæt den her.

Fru Page.

Giv Eders Folk Besked; vi maa skynde os.

Fru Strøm.

Hør nu, som jeg sagde Jer før, Hans og Robert, hold Jer færdige her tæt ved i Bryggerset, og naar jeg kalder pludseligt paa Jer, saa kom frem og tag uden Ophold og uden Omsvøb den Kurv paa Eders Skuldre og trav saa afsted med den alt hvad I kan til Blegepladsen paa Engen ved Datchet og tøm den saa ud i Muddergrøften tæt ved Siden af Themsen.

Digitized by Google

Fru Page.

Kan I besørge det?

Fru Strøm.

Jeg har sagt dem Besked fra først til sidst, og de behøver ingen videre Underretning. — Gaa nu og kom, naar jeg kalder paa Jer.

(Tjenerne gaae.)

Fru Page.

Der kommer lille Robin.

(Robin kommer ind.)

Fru Strøm.

Naa, min lille Falkeunge, hvad Nyt bringer du?

Robin.

Herr Johan, min Herre, er kommen ind ad Bagporten, Fru Strøm, og beder om Tilladelse til at hilse paa Jer.

Fru Page.

Du lille Fastelavnsdukke, har Du været os tro?

Robin.

Ja, det kan jeg sværge paa. Min Herre veed ikke af, at I er her, og han har truet mig med evig Frihed, hvis jeg siger Jer det; for han sværger paa, at han vil jage mig bort.

Fru Page.

Du er en god Dreng; den Tavshed, du har vist, skal blive dig en Skrædder og skaffe dig en ny Jakke og Buxer. — Nu vil jeg skjule mig.

Fru Strøm.

Gjør det. — Gaa og sig til din Herre, at jeg er alene. — Fru Page, husk paa Eders Rolle.

(Robin gaaer.)

Fru Page.

Det kan I stole paa; gjør jeg ikke det, maa I pibe mig ud.

(gaaer.)

Digitized by Google

Fru Strøm.

Nu skal vi tage denne fugtige Svamp, den plumpe Vandmelon under Behandling og lære ham at skjelne Turteldver fra Skader.

(Falstaff kommer ind.)

Falstaff.

„Har jeg dig nu, min himmelske Juvel?“ — Ha! lad mig nu døe; thi jeg har levet længe nok. Dette er min Ærgjerrigheds høieste Maal. O, salige Stund!

Fru Strøm.

O, kjære Herr Johan!

Falstaff.

Fru Strøm, jeg kan ikke bedrage, jeg kan ikke føre Sladder. Nu maa jeg nære et syndigt Ønske: jeg vilde ønske, din Mand var død; jeg vil sige det til den ypperste Adelsmand: jeg vilde gjøre dig til min Ridderfrue.

Fru Strøm.

Jeg Eders Ridderfrue, Herr Johan? Ak, jeg vilde blive en bedrøvelig Ridderfrue!

Falstaff.

Lad Frankrigs Hof vise mig En, der er din Lige! jeg seer, hvorledes dit Øie vilde kappes med Diamanten; du har just den rette Buehvælving paa Øiebrynet, som passer til et Hovedtøi à la Vaisseau, til en Vaillant eller hvilkensomhelst venetiansk Mode.

Fru Strøm.

O, en simpel Hue, Herr Johan! Andet passer ikke til mine Øiebryn, og det knap nok.

Falstaff.

Du er en Skjelm, naar du taler saaledes; du vilde blive en fuldkommen Hofdame, og dine faste Trin vilde give din Gang et ypperligt Sving i et halvrundt Fiskebensskjørt.

Digitized by Google

Jeg seer, hvad du vilde være, hvis ikke „Lykken var din Fjende". Naturen er din Ven; naa, det kan du ikke skjule.

Fru Strøm.

Tro mig; der er ikke saadant Noget ved mig.

Falstaff.

Hvad har da bragt mig til at elske dig? Lad det overtyde dig om, at der er noget Overordentligt ved dig. Jeg kan ikke lave Fraser og sige, at du er det og det, ligesom disse læspende Hvidtjørnsknopper, der trippe om som Piger i Mandsdragt og duftе som Apothekergaden i Urtetiden. Det kan jeg ikke; men jeg elsker dig, Ingen uden dig, og du er det værd.

Fru Strøm.

Bedrag mig ikke, Herre; jeg er bange for, at I elsker Fru Page.

Falstaff.

Du kunde ligesaa gjerne sige, at jeg elskede Indgangen til Gjældsfængslet, hvilket jeg hader som Røgen af en Kalkovn.

Fru Strøm.

Godt; Himlen veed, hvor høit jeg elsker Jer, og I skal engang erfare det.

Falstaff.

Bevar det Sind; jeg vil gjøre mig værdig dertil.

Fru Strøm.

Nei, jeg maa sige Jer, det er I allerede; ellers kunde jeg jo ikke have det Sind.

Robin. (udenfor.)

Fru Strøm, Fru Strøm! Her er Fru Page ved Gadedøren, hed og pustende og seer helt vild ud og vil endelig tale med Jer strax.

Falstaff.

Hun maa ikke see mig her; jeg vil søge Ly bag Arras-Tapetet.

Digitized by Google

Fru Strøm.

O ja! gjør det! hun er en rigtig Sladdertaske.

(Falstaff skjuler sig.)

(Fru Page og Robin komme ind.)

Hvad er der paafærde? hvad er det dog?

Fru Page.

O, Fru Strøm, hvad har I gjort! I er beskjæmmet, I er fortabt, I er ulykkelig for Livstid!

Fru Strøm.

Hvad er der da paafærde, kjære Fru Page?

Fru Page.

Gud forbarme sig, Fru Strøm! I har saa brav en Mand til Husbond, og saa give ham saadan Anledning til Mistanke!

Fru Strøm.

Hvad for Anledning til Mistanke?

Fru Page.

Hvad for Anledning til Mistanke? Fy skam Jer! hvor jeg dog har taget feil ad Jer!

Fru Strøm.

Men Herre Gud! hvad er der da paafærde?

Fru Page.

Eders Mand er paa Veien herhen med alle Retsbetjente i Windsor for at søge efter en Kavaler, som han siger, er her i dette Øieblik med Eders Samtykke for at misbruge hans Fraværelse. I er ulykkelig.

Fru Strøm. (sagte.)

Tal høiere. — (høit.) Det er dog vel ikke muligt?

Fru Page.

Ved I Vorherre om, at det ikke maa være muligt, at I har saadan en Mand her; men vist er det, at Eders Husbond er paa Veien herhid med det halve Windsor i Hælene

Digitized by Google

for at søge efter en saadan Person. Jeg løb iforveien for at sige Jer det. Hvis I veed Jer fri, skal det glæde mig; men har I en god Ven her, saa faa ham bort, faa ham bort! Tab ikke Besindelsen; tag Jer sammen; forsvar Eders gode Navn og Rygte, eller sig Farvel for evigt til Eders Livs Lykke.

Fru Strøm.

Hvad skal jeg gjøre? Der er en Herre her, kjære Veninde, og jeg frygter ikke saa meget for min egen Skam som for hans Fare. Jeg vilde gjerne give tusinde Pund til, at han var ude af Huset!

Fru Page.

Saa for Pokker! staa ikke der med Eders „Jeg vilde gjerne!“ og „Jeg vilde gjerne!“ — Eders Mand er her strax; tænk paa et Middel til at faae ham bort; her i Huset kan I ikke skjule ham. — O, hvor I har bedraget mig! — Se, her staaer en Kurv; hvis han er af nogenlunde rimeligt Omfang, saa kan han krybe i den, — og kast smudsket Linned over ham og lad, som det skal bringes til Vadsk, — eller hør, — det er jo Blegetid; lad Eders to Karle bære ham ud paa Datchet Eng.

Fru Strøm.

Han er for tyk til at gaae i Kurven. Hvad skal jeg gjøre?

(Falstaff kommer frem.)

Falstaff.

Lad mig prøve! lad mig prøve! o, lad mig prøve! — Jeg vil derned! jeg vil derned! følg Eders Venindes Raad; jeg vil derned!

Fru Page.

Hvad? Herr Johan Falstaff? — Og dette Brev, I skrev mig til, Ridder?

Digitized by Google

Falstaff. (afsides til Fru Page.)

Jeg elsker dig og Ingen uden dig; hjælp mig bort! lad mig krybe herned! jeg vil aldrig —

(kryber ned i Kurven; Damerne bedække ham med Linned.)

Fru Page.

Hjælp til at skjule din Herre, Dreng. — Kald paa Eders Folk, Fru Strøm. — Du falske Ridder!

Fru Strøm.

Heida! Hans! Robert! Hans!

(Robin gaaer ud; Tjenerne komme ind igjen.)

Tag det Tøi op! skynd Jer! hvor er Bærestangen? se, hvor I staaer og dræver! bær det ud til Vadskerkonen paa Datchet Eng; nu rask!

(Strøm, Page, Cajus og Evans komme ind.)

Strøm.

Jeg beder Jer, kom nærmere; hvis jeg er mistænksom uden Grund, saa le ad mig, saa lad mig være Eders Nar; det fortjener jeg. — Hvad nu? hvor bærer I dette hen?

En Tjener.

Den skal saamænd til Vadsk.

Fru Strøm.

Men hvad kommer det dog dig ved, hvor de bære den hen? Det maa jeg sige, du gjør vel i at bryde din Pande med Vadsketøiet!

Strøm.

Min Pande? Gid jeg selv kunde vadske min Pande ren! — min Pande! min Pande! min Pande! ja, min Pande! det er sikkert nok; — Pande! I skal see den spire og det i rette Tid. — (Tjenerne gaae med Kurven.) Mine Herrer, jeg har havt en Drøm i Nat; jeg skal fortælle Jer, hvad jeg drømte. — Her, her, her er mine Nøgler; gaae op i mine Værelser, søg, led, find; jeg svarer Jer for, vi skal grave Ræven ud af Hu-

Digitized by Google

len. — Lad mig stoppe hans Gang her først. (laaser Døren af.) — Saa, kast nu Graven op!

Page.

Bedste Herr Strøm, staa Jer tilraals; I gjør Jer selv altfor stor Tort.

Strøm.

Sandt nok, Herr Page. — Op, mine Herrer; I skal snart see Løier; følg mig, mine Herrer!

(gaaer.)

Evans.

Det er meget urimelige Kriller og Jalousier.

Cajus.

Parbleu! Det er ikk' franst Mode; der er ikk' Jalousi i Frankrig.

Page.

Naa, lad os følge ham, mine Herrer, og see Udfaldet af hans Undersøgelse.

(Page, Evans og Cajus gaae.)

Fru Page.

Er dette ikke en ypperlig Spøg i dobbelt Maade?

Fru Strøm.

Jeg veed ikke, hvilket der morer mig mest, at min Mand bliver narret eller Herr Johan.

Fru Page.

Hvilken Vaande han var i, da Eders Mand spurgte, hvad der var i Kurven!

Fru Strøm.

Jeg er halv bange for, at han trænger til at vadskes; derfor vil det gjøre ham godt at blive kastet i Vandet.

Fru Page.

Pokker i Vold med ham, den lumpne Slyngel! jeg vilde ønske, at Alle de, der er af samme Surdeig, var i samme Knibe.

Digitized by Google

Fru Strøm.

Jeg formoder næsten, at min Mand har en særskilt Grund til sin Mistanke om, at Falstaff var her; thi jeg har aldrig seet saa voldsom en Skinsyge hos ham før.

Fru Page.

Jeg vil hitte paa et Paafund for at faae det at vide. Og vi skal spille Falstaff flere Pudser endnu. Hans Løsagtighedsfeber gaaer neppe over ved denne Dosis.

Fru Strøm.

Skal vi sende den gamle Tosse, Madam Rask, til ham, for at undskylde, at han blev kastet i Vandet, og give ham nye Forhaabninger for at narre ham til en ny Tugtelse?

Fru Page.

Lad os det! lad os sende ham Bud, at han skal komme Klokken Otte imorgen for at faae Erstatning.

(Strøm, Page, Cajus og Evans komme tilbage.)

Strøm.

Jeg kan ikke finde ham; — maaskee den Slyngel har pralet af, hvad han ikke kunde opnaae.

Fru Page. (afsides til Fru Strøm.)

Hørte I det?

Fru Strøm. (ligeledes.)

Ja, ja, men tys! (høit.) Det er en smuk Maade, I behandler mig paa, Herr Strøm, ikke sandt?

Strøm.

Jo.

Fru Strøm.

Himlen gjøre Jer bedre, end Eders Tanker er!

Strøm.

Amen!

Fru Page.

I gjør Jer selv stor Tort, Herr Strøm.

Digitized by Google

Strøm.

Ja, ja! det gaaer ud over mig selv.

Evans.

Hvis der er nogen dødelig Sjæl i Huset og i Kamrene og i Kisterne og i Skapene, saa forlade Kut mig mine Synder paa Dommedag!

Cajus.

Parbleu! jeg ikk' heller! der er ing' Mennesker.

Page.

Fy, fy, Herr Strøm! skammer I Jer ikke? hvilket Spøgelse, hvilken Djævel sætter Jer disse Indbildninger i Hovedet? Jeg vil ikke have Eders forstyrrede Sind for alle de Skatte, der er i Windsor Slot.

Strøm.

Det er min Feil, Herr Page; jeg bøder for den.

Evans.

I øder for en ond Samvittighed. Eders Hustru er saa prav en Kone, som jeg vil ønske mig iplandt femtusinde, ja femhundrede til.

Cajus.

Parbleu! jeg seer, det er en 'onnet Kon'.

Strøm.

Godt! — jeg lovede Jer et Middagsmaaltid; kom, lad os spadsere lidt i Haven. Jeg beder Jer, tilgiv mig. Jeg skal siden lade Jer vide, hvorfor jeg har baaret mig saaledes ad. — Kom, Kone, kom Fru Page; jeg beder Jer, tilgiv mig; jeg beder hjertelig, tilgiv mig.

Page.

Lad os gaae ind, mine Herrer; men tro mig, vi skal drille ham. Jeg indbyder Jer til Frokost hos mig imorgen, og saa vil vi have en Fuglejagt sammen; jeg har en smuk Falk til Smaajagt. Er det en Aftale?

Digitized by Google

Strøm.

Alt, hvad I vil.

Evans.

Hvor der er En, der skal jeg være To i Selskabet.

Cajus.

Og 'vor der er En, To, Tre, der gjør jeg en Fjerd'.

Evans.

Ih, fy! tal dog sagte.

Strøm.

Kom nu, Herr Page.

Evans.

Jeg peder Jer, tænk paa den lurvede Stjelm, den Vært, imorgen.

Cajus.

Det er godt; parbleu, af al min Hjert'!

Evans.

Den skurvede Stjelm med det Gjækkeri og det Gjøgl han har!

(de gaae.)

Fjerde Scene.

Et Værelse i Pages Hus.

(Fenton og Anna Page komme ind.)

Fenton.

Jeg seer, din Fader kan jeg ikke vinde;
vis mig da ikke meer til ham, min Anna.

Anna.

Ak, men hvad da?

Fenton.

Vær du da nu dig selv.
Han svarer mig, min Byrd er altfor høi,
og mener, da min Formu er beskaaren

Digitized by Google

ved megen Udgift, er det kun min Agt
at bringe den paa Fode ved hans Rigdom.
Desuden sætter han mig andre Skranker,
min fordums Sværmen og min vilde Omgang,
og siger mig, at jeg paa ingen Maade
kan elske dig undtagen for din Rigdom.

Anna.

Maaskee min Fader siger Sandhed.

Fenton.

Nei,
saasandt mig Himlen skjænke Fremtids Lykke!
Skjønt — det bekjender jeg — din Faders Rigdom
først drev mig til at beile til dig, Anna;
men, som jeg beiled, saae jeg, du var bedre
end præget Guld og seglbehængte Poser,
og kun de Skatte, som du eier selv,
staaer nu min Attraa til.

Anna.

O, kjære Fenton,
søg dog min Faders Venskab; prøv derpaa;
hvis ei beleilig Tid og ydmyg Bøn
kan vinde det, — ja, saa, — men hør, kom hid.

(de gaae tilside og tale sammen.)

(Dompap, Slatte og Madam Rask komme ind.)

Dompap.

Afbryd deres Samtale, Madam Rask; min Frænde skal tale sin Sag.

Slatte.

Jeg vil gaae lige paa. Hvad Pokker! det kommer kun an paa at vove det.

Dompap.

Lad dig ikke forbløffe.

Digitized by Google

Slatte.

Nei, hun skal ikke forbløffe mig; det har ingen Nød; — naar jeg bare ikke var bange.

Madam Rask. (til Anna.)

Hør engang; Herr Slatte vilde gjerne tale et Ord med Jer.

Anna.

Nu kommer jeg. — (afsides.) Det er min Faders Valg.
Hvor dog Alverdens lede, stygge Lyder
forskjønnes ved trehundred Pund om Aaret!

Madam Rask.

Og hvorledes befinder I Jer, gode Herr Fenton? maa jeg tale et Ord med Jer?

Dompap. (afsides til Slatte.)

Nu kommer hun. Nu ikast med hende! O, min Gut, du havde en Fader, —

Slatte.

Jeg havde en Fader, Jomfru Anna; — min Fætter kan fortælle Jer gode Indfald af ham. — Aa, Fætter, fortæl Jomfru Anna den Historie, da min Fader skjal to Gjæs ud af en Pennefjer, gode Fætter.

Dompap.

Jomfru Anna, min Fætter elsker Jer.

Slatte.

Ja, det gjør jeg, saa høit som jeg elsker noget Fruentimmer i hele Grevskabet.

Dompap.

Han vil holde Jer som en Adelsfrue.

Slatte.

Ja, det vil jeg, saa godt som Nogen, høi eller lav, under „Velbaaren" i Rang.

Digitized by Google

Dompap.

Han vil sætte halvandethundrede Pund ud for Jer i Enkestand.

Anna.

Bedste Herr Dompap, lad ham beile for sig selv.

Dompap.

Paa min Ære, det takker jeg Jer for; jeg takker Jer for den gode Opmuntring. — Hun indbyder Jer, Fætter; jeg vil lade Jer være alene.

(gaaer tilside.)

Anna.

Naa, Herr Slatte?

Slatte.

Naa, gode Jomfru Anna?

Anna.

Hvad er det saa tilsidst, I vil?

Slatte.

Vil tilsidst? min sidste Villie? Ih, du gode Gud! det var da et løierligt Indfald! jeg har aldrig tænkt paa min sidste Villie endnu, Gud skee Tak! jeg er ikke saa svagelig af mig, Himlen være lovet!

Anna.

Jeg mener, Herr Slatte, hvad vil I mig?

Slatte.

Oprigtig talt, jeg for mit Vedkommende vil Jer ikke Noget videre; Eders Fader og min Fætter har bragt det paa Bane; hvis jeg har Held med mig, godt; hvis ikke, saa hver Mand sin Lykke; — de kan sige Jer, hvordan det hænger sammen, bedre end jeg kan; — spørg Eders Fader; se, der kommer han.

(Page og Fru Page komme ind.)

Digitized by Google

Page.

Naa, bedste Slatte? — Elsk ham, Datter Anna. —
Men, hvad er det? hvad gjør Herr Fenton her?
Min Herre, det er ikke Ret, I trænger
Jer paa mit Hus fremdeles. Jeg har sagt Jer,
min Datter er alt lovet bort.

Fenton.

Herr Page,
bliv ikke vred.

Fru Page.

Jeg beder Jer, Herr Fenton,
bliv fra mit Barn.

Page.

Hun passer ei for Jer.

Fenton.

Vil I da ikke høre?

Page.

Nei, Herr Fenton. —
Herr Dompap, kom; — Søn Slatte, kom; — Herr Fenton,
I veed min Mening; det er Uret af Jer.

(Page, Dompap og Slatte gaae.)

Madam Rask.

Tal til Fru Page.

Fenton.

Min Frue, da jeg elsker Eders Datter
af ærlig og oprigtig Hu, saa maa jeg
trods al Afvisning, Afslag og Forhindring,
nødvendigt føre frem min Elskovs Banner
og ikke vige; skjænk mig Eders Bifald.

Anna.

O, Moder, gift mig ikke med den Tosse!

Digitized by Google

Fru Page.

Nei, Barn, jeg søger dig en bedre Husbond.

Madam Rask.

Det er min Herre, Herr Doktoren.

Anna.

Ak! heller vil jeg graves ned til Halsen
og slaaes ihjel med Roer!

Fru Page.

Naa, mit Barn,
vær ikke saa bekymret. — Jeg vil ikke,
Herr Fenton, være Eders Ven, saalidt
som Eders Fjende. Jeg vil undersøge
min Datters Hjertelag mod Jer, og som
jeg finder hende, saadan er jeg findet.
Imidlertid Farvel; hun maa gaa ind;
thi ellers bliver hendes Fader vred.

(Fru Page og Anna gaae.)

Fenton.

Farvel, min Frue! lev da vel, min Anna!

Madam Rask.

Ja, se, det er mit Værk. — Nei, sagde jeg, vil I kaste Eders Datter bort til en Nar og en Doktor? se paa Herr Fenton! — det er mit Værk.

Fenton.

Jeg takker Jer, og giv engang iaften
min Anna denne Ring; — tag det til Løn.

(gaaer.)

Madam Rask.

Naa, Himlen give dig Held og Lykke! — Et godt Hjerte har han! et Fruentimmer vilde løbe gjennem Ild og Vand for saadant et godt Hjerte. Men alligevel vilde jeg ønske, at min Herre fik Jomfru Anna, — eller jeg vilde ønske,

Digitized by Google

at Herr Slatte fik hende, — eller jeg vilde min Tro ønske, at Herr Fenton fik hende! Jeg vil gjøre, hvad jeg kan, for dem alle tre; for det har jeg lovet, og mit Ord vil jeg holde, men især specielt for Herr Fenton. — Naa, nu skal jeg gaae et andet Ærinde til Herr Johan Falstaff for begge mine Fruer. Hvad er jeg for et Dyr, at jeg kunde staae og nøle med det!

(gaaer.)

Femte Scene.

Et Værelse i Hosebaandsordenen.

(Falstaff og Bardolph komme ind.)

Falstaff.

Hør, Bardolph!

Bardolph.

Her, Herre!

Falstaff.

Gaa og hent mig et Krus Sæk; kom en Skive ristet Brød i. (Bardolph gaaer.) Nu har jeg oplevet det med at blive slæbt afsted i en Kurv som en Bunke Affald fra Slagterboden og kastet i Themsen! Naa, hvis jeg nogensinde tiere lader mig spille saadant et Puds, saa maa man gjerne tage min Hjerne ud og brase den i Smør og give den til en Hund i Nytaarsgave. De Gavtyve smed mig ud i Strømmen uden ringeste Barmhjertighed, som om det havde været blinde Hundehvalpe, femten i eet Kuld, — og man kan slutte af mit Omfang, at jeg har en vis Rasthed til at synke; om der var saa dybt til Bunden som Helvede, ned maatte jeg. Havde der ikke været grundet og lavt Vand ved Bredden, saa var jeg druknet, og det er en Død, som jeg har Afsky for; Vandet svulmer jo Folk op, og hvad vilde jeg blive til, hvis jeg svulmede op? jeg vilde jo blive til et Bjerg af en Mumie!

(Bardolph kommer ind med Vin.)

Digitized by Google

Bardolph.

Madam Rask er derude, Herre, og vilde tale med Jer.

Falstaff.

Kom, lad mig helde noget Sæk i Themsvandet, for min Mave er saa kold, som om jeg havde slugt Snebolte istedenfor Piller for at kjøle mine Nyrer. — Lad hende komme ind.

Bardolph.

Kom ind, Madam.

(Madam Rask kommer ind.)

Madam Rask.

Med Tilladelse; jeg beder, I undskylder; jeg ønsker Eders Velbaarenhed en god Morgen.

Falstaff. (til Bardolph.)

Tag det Krus bort og bryg mig en Kande Sæk, rigtig godt.

Bardolph.

Med Æg i?

Falstaff.

Nei, det rene Væsen; jeg vil ikke have Kyllingefrø i min Drik. (Bardolph gaaer.) Naa, hvad vil I?

Madam Rask.

Ak, Herre, jeg kommer til Eders Velbaarenhed fra Fru Strøm.

Falstaff.

Fru Strøm! jeg har faaet Strøm nok! jeg blev smidt i Strømmen; jeg har endnu Maven fuld af Strøm.

Madam Rask.

Ak, Gud hjælpe os! den gode Sjæl! det var ikke hendes Skyld. Hun holdt saadant et Hus med sine Folk; de tog feil.

Digitized by Google

Falstaff.

Ja, jeg tog ogsaa feil, da jeg stolede paa en taabelig Kvindes Løfter.

Madam Rask.

Aa, hun jamrer over det, saa det vilde skjære Jer i Hjertet at see det. Iformiddag gaaer hendes Mand paa Fuglejagt; hun beder Jer om at komme endnu engang imellem Otte og Ni. Jeg maa bringe hende Besked ihast; hun vil give Jer Erstatning, det kan I lide paa.

Falstaff.

Naa, saa vil jeg da komme; sig hende det, og bed hende betænke, hvad et Menneske er; lad hende betænke et Menneskes Skrøbelighed og derefter dømme, hvad jeg har fortjent af hende.

Madam Rask.

Det skal jeg sige hende.

Falstaff.

Ja gjør det. Mellem Ni og Ti, siger I?

Madam Rask.

Otte og Ni, Herre.

Falstaff.

Godt. Gaa saa; jeg skal ikke svigte.

Madam Rask.

Gud velsigne Jer, Herre!

(gaaer.)

Falstaff.

Det undrer mig, at jeg ikke hører Noget til Herr Bæk. Han sendte mig Bud og bad mig vente hjemme efter ham. Jeg holder nok af hans Penge; — naa, der kommer han.

(Strøm kommer ind.)

Strøm.

Guds Fred, min Herre!

Digitized by Google

Falstaff.

Naa, Herr Bæk, I kommer vel for at høre, hvad der er foregaaet mellem mig og Strøms Kone?

Strøm.

Ja, det er rigtignok mit Ærinde, Herr Johan.

Falstaff.

Herr Bæk, jeg vil ikke lyve for Jer; jeg var i hendes Hus den Time, hun havde sagt mig.

Strøm.

Og hvorledes gik det Jer?

Falstaff.

Meget uheldigt, Herr Bæk.

Strøm.

Hvorledes det? havde hun stiftet Sind?

Falstaff.

Nei, Herr Bæk; men den hornede Hanrei, hendes Mand, der lever i en bestandig Alarm af Skinsyge, kommer mig der lige i det Øieblik, vi mødtes, efter at vi havde omfavnet og kysset hinanden og svoret, og saa at sige sagt Prologen til vor Komedie, og i Hælene paa ham en hel Sværm af hans gode Venner, som han i sin Ilterhed havde kaldt sammen og opægget, og det ganske rigtigt for at lede efter sin Kones Elsker.

Strøm.

Hvad? imens I var der?

Falstaff.

Imens jeg var der.

Strøm.

Søgte han da efter Jer og kunde ikke finde Jer?

Falstaff.

Nu skal I høre. Til al god Lykke kommer der en Fru Page og giver Underretning om, at Strøm er paa Veien,

Digitized by Google

og ved hendes Paafund og i Fru Strøms Fortvivlelse fik de mig i en Klædekurv.

Strøm.

I en Klædekurv?

Falstaff.

Gud straffe mig! i en Klædekurv; stoppede mig ned imellem smudsfede Skjorter, Skjørter, Sokker og skidne Strømper og fidtede Servietter; — ja, Herr Bæk, der var den nederdrægtigste Sammensætning af væmmelige Dunster, som en Næse nogensinde har døiet.

Strøm.

Og hvorlænge laa I der?

Falstaff.

Nu skal I høre, Herr Bæk, hvad jeg har lidt for at lokke denne Qvinde til det Onde, for at gjøre Jer godt. Da jeg saaledes var pakket ned i Kurven, blev et Par af Strøms Slyngler, hans Karle, kaldte ind af deres Frue for at bringe mig afsted under Navn af Skidentøi til Datchet Blegeplads; de tog mig paa deres Skuldre og mødte den skinsyge Skjelm, deres Herre, i Døren; han spurgte dem en eller to Gange, hvad de havde i deres Kurv. Jeg skjælvede af Frygt for, at den halvgale Slyngel skulde undersøge den; men Skjæbnen, der havde bestemt, at han skulde være Hanrei, holdt hans Haand tilbage. Naa, ind gik han for at søge, og ud kom jeg som Skidentøi; men hør nu, hvad der kom efter, Herr Bæk. Jeg led Dødens Kval tre Gange; først en utaalelig Angst for at blive opdaget af den skinsyge, visne Klokke-Bædder; dernæst at bukkes sammen som en god spansk Klinge i Omkredsen af et Skjeppemaal, Hefte ved Spids, Hoved ved Hæl, og saa at proppes ned ligesom i en Destilleerkolbe med stinkende Skidentøi, der brasede i sit eget Fidt, — betænk det, — en Mand af mit Korpus, — betænk det! — jeg,

Digitized by Google

der er saa bange for Varme som Smør; en Mand, der uophørlig er i Begreb med at smelte og tøe; — det var et Vidunder, at jeg slap for at kvæles. Og ligesom det Svedebad var paa det Høieste, da jeg var meer end halv stegt i Fidt ligesom en Medisterpølse, saa at blive kastet i Themsen og kjølet, glødende hed som jeg var, i det Svalevand, ligesom en Hestesko, — tænk Jer, — spruttende hed, — tænk Jer, Herr Bæk.

Strøm.

Alvorlig talt, Herre, det gjør mig ondt, at I har lidt Alt dette for min Skyld. Min Beilen er altsaa haabløs, og I vil ikke have mere med hende at gjøre?

Falstaff.

Herr Bæk, jeg vil lade mig kaste i Etna, ligesom jeg er bleven kastet i Themsen, førend jeg saaledes giver Slip paa hende. Hendes Mand er gaaet paa Fuglejagt iformiddag; jeg har igjen faaet Bud fra hende om et Møde. Mellem Otte og Ni er Timen, Herr Bæk.

Strøm.

Klokken er allerede over Otte.

Falstaff.

Er den? saa maa jeg gjøre mig istand til mit Stævnemøde. Kom til mig, naar I har Tid og Leilighed; saa skal I erfare, hvad Held jeg har, og Udfaldet skal krones med, at I skal eie hende; I skal faae hende, Herr Bæk; Herr Bæk, I skal gjøre Strøm til Hanrei.

(gaaer.)

Strøm.

Hm! Ha! Er det et Blændværk? er det en Drøm? sover jeg? Herr Strøm, vaagn op! vaagn op, Herr Strøm! Der er kommet et Hul i din bedste Kjole, Herr Strøm! — Saadan er det at være gift! saadan er det at have Linned- og Klæde-

Digitized by Google

kurve! — Godt! nu vil jeg selv udraabe, hvad jeg er; nu vil jeg gribe Boleren; han er i mit Hus; han kan ikke undslippe mig, det kan han umuligt; han kan ikke krybe i en Halvskillingspung eller i en Peberbøsse; men for at ikke Djævelen, der viser ham Vei, skal hjælpe ham, saa vil jeg ransage de umulige Steder. Vel kan jeg ikke undgaae, hvad jeg er; men at jeg er det, jeg ikke vilde være, det skal ikke gjøre mig tam. Har jeg Horn, som kan gjøre En gal, saa lad mig være gal som en tirret Tyr!

(gaaer.)

Fjerde Act.

Første Scene.

En Gade.

(Fru Page, Madam Rask og William komme ind.)

Fru Page.

Er han allerede hos Strøms, troer I?

Madam Rask.

Ja, han er der sikkert nu, eller ogsaa kommer han strax; men sandt er det, at han er aldeles embarrassert rasende over, at han blev smidt i Vandet. Fru Strøm beder, at I vil komme i største Hast.

Fru Page.

Jeg skal være hos hende ret snart; jeg vil blot bringe min lille Fyr i Skole. Men se, der kommer jo hans Lærer; jeg seer, det er Fredag idag. (Evans kommer ind.)

Naa, Herr Hugh, er der ingen Skole idag?

Digitized by Google

Evans.

Nei; Herr Slatte har givet Drengene Lov til at lege.

Madam Rask.

Ak, den gode Sjæl!

Fru Page.

Herr Hugh, min Mand siger, at min Søn gjør ikke den mindste Fremgang i sin Læsning. Vær saa god at examinere ham lidt i hans Grammatik.

Evans.

Kom hid, William! op med Hovedet, min Dreng.

Fru Page.

Kom hid, min Dreng, hold Hovedet iveiret; svar din Lærer; vær ikke bange.

Evans.

Hvormange **Numeri** er der i **Nomina**?

William.

To.

Madam Rask.

Da skulde jeg troe, der var flere Numere i Domino.

Evans.

Ti stille med Jert Pjet Pjat, Kone! — Hvad er „et Fruentimmer", William?

William.

Mulier.

Madam Rask.

Hvad for Noget? lærer I Barnet at skjælde et Fruentimmer ud for Muldyr?

Evans.

I er en meget enfoldigen Kone; jeg peder Jer, ti dog stille. — Hvad er „**Lapis**", William?

William.

En Sten.

Digitized by Google

Evans.

Og hvad er „en Sten“, William?

William.

En Graasten.

Evans.

Nei, det er „Lapis“; jeg peder dig, husk paa det i dit Hoved.

William.

Lapis.

Evans.

Det var kodt, William. Hvad er det, William, som kiver os Artiklen?

William.

Artiklen laanes af Pronomina og deklineres saaledes: Singulariter, Nominativo: hic, hæc, hoc.

Evans.

Nominativo hic, hæc, hoc; pas nu paa; Genitivo hujus; hvad er din Accusativi casus?

William.

Accusativo: hinc.

Evans.

Tænk efter, Parn; Accusativo: hunk, hank, hok.

Madam Rask.

Hikke og hakke og hinke; det lyder jo ligesom vort eget Maal.

Evans.

Hold op med den Pladder, Kvinde. Hvad er Vocativ casus, William?

William.

O, — Vocativ: O.

Evans.

Husk, William, Vokativ har caret.

Digitized by Google

Madam Rask.

Hillemænd! det maa være en fornem Herre; han har Karet.

Evans.

Ti dog stille, Kvinde!

Fru Page.

Ti stille!

Evans.

Hvad hedder **Jenitivs Casus i pluralis, William?**

William.

Jenitivs Casus?

Evans.

Ja.

William.

Jenitiv: horum, harum, horum.

Madam Rask.

Jenny — Tyv og — fy, tal aldrig om hende, Barn, naar hun er saadan En.

Evans.

Skam Jer dog, Kvinde!

Madam Rask.

Det er ikke Ret af Jer, at lære Barnet saadanne Ord; I lærer ham at hikke og hakke, det kan de nok af dem selv, og lærer ham grove Ord; fy! I skulde skamme Jer!

Evans.

Kvinde, er I da rent Kalskab? har I intet Pekreb om Eders **Casus** og **Numeri** og **genera?** I er saa taabeligt en christen Skabning, som man kan ønske sig.

Fru Page. (til Madam Rask.)

Saa ti dog stille!

Digitized by Google

Evans.

Lad mig nu høre nogen **Declinationes Pronominum**, William.

William.

Dem har jeg virkelig glemt.

Evans.

Det er **ki, kæ, kod.** Hvis du glemmer dit **ki** og dit **kæ** og dit **kod**, saa skal du faae Ris. Gaa nu hen og leg; gaa.

Fru Page.

Han er flinkere i sin Boglærdom, end jeg troede, han var.

Evans.

Han er en kod, frisk Hukommelse. Farvel, Fru Page.

Fru Page.

Farvel, bedste Herr Hugh. (Evans gaaer.) Gaae hjem, Dreng. — Kom, vi tøver for længe.

(de gaae.)

Anden Scene.

Et Værelse i Strøms Hus.

(Falstaff og Fru Strøm komme ind.)

Falstaff.

Fru Strøm, Eders Sorg opsluger alle mine Lidelser; jeg seer, at I er trofast i Kjærlighed, og jeg lover Jer Gjengjæld til det Allerydderste, ikke blot i Kjærlighedens simple Pligt, Fru Strøm, men med alle dens Prydelser, Tilbehør og Ceremonier. Men er vi nu sikkre for Eders Mand?

Fru Strøm.

Han er paa Fuglejagt, kjære Herr Johan.

Fru Page. (udenfor.)

Hør, Søster Strøm! heida! hør!

Digitized by Google

Fru Strøm.

Gaa ind i Kammeret, Herr Johan.

(Falstaff gaaer.)

(Fru Page kommer ind.)

Fru Page.

Naa, min Bedste, hvem er her i Huset foruden Jer selv?

Fru Strøm.

Ih, her er Ingen, undtagen mine egne Folk.

Fru Page.

Er det vist?

Fru Strøm.

Ja tilforladelig. (afsides.) Tal høiere.

Fru Page.

O, hvor jeg er glad over, at I ikke har Nogen hos Jer!

Fru Strøm.

Hvorfor?

Fru Page.

O, min Kjære, Eders Mand har faaet sin gamle Galskab igjen; han tager saaledes paa Vei derhenne med min Mand; han er saa spydig mod Alt, hvad der er gift, forbander saaledes alle Evas Døttre, af hvilken Farve de saa er, og banker sig selv paa Panden og raaber: kig ud, kig ud! saa enhver Galenskab, jeg nogensinde har seet, seer ud som bare Tamhed, Artighed og Taalmodighed imod det Raseri, han er i nu. Jeg er glad ved, at den tykke Ridder ikke er her!

Fru Strøm.

Hvad? taler han om ham?

Fru Page.

Ikke om Andre end om ham, og han sværger paa, at han blev baaren bort i en Kurv sidste Gang, han søgte efter ham; han forsikkrer min Mand, at han er her nu, og han

Digitized by Google

har jaget ham og det øvrige Selskab fra deres Morskab for at gjøre et nyt Experiment med sin Mistænksomhed. Men jeg er glad ved, at Ridderen ikke er her; nu skal han faae sin egen Daarskab at see.

Fru Strøm.

Hvor nær er han herved, Fru Page?

Fru Page.

Tæt herved, ved Enden af Gaden; han er her om lidt.

Fru Strøm.

Jeg er ulykkelig! — Ridderen er her!

Fru Page.

Hvad for Noget? — Saa er I bestjæmmet for Alverden, og han er en Dødsens Mand. Hvad er I dog for en Kone! — bort med ham! bort med ham! heller Skam end Mord.

Fru Strøm.

Hvilken Vei skal han komme? hvor skal jeg gjøre af ham? skal jeg putte ham i Kurven igjen?

(Falstaff kommer ind.)

Falstaff.

Nei, jeg vil ikke meer i Kurven; kan jeg ikke gaae ud, førend han kommer?

Fru Page.

Ak! der staaer tre af Herr Pages Brødre paa Vagt ved Døren med Pistoler, for at Ingen skal komme ud; ellers kunde I smutte ud, inden han kom. Men hvad gjør I her?

Falstaff.

Hvad skal jeg gjøre? — jeg vil krybe op i Kaminen.

Fru Strøm.

Der pleier de altid at skyde deres Jagtbøsser af. — Kryb ind i Bagerovnen.

Digitized by Google

Falstaff.

Hvor er den?

Fru Strøm.

Der vil han søge; I kan troe mig paa mit Ord. Der er ikke Skab, Kuffert, Kiste, Kasse, Brønd eller Kjælderrum, uden at han har en Erindringsliste over saadanne Steder og gaaer omkring til dem efter sin Optegnelse. Det er ikke muligt at skjule Jer i Huset.

Falstaff.

Saa vil jeg da gaae ud.

Fru Page.

Hvis I gaaer ud i Eders egen Skikkelse, saa døer I, Herr Johan. Medmindre I kunde gaae ud forklædt.

Fru Strøm.

Hvorledes skulde vi forklæde ham?

Fru Page.

Ak, Gud bedre det! det veed jeg ikke; der er ingen Fruentimmerkjole stor nok til ham; ellers kunde han have taget en Hat, et Lin og et Tørklæde paa og sluppet bort paa den Maade.

Falstaff.

Bedste, Kjæreste! find paa Noget, hvor galt det saa er! heller end en Ulykke.

Fru Strøm.

Min Piges Moster, den tykke Kone fra Brentford, har en Kjole hængende her ovenpaa.

Fru Page.

Ja, min Tro! den kan være tilpas; hun er ligesaa tyk som han, og der er jo ogsaa hendes Kyse og hendes Lin; løb ovenpaa, Herr Johan!

Digitized by Google

Fru Strøm.

Gaa, gaa, kjære Herr Johan! Fru Page og jeg skal see efter et Hovedlin til Jer.

Fru Page.

Skynd Jer, skynd Jer! vi skal strax komme og pynte Jer; tag Kjolen paa imens.

(Falstaff gaaer.)

Fru Strøm.

Jeg vilde ønske, min Mand maatte møde ham i den Forklædning! han kan ikke udstaae den gamle Kjælling fra Brentford; han sværger paa, hun er en Hex, har forbudet hende at komme i Huset og truet med at prygle hende.

Fru Page.

Himlen føre ham til din Mands Stok, og saa gid den Slemme føre Stokken!

Fru Strøm.

Men kommer min Mand virkelig?

Fru Page.

Ja, for ramme Alvor! og Kurven taler han om, hvor han saa har faaet Underretning fra.

Fru Strøm.

Det skal vi prøve; jeg vil aftale med mine Karle, at de skal bære Kurven igjen og møde ham i Døren ligesom sidst.

Fru Page.

Ja, men han kommer strax; lad os gaae og pynte ham ud som Hexen fra Brentford.

Fru Strøm.

Jeg vil først sige mine Karle Besked, hvad de skal gjøre med Kurven. Gaa ovenpaa; jeg skal strax bringe Lin til ham.

(gaaer.)

Digitized by Google

Fru Page.

Pokker tage ham, den stammelige Knægt! vi kan ikke pine ham nok.

Nu skal Alverden af vor Gjerning see,
en dydig Kvinde skjemte kan og lee.
Vi spøge kun, men synde ei; men sande
maa man det gamle Ord om „stille Vande".

(gaaer.)

(Fru Strøm kommer ind igjen med to Tjenere.)

Fru Strøm.

Naa, Karle, tag Kurven paa Skuldrene igjen. Eders Husbond er tæt ved Døren; hvis han befaler Jer at sætte den ned, saa lyd ham; nu skynd Jer, rask!

(gaaer.)

Første Tjener.

Naa, tag den saa op!

Anden Tjener.

Gud give, den ikke maa være fyldt med Ridderen igjen!

Første Tjener.

Det vil jeg ikke haabe; ligesaa gjerne vilde jeg bære ligesaa stor en Klump Bly.

(Strøm, Page, Dompap, Cajus og Evans komme ind.)

Strøm.

Ja, men hvis det nu viser sig at være sandt, Herr Page, veed I saa nogen Maade til at befrie mig for Narretitelen igjen? — Sæt den Kurv ned, I Slyngler! — lad En kalde paa min Kone! — Du Fyr der i Kurven, kom ud! — O, I Slyngler af Koblere! — der er en Horde, en Bande, et Komplot, en Sammensværgelse imod mig. Nu skal Djævelen blive tilskamme. — Hei, Kone, hør! kom, kom frem og see, hvad det er for ærbart Tøi, du sender paa Bleg.

Digitized by Google

Page.

Nei, dette gaaer for vidt; I kan jo ikke længer gaae løs, Herr Strøm; I maa have Spændetrøie paa.

Evans.

Naa, det er jo Vanvittigheder! det er jo galt som en gal Hund.

Dompap.

Sandelig, Herr Strøm, dette er ikke rigtigt; det er det sandeligt ikke.

(Fru Strøm kommer ind.)

Strøm.

Det siger jeg med, Herre. — Kom hid, Fru Strøm, Fru Strøm, den hæderlige Kvinde, den ærbare Hustru, den dydige Skabning, som har den skinsyge Nar til Mand; — jeg er mistænksom uden Grund, ikke sandt?

Fru Strøm.

Himlen er mit Vidne, at det er uden al Grund, hvis du mistænker mig for Utroskab.

Strøm.

Godt sagt, Stivnakke! hold tappert ud! — Frem med dig, Karl! (tager Tøi op af Kurven.)

Page.

Det gaaer for vidt.

Fru Strøm.

Skammer I Jer ikke? lad Tøiet ligge.

Strøm.

Jeg skal strax finde Jer.

Evans.

Dette er imod Fornuften. Vil I tage Eders Kones Linned op? lad dog være!

Strøm.

Tøm Kurven, siger jeg!

Digitized by Google

Fru Strøm.

Men Strøm dog!

Strøm.

Herr Page, saasandt jeg er en Mand, der blev igaar bragt En ud af mit Huus i denne Kurv; hvorfor kan han ikke være der igjen? I mit Hus er jeg vis paa, han er; mine Efterretninger er paalidelige, min Skinsyge er grundet. Tag mig alt det Linned ud.

Fru Strøm.

Hvis I finder en Mand der, saa lad ham døe en Flues Død.

Page.

Her er ingen Mand.

Dompap.

Paa min Tro og Ære; dette er ikke godt. Herr Strøm, det gjør Jer Tort.

Evans.

Herr Strøm, I maa pede og ikke følge Eders Hjertes Indpiidninger; dette er Mistænksomheder.

Strøm.

Godt; den, jeg søger efter, er ikke her.

Page.

Nei, hverken her eller andensteds undtagen i Eders Hjerne.

Strøm.

Hjælp mig blot denne ene Gang at søge Huset igjennem. Hvis jeg ikke finder, hvad jeg søger, saa vis ingen Skaansel mod min Galskab, lad mig til evig Tid være Skive for Eders Lystighed ved Bordet, lad Folk sige om mig: „saa skinsyg som Strøm, der ledte i en hul Valnød efter sin Kones Galan". Føi mig engang endnu; søg engang endnu med mig.

Digitized by Google

Fru Strøm.

Aa, hør, Fru Page! kom ned, og den gamle Kone med; min Mand vil op i Kammeret.

Strøm.

Gamle Kone? hvad er det for en gammel Kone?

Fru Strøm.

Ih, det er min Piges Moster fra Brentford.

Strøm.

Den Hex! den Troldkjælling, den lumske Pulverhex! Har jeg ikke forbudet hende mit Hus? hun render med Kommissioner, gjør hun ikke? Vi Mænd er enfoldige; vi veed ikke, hvad der kan gaae for sig under Paaskud af Spaadomskunst. Hun giver sig af med Manen og Signen og Maalen og alt det Hokuspokus; det er over vor Horizont; vi veed Ingenting. — Kom ned, du Troldkvind, du Hex! ned med dig, siger jeg!

Fru Strøm.

Nei, kjære, gode Mand, — I gode Herrer, lad ham dog ikke slaae den gamle Kone.

(Falstaff kommer ind i Kvindeklæder ført af Fru Page.)

Fru Page.

Kom, Moer Prat, kom, giv mig Eders Haand.

Strøm.

Ja, jeg skal pratte hende! — Ud paa min Dør, I Hex! (slaaer ham.) I Pjalt! I Kanaille! I Marekat! I Mæskeso! Afsted! afsted! jeg skal mane Jer! jeg skal spaae Jer! (driver Falstaff ud.)

Fru Page.

Skammer I Jer ikke! jeg troer, I har slaaet den stakkels Kone ihjel.

Fru Strøm.

Nei, han vil gjøre det. — Det har I rigtig Ære af.

Digitized by Google

Strøm.

Fanden tage den Hex!

Evans.

Ja, saa sandelig! jeg troer, den Kvinde er virkelig en Hex. Jeg holder ikke af, at en Kvinde har et stort Skjæg; jeg pemærkede et stort Skjæg under hendes Hovedlin.

Strøm.

Vil I følge med mig, mine Herrer? Jeg beder Jer, følg med; se blot Udfaldet af min Mistanke. Hvis jeg halser paa et falsk Spor, saa tro mig aldrig meer, naar jeg slaaer an igjen.

Page.

Lad os føie hans Lune endnu en lille Stund; kom, mine Herrer.

(Page, Strøm, Dompap, Cajus og Evans gaae.)

Fru Page.

Han pryglede ham min Tro med en god Villie.

Fru Strøm.

Nei, tvertimod, ved alle Helgen! han pryglede ham med en rigtig ond Villie, synes mig.

Fru Page.

Den Stok vil jeg have indviet og hængt op over Alteret; for den har gjort en fortjenstlig Gjerning.

Fru Strøm.

Hvad mener I? kan vi, vor Ærbarhed usladt og med en god Samvittigheds Vidnesbyrd, forfølge ham endnu længer med vor Hævn?

Fru Page.

Letfærdighedens Aand er visselig stræmmet ud af ham; hvis han ikke er Djævelen uigjenkaldelig hjemfalden til Arv og Eie, saa tænker jeg, han vil aldrig mere give sig i Kast med os paa Fordærvelsens Vei.

Digitized by Google

Fru Strøm.

Skal vi fortælle vore Mænd, hvorledes vi har betjent ham?

Fru Page.

Ja, for Alting! om det saa kun var for at skrabe de Griller ud af Eders Mands Hjerne. Hvis de kan føle Kald i deres Hjerte til at pine den stakkels, syndige, tykke Ridder mere endnu, saa vil vi række Haand dertil.

Fru Strøm.

Jeg tør indestaae for, at de vil have ham gjort offentligt til Skamme, og det forekommer mig, at der er ingen rigtig Ende paa Spøgen, hvis han ikke bliver gjort offentligt til Skamme.

Fru Page.

Gaa til Ambolten med det! lad os smede, mens Jernet er varmt.

(de gaae.)

Tredie Scene.

Et Værelse i Værtshuset Hosebaandsordenen.

(Værten og Bardolph komme ind.)

Bardolph.

Tydskerne ønsker at faae tre af Eders Heste; Hertugen selv vil være ved Hoffet imorgen, og de skal ud for at møde ham.

Værten.

Hvad mon det kan være for en Hertug, der kommer saa hemmelighedsfuldt? Jeg har Ingenting hørt om ham fra Hoffet. Lad mig tale med de Herrer; de taler dog vel Engelsk?

Bardolph.

Ja, Herre; jeg skal bede dem komme ind til Jer.

Digitized by Google

Værten.

Mine Heste skal de faae; men jeg vil lade dem betale; jeg vil sæbe dem ind; de har havt mit Hus til deres Naadighed i en Uge; jeg har vist alle andre Gjæster bort; de skal ud med Mønten; jeg vil sæbe dem ind. Kom.

(de gaae.)

Fjerde Scene.

Et Værelse i Strøms Hus.

(Page, Strøm, Fru Page, Fru Strøm og Evans komme ind.)

Evans.

Det er en af de pedste Snildheder af et Kvindfolk, jeg nogensinde haver seet paa.

Strøm.

Og begge de Breve sendte han Jer paa een Gang?

Fru Page.

I Løbet af et Kvarter.

Strøm.

Tilgiv, min Hustru; gjør nu, hvad du vil;
før skal for Kulde jeg mistænke Solen
end dig for Troløshed; nu skal din Ære
staae fast hos den, der nylig var en Kjætter;
som Troen fast.

Page.

Godt, godt! nu ikke meer!
vær ikke nu saa overdreven ydmyg,
som før I var urimelig. Lad nu
vort Anslag fremmes; lad nu vore Koner
endnu en Gang, til Morskab for os Alle
stævne den gamle Tykkert til et Møde,
hvor vi kan gribe og beskjæmme ham.

Digitized by Google

Strøm.

Der er ei bedre Raad, end det, de nævnte.

Page.

Hvad for Noget? at sende ham Bud om at møde i Dyrehaven ved Midnat. O, fy! han kommer aldrig.

Evans.

I siger, at han er pleven kastet i Floden og ynkeligen panket i en Kvindes Lignelse; mig tykkes, han maa have en Skræk i sig, saa han ikke vil komme; mig tykkes, hans Kjød er pleven tugtet, han haver ingen Pekjærligheder.

Page.

Det troer jeg ogsaa.

Fru Strøm.

Tænk I kun paa, hvad I vil gjøre med ham;
lad os To sørge for, at faae ham did.

Fru Page.

Der gaaer et gammelt Sagn, at Herne Jæger,
engang Skovfoged her i Windsor Skov,
gaaer hele Vintren i den stille Midnat
rundt om en Eg med store Takkehorn;
han volder Træet Men, forhexer Kvæget,
han lader Koen give Blod for Mælk
og rasler med en Lænke fælt og rædsomt.
I har vel hørt om slig en Aand og veed,
en overtroisk og skjørhov'det Old
har hørt og overgivet vore Tider
det Sagn om Herne Jæger som en Sandhed.

Page.

Ja, der er mange Folk, som skye at gaae
ved Midnatstide Hernes Eg forbi;
men hvortil dette?

Digitized by Google

Fru Strøm.

Ih, det er vort Paafund,
at Falstaff møder os ved Egen der,
forklædt som Herne og med store Horn.

Page.

Godt; der er ingen Tvivl om, at han kommer
i denne Dragt; men naar I har ham der,
hvad skal der skee med ham? hvad har I udtænkt?

Fru Page.

Det har vi ogsaa tænkt paa; hør nu kun:
Min Datter Anna og min lille Søn,
samt fire fem af samme Størrelse,
skal klædes ud som Trolde, Nisser, Alfer
i Grønt og Hvidt, med Voxlys rundt om Hov'det
og Klappretræer i Haand og pludseligt,
naar Falstaff, hun og jeg er komne sammen,
lad fra en Kløft dem fare frem med eet
med vild og sælsom Sang; saasnart vi seer dem,
saa vil vi To i stor Forvirring flye;
lad dem da tæt omringe ham og knibe
paa Alfers Viis den syndefulde Ridder
og spørge, hvor han tør i Elvertimen
betræde deres hemmelige Veie
i slig vanhellig Dragt.

Fru Strøm.

Og, til han har
bekjendt Alting, lad dem, der spille Alfer,
kun dygtigt knibe ham og brænde ham
med deres Lys.

Fru Page.

Og, naar han har bekjendt,
saa viser vi os, tage Hornene

Digitized by Google

af Spøgelset og drive ham med Spot
til Windsor.

Strøm.

Børnene maa øves godt;
thi ellers kan det aldrig lykkes dem.

Evans.

Jeg skal lære Børnene, hvad de har at kjøre, og jeg vil selv være ligesom en Narrifas, og prænde Ridderen med mit Lys.

Page.

Ja, det vil blive herligt; jeg gaaer hen
og kjøber Master til dem.

Fru Page.

Og min Anna
skal være Alfedronning, pyntet smukt
i hvide Klæder.

Page.

Saa vil jeg gaae hen
og kjøbe Silketøi. — (afsides.) Mens det staaer paa,
skal Slatte føre Anna bort og vies
til hende strax i Eton. — (høit.) Send saa Bud
til Falstaff.

Strøm.

Jeg vil hen til ham igjen
forklædt som Bæk; Alt, hvad han har ifinde,
vil han fortælle mig; han kommer sikkert.

Fru Page.

Det kan I stole paa; gaa nu og skaf mig
alt Tilbehør til Pynt for mine Alfer.

Evans.

Ja, lad os pegynde paa Sagen; det er herlige Løier og dydelige Skjelmsstykker.

(Page, Strøm og Evans gaae.)

Digitized by Google

Fru Page.

Gaa nu, Fru Strøm, send Bud med Madam Rast
til Herr Johan, for at udforske ham.

(Fru Strøm gaaer.)

Jeg vil til Doktoren; ham under jeg
min Datter Annas Haand, og ingen Anden.
Herr Slatte er vel rig paa Jordegods,
men er en Tosse; han er den, der huer
min Husbond bedst; men Doktoren har Penge,
og han har Venner mægtige ved Hove;
han, ingen uden han skal hende vinde,
om tyve tusind Bedre var at finde. (gaaer.)

Femte Scene.

Et Værelse i Hosebaandsordenen.

(Værten og Sølle komme ind.)

Værten.

Hvad vil du, Bondeknold? hvad, Tykhud? Tal, brug dine Lunger, forklar! kort, snart, rask, ihast!

Sølle.

Saavist, Herre, jeg kommer for at tale med Herr Johan Falstaff fra Herr Slatte.

Værten.

Der er hans Værelse, hans Hus, hans Slot, hans Himmelseng og hans Slagbænk. Den er smykket med Historien om den fortabte Søn — ganske splinternyt. Gaa, bank og kald; han vil tale til dig som en Anthropophag; bank paa, siger jeg.

Sølle.

Der er en gammel Kone, en tyk Kone, gaaet op i hans Værelse; jeg vil være saa dristig at vente, til hun kommer ned; jeg kom rigtignok for at tale med hende.

Digitized by Google

Værten.

Ha! en tyk Kone? Ridderen bliver maaskee bestjaalen. Jeg vil kalde. — Hei, Trompet-Ridder! Herr Johan Trompeter! tal af dine krigerske Lunger! Er du der? det er din Vært, din Ephesier, der kalder.

Falstaff. (ovenfor.)

Hvad er der paafærde, Vært?

Værten.

Her er en bøhmisk Tartar, der venter paa, at din tykke Kone skal komme ned. Lad hende komme ned, Trompeter, lad hende komme ned! mine Værelser er honnette; fy! hemmelige Sammenkomster! fy!

Falstaff.

Der var nylig en gammel, tyk Kone hos mig, Vært; men hun er gaaet.

Sølle.

Med Tilladelse, Herre, var det ikke den kloge Kone fra Brentford?

Falstaff.

Jo vist var det, Muslingskal! hvad vilde du hende?

Sølle.

Min Herre, Herr Slatte, saae hende gaae ned ad Gaden, og saa sendte han Bud til hende for at faae at vide, om En, der hedder Nym, som snød ham for en Kjæde, har Kjæden eller ikke?

Falstaff.

Jeg har talt med den gamle Kone om det.

Sølle.

Og hvad siger hun, Herre, med Forlov?

Falstaff.

Ih, hun siger, at den Samme, der snød Herr Slatte for Kjæden, narrede den fra ham.

Digitized by Google

Sølle.

Jeg vilde ønske, jeg kunde have talt med den gamle Kone selv. Der var ogsaa andre Ting, jeg skulde have talt med hende om fra ham.

Falstaff.

Hvad er det? lad os høre.

Værten.

Ja, frem med det, rask!

Sølle.

Jeg tør ikke fordølge det, Herre.

Falstaff.

Fordølg det, eller du er Dødsens!

Sølle.

Aa, Herre, det var bare om Jomfru Anna Page, at spørge, om min Herre skulde have Held til at faae hende eller ikke.

Falstaff.

Det Held, — det Held skal han have.

Sølle.

Hvilket, Herre?

Falstaff.

At faae hende — eller ikke. Gaa, sig, det har Konen sagt mig.

Sølle.

Maa jeg være saa dristig at sige det, Herre?

Falstaff.

Ja, Herr Klodrian; hvem er nu dristigst?

Sølle.

Jeg takker, Eders Velbaarenhed; nu skal jeg ret fornøie min Herre med disse Tidender.

(gaaer.)

Digitized by Google

Værten.

Du er boglærd, du er boglærd, Herr Johan! Har der været en klog Kone hos dig?

Falstaff.

Ja, det har der, Herr Vært, og hun har lært mig mere Visdom, end jeg før har lært i alle mine Dage, og jeg har Ingenting givet for det, men har faaet Noget for min Lærdom.

(Bardolph kommer ind.)

Bardolph.

Aa, Gud naade os! Kjeltringestreger! rene Kjeltringestreger!

Værten.

Hvor er mine Heste? fortæl intet Ondt om dem, Slyngel!

Bardolph.

Væk er de med Gavtyvene! saasnart jeg var kommen forbi Eton, — jeg sad bagpaa hos En af dem, — smed de mig af i en Mudderpøl, og saa Sporerne i, og afsted ligesom tre tydske Djævle, tre Doktor Fauster.

Værten.

De er kun redet bort for at møde Hertugen, du Skurk; sig ikke, at de har taget Flugten; Tydsterne er ærlige Folk.

(Evans kommer ind.)

Evans.

Hvor er Værten?

Værten.

Hvad er paafærde, Herre?

Evans.

Pas paa, hvem I tager i Eders Hus. Der er kommen en af mine Venner til Byen og fortæller mig, at der er tre tydske Snydere, som har snydt alle Værterne i Reu-

Digitized by Google

ding, i Maidenhead og i Colebrook baade for Heste og Penge; jeg siger Jer det af Velvillighed, seer I; I er klog og fuld af Gjækkerier og listige Streger, og det er ikke passende, at I skulde plive snydt. Farvel.

(gaaer.)

(Cajus kommer ind.)

Cajus.

Vor er de Bært de la jarretière?

Værten.

Her, Herr Doktor, og i et Tvivlens Dilemma.

Cajus.

Jeg ikk' veed, 'vad det er; men jeg 'av' 'ørt, at I gjør store Beredelser for en 'Ertug af Tydskland; paa min Ær', der er ingen 'Ertug, som 'Offet veed af, skal komm'; jeg siger det af god Villie. Adieu!

(gaaer.)

Værten.

Jeg er ødelagt! strig og gjør Allarm, Slyngel! — hjælp mig, Ridder! — flyv, rend, strig og gjør Allarm, Slyngel! — jeg er ødelagt!

(Værten og Bardolph gaae.)

Falstaff.

Jeg vilde ønske, hele Verden maatte blive snydt; for jeg er bleven snydt og har faaet Prygl ovenikjøbet. Hvis det kom Hoffet for Øre, hvorledes jeg har været forvandlet, og hvorledes min forvandlede Skikkelse er bleven vadsket og banket, saa vilde de smelte mig ud af mit eget Fedt Draabe for Draabe og bruge mig til Smørelse for Fiskerstøvler; jeg lover for, de vilde snærte mig med deres fine Vittigheder, til jeg var saa flad som en tørret Pære. Jeg har aldrig havt Held med mig, siden jeg blev mensvoren i Primerospil. Naa, hvis jeg havde Veir nok i mig til at læse mine Bønner, saa vilde jeg angre. —

Digitized by Google

(Madam Rask kommer ind.)

Naa! hvor kommer I fra?

Madam Rask.

Fra dem begge To, min Sandten.

Falstaff.

Fanden tage den Ene og hans Oldemoder den Anden! saa er de begge besørgede. Jeg har lidt mere for deres Skyld end den menneskelige Naturs syndige Skrøbelighed er istand til at udholde.

Madam Rask.

Og har de ikke ogsaa lidt? i Særdeleshed den ene af dem, — Fru Strøm, den Sjæl, hun er slaaet brun og blaa, saa man ikke kan see en hvid Plet paa hende.

Falstaff.

Hvad snakker du om brun og blaa? jeg er slaaet i alle Regnbuens Farver, og jeg var nær bleven fængslet som Hexen fra Brentford. Hvis ikke min vidunderlige Raadsnildhed og den Færdighed, hvormed jeg agerede en gammel Kone, havde befriet mig, saa havde den Slyngel af Bysvend sat mig i Blokken, i den almindelige Blok, som en Hex.

Madam Rask.

Herre, lad mig tale med Jer paa Eders Værelse; I skal høre, hvorledes Sagerne staaer, og jeg staaer Jer inde for, I skal blive tilfreds. Her er et Brev, der vil fortælle Jer Noget. De stakkels Sjæle! hvad det er en Besvær for at bringe dem sammen! Der maa vist være En af Jer, der ikke er rigtig gudfrygtig, siden I har saa megen Modgang.

Falstaff.

Kom op paa mit Værelse.

(de gaae.)

Digitized by Google

Sjette Scene.

Sammesteds.

(Værten og Fenton komme ind.)

Værten.

Herr Fenton, tal ikke til mig; mit Hjerte er tungt; jeg er rent væk!

Fenton.

Hør dog; hvis I vil være mig til Bistand,
saa giver jeg Jer, paa mit Adelsord,
et Hundred Pund i Guld, meer end I tabte.

Værten.

Jeg vil høre Jer, Herr Fenton, og idetmindste vil jeg være Eders Raadgiver.

Fenton.

Jeg har betroet Jer før, hvor stor en Elskov
jeg bærer til den skjønne Anna Page,
og hun gjengjælder, som jeg kun kan ønske, —
saavidt som Valget staaer til hende selv, —
min Kjærlighed. Jeg har et Brev fra hende,
hvis Indhold vil forundre Jer; den Skjemt
som nævnes der, er med min Sag forenet,
saa ei den ene Del kan aabenbares
for sig, men begge maa tilsammen vises.
Herr Falstaff har deri en vigtig Rolle;
Fremstillingen af Spøgen skal I her
udførligt see. (viser ham et Brev.) — Hør nu, Herr Vært. Inat,
ved Hernes Eg, just mellem Tolv og Et
skal nu min Anna spille Alfedronning.
Henfigten seer I her. I den Forklædning,
mens anden Skjemt er yderligst i Gang,
har hendes Fader saa befalet hende

Digitized by Google

at smutte bort med Slatte og i Eton
sig lade vie til ham; hun har samtykt.
Men nu har Moderen, som er imod
det Giftermaal og fast bestemt for Cajus,
aftalt med ham, at han paa samme Vis
skal stjæle hende bort, mens andre Løier
opfylde deres Sind og vies strax
i Klosterkirken, hvor en Præst dem venter.
Hun lader lydig mod sin Moders Plan
og har da ligeledes givet Løfte
til Doktoren. Men hør nu. Hendes Fader
troer, hun er helt i Hvidt. I denne Dragt, —
naar Slatte seer sin Leilighed og tager
ved hendes Haand og byder hende følge, —
skal hun gaae med ham — Moderen har udtænkt
for ret at gjøre hende kjendelig
for Doktoren, — thi de skal Alle være
formummede med Masker, — at hun bærer
et grønt, fantastisk Flagreklædebon,
med lange Sløifer bølgende fra Nakken;
naar Doktoren nu seer sin Leilighed,
saa skal han med et Haandtryk give Tegnet,
og Pigen har da lovet at gaae med ham.

Værten.

Hvem vil hun narre? Fader eller Moder?

Fenton.

Dem begge, Vært, for at gaae bort med mig.
Men hør nu; sørg I for, at Kapellanen
i Kirken møder mellem Et og To
og der ved Ægteskab i Lovens Navn
besegler vore Hjerters Enheds Pagt.

Digitized by Google

Værten.

Udfør Jer Plan; jeg gaaer til Kapellanen;
bring Pigen I; en Præst skal ikke mangle.

Fenton.

Saa bliver jeg for evigt Eders Skyldner,
foruden at jeg strax vil lønne Jer.

(de gaae.)

Femte Act.

Første Scene.

Et Værelse i Hosebaandsordenen.

(Falstaff og Madam Rask komme ind.)

Falstaff.

Ja, ja! nu ikke mere Sladder! — gaa; gaa Jer Vei; det bliver derved. — Dette er tredie Gang; jeg stoler paa, at alle gode Gange er tre. — Naa, gaa nu! — Man siger jo, at der er lykkeligt Varsel i de ulige Tal, baade ved Fødsel, Livshændelser og Død. — Gaa nu.

Madam Rask.

Jeg skal skaffe Jer en Lænke, og jeg vil gjøre, hvad jeg kan for at skaffe Jer et Par Horn.

Falstaff.

Afsted, siger jeg; Tiden gaaer hen; Hovedet i Veiret! trip!

(Madam Rask gaaer.)

(Strøm kommer ind.)

Naa, Herr Bæk? — Herr Bæk, i Nat eller aldrig skal Sagen klare sig. Mød i Dyrehaven ved Midnat ved Hernes Eg, saa skal I see underlige Ting.

Digitized by Google

Strøm.

Var I ikke hos hende igaar, som I sagde mig, at I havde aftalt?

Falstaff.

Jeg gik til hende, Herr Bæk, som I seer mig, som en stakkels gammel Mand; men jeg gik fra hende, Herr Bæk, som en stakkels gammel Kone. Den Slyngel, Strøm, hendes Mand, har den deiligste rasende Skinsygedjævel i sig, Herr Bæk, der nogensinde har gjort et Menneske forrykt. Jeg skal fortælle Jer, — han prygledе mig ynkeligt i en Kvindes Skikkelse; — for i en Mands Skikkelse, Herr Bæk, er jeg ikke bange for Goliath med en Væveстang, eftersom jeg ogsaa veed, at Livet er som en Væveskytte. Jeg har Hastværk; — følg med mig; jeg skal fortælle Jer det Hele, Herr Bæk. Siden jeg plukkede Gjæs og skulkede af Skole og pidskede min Top, har jeg ikke vidst, hvad det var at faae Prygl før nu. Følg med; jeg skal fortælle Jer sælsomme Ting om den Skurk, Strøm; men i Nat skal jeg faae Hævn over ham, og jeg vil levere hans Kone i Eders Hænder. — Følg med; jeg har underlige Ting for, Herr Bæk; følg med.

(de gaae.)

Anden Scene.

Windsor Dyrehave.

(Page, Dompap og Slatte komme ind.)

Page.

Kom, kom; vi vil lægge os i Skjul i Slotsgraven, indtil vi seer vore Alfers Lys. — Hust, Søn Slatte, min Datter.

Slatte.

Ja, min Tro! jeg har talt med hende, og vi har et Løsen, som vi kjender hinanden paa; jeg gaaer til hende i

Digitized by Google

den hvide Dragt og raaber Buh! og hun raaber Bah! og derpaa kjender vi hinanden.

Dompap.

Det er godt nok; — men hvortil behøves dit Buh og hendes Bah? det Hvide vil jo gjøre hende kjendelig nok. — Klokken har slaaet Ti.

Page.

Natten er mørk; Lys og Alfer vil være tilpas for den. Himlen give Held til vor Spøg! Ingen har Ondt ifinde uden den Onde, og ham kjender vi paa Hornene. Lad os gaae.

(de gaae.)

Tredie Scene.

Gade i Windsor.

(Fru Page, Fru Strøm og Doktor Cajus komme ind.)

Fru Page.

Herr Doktor, min Datter er klædt i Grønt; naar I seer Eders Leilighed, saa tag hende ved Haanden, afsted med hende til Klosterkirken og gjør Sagen af i en Hast. Gaa iforveien ind i Dyrehaven; vi To maa følges ad.

Cajus.

Jeg veed, 'vad jeg 'ar at gjør'. Adieu.

Fru Page.

Farvel, Herr Doktor. (Cajus gaaer.) — Min Mand vil ikke blive saa glad over Falstaffs Straf, som han vil blive vred over Doktorens Giftermaal med min Datter; men det faaer at være! heller en lille Trætte end en stor Hjertesorg.

Fru Strøm.

Hvor er nu Anna og hendes Alfeflok og den wallisiske Djævel, Herr Hugh?

Fru Page.

De ligger allesammen i Skjul i en Kløft tæt ved Her-

Digitized by Google

nes Eg med blændede Lys og i samme Øieblik, som Falstaff og vi mødes, vil de lade dem skinne ud i Natten.

Fru Strøm.

Det er umuligt andet end at det maa forskrække ham.

Fru Page.

Bliver han ikke forskrækket, saa bliver han drillet, og bliver han forskrækket, saa bliver han i alle Maader drillet.

Fru Strøm.

Vi skal narre ham nydeligt.

Fru Page.

Naar slig en lysten Gjæk med hans Uterlighed
man narrer snildt, begaaer man ei Uærlighed.

Fru Strøm.

Timen nærmer sig; til Egen, til Egen!

(de gaae.)

Fjerde Scene.

Sammesteds.

(Evans og en Flok Børn forklædte som Alfer komme ind.)

Evans.

Trip, trip, Smaaalfer; kom og hust paa Eders Roller; vær kun dristige, peder jeg Jer og følg med mig ned i Kløften, og naar jeg kiver Tegnet, saa kjør som jeg pyder Jer. Kom, kom; trip! trip!

(de gaae.)

Femte Scene.

En anden Egn af Dyrehaven.

(Falstaff kommer ind forklædt med et Hjortehoved paa.)

Falstaff.

Klokken i Windsor har slaaet Tolv; Øieblikket nærmer sig. — De varmblodige Guder staa mig bi! — Kom ihu,

Digitized by Google

Jupiter, at du var en Tyr for din Europas Skyld; Elskov gav dig Horn paa. — O, mægtige Amor! du gjør i visse Henseender et Dyr til et Menneske, og i andre et Menneske til et Dyr. — Du har ogsaa været en Svane, Jupiter, af Kjærlighed til Leda! — O, du almægtige Amor! hvor Guden dog kom en Gaas nær i Skikkelse! — den første Synd begik du i Skikkelse af et Bæst; en bestialsk Synd! og saa en til i Skikkelse af en Fugl; en ful Synd! tænk paa det, Jupiter! en ful Synd! — Naar Guder har det saa hedt, hvad skal saa et stakkels Menneske gjøre? Jeg er nu her en Windsor Hjort, og sagtens den fedeste i Skoven. Skjænk mig en kjølig Brunsttid, Jupiter! ellers kan Ingen dadle mig, om jeg springer Fidtet af mig. — Hvem kommer der? min Hind?

(Fru Strøm og Fru Page komme ind.)

Fru Strøm.

Herr Johan? er du der, min Hjort? min Kronhjort?

Falstaff.

Min Hind med den sorte Stjert? — Lad nu Himlen regne med Kartofler; lad det tordne paa Melodien „Grønne Ærmer", hagle Kyssekonfekt og snee Kanelpiller! lad der komme en Uveirsbyge af Stimulantser! jeg vil søge Ly her!

(omfavner hende.)

Fru Strøm.

Fru Page er kommen med mig, min Dyrebare.

Falstaff.

Del mig imellem Jer som en Presenthjort, hver en Kølle; Ryggen vil jeg beholde for mig selv; Bovene er til Skovfogeden her paa Districtet, og mine Horn skjænker jeg Eders Mænd. — Er jeg en Skovmand, hvad? Taler jeg som Herne Jæger? Ha, nu er Cupido bleven en samvittighedsfuld

Digitized by Google

Dreng; han giver Skadeserstatning. Saa sandt jeg er en ærlig Gjenganger, Velkommen!

(Støi udenfor.)

Fru Page.

Ak! hvad er det for en Støi?

Fru Strøm.

Gud forlade os vore Synder!

Falstaff.

Hvad kan det være?

Fru Page og Fru Strøm.

Afsted! afsted!

(de løbe bort.)

Falstaff.

Jeg troer, Djævelen vil ikke have mig fordømt, for at ikke den Olie, jeg har i min Krop, skal volde Ildløs i Helvede; ellers vilde han aldrig gjøre mig saamange Knuder.

(Evans kommer ind, klædt som Satyr, tilligemed Anna Page, klædt som Alfedronning, hendes Broder William og Flere, klædte som Alfer med Voxlys paa Hovedet.)

Anna.

I Alfer, grønne, sorte, graa og hvide,
I Maanskinssværmere, der flygtigt glide
i natlig Skyggedands, kom hid, kom hid,
I Skjæbnens Hittebørn, og gjør med Flid
Enhver sin Gjerning alt som han ski Evne. —
Herold Nis Puk! sæt Alfething og Stævne!

Nis Puk.

Alfer, Luftspringere, vær stille nu!
lyd Eders Navne! Faarekylling, du
skal hoppe let til Windsors Skorstenstinder,
og hvor ufeiet du en Arne finder,
et Ildsted ei tilrette lagt, pas paa;

Digitized by Google

knib Pigerne der som et Blaabær blaa;
thi paa vor Dronnings straaleklare Vei
Sjufter og sjuftet Gjerning taales ei.

Falstaff. (sagte.)

Alfer! — Hvo til dem taler, døer! — ned, ned!
luk Øiet! Hvem tør speide deres Fjed?
(lægger sig ned paa Ansigtet.)

Evans.

Gaa, Perlebaand! hver Pige, som har sagt
tre Bønner, før hun sig til Ro har lagt,
gyd glade Drømme over hendes Blund;
saa trygt og sødt som Barnet sove hun;
men den, der uden Bøn sov glemsom hen,
knib hendes Arm, Ryg, Skulder, Læg og Lænd.

Anna.

Afsted, afsted!
søg Windsor Borg igjennem, op og ned;
spred Lykke, Alfer, under Tag og Fag,
at Alt maa stande trygt til Dommedag,
som nu i al sin Pragt saa frisk og skjær,
Borgen sin Herre, Herren Borgen værd.
Hver Ordensskjæde skal med Balsamsaft
I skure, med de bedste Blomsters Kraft.
Hvert Embedstegn, Hjelmsmykke, Vaabenskjold
bevar i Troskabs Glands mod Tidens Vold.
I Engens Alfer, syng ved Nat og bands;
slyng Eders Kreds lig Hosebaandets Krands;
hvor Eders Fod har traadt, lad Græssets Ring
meer frodigt staae end Engen trindt omkring;
skriv saa med Blomster røde, hvide, blaa
„Honi soit qui mal y pense“ derpaa,
Perler, Smaragd, Safir og Gyldenstykke,

Digitized by Google

lig Baandet, der er Ridderknæets Smykke;
thi Blomster er jo Alfers Skrift. — Nu gaa,
spred Jer! — dog til I høre Klokken slaae
det første Slag, glem ei vor gamle Leg,
en Ringdands rundt om Herne Jægers Eg.

Evans.

Tag Alle Haand i Haand; slut Eders Ring;
en Snes Lysorme har jeg sat omkring
som Lygter ved vor Dands om Træets Rod. —
Men, — tøv! jeg lugter En af jordisk Blod!

Falstaff.

Vorherre bevare mig for den wallisiske Trold; bare han ikke forvandler mig til et Stykke Ost!

Nis Puk.

Orm! fra din Fødsel var forkastet du!

Anna.

I Alfer, rør hans Fingerspidser nu
med Prøvens Ild! hvis han er kydsk og ren,
vil Flammen vendes fra ham uden Men;
men, hvis han skriger op i Skræk og Nød,
saa boer en uren Sjæl i dette Kjød.

Nis Puk.

Kom! prøv!

Evans.

Mon dette Træ vil fænge Ild?

(Alferne brænde Falstaff med deres Lys.)

Falstaff.

Av! Av! Av!

Anna.

Uren! uren! befængt med Brynde vild.
Omring ham, Alfer; syng et Smædekvad,
og knib ham hver, alt som I gaae i Rad.

Digitized by Google

Evans.

Det er Ret! han er fuld af Letfærdigheder og Uretfærdigheder.

Alferne. (synge.)

Ve det syndefulde Bryst!
Ve den onde Kjødets Lyst!
Lysten er en Blodets Ild,
tændt af Brynde fræk og vild.
Næring den i Hjertet faaer,
til den ud i Luer slaaer.
Knib ham, Alfer, Allemand,
knib ham for hans Syndebrand,
knib ham og brænd ham og driv ham paa Flugt
til Fakler og Stjerner og Maanestin er slukt.

(Under Sangen pine Alferne Falstaff. Doktor Cajus kommer fra den ene Side og bortfører en grønklædt Alf; Slatte fra den anden Side og bortfører en hvidklædt Alf. Fenton kommer og fører Anna Page bort. Der høres Jagthorn udenfor, Alferne adsprede sig; Falstaff tager sit Hjortehoved af og staaer op. Strøm, Fru Page og Fru Strøm komme ind og tage fat paa ham.)

Page.

Nei, stop; nu troer jeg, vi har fanget Jer. —
Saa I maa tye til Herne Jæger nu?

Fru Page.

Naa, driv nu ikke videre vor Skjemt. —
Hvad tykkes Jer saa, gode Herr Johan,
om Windsors Koner? — Seer du disse, Mand?

(peger paa Falstaffs Horn.)

mon ikke disse skjønne Grene passe
for Skoven her langt bedre end for Byen?

Strøm.

Naa, Herre, hvem er nu Hanrei? — Herr Bæk, Fal-

Digitized by Google

staff er en Slyngel, en lumpen Hanrei; her er hans Horn, Herr Bæk. Og, Herr Bæk, han har Intet nydt af hvad Strøms er, undtagen hans Klædekurv, hans Stok og tyve Pund i Penge, som skal betales til Herr Bæk; der er lagt Beslag paa hans Heste for dem, Herr Bæk.

Fru Strøm.

Herr Johan, vi har havt Uheld med os; vi kunde aldrig mødes; jeg vil aldrig mere have Jer til min Hjertenskjær; men kan I ikke være min Dyrebare, skal I dog være mit Dyr.

Falstaff.

Jeg begynder at mærke, at jeg er bleven til et Asen.

Strøm.

Ja, og en Oxe ovenikjøbet; begge Beviserne er haandgribelige.

Falstaff.

Og det var ingen Aander? — Tre eller fire Gange faldt det mig ind, at det ingen Aander var; men min onde Samvittighed og den pludselige Overraskelse betog mine Sandser, saa at det plumpe Gjøgleri bragte mig til at troe fuldt og fast, til Trods for al Fornuft og Rimelighed, at det var Alfer. Der kan man see, hvor Forstanden kan blive gjort til en Fastelavnsnar, naar den har noget Ondt for.

Evans.

Herr Johan Falstaff, frygt Kut og aflad fra Eders Pegjæringer, saa kommer Alferne ikke og piner Jer.

Strøm.

Godt sagt, Herr Hugh.

Evans.

Og jeg peder ogsaa Jer, at I lader Eders Skinsyge fare.

Digitized by Google

Strøm.

Jeg vil aldrig mistænke min Hustru mere, førend I er istand til at beile til hende paa rent Engelsk.

Falstaff.

Har jeg da lagt min Hjerne i Solen og tørret den, at den ikke har Evne til at forebygge saa grov en Overrumpling som denne? skal jeg nu ogsaa rides tilvands af en wallisisk Gjedebuk? skal jeg have en Narrehætte paa af wallisisk Vadmel? saa maatte jeg ligesaa gjerne forsluge mig paa et Stykke ristet Ost!

Evans.

En Kjedepuk kiver ikke kodt Smør og Eders Pug pestaaer af pure Smør.

Falstaff.

Pug af pure Smør! Skal jeg opleve at staae til Nar for En, der gjør vort gode Sprog til Hakkemad? Dette er nok til at gjøre Ende paa Elskovseventyr og Nattevandringer i hele Kongeriget.

Fru Page.

Hvad, Herr Johan? om vi ogsaa vilde have taget Dyden i Nakken og kastet den ud af vore Hjerter og uden Betænkning overgivet os til Helvede, troer I da, at den Onde selv kunde have bragt os til at finde Behag i Jer?

Strøm.

En Plumbudding! en Uldsæk!

Fru Page.

En Svamp!

Page.

Gammel, kold, vissen og væmmelig!

Strøm.

Og saa løgnagtig som den Onde selv!

Digitized by Google

Page.

Og saa fattig som Job!

Strøm.

Og saa ond som hans Hustru!

Evans.

Og forfalden til Utugtigheder og Krøer og Sæk og Vin og Lutendrank og Banden og Galen og Pjedder og Pjadder!

Falstaff.

Ja, nu er jeg Eders Skive; I har faaet Forspringet for mig; jeg er kastet til Jorden; jeg kan ikke engang svare den wallisiske Uldtrøie; Uvidenheden selv kan hovmesterere mig; gjør med mig, hvad I vil.

Strøm.

Ih, Herre, vi vil bringe Jer til Windsor, til en vis Herr Bæk, som I har snydt for Penge, og som I skulde have ageret Kobler for. Som Tilgift til det, I har lidt, tænker jeg, det vil være en følelig Straf at betale Pengene tilbage.

Fru Strøm.

Nei, Mand, lad dette fare som en Bod;
slet Gjælden ud, og vi er alle Venner.

Strøm.

Velan; der er min Haand; Alt være glemt.

Page.

Naa, Ridder, frisk Mod igjen! I skal spise en Vinsuppe hjemme hos mig iaften, og der vil jeg bede Jer at lee ad min Kone, som nu leer ad Jer. Fortæl hende, at Herr Slatte er viet til hendes Datter.

Fru Page.

Derom tvivle doctores. Hvis Anna Page er min Datter, er hun nu viet til Doktor Cajus.

(Slatte kommer ind.)

Digitized by Google

Slatte.

Hu, hu, hu! Fader Page!

Page.

Søn, hvad er der? hvad er der, Søn? har I gjort Sagen af?

Slatte.

Gjort Sagen af? Alle ærlige Folk i Glostershire skal faae dette at vide! ellers vil jeg lade mig hænge; det vil jeg!

Page.

Faae at vide, hvad?

Slatte.

Jeg kom derhen til Eton for at gifte mig med Anna Page, og saa er hun en stor Lømmel af Dreng. Havde det ikke været i Kirken, saa havde jeg prygiet ham; eller ogsaa havde han prygiet mig. Hvis jeg ikke troede, at det var Anna Page, saa gid jeg aldrig maa røre mig af Pletten! og saa er det Postmesterens Dreng!

Page.

Saasandt jeg lever, saa har I ikke taget den Rigtige.

Slatte.

Det behøver I ikke at fortælle mig; det tænker jeg ogsaa, siden jeg tog en Dreng istedenfor en Pige. Var jeg bleven gift med ham, saa vilde jeg aldrig have havt ham, om han længe nok var i Fruentimmerklæder.

Page.

Ja; det er jo Eders egen Skyld. Sagde jeg Jer ikke, hvorledes I skulde kjende min Datter paa hendes Klæder?

Slatte.

Jeg gik til hende, der var i Hvidt og sagde Buh! og hun sagde Bah! ligesom Anna og jeg havde aftalt, og saa var det dog ikke Anna, men Postmesterens Dreng.

Digitized by Google

Evans.

Jøsses! Herr Slatte, kan I da ikke see, saa I gaaer hen og kifter Jer med en Dreng!

Page.

O, det harmer mig i mit Hjerte! hvad skal jeg gjøre?

Fru Page.

Kjære Georg, bliv ikke vred! jeg kjendte din Plan og lod Anna klæde sig om i Grønt, og hun er virkelig nu i Klosterkirken og viet til Doktor Cajus.

(Cajus kommer ind.)

Cajus.

'Vor er Fru Page? parbleu! jeg er snydt! jeg gift med un garçon, en Dreng, un paysan, parbleu, en Dreng! det er ikk' Anna Page; parbleu, jeg er snydt!

Fru Page.

Hvad? tog I da ikke den Grønklædte?

Cajus.

Jo, parbleu! og det er en Dreng! parbleu! jeg vil bring' al Windsor i Oprør!

(gaaer.)

Strøm.

Det er sælsomt! hvem har da faaet den rigtige Anna?

Page.

Jeg faaer onde Anelser; der kommer Herr Fenton.

(Fenton og Anna Page komme ind.)

Hvad er det, Herr Fenton?

Anna.

Tilgiv mig, Fader, tilgiv, gode Moder!

Page.

Naa, Jomfru? hvorledes gaaer det til, at du ikke kommer med Herr Slatte?

Digitized by Google

Fru Page.

Hvorfor kommer du ikke med Herr Doktoren, Pige?

Fenton.

I strømmer hende; hør den hele Sandhed.
I vilde giftet hende bort hel skjændigt,
hvor der var ei gjensidig Kjærlighed.
Hør nu; det Baand, som længe os foreneb,
er nu saa fast, at Intet kan os stille.
Uskyldig er den Brøde, hun begik,
og denne List kan ikke kaldes Svig,
Ulydighed og stridende mod Pligt,
da hun ved den unddrager sig og slipper
for tusind bittre Timers Helvedkval,
som fulgte med det tvungne Ægteskab.

Strøm. (til Page.)

Tab ikke Mælet; der er ingen Hjælp.
I Elskov raader Himlen; Gods man vinder
ved Guld; ved Skjæbnen kun en Brud man finder.

Falstaff.

Det glæder mig, at skjønt I har taget særligt Sigte paa mig, er Eders Pil gledet af.

Page.

Lad gaa da! Fenton, i Guds Navn tillykke!
hvad ei kan ændres, maa med Ro modtages.

Falstaff.

Af Nattehunde alskens Vildt opjages.

Evans.

Jeg vil dandse og æde Plommer paa Eders Pryllupsdag.

Fru Page.

Jeg vil ei længere see surt. — Herr Fenton,

Digitized by Google

Gud skjænke Jer ret mange glade Dage! —
Nu, kjære Mand, lad os gaae hjem tilhobe
og lee ad denne Spøg i Arnekrogen. —
I, Herr Johan, kom med.

Strøm.

Godt! — Herr Johan,
det Ord, I gav Herr Bæk, skal holdes ærligt;
inat skal hos Fru Strøm han hvile kjærligt.

(de gaae.)

Digitized by Google

Anmærkninger.

Dette Stykke er tidligere oversat af A. E. Boye; hvis kyndige og omhyggelige Arbeide oftere har været mig til Nytte.

S. 141. „Stjernekammerretten". — Det var en Domstol især for politiske Forbrydelser og havde sit Navn af, at den holdt sine Møder i en Sal i Westminster, hvis Loft var smykket med Guldstjerner.

— — „**Coram**". — Slatte, der ikke er stærk i Latinen, river et enkelt Ord ud af den latinske Formel, hvormed Vidneforklaringer o. d. l. i Retsprotokollen indledes: „**jurat coram me Roberto S. armigero**", og troer, at **coram** er en Titel. — „**Custalorum**" er en Forvanskning af **Custos rotulorum**, en Embedsmand, der havde Tilsyn med Maal og Vægt. — **Armigero** er en Mand, der har Ret til at føre adeligt Vaaben.

— 142. „Tre hvide Losser". — Nogle Repliker, som indeholde uoversættelige Ordspil, har jeg maattet dels forandre dels udelade, hvorved jeg dog ikke troer, at der er tabt meget. Originalen har „**white luces**" (en Slags Fisk); det skal have været Skjoldmærke for Familien de Lucy; det var en Sir Thomas de Lucy, med hvem Shakspeare i sin Ungdom havde en Konflikt, der nødte ham til at forlade sin Fødeby.

Digitized by Google

S. 142. „Springende Stilling". — I Heraldiken er det af Betydning, om det Dyr, der er Skjoldets Mærke, afbildes „liggende, stridende eller springende" (**couchant**, — **passant**, — **rampant**).

— — „Evans". — Walliserudtalen af det Engelske betegnes hos Shakspeare kun ved at anvende de haarde Konsonanter istedenfor de bløde; det har ikke været mig muligt at finde nogen Betegnelse af denne Dialekt, der kunde passe paa det danske Sprog. Iøvrigt ligne Shakspeares Wallisere hinanden (Evans her og Fluellen i Henrik 5); de ere ærlige, modige, hidsige; have meget ondt ved at tale Engelsk og vise ved deres keitede og pedantiske Maade at tale paa, at de ere komne bagefter i Civilisationen.

— 144. „Cotsale". — Cotswold, som er den rette Form af Navnet, var en Egn i Glostershire, hvor der i Jacob den Førstes Tid blev indrettet en Plads for Folkeforlystelser (Væddeløb, Springen, Vaabenøvelser, Harejagt med Mynder o. s. v.).

— 147. „Ved disse Handsker". — Disse løierlige Eder (ved mine Handsker, ved min Hat o. s. v.) synes at være komne i Mode for at undgaae Loven, der satte Bøder for Banden og Sværgen.

— — „Riflede Rigsorter". — Mønter med riflet Kant (for at forebygge Beklipning) vare indførte i England omtrent paa Elisabeths Tid. — „Kong Edvards Spillemarker" var Mønter fra Edvard 6, der senere især benyttedes ved et Spil, der kaldtes **shovelboard**.

— 148. „Fremmede fra Bjerget" — ɔ: Walliser.

— — „Skarlagen og lille Johan". — Hentydning til Robin Hoods Bande. Hans Næstbefalingsmand „Lille

Digitized by Google

Johan", er meget bekjendt i de engelske Folkesange om Robin Hood.

S. 149. „Sang- og Sonnetbogen". — En paa den Tid bekjendt og yndet Samling af Sange og Sonnetter af Jarl Surrey og Flere. Denne, ligesom siden „Gaadebogen", skal hjælpe paa Slattes Konversation.

— 153. „Være en Ven forbunden for en Tjener". — Folk af Stand pleiede ved Gjæstebud at tage deres egne Tjenere med til deres Opvartning.

— — „Er her Bjørne i Byen?" — Det var en yndet Folkeforlystelse at lade Hunde kjæmpe med en Bjørn, der var bunden til Pælen.

— 154. „Sackerson". — Her Navnet paa en Bjørn, formodentlig efter dens Fører.

— 158. „Legioner af Engle." — Engle var Navnet paa en Guldmønt.

— — „Et Guyanalandskab". — Guyana hørte til de nyopdagede Lande, af hvis Rigdom der gik stort Ry.

— 160. „Doktor Cajus". — Der fandtes virkelig paa den Tid en bekjendt fransk Læge af dette Navn i England.

— 161. „Et Cainskjæg". — Moden m. H. til Skjæggets Form og Farve var mangfoldig og omskiftelig. Cain og Judas tænktes med spidst, rødt Skjæg.

— 169. „Den flamske Drukkenbolt". — Ældre engelske Forfattere beskyldte Flamlænderne for at have bidraget til at udbrede Drikfældighed i England.

— 170. „Den Slags Riddere falder i Prisen". — Kong Jacob den Første var meget rundhaandet med at uddele Ridderværdigheden, og det hændtes oftere, at Mænd af Landadelen (gentry) forsmaaede at modtage den.

— — „Grønne Ærmer". — Hentydning til en meget udbredt men ikke meget sædelig Folkevise.

Digitized by Google

S. 172. „Aktæon — Ringwood". — Mythen om Aktæon, der belurede Diana i Badet og til Straf blev forvandlet til en Hjort og sønderreven af sine egne Hunde, er blandet sammen med Sagnet om den vilde Jagt. Ringwood er rimeligviis et Hundenavn.

— — „Gjøgen". — Det engelske Navn **cuckoo** sattes i Forbindelse med **cuckold** (Hanrei).

— 173. „Kineser". — Dette Navn brugtes til at betegne en Tyv eller Landstryger, enten, fordi Kinesernes Behændighed i at stjæle allerede dengang var berygtet, eller maaske med Hensyn til de mange Opdigtelser om fjerne Landes Vidundere, hvormed Landstrygere ofte søgte at sætte sig i Anseelse.

— 176. „Cavaliero". — Denne fremmede Titel findes undertiden paa den Tid, dog mest brugt for Spøg.

— 177. „Langsværd". — Dette Vaaben, der blev ført med begge Hænder, hørte til den ældre Tid, og var dengang fortrængt af den italienske Fægtekunsts lettere Kaarde.

— 178. „Skaftet af sin Vifte". — Der omtales Vifter af Strudsfjer med Skaft af Sølv eller andet kostbart Materiale.

— 179. „Tøsenborg". — Originalens **Picthatch** betyder en Halvdør besat foroven med Jernpigge til at forhindre Fremmede fra at trænge ind med Magt. Saadanne Døre vare almindelige paa en vis Slags Huse og blev saaledes et Skilt for dem.

— 181. „Livdrabanter". — Et adeligt Livgardekorps, hvis Medlemmer var meget høit lønnede.

— 183. „En Kande Sæk til Morgendrik". — Det var almindeligt paa Værtshuse, at en Gjæst lod bringe et Krus Vin til En, med hvem han ønskede at gjøre Bekjendtskab.

Digitized by Google

S. 195. „Smaapækkes Rislen o. s. v." — Et Brudstykke af en Sang af Shakspeare: „**The passionate Shepherd to his Love**"; siden blander Evans det i sin beklemte Stemning med Psalmen „Ved Babylons Floder".

— 203. „Lykkeblomsten". — **Bachelors Buttons** (Ungkarleknapper) var Navnet paa en Blomst, der havde Lighed med Knapper, og som de unge Karle paa Landet bar i Lommen som Varsel for deres Held i Kjærlighed. Det var et godt Varsel, naar den spirede i Lommen.

— 206. „**A la Vaisseau** o. s. v." — Navne paa nogle af de fantastiske Hovedtøier, som brugtes af den Tids Modedamer; de lange flagrende Baand skulde antyde Skibsvimpler o. s. v.

— 219. „Slaaes ihjel med Roer". — En ordsproglig Talemaade, der betegner en langsom og pinlig Død.

— 248. „Tre Doktor Fauster". — Det bekjendte Sagn om Doktor Faust var behandlet i et gammelt engelsk Skuespil af Marlow.

— 254. „Livet er en Væveskytte". — Hentydning til Hjobs Bog VII, 6.

— 257. „Regne med Kartofler". — Kartoflerne tillagdes dengang en stimulerende Virkning.

— — „Bovene til Skovfogeden". — Efter Jagtloven tilkom Hovedet, Indvoldene og Bovene af den skudte Hjort Skovfogeden.

— 259. „**Honi soit, qui mal y pense**". — Hosebaandsordenens Devise. Denne Ordens Kapitelsal er i Windsor Slot.

— 264. „En wallisisk Vadmelstrøie". — Wales leverede Vadmel og Uldvarer.

Digitized by Google

Digitized by Google

This book should be returned to the Library on or before the last date stamped below.

A fine of five cents a day is incurred by retaining it beyond the specified time.

Please return promptly.

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google